

דברי הכנסת

הישיבה המאתיים-וארבע-עשרה של הכנסת השלוש-עשרה

יום רביעי, א' בסיוון התשנ"ד (11 במאי 1994)

ירושלים, הכנסת, שעה 12:00

תוכן העניינים

הודעת הממשלה על ההסכם עם הפלשתינים בנושא עזה ויריחו

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הודעת הממשלה על ההסכם עם הפלשתינים בנושא עזה ויריחו

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הודעת הממשלה על ההסכם עם הפלשתינים בנושא עזה ויריחו

הודעת הממשלה על ההסכם עם הפלשתינים בנושא עזה ויריחו

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח את ישיבת הכנסת, יום רביעי, א' בסיוון התשנ"ד, 11 במאי 1994.

בראשית הישיבה אני מבקש להודות בשם הכנסת למשרד ראש הממשלה, למשרד החוץ ולמדפיס הממשלתי על העמל הרב שהשקיעו בעיצובו של ההסכם לצורת חוברת בתרגום העברי; מלאכה קשה מאוד. היינו בלחץ של זמן, והם בכל זאת סייעו לנו מאוד לגרום לכך שלחברי הכנסת תהיה שהות לעיין בהסכם במידת האפשר.

משה נסים (הליכוד):

איך אפשר להספיק לעיין? האם זה רציני?

היו"ר ש' וייס:

בנסיבות שנוצרו, אני חושב שפתרנו את זה באופן סביר.

אנחנו עוברים לדיון שהוא בוודאי חשוב מאוד, ואני מקווה שכולנו יחד נשמור על הקולקטיב הזה ששמו פרלמנט כדי שהדיון יתנהל בצורה סבירה.

אני מזמין את ראש הממשלה למסור את הודעת הממשלה. אדוני ראש הממשלה, בבקשה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בעוד שלושה שבועות תציין מדינת ישראל מלאות 27 שנים למלחמת ששת הימים. שנות דור חלפו מאז אותו בוקר קיץ של 5 ביוני 1967, כאשר פקודת "סדין אדום" הניעה את המטוסים, את הטנקים, את חיילי הרגלים, במלחמת מגן צודקת, שהישגיה הצבאיים היו מן הגדולים בתולדות ישראל. בתום המלחמה, שבמהלכה נפלו 800 מטובי בנינו ובנותינו, חנו כוחות צה"ל על גדות תעלת-סואץ, על גבול הירדן ובמרומי רמת-הגולן.

נוהגים לומר, שהכישלון הוא יתום ולניצחון יש שותפים רבים. לניצחון הגדול במלחמת ששת הימים היו שותפים מאות אלפי חיילי צה"ל, וכל אחד מהם ראוי גם היום לתודה ולהוקרה על שהדפו את סכנת הכיליון מפתח ביתנו.

שניים מן השותפים הבכירים לניצחון ההוא ולעיצוב דמותה של מדינת ישראל בשנים שלאחר מכן היו חיים בר-לב ואהרן יריב, זיכרונם לברכה. השבוע ליוונו אותם למנוחת עולמים. הרבה מן המשותף היה בין חיים בר-לב ואהרל"ה יריב. שניהם בני דור אחד, הדור שנאבק להקים את המדינה והדור שבנה אותה מהמסד. גם חיים בר-לב, גם אהרל"ה יריב, שירתו את המדינה בשעותיה הקשות, כחיילים, כמפקדים, כחברי כנסת, כשרים. תמיד עמדו לשירות הציבור כשליחיו.

חיים בר-לב, רמטכ"ל מלחמת ההתשה, היה מן הטובים שבמפקדי צה"ל בכל הזמנים והתגלה בגדולת מצביאותו לאורך מלחמת ההתשה וברגעים המרים במלחמת יום הכיפורים.

אהרן יריב, קצין וג'נטלמן, שירת במלחמת ששת הימים כראש אגף המודיעין. כרמטכ"ל שהיה צרכן המודיעין באותם ימי מערכה עלי להודות, כי המודיעין היה מושלם ביותר, חלומו של כל מפקד. צה"ל ידע אז כמעט כל מה שצריך לדעת על צבאות ערב. הלוואי שכך יהיה תמיד. חלקו של המודיעין, ואהרל"ה יריב בראשו, היה מכריע בניצחון הגדול של ששת הימים.

אט אט פורשים חברינו מארץ החיים, ואנו נפרדים מהם בכאב. הולך וכלה מן הארץ דור אשר בהיסטוריה המפוארת של המדינה ייחקק על לוחותיו התואר "בוני מדינת ישראל וכוח המגן שלה". זו היתה – ועודנה – זכות גדולה להיות בחבורה הלא-גדולה הזאת, שחיים בר-לב ואהרל"ה יריב היו מבכירי בניה, שעליהם ועל שכמותם כתב נתן אלתרמן: "הם נשאו את עמם עלי שכם".

בשמכם, חברי הכנסת, בשם הממשלה, נעביר את תנחומינו למשפחות בר-לב ויריב.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כמחצית מתושבי מדינת ישראל היום לא היו עמנו במלחמת ששת הימים. הם נולדו או עלו ארצה למפה חדשה, שסורטטה על-ידי חיילי צה"ל במלחמה, וליחסים חדשים ושונים עם הפלשתינים, ארצות ערב ומדינות העולם, בעקבות תוצאותיה של אותה מלחמה.

בתום מלחמת ששת הימים הוצבו קווי ההגנה של ישראל לאורך תעלת-סואץ, ברמת-הגולן ולאורך נהר הירדן. במסגרת ממשל צבאי אנו אחראים גם היום לניהול חייהם של מיליון ו-800,000 אזרחים פלשתינים, אשר מעולם לא רצו בשליטתנו ועשו כל אשר לאל ידם כדי לפגוע בנו. 27 שנים שלטנו בעם אחר, בלי ניסיון רציני לפתור את הבעיה. אבל השתדלנו לספק את מחסורו, ניהלנו את חייו וביקשנו לשמור על חיינו.

כל ממשלות ישראל, הן של המערך ומפלגת העבודה והן של הליכוד, לא מצאו לנכון במשך השנים לספח את חבל-עזה, את יהודה ושומרון. לוי אשכול, גולדה מאיר ומנחם בגין, זיכרונם לברכה, וייבדלו לחיים ארוכים שמעון פרס ויצחק שמיר, לא סיפחו את שטחי יהודה, שומרון וחבל-עזה למדינת ישראל.

בתום מלחמת ששת הימים, ביולי 1967, אוחדה ירושלים והוחל החוק והמשפט הישראלי על ירושלים המאוחדת, בירת הנצח של מדינת ישראל ולבו של העם היהודי, שהשבוע העלינו אותה על ראש שמחתנו.

אין זה מקרה שהשטחים לא סופחו, גם כאשר בראש המדינה וממשלתה עמדו תומכי רעיון ארץ-ישראל השלמה. ממשלות המערך ומפלגת העבודה ידעו אז ויודעות גם היום, כי בסיפוח מיליון ו-800,000 פלשתינים תאבד מדינת ישראל את צביונה היהודי והדמוקרטי.

אדוני היושב-ראש, הממשלה הנוכחית, בראשות מפלגת העבודה, הלכה לבחירות ויצאה מהן כשידה על העליונה כאשר הבטיחה לעשות מאמץ רציני, לא מילולי, להשגת שלום – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל התחייבתם לא לחרוג מהאוטונומיה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – לשים קץ למלחמות, לנסות ולסיים מאה שנות איבה.

רון נחמן (הליכוד):

איפה זה בדיוק קורה?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

הממשלה הנוכחית החליטה לנקוט צעד ראשון, חשוב ואמיץ לפתרונו של הסכסוך הפלשתיני-הישראלי, לתת סיכוי לדו-קיום בשלום. אנו מאמינים כי שני העמים יכולים לחיות יחדיו בביטחון ובשלום זה לצד זה על אותה כבדת ארץ. כך חשבנו, על כך דיברנו, את זאת הבטחנו – –

שאול יהלום (מפד"ל):

מעולם לא.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – ואת זאת נעשה.

רון נחמן (הליכוד):

מדינה פלשתינית.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

ב-13 בספטמבר 1993 נחתם בווינגטון הסכם עקרונות בין ממשלת ישראל ובין אש"ף לכינון ממשל עצמי פלשתיני – –

מיכאל איתן (הליכוד):

הבטחת להילחם באש"ף.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – אפשר לקרוא לזה גם אוטונומיה – בשטחי יהודה, שומרון וחבל-עזה, זאת כהסדר ביניים למשך חמש שנים וכמבוא למשא-ומתן על הסדרי הקבע. הסכם העקרונות קבע כי בשלב הראשון יחול הסכם הביניים על רצועת-עזה ואזור יריחו. חודש ימים אחרי חתימת הסכם העקרונות נפתח בטאבה משא-ומתן בין משלחות ישראל ואש"ף על מימוש השלב הראשון, שלב עזה ויריחו, של הסדר הביניים.

המשא-ומתן בעניין עזה ויריחו התנהל בארבעה מכלולי נושאים: המכלול הביטחוני, שאותו בעיקר אפרט; המכלול האזרחי – העברת סמכויות מן המינהל האזרחי לרשות הפלשתינית; המכלול המשפטי – הגדרת התשתית החוקית, כללי החקיקה והסמכויות המשפטיות בשטחי הרשות הפלשתינית והיחסים בתחום זה עם ישראל; המכלול הכלכלי, שהדיונים בו התנהלו בפאריס, ואשר קבע את מערכת הקשרים הכלכליים בין רשות הממשל העצמי הפלשתיני לבין מדינת ישראל.

המשא-ומתן בעניין עזה ויריחו היה כרוך בקשיים רבים, שעיקרם במכלול הביטחוני ובעמידה הישראלית על סידורים שיאפשרו לישראל לממש אחריותה לביטחון חוץ, לביטחון הישראליים, לביטחון ההתיישבות היהודית, כשאנחנו עמדנו על כך – שום יישוב לא יעקר. אתם זוכרים משהו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

מה הדיבורים האלה? מה ההונאה הזאת? מה השקר הזה?

רון נחמן (הליכוד):

— — —

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי. חבר הכנסת רון נחמן. חבר הכנסת עוזי לנדאו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

המשא-ומתן — — —

עוזי לנדאו (הליכוד):

זה ראש ממשלה שמתעתע בציבור.

רון נחמן (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת נחמן רון, ארבע פעמים קראת קריאות ביניים ולא קראתי אותך לסדר.

רון נחמן (הליכוד):

שלושה פצועים, קורבנות השלום.

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

רון נחמן (הליכוד):

אתה יכול לקרוא גם פעם שנייה.

היו"ר ש' וייס:

לא, רק כשיגיע לך.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

המשא-ומתן הושלם בתום דיונים שארכו שבעה חודשים, והסכם עזה-יריחו נחתם בקהיר בשבוע שעבר, ב-4 במאי 1994. הממשלה הניחה היום על שולחן חברי הכנסת את נוסח ההסכם בעברית ובאנגלית, את המפות הנלוות אליו. כמובן, נעשה סידור בחדר ישיבות ועדת החוץ והביטחון למפות מפורטות, עם קצין בכיר שיסביר זאת לחברי הכנסת. אין שום הסכם סודי, אין נספחים שלא פורסמו. הכול גלוי, הכול על השולחן.

לחברי הכנסת, ובאמצעותם לאזרחי ישראל, עלי לומר כי בדיונים המתישים והארוכים אל תוך הלילות, במשך שבועות ארוכים, עמדנו והקפדנו בראש ובראשונה על צרכי הביטחון למדינת ישראל ולאזרחיה, תוך רצון להשתחרר מניהול חיי הפלשתינים ומסיכון חיילי צה"ל בחוצות עזה. זו היתה דאגתנו העיקרית.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לאשקלון דאגתם? לעפולה דאגתם?

עוזי לנדאו (הליכוד):

ולמה אתה מוותר בירושלים?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, אני לא רוצה לחזור על המסורת שאני נאלץ להוציא אותך, מסורת לא טובה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

יכולתי לענות לך: כמו שדאגתם לאוטובוס הדמים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אין שום השוואה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אנא.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

היו"ר ש' וייס:

לא, אל תעזרו, זה רק מפריע.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

שום השוואה.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

לך אין השוואה, לי יש השוואה.

היו"ר ש' וייס:

כל עזרה מפריעה. חבר הכנסת בגין, מספיק. השרה אורה נמיר, תאמיני לי שכל עזרה מפריעה. אני מאוד מבקש ממך.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. אי-אפשר שכל פעם תסמוך על זה שאנחנו סובלניים.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

מה יש בהסכם הזה? הסכם העקרונות קובע כי בתקופת הביניים תוסיף מדינת ישראל לשאת באחריות להגנה מפני איומים חיצוניים ולביטחון הכולל ולסדר הציבורי של הישראלים באשר הם ושל היישובים הישראליים ברצועת-עזה. נקבע והוחלט כי סמכותה של הרשות הפלשתינית לא תכלול את ביטחון החוץ, ביטחון הישראלים, ביטחון היישובים הישראליים, יחסי חוץ ונושאים אחרים.

איך נדאג לכך? נעשה זאת באמצעים שונים: במנגנוני בקרה והסדר לאורך הגבולות והצירים, בנקודות המעבר בין שטחי האוטונומיה או הרשות הפלשתינית לישראל ובמעברי הגבול, בשליטה במרחב האווירי והימי, בסיוורים משותפים, במנגנון קישור ותיאום וכן בפריסה חדשה של צה"ל בתוך ובקרבת היישובים הישראליים. כל אלה עוגנו בהסכם עזה ויריחו. הם מותירים בידי ישראל את כל הכלים החיוניים כדי לענות על צורכי הביטחון בצורה המיטבית במציאות החדשה שתיווצר בשטח. כל זאת, כמובן, מעבר לאינטרס ההדדי ולמחויבות שבהצהרת העקרונות ובהסכם עזה-יריחו לדו-קיום בשלום ובביטחון, למניעת טרור, פשע ואלימות ולהסדרי תיאום ושיתוף פעולה.

על מה חל ההסכם? הסכם עזה-יריחו חל על רצועת-עזה בשלמותה ועל אזור מוגדר סביב העיר יריחו. בשני האזורים הללו הוגדרו התחומים שיישארו באחריות ישראל. מפות רצועת-עזה ואזור יריחו הנספחות להסכם ומהוות חלק ממנו מתוות את תחומי השטח השונים. על-פי המוסכם יחל צה"ל לפנות את כוחותיו משטחי האוטונומיה או הרשות הפלשתינית ברצועה ובאזור יריחו עם חתימת ההסכם, וישלים את היערכותו מחדש בתוך זמן קצר, עד שלושה שבועות, אולי אפילו קצר מכך.

כדי לעמוד בלוח זמנים קצר זה החל צה"ל את ההכנות לפינוי ולהיערכות מחדש עוד לפני תום המשא-ומתן. ההיערכות מחדש תסתיים כפי הנראה בעוד ימים ספורים.

חברי הכנסת, אין הסכם שכולם מרוצים ממנו. אין הסכם ללא פשרות וללא ויתורים משני הצדדים, אם רוצים שהוא יקוים על-ידי שני הצדדים. ואין הסכם שאין בו גם סיכונים מסוימים. כזה הוא גם ההסכם המונח של שולחנכם.

עם זאת, אנו משוכנעים כי בתנאים החדשים השגנו את המירב האפשרי בכל הקשור לביטחון. כל מי שיקרא את פרטי ההסכם והוא ישר עם עצמו, לפחות יצטרך להודות כי הדאגה לביטחונה של מדינת ישראל ולביטחון הישראלים והיישובים ניבטת מכל שורה ומכל מלה.

משה קצב (הליכוד):

כמו מתן מקלט ל – – –

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

מה יש בהסכם? ברשותכם, אפרט.

ההסכם נותן לישראל סמכות מוחלטת בכל מה שקשור למענה על איומי חוץ. אל נשכח, איומים צבאיים מבחוץ הם האיומים היחידים על קיומה של מדינת ישראל.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

הקטנה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

ישראל ממשיכה לשלוט בשטח צבאי רצוף לאורך הגבול עם מצרים, אשר ממשיך להיות נתון בסמכותנו הבלעדית.

אזור יריחו לא מתקרב לתחום מערכת הביטחון הישראלית בשליטת צה"ל, הנמצאת לאורך נהר הירדן.

השליטה המלאה במרחב האווירי היא בידינו. גם השליטה הביטחונית במרחב הימי נשארת בידינו.

לפלשתינים סמכות משטרתית בנושאים אזרחיים, במגבלות שונות.

ישראלים ינהלו את המעברים הבין-לאומיים, ויש בידי ישראל לפקח על כניסת כל אדם לשטחים, גם באגף הפלשתיני.

מה עוד יש בהסכם? בהסכם יש גם הסדרים המאפשרים הגנה סבירה ליישובים ולמתיישבים. גושיות היישובים, כלומר תיחום אותם יישובים שניתן לכלול אותם בגושים, מאפשרת הגנה משותפת על מרבית היישובים ברצועת-עזה, פרט לשני יישובים מבודדים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

פרט?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

כמובן, צה"ל נערך לאורך אותה גדר המוקמת להגנה גושית למען ביטחון היישובים.

לישראל יש סמכויות פעולה מלאות, שמאפשרות לעשות את הנחוץ לביטחון תנועת הישראלים בצירים העיקריים המובילים ליישובים ובשטחים הסמוכים להם. גושי היישובים כוללים גם שטחים פלשתיניים שבהם יש סמכות ביטחונית ישראלית מלאה, באזורים הסמוכים ליישובים, ואלה קרויים בפנינו ועל גבי המפות: "השטחים הצהובים". בשטחים האלה הוטלו גם מגבלות בנייה ומגבלות אחרות על הפלשתינים.

הובטחה תנועה ישראלית בלתי מופרעת בקטעי צירים חשובים אשר באחריות ביטחונית פלשתינית, על-ידי הפעלת סיוורים משותפים. למשל, הציר העובר דרך יריחו וציר נצרים-גוש-קטיף.

מה עוד כולל ההסכם? ההסכם כולל סידורים שמבטיחים הגנה יעילה על קווי התיחום בעזה עם ישראל והיישובים ברצועה.

הוגדרו אמות מידה של ביטחון. במסגרת אמות המידה הללו, גם באזורים הללו הוטלו מגבלות בנייה ופיקוח על הכנסת נשק.

ועוד, למשטרה הפלשתינית אין סמכויות לגבי ישראלים. הוסכם על היקף המשטרה הפלשתינית, חימושה ופריסתה. נאסרה הכנסת כל נשק מחוץ למותר. השוטרים עוברים בקרה שלנו, ויוכנסו לשטח רק אלה שאושרו על-ידינו.

הוקמה מערכת תיאום ושיתוף פעולה עם המשטרה הפלשתינית. קיימת התחייבות פלשתינית לפעול ולמנוע טרור נגד ישראל, כמובן מהשטח הנתון בשליטתם.

אנו מודעים לעובדה שהטרור לא חדל והוא ממשיך לפגוע בנו. אנו מקווים שעם תחילת שליטתם של הפלשתינים באזורי עזה ויריחו יפעלו הם כך שימנעו טרור, או לפחות יפחיתו משמעותית את נזקיו.

אנו רואים בכך מבחן עיקרי של הרשות הפלשתינית והמשטרה הפלשתינית שהוקמה מכוח ההסכם.

אביא בפניכם ואולי גם ארחיב כמה נקודות מתוך ההסכם.

הוראות ההסכם בדבר המשטרה הפלשתינית מקפידות להתוות קווים ברורים לתפקידי המשטרה, במגמה למנוע חיכוכים ולהבטיח שהמשטרה הפלשתינית, מבחינת מספר השוטרים שלה וסוגי וכמויות הנשק והציוד, אכן תשמש כמשטרה בלבד והיא תמנע ככל האפשר פגיעות בישראלים.

מערכת מתואמת של ועדות קישור, שנמצאות בימים אלה בהקמה, מערכות תיאום אזוריות ומקומיות, יבטיחו תיאום ושיתוף פעולה בין הצדדים על בסיס מתמשך, במשך היום והלילה, כדי להבטיח טיפול מיידי בכל בעיה ולאפשר תיאום בין המשטרה הפלשתינית ובין גורמי הביטחון הישראליים המופקדים על הביטחון הכולל ועל ביטחונם של הישראלים ותושבי היישובים.

הסכם עזה-יריחו כולל הוראות בדבר נוכחות בין-לאומית זמנית, כמובן באזורי עזה ויריחו, שיפורטו רק לאחר זמן מסוים. גוף זה לא יכלול יותר מ-400 איש, שיבואו מחמש או שש מדינות, וימומן על-ידי "המדינות התורמות". הגוף יתפקד תקופה ראשונית של חצי שנה.

לא אכחד, במגמה ליצור אווירה חיובית ובסיס של אמון הדדי בין הצדדים, הסכימה ישראל לשחרר או להעביר לרשות הפלשתינית כ-5,000 עצורים ואסירים פלשתינים. הם יהיו אלה שלא גרמו לפגיעות בנפש של ישראלים. בין המשוחררים לא יהיו כאלה שנעצרו על עבירות פעילות חבלנית עוינת שבוצעו אחרי חתימת הסכם העקרונות ב-13 בספטמבר 1993.

משה קצב (הליכוד):

עוזי לנדאו (הליכוד):

מר פרס הציע לשחרר את אחמד יאסין. האם הצעה זו עדיין עומדת?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, חבר הכנסת לנדאו, מספיק. חבר הכנסת לנדאו, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אסירים מארגוני הסירוב שישוחררו יידרשו לחתום על הצהרת תמיכה בהסכם העקרונות ועל הסתלקות מאלימות ומטרור. עד היום, למעלה מ-400 אסירים כאלה לא חתמו ולא שוחררו.

רחבעם זאבי (מולדת):

אל תדאג, הם ישוחררו. הם ישוחררו עוד לפני השבויים שלנו, לפני הנעדרים שלנו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

נראה.

קריאה:

מה עם הנעדרים?

יהושע מצא (הליכוד):

אל תשכח למסגר את החתימות.

צחי הנגבי (הליכוד):

כשאתה אומר "לא", אתה מתכוון ל"כן".

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

לא ישוחררו אסירים המשתייכים לארגונים המתנגדים במוצהר לשלום, כמו ה"חמאס" ו"הג'יהאד האסלאמי".

חברי הכנסת, ההסכם מורכב מאוד ויורד לפרטי פרטים. כמעט לא ייתכן שלא יהיו בתחילה אי-הבנות וחיכוכים. במשך הזמן נלמד מן המציאות הנוצרת בשטח כדי שאפשר יהיה לחיות ביחד.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אבי יחזקאל, חבר הכנסת אלי דיין, אתם לא עוזרים לי.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

הנספח האזרחי של ההסכם כולל כינון ועדה משותפת לתיאום ולשיתוף פעולה, המיועדת לתאם העברת הסמכויות האזרחיות ולאפשר מגעים יומיומיים בין הגורמים האזרחיים של שני הצדדים. ועדה זו מיועדת לפתור בעיות שמתעוררות בקשר לשימוש המשותף בדרכים, בקווי החשמל והטלפון, ולשיתוף פעולה בטיפול בבעיות שמתעוררות בנקודות המעבר לתוך שטחי עזה ויריחו, הן מחוץ לגבולות והן אל ישראל וממנה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עמנואל זיסמן, האם זה הכרחי עכשיו?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

חברי הכנסת, במאות עמודים, במאות סעיפים וסעיפי משנה מנסה ההסכם לחבוק עולם ומלואו של יחסים בין שני עמים.

למשל, הנספח האזרחי מפרט 38 תחומים שבהם מועברות הסמכויות האזרחיות מהמינהל האזרחי הישראלי לידי הרשות הפלשתינית ברצועת-עזה ואזור יריחו. בחלק מן התחומים הללו מועברים כל הסמכויות, הניהול והמינהל. בתחומים אחרים, כמו ענייני דת, ארכיאולוגיה, מים, חשמל, תכנון ובנייה, טלקומוניקציה, דואר ורישום אוכלוסין, מועברות הסמכויות בכפיפות למגבלות מסוימות, כדי לשמור על אינטרסים ישראליים חיוניים וכדי להבטיח המשך אספקת אנרגיה, מים, אמצעי קשר וגישה חופשית ליישובים הישראליים.

חברי הכנסת, עלי להדגיש, לנוכח המתרחש בימים האחרונים, כי בתחום הדתות מובטח חופש פולחן דתי באתרים הקדושים ליהדות.

שאול יהלום (מפד"ל):

מי יבוא לשם?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

בתחום הארכיאולוגיה מובטחות הגנה ושמירה על כל האתרים בשטחי רצועת-עזה ובאזור יריחו. כן תהיה גישה חופשית לאתרים אלה.

תוקם ועדה משותפת של ארכיאולוגים מומחים, אשר תטפל בנושאים בעלי עניין משותף ובכל דבר שעלול או עשוי להשפיע על אותם אתרים יהודיים.

בתחום איכות הסביבה נקבעו סטנדרדים גבוהים, מקבילים לסטנדרדים בין-לאומיים, ולא אפרט את כולם.

חברי הכנסת, אם לא די בכל אלה, נקבע עוד בהסכם כי הפלשתינים, תושבי רצועת-עזה ואזור יריחו, יהיו מצוידים בתעודות זהות כתובות בערבית ובעברית, על סמך מרשם התושבים הקיים, שיעודכן באורח שוטף וממוחשב בשיתוף עם ישראל.

כאן אדגיש – ואחזור לכך מאוחר יותר – כי רישום אוכלוסין של פלשתינים מן החוץ וכן מתן רשיונות ביקור לפלשתינים מן החוץ כפופים להסכמת ישראל.

מה עוד תמצאו בהסכם?

התשתיות ליישובים הישראליים ולמחנות צה"ל ברצועה, חשמל, מים, טלפונים, והתשתיות הישראליות החוצות את אזור יריחו, יישארו בתחזוקה ישראלית, באמצעות חברת החשמל, חברת "מקורות" ו"בזק". אבטחת השירותים החיוניים הללו ליישובים ולמחנות צה"ל תהיה אפוא עצמאית ובלתי תלויה ברשות הפלשתינית.

הנספח השלישי בהסכם הוא הנספח המשפטי. הוא עוסק בכל השאלות הנוגעות לסמכות משפטית פלילית ואזרחית וסיוע משפטי בין רשויות המשפט של ישראלים והפלשתינים.

הנספח המשפטי קובע, כי לרשות הפלשתינית לא תהיה – ואני חוזר: לא תהיה – סמכות כלפי ישראלים וכלפי היישובים הישראליים ואזור המתקנים הצבאיים.

עולה מכך, ששוטרים פלשתינים לא יוכלו לעצור ישראלים, ובתי-המשפט הפלשתיניים לא יוכלו לשפוט אותם. הסמכות בעניין זה תמשיך להיות בידי ישראל בלבד.

יתר על כן, פלשתינים שיפגעו או ינסו לפגוע בישראלים באזורים שבאחריות ישראלית וייתפסו על-ידי כוחות הביטחון הישראליים, יוכלו להיחקר על-ידי ישראל. ההחלטה אם עבריינים אלה יישפטו על-ידי ישראל או על-ידי הרשות הפלשתינית תתקבל על-ידי שני הצדדים, בהתייחסות לכל מקרה לגופו.

עלי לציין כאן, כי גם במקרה של עבירה על-ידי ישראלי בתוך השטח שבסמכות הפלשתינית – למשל, בחוצות עזה – חובתה של הרשות הפלשתינית לשמור על החשוד בעבירה ולהזעיק את השלטונות הישראליים, שלהם, ורק להם, הסמכות לעצור ולהחזיק בו.

הנספח הרביעי והאחרון להסכם עוסק במערכת היחסים הכלכליים בין ישראל לבין שטחי רצועת-עזה ויריחו ומפרט את מדיניות היבוא ומיסוי היבוא, מדיניות מונטרית ופיננסית, מיסוי ישיר ועקיף וההיבטים הכלכליים של עבודה, חקלאות ותעשייה, תיירות וביטוח כלי רכב.

כך, למשל, הביקורת על כניסת סחורות לשטחים דרך מעברי הגבול בירדן ובעזה תנוהל במשותף על-ידי אנשי מכס ישראלים ופלשתינים. הביקורת על כניסת מטען אישי של נוסעים, הנכנסים לשטחים דרך מעברים אלה, תיעשה על-ידי מוכסים פלשתינים, בנוכחות בלתי נראית של מוכסים ישראלים, שיהיו רשאים לבדוק את המטען על-פי דרישתם.

השקל הישראלי ימשיך להיות אחד המטבעות, כאמצעי תשלום בשטחים לכל מטרה שהיא, והרשות הפלשתינית ומוסדותיה, רשויות מקומיות ובנקים, יהיו חייבים לקבלו כאמצעי תשלום. הדיונים לגבי הנפקת מטבע פלשתיני יימשכו במסגרת ועדה כלכלית, ובינתיים אין מטבע כזה.

לא אפרט את תנאי התיירות, שאני רואה בהם חשיבות גדולה, משום שתיירות יכולה לשמש אולי אחד האמצעים הטובים ליתר היכרות הדדית, ליתר הכרה הדדית. יש בהם עניין משותף לשני הצדדים.

בתחום העבודה תהיה תנועה רגילה של עובדים בין הצדדים, בכפוף לזכות שלנו, וכן שלהם, לקבוע את היקפה ובכפוף לחקיקה. השמת העובדים בישראל תיעשה אך ורק באמצעות שירות התעסוקה הישראלי.

הרבה דיו, הרבה מלים, הרבה כותרות נכתבו בימים האחרונים על אחד מסעיפי ההסכם, זה הדן בהחזרתם של עקורים לשטחים. שמעתי וקראתי הרבה דברים לא נכונים, הייתי אומר: אפילו שקריים, מטעים, ואין בפי טענות אלא למי שעשה בנתונים הללו שימוש כוזב ביודעין.

הנה האמת, כל האמת, בכל הקשור להחזרתם של עקורים: בהסכם עזה-יריחו נקבע, כי ועדת קישור תוקם בהשתתפות ישראל, הרשות הפלשתינית, ירדן ומצרים, לשם טיפול בנושאים בעלי עניין משותף, וכן כדי לקבוע בהסכמה עקרונות להכנסתם של בני-אדם שעזבו את יהודה, שומרון ועזה ב-1967. שימו לב, לא מדובר כאן בפליטי 1948, אלא בעקורי 1967.

עוזי לנדאו (הליכוד):

קרא את הסכם אוסלו. אל תרמה את הציבור, אל תוליך אותו שולל.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, מספיק. לא, לא, אל תעזרו. הרי מחכים לזה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

ועכשיו אגלה לכם — — —

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — — נגד הציבור, לתחבל אותו ולרכך אותו — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, חבר הכנסת לנדאו, גמרנו, מיצית את קריאות הביניים שלך.

דב שילנסקי (הליכוד):

אפשר לשאול כמה עקורים מ-1967?

היו"ר ש' וייס:

אחר כך יבוא שלב השאלה, אני מבקש.

דב שילנסקי (הליכוד):

זו שאלה עניינית.

היו"ר ש' וייס:

אני יודע, אני אומר את זה ברוח טובה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

ועכשיו אגלה סוד לחברי הכנסת ולאזרחים בישראל שאינם יודעים זאת: סעיף זה הועתק כלשונו – כלשונו – מהסכם קמפ-דיוויד, שנכתב ונחתם על-ידי ראש ממשלה בישראל, מנחם בגין, זכרו לברכה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

גם כאן אתה מוציא דבר מהקשרו. זה מעשה הערמה, זה מעשה רמאות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, חבר הכנסת בן-אלישר, מספיק.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-אלישר, בסדר, גמרנו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

תקרא את הסעיף בהסכם קהיר, תקרא אותו בהסכם קמפ-דייוויד.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

זאב בנימין בגין (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-אלישר, אני קורא אותך לסדר.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-אלישר, מספיק.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

אל תענו להם. אתם לא מבינים מה המשמעות של זה?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אני קראתי אותך לסדר פעם ראשונה, ואני אעשה את זה פעם שנייה. אין פה הבדלים בין חבר כנסת לחבר כנסת.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אתה גם יכול לקרוא לסדר את ראש הממשלה שהביא ---

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-אלישר, אינני מתערב בתוכן הנאומים, ולא היית רוצה שאעשה זאת. אני ביקשתי ממך להפסיק.

מיכאל איתן (הליכוד):

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

בקמפ-דיוויד לא נתנו טריטוריה. זה מעשה הערמה. זה מעשה רמאות.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אני קראתי אותך לסדר פעם ראשונה, ואני עושה את זה פעם שנייה. אין פה הבדלים בין חבר כנסת אחד לשני.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-אלישר, אינני מתערב בתוכן של נאומים ולא היית רוצה שאני אעשה את זה. ביקשתי ממך להפסיק.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

סעיף זה אינו קובע כמה אנשים יורשו לחזור ליהודה, שומרון ועזה, וכל המספרים שהופרחו בעניין זה השבוע היו מצוצים מן האצבע. הסעיף קובע כי כל ההחלטות בתחום זה – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

הצ'ופצ'יק של יריחו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – – הסעיף קובע כי כל ההחלטות בתחום זה צריכות להתקבל פה-אחד על-ידי כל חברי הוועדה. כלומר, ללא הסכמת ישראל לא תוכל הוועדה לקבוע כמה אנשים ייכנסו ובאילו שלבים.

דב שילנסקי (הליכוד):

אבל כמה בכל זאת?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

הסעיף קובע גם, כי על הוועדה לקבוע את האמצעים הנחוצים למניעת אנדרלמוסיה ואי-סדר. תוספת זו, שנלקחה גם מהסכם קמפ-דייוויד, וכאן אנו חבים תודה על כך לראש הממשלה דאז, מנחם בגין, זיכרוננו לברכה, נועדה להיות אמצעי בקרה – –

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

של נעליך – – –

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – שיבטיח שאנשים לא יורשו להיכנס לאזור בלי שיובטחו להם קודם לכן אמצעי דיור ומחיה נאותים.

משה קצב (הליכוד):

ייכנסו במסגרת ביקורי הקיץ, לא תוכל לגרש אותם, לא תדע על זה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

חברי הכנסת, אני מבקש להביא לידיעתכם כי להסכם עזה-יריחו צורף מכתב לוואי מיושב-ראש אש"ף אל ראש ממשלת ישראל, שבו מתחייב אש"ף, בין היתר, להבטיח שהרשות הפלשתינית, על כל הגופים הכפופים לה, תפעל בהתאם להסכם. כן מתחייב אש"ף לשתף פעולה באיתור חיילים ישראלים נעדרים.

עוזי לבדאו (הליכוד):

מחיאות כפיים סוערות.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

במכתב זה מאשר עוד יושב-ראש אש"ף את הכוונה להגיש לאישור המושב הקרוב של המועצה הלאומית הפלשתינית את השינויים באמנה הפלשתינית, כפי שהתחייב בהצהרת העקרונות. שני הצדדים התחייבו גם בחילופי המכתבים, שלא לשנות את הסטטוס של עזה ויריחו בתקופת המעבר ולהימנע מהסתה ומתעמולה עוינת, זה נגד זה. באותו מכתב הסכימו הצדדים להמשיך את המשא-ומתן בנושאים שנשארו פתוחים, לרבות גודל אזור יריחו, סוגיית הצבת פקיד פלשתיני בגשר-אלנבי וסידורים נוספים במסוף רפיח.

שאול יהלום (מפד"ל):

איך חתמתם, כשלא סוכם גודל אזור יריחו?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ההסכם על חלקיו הונח על שולחנכם. אנו סבורים כי זהו הסכם טוב. טוב לנו וטוב לפלשתינים, ובכך שהוא כזה טמון גם הסיכוי להצלחתו.

שאול יהלום (מפד"ל):

הוא אסון.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

חברי הכנסת, זו השעה להודות מעומק הלב לאלפים, לעשרות אלפים, אולי מאות אלפים מחיילי צה"ל וחיילותיו, אנשי שירות הביטחון הכללי, משמר הגבול, משטרת ישראל ועובדי המינהל האזרחי לדורותיהם, אשר במשך שנות דור עשו עבודה נאמנה וקשה, מתישה ומסוכנת באזורי עזה ויריחו. אני קובע בלא שמץ של היסוס, כי אין עוד עם אחד בעולם, אין אומה, אין שבט שמוציא מתוכו בנים ובנות שכאלה, שסוחט מתוכם עוז ותעצומות שכאלה בהגנה על כולנו, במצב סבוך ומורכב מאין כמוהו. עוד לא נמצאה – –

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

ואתה מבזבז את המלחמה שלהם.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – במילון מלה כדי להביע כל כך הרבה תודה, כל כך הרבה הוקרה, לאנשים המופלאים הללו.

רחבעם זאבי (מולדת):

אתה צריך לבקש מהם סליחה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אני רואה בסיפוק רב את יציאת חיילי צה"ל מחוצות עזה, ג'באליה, שאטי, מחנות הפליטים נוסיראת ובוריג', דיר-אל-בלח, ח'אן-יונס, רפיח. אין להם מה לעשות, ואין לאף אחד רשות לסכן את חייהם כדי להיות שם. לאף אחד.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-אלישר.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

היית שר הביטחון, מה עשית?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, מספיק.

רחבעם זאבי (מולדת):

ארבעה כבישים ---

היו"ר ש' וייס:

יש פה עוד עשרה שלא צועקים כל הזמן. יושבים פה 30 חברי כנסת, שלושה צריכים כל הזמן לרעוש.

חגי מירום (העבודה):

מה אתם מייללים על ח'אן-יונס?

היו"ר ש' וייס:

אל תעזור.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

חגי מירום (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת חגי מירום, זה לא עוזר לי, תאמין לי.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אני גאה שממשלה זאת נפרדת משאטי, מג'באליה, מנוסיראת, מבוריג', מעזה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

מאיפה עוד אתה רוצה להיפרד?

שאול יהלום (מפד"ל):

תוסיף את יריחו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

באמת, שתי ערים שנתפרסמו מאוד, בזכות רחב ודלילה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

ציטטת את שולמית אלוני.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

זה גם הזמן וזה המקום להתייחד עם זכרם של עשרות חיילות וחיילים, אזרחיות ואזרחים, שנפלו באזורי עזה ויריחו, לוחמים שעשו שם במילוי תפקידיהם ואזרחים ששילמו בחייהם רק משום שהיו יהודים וישראלים. אנו זוכרים אותם באהבה: את ילדי פריטי ובוב ארוין, את אמנון פומרנץ, את רחל וייס ושלושת ילדיה, את שחר גינוסר, את אברהמים שאבל, את מאיר מינץ ואת גל אבינועם, את דורון שורשן ועדנאן בואד, הרב שמעון בירן ואסעד ופא, ברוך בן-שמעון, דורון דרזי ורבים אחרים ששם לא הוזכר כאן היום. עבורם, עבור בני משפחותיהם שלא שוכחים עד יום אחרון, עבור האבות והאמהות, הנשים והילדים שהותירו אחריהם, ההסכם הזה איחר את המועד.

אנו נוצרים זכרם באהבה ומאמינים ומקווים שקורבנם הנורא לא היה לשווא. אמן, כן יהי רצון.

זה המקום לאחל החלמה לפצועים ולנכים שנפגעו במשך שנות דור, שרבים מהם נאבקים גם היום בכאביהם וצלקותיהם.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בניסיון לשבור – – –

לימור לבנת (הליכוד):

אדוני ראש הממשלה, אולי תגיד מלה – – –

היו"ר ש' וייס:

אולי לא תפריעי?

לימור לבנת (הליכוד):

אני אפריע כי אני חושבת שראוי שהוא יאמר מלה על השבויים והנעדרים.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אדוני היושב-ראש, אני לא רוצה לדבר על הנעדרים מקרב סולטן-יעקוב, כי אם אגלה את הפרטים מדוע החזירו 291 חיילים סורים בלי לדרוש – אני לא אעסוק בזה היום.

חיים קופמן (הליכוד):

אמרת את זה כבר בשבוע שעבר.

לימור לבנת (הליכוד):

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

בניסיון לשבור את מעגל הרצח, בניסיון לחדול ממסע הדמים שאין לו סוף ולהביא ביטחון ושלום לנו ולהם, עשינו מעשה, עשינו צעד ראשון שאנו מאמינים ומקווים שיוליך אותנו ואת שכנינו הפלשתינים אל המנוחה ואל הנחלה, גם אם עוד תארך הדרך.

לא בלב קל עשינו זאת, לא בלי דאגה. האמנו, ואנחנו ממשיכים להאמין היום, שעשינו את המעשה הנכון למען הילדים, למען הנכדים משני העמים, למען השלום שיבוא.

אני מבקש מהכנסת לרשום בפניה את הודעת הממשלה.

לימור לבנת (הליכוד):

ומה למען האמהות בעפולה, מה יש לך לומר להן?

מיכאל איתן (הליכוד):

— — — אדוני היושב-ראש, אני מבקש — — —

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לראש הממשלה.

— — — אני פניתי אל ראש הממשלה — — —

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מבקש לשאול.

היו"ר ש' וייס:

— — — אני מבין. חברי הכנסת, כמה חברי כנסת ביקשו להציג שאלה. זאת זכות של ראש ממשלה — — —

מיכאל איתן (הליכוד):

השאלה שלי מופנית אליך, אדוני היושב-ראש. תרשה לי.

היו"ר ש' וייס:

קודם כול, אני מודה לראש הממשלה.

בבקשה, חבר הכנסת איתן, אבל קצרה מאוד, אם היא מופנית אלי.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מחזיק בידי שתי חוברות שהונחו על שולחן הכנסת. האחת בשפה האנגלית, והיא כנראה שפת המקור של ההסכם; השנייה בעברית, שעליה כתוב "תרגום לא רשמי". בהסכם בשפת המקור אין מפות מצורפות. בתרגום העברי יש מפות מצורפות. אלא מה? גם המפות המצורפות לתרגום הלא-רשמי אינן חתומות.

מאחר שאנחנו יודעים שעל המפות הוספו דברים, הרי הנוסח שהונח על שולחן הכנסת הוא נוסח שאנחנו לא יכולים לקבל אותו; משום שההסכם כולו מתייחס לשטחים ולאזורים המסורטטים על מפות. משאין בידינו נוסח סופי ומחייב של הגבולות שאליהם מתייחס ההסכם, הרי כאילו לא הונח בפנינו דבר.

היו"ר ש' וייס:

תודה. יש עוד כמה שאלות פרוצדורליות מעניינות. אני ביקשתי לאפשר קודם כול לדובר המרכזי – –

מיכאל איתן (הליכוד):

זה לא עניין פרוצדורלי.

היו"ר ש' וייס:

בוודאי. אני מדבר על שאלות חשובות, מהותיות. גם פרוצדורה היא דבר מאוד חשוב. אנחנו נאפשר עכשיו לחבר הכנסת ביבי נתניהו לנאום. את השאלות השונות שיש כאן, המרתקות והחשובות, נברר אחרי זה.

בבקשה, חבר הכנסת ביבי נתניהו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

לימור לבנת (הליכוד):

למה ראש הממשלה עוזב?

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא הלך לספור את קולות המצביעים בהסדרות.

לימור לבנת (הליכוד):

למה ראש הממשלה יוצא? לאן רבין בורח עוד הפעם?

היו"ר ש' וייס:

מדינה חופשית.

לימור לבנת (הליכוד):

כמובן. אני רק שואלת למה רבין בורח שוב.

היו"ר ש' וייס:

אני משוכנע שהוא יחזור עוד מעט. אני מקווה שהוא עוד מעט יחזור.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

זה רק מראה – – –

היו"ר ש' וייס:

אולי יצא לשלוש-ארבע דקות. למה לומר דברים כאלה? למה לעשות הכללות?

אני רוצה לאפשר לחבר הכנסת בנימין נתניהו לנאום באווירה שקטה. אני לא מסכים שיסתובבו כאן. חבר הכנסת רן כהן, חבר הכנסת חגי מירום, חבר הכנסת נסים זוילי, חבר הכנסת אלי דיין. לא להסתובב; או לשבת כאן, או לצאת למקום אחר. ביקשתי לסגור את הדלתות. זה דיון חשוב ויש לערוך אותו באופן מכובד. אני מבקש מהעוזרים הפרלמנטריים והאחרים לא לדבר. חברת הכנסת גוז'נסקי, בבקשה.

בבקשה, חבר הכנסת נתניהו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראש הממשלה נאם לנו במשך 50 דקות, אמר לנו מה שיש לו לומר, ויצא, כי הוא איננו מעוניין לשמוע את מה שיש לנו לומר לו, כשם שאינו רוצה לשמוע את מה שיש לחלק הולך ומתרחב בעם הזה להגיד על ההסכמים הללו.

ביום רביעי השחור, כ"ג באייר התשנ"ד, נחתמו מסמכי עזה ויריחו תחילה, אך במוצנע, בהסוואה, בהונאה, מנסים להסיח את דעת הקהל מההמשך המוסכם והמובטח: שומרון ויהודה, בקעת-הירדן וגב ההר. וכן, בדרכה של הממשלה המתרפסת הזאת גם תורה של ירושלים יגיע להתחבר לה יחדיו להסכם עם אש"ף.

באוסלו הזיתם את השלב הראשון של מדינת הערבים מהים עד הנהר. בווינגטון חתמתם הסכם הכרה והוקרה עם יושב-ראש הסינדיקט, סינדיקט הרצח, ערפאת. ובקהיר, מבוזים ומושפלים קבל עולם בשידור ישיר וחי, חתמתם על מסמך הכניעה.

אדוני היושב-ראש, יש במסמך הזה שמונח לפנינו אסון כפול. האסון הראשון הוא בעצם הקמת ראשי הגשר של המדינה הפלשתינית. זהו משגה היסטורי, ויירשם כך. אם ראש הממשלה ושר החוץ רוצים את מקומם בהיסטוריה, אני יכול להבטיח לכם שהוא מובטח על-ידי המשגה הזו.

אבל יש פה גם אסון שני. החמצתם ואתם מחמיצים וממוטטים הזדמנות אמיתית להשגת שלום אמת. ראש הממשלה פתח את דבריו בהתייחסות למלחמת ששת הימים. ההזדמנות הזאת להשגת שלום אמת נוצרה באותה מלחמה, והקביעה שחדרה והתפשטה בעולם הערבי היא זו: כל עוד ישראל מחזיקה בקירות המגן של יהודה ושומרון, של רכס הגולן, כל עוד ישראל מחזיקה בקירות אלה אין אופציה של מלחמה אמיתית. אפשר לעשות מלחמה כפי שעשו ב-1973, אבל הם ראו מהר מאוד שבגבולות הביטחון הללו הגענו לשערי דמשק וקהיר בתוך שלושה שבועות. והעולם הערבי מבין את הדבר הזה: אין אופציה למלחמה בקווים הנוכחיים.

ובכן, מה שקורה בעולם הערבי מאז 1967 – הן שתי מגמות, אחת חיובית ואחת שלילית. המגמה השלילית מובלת על-ידי אש"ף שאומר: נחזיר אותם לקוו 1967, נחזיר אותם בהדרגה, בעורמה, בשילוב של דיפלומטיה וטרור, אולי אפילו בשילוב של מהלכים מלחמתיים, בשילוב של מלים יפות, נחזיר אותם ל-1967, וניצור שוב אופציה למלחמה. זו מגמה אחת.

ואילו המגמה השנייה היא מגמה שאני נתקלתי בה פעמים רבות כשדיברתי עם נציגים של העולם הערבי, בדרך כלל בחשאי, שאמרו לי: אנחנו יודעים, אתם לעולם לעולם לא תפקירו את הגולן, אתם לעולם לעולם לא תתפרקו מקיר המגן של ערי השומרון ויהודה, אתם לעולם לא תאפשרו לנו שוב אופציה של מלחמה, ולכן עלינו לגבש אופציה של שלום.

זו היתה המגמה שראינו, והתמוטטות ברית-המועצות רק חיזקה אותה. ראינו את המגמה הזאת עם תבוסתה של עירק במלחמת המפרץ, שרק חיזקה אותה. זו היתה המגמה שהלכנו עמה למדריד, משום שהבנו שיש פה הזדמנות, הזדמנות אמיתית, לנסות לקדם שלום אמת, ושלום אמת פירושו שלום עם ישראל חזקה ששולטת בשטחים השולטים הללו, שמונעת אופציה של מלחמה מהצד הערבי. זו המשמעות היחידה של שלום. אין משמעות אחרת באזורנו, ואנחנו חיים באזור הזה, לא במזרח אירופה ולא במערבה, אלא במזרח התיכון.

מה שאתם עשיתם כאן; במקום לחזק את המגמה הזאת שאנחנו קידמנו אותה והובלנו אותה לקראת הסכמים אמיתיים, מה שאתם עושים עכשיו זה החזרת הגלגל אחורה, החזרת השעון אחורה, אתם מפחים בלב הערבים תקווה חדשה, שהיא בלב המגמה השלילית בעולם הערבי, שאפשר להחזיר את ישראל לקווי 1967, שאפשר להקים פה מדינה פלשתינית שתחלוש על הגבעות מעל תל-אביב, שאפשר ליישם את השלב הראשון בתוכנית השלבים – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

למה אתה מנסה להפחיד את העם מפני השלום? כל ההפחדות האלה – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

בוקר טוב.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתה אומר, אדוני ראש הממשלה – – –

היו"ר ש' וייס:

רק רגע בבקשה. חבר הכנסת דראושה וחבר הכנסת יהלום – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, אתה רשום לרשות הדיבור היום.

בנימין נתניהו (הליכוד):

— — — אתם, שמדברים על שלום, אני אומר לכם: אתם אינכם מסוגלים לעשות שלום, משום שאינכם מסוגלים לעמוד על התנאים הנחוצים לקיום השלום. ואתה, ראש הממשלה, מנסה להמשיך להוליך

שולל את הציבור. אתה אומר, כך שמעתי אותך אתמול: אני מתנגד להקמת מדינה פלשתינית. אני רוצה לשאול אותך, מה זה אם לא מדינה? מה היא ישות שיש לה טריטוריה, ועוד איזו טריטוריה, תראה מה קרה לצ'ופצ'יק של יריחו.

אברהם יחזקאל (העבודה):

מה קרה?

בנימין נתניהו (הליכוד):

נתת להם טריטוריה, נתת להם צבא בכסות אותה משטרה, נתת להם ממשלה, נתת להם בתי-דין, נתת להם בתי-משפט, נתת להם רשות מחוקקת. מה לא נתת להם? נתת להם מעמד במעברי הגבול, נתת להם דרכונים, נתת להם בולים, נתת להם קוד חיוג בין-לאומי שנמצא רק ברשות מדינות. נתת להם דגל, ועוד דגל ועוד דגל, דגל של מדינת פלשתיין.

משה נסים (הליכוד):

מים טריטוריאליים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני, אני מחזיק בידי פקסימיליה שהגיעה לאחד מידידי מיאסר ערפאת. כתוב פה: סטייט אוף פלשתיין, פרזידנט אוף פלשתיין. אם זאת לא מדינה, מה היא מדינה?

את מי אתם חושבים שאתם מרמים? את העם אינכם מרמים, רק את עצמכם.

אני רוצה לשאול מה היא המשמעות של מדינה כזו. המשמעות שלה היא קודם כול פגיעה בביטחון. אמרת שתוציא את עזה מבתי-ים. אתה יצרת עכשיו ארבע דרכי גישור מעזה ליריחו, שחוצות את מדינת ישראל, שעוברות דרך קריית-גת, דרך אשקלון, דרך כביש ירושלים-תל-אביב. דרך ההסכם הזה, שאתה חתמת עליו, יעברו רבי-המרצחים והמרצחים שלהם, במכוניות שלהם, בכלי הרכב שלהם, עם כלי הנשק שלהם. ועוד איזה כלי נשק, כי בהסכם הזה נתת להם רשות לנפק כלי נשק, אקדחים, לא לעשרות פלשתינים אלא לרבבות ולמאות אלפים. הכנסת את עזה לכל נקודה במדינת ישראל. ואל תגידו בקריית-גת ואל תבשרו בחוצות אשקלון ש"ניצי הפתח" יגוננו עלינו מפני ה"קטיושות" של ה"חמאס".

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אולי תדבר פעם אמת.

בנימין נתניהו (הליכוד):

יצחק רבין, אדוני ראש הממשלה – – –

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

דבר אמת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

אדוני ראש הממשלה, רבותי, אני מבקש, בואו נקיים דיון. חבר הכנסת לנדאו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אל תגידו בקריית-גת ואל תבשרו בחוצות אשקלון, לא "ניצי הפתח" יגוננו עלינו. התחזיות שלך שאש"ף יילחם ב"חמאס" אין להן שום בסיס, ולכך כבר ניתנה התשובה בדמות ההסכם לשיתוף פעולה בין אש"ף-רפיח ל"חמאס"-ג'באליה, ועוד ידם נטויה. חוליית "הנשר האדום" לא תארוג לסיוור אלים מטעם "עז-אל-דין אל-קסאם" על גדר המערכת. אנשי "הפנתר השחור" לא יהרגו במחבלי "הג'יהאד האסלאמי" בבואם לפגוע בנחל-עוז או בניצנה. אלה לא יארבו לאלה, אלה לא יהרגו באחיהם אלא ימשיכו לרצוח יהודים ככל שיעלה בידם, כי מטרתם האסטרטגית היא אחת, כדברי הרמטכ"ל, והטרור עומד לעלות ולגבור, לפי קביעת ראש השב"כ וראש אמ"ן. מה קורה כאן מאז הסכם אוסלו?

אלי גולדשמידט (העבודה):

מה יקרה אם הוא לא יגבר?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, עזוב, באמת. תן לדברים לזרום.

אלי גולדשמידט (העבודה):

למה לתת להם לזרום? זה זרם עכור.

היו"ר ש' וייס:

כל זרם לגיטימי בבית הזה, רק תן לדברים לזרום.

בנימין נתניהו (הליכוד):

הפרות בלתי פוסקות מצד אש"ף. אינני מדבר על אש"ף, אני מדבר על ה"פתח", שהשתתף ב-36 מעשי טרור, שרצח שישה ישראלים. את שמותיהם לא קראת, אדוני ראש הממשלה, אבל אני אקרא אותם: חיים מזרחי, זיכרונו לברכה; יובל גולן, זיכרונו לברכה; דוד בובליל, זיכרונו לברכה; חיים ויצמן, זיכרונו לברכה; מוריס אייזנשטט, זיכרונו לברכה; יצחק רוטנברג, זיכרונו לברכה. אדוני ראש הממשלה, אינני מציין את שמות הנרצחים בעפולה, אינני מציין את 44 הפצועים בשמותיהם. אבל אני כן מציין את מי שחשוד ברצח בעפולה, נכון יותר לומר שאנחנו יודעים מי הוא – ריאד זיכרנה, שלפי כל הידיעות שיש בידינו ובידיך הוא איש ה"פתח".

מה עשה ערפאת מול כל הדברים הללו? איזה רבע גינוי. זה גינוי? האם אמר שהטרור הוא פשע, צריך לצאת נגדו, צריך להילחם נגדו, האם התגייס כל כולו נגד הטרור? אפילו פעם אחת לא. מה הוא עשה? הוציא את האנשים האלה ואת מקורביהם מה"פתח"? כלום. נקט איזו פעולה נגדם? כלום. ומה אתה עושה מול הדבר הזה?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

רדיו אש"ף שיבח אותו – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

שיבח אותו ככוכב זוהר. רדיו אש"ף שיבח את הרוצח מעפולה, כוכב זוהר בשמי אש"ף – כך הגדיר אותו.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אולי תגיד לציבור מה התוכנית שלך? אולי תעזור לאריק שרון, שלא מצליח לאתר את התוכנית שלך.

בנימין נתניהו (הליכוד):

מה אתה עושה אחרי שאתה מקבל את כל האינפורמציה הזאת? אחרי שכל עם ישראל רואה שראשי מערכת הביטחון מתריעים בפניך, מה אתה עושה? אתה משחרר 5,000 מחבלים. שחררת 5,000 מחבלים כדי שירצחו, כדי שיעלו על הכבישים מעזה בואכה קריית-גת, כביש ירושלים בואכה יריחו. שחררת אותם, ואפילו לא יכולת לשאול את ערפאת איפה החצי השני של הדיסקית. קיבלת מערפאת חצי הדיסקית של באומל, לא יכולת להגיד לו: לא תקבל אפילו משוחרר אחד עד שתאמר לי איפה החצי השני, מי נתן לך את הדיסקית? לא יכולת לעשות זאת. לא יכולת אפילו לקבל את המידע המינימלי על שבויינו ונעדרינו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

4,400 ששפכו דם אדם – – – לא תבעתם אותם.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

רון נחמן (הליכוד):

— — —

לימור לבנת (הליכוד):

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אני מבקשת להפסיק את קריאות הביניים.

חבר הכנסת נתניהו, בבקשה להמשיך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתם לא מסוגלים להבין שיש תהליך שלום. אטומים. יש הסכם שלום.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה, זה לא זמנך.

רחבעם זאבי (מולדת):

40 הרוגים מאז ---

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

בלי שלום לא יהיו הרוגים?

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אני מבקשת להפסיק. הזמן הוא עכשיו של חבר הכנסת נתניהו. בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, לא רק שראש הממשלה משחרר אלפי מחבלים שירוצו חופשי בשטח, הוא מכניס לשטח 9,000 מחבלים, שהוא מתעקש לקרוא להם משטרה. אבל שוב, כמו בעניין ההתעקשות לקרוא למדינה פלשתינית אוטונומיה, זו רק הולכת שולל.

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה כתוב בהסכם קמפ-דייוויד.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת גולדשמידט, אני מבקשת להפסיק.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אין דמיון בין מה שמוקם כאן לבין המשטרה נוסח קמפ-דייוויד.

אלי גולדשמידט (העבודה):

למה לא אמרת את זה כשהביאו את הסכמי קמפ-דייוויד? למה לא אמרת את זה לבגין?

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתה מתעקש לקרוא לזה משטרה. מה זה משטרה של 9,000 מחבלים, 7,000 רובים, 45 שריוניות, עשרות מקלעים? זה גרעין, אני מוכרח להגיד שזה גרעין גדול, של צבא לכל דבר.

אלי גולדשמידט (העבודה):

למה לא אמרת את זה לבגין?

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת גולדשמידט, אני מבקשת להפסיק.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ומי הם האנשים האלה? האנשים האלה הם מחטיבות "צבא השחרור הפלשתיני", שהתאמן אצל סדאם חוסיין בעירק, התאמן בתימן, בלוב. שם הם למדו איך עושים סדר עם היהודים, גם עם הערבים. אלה יעשו לנו סדר, אלה ישמרו לנו על הביטחון... וגרוע מזה, שחררת מחבלים, הכנסת מחבלים, בנית להם צבא מחבלים, ועכשיו אמרת לצה"ל: ידיך כפותות. אין משמעות אחרת להסכם הזה כשקוראים אותו לפרטים. אתה אומר שצה"ל לא יוכל להיכנס לשטח, לחלקים נרחבים של השטח איננו יכול להיכנס, הוא יכול לנוע על כמה צירים. צה"ל איננו יכול לרדוף אחרי המחבלים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

תגיד פעם אחת מה כן.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, אל תכריח אותי לקרוא אותך לסדר. אני מבקשת להפסיק.

בנימין נתניהו (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, יצחק רבין בעצם אומר: אבל יש לי הסכם, חתמתי על הסכם, 250 עמודים, ערפאת התחייב, המחבלים שאני משחרר חותמים, כמה לא חתמו, ואותם אני לא משחרר.

שר המשפטים ד' ליבאי:

תכבוש, תכבוש, תכבוש, תכבוש.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתה סומך על צבא המחבלים. אתה אומר: קיימת התחייבות פלשתינית; כמו אותה התחייבות על ביטול האמנה הפלשתינית. ערפאת הבטיח באוסלו לבטל אותה, מאז הוא כמובן לא קיים, ועכשיו הוא הבטיח לך לא לבטל אותה – קראתי בעיון רב – הוא הבטיח להגיש את הנושא לכינוס הבא של המועצה הלאומית. הכינוס הבא – אינני יודע מתי הוא יתקיים. בכל אופן, הוא לא הבטיח להעביר ולבטל. הוא הבטיח להגיש. נו, את זה הוא כבר הבטיח, ויותר מזה, בעבר.

בנימין טמקין (מרצ):

בנימין נתניהו (הליכוד):

על מי אתה בונה? אדוני ראש הממשלה, אני רוצה לשאול אותך – –

בנימין טמקין (מרצ):

תגיד לעם שאם הוא יגיש, אתה תתמוך.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת טמקין.

קריאות:

בנימין נתניהו (הליכוד):

– מי מאמין לו? מובארק מאמין לו? חוסיין מאמין לו? אסד מאמין לו?

קריאות:

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת טמקין, חבר הכנסת בגין, אני מבקשת להפסיק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה, בבקשה.

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת טמקין, אני מבקשת להפסיק.

קריאות:

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, יש לך פטיש, תשתמשי בו, זה לא יזיק.

לימור לבנת (הליכוד):

— — —

היו"ר ע' מאור:

זמנך תם, אני מוסיפה לך כמה דקות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לא. זמני לא תם כלל וכלל.

היו"ר ע' מאור:

אני מוסיפה כמובן — — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

ראש הממשלה מקבל 50 דקות בלי הפרעה. ראש האופוזיציה יקבל את הזמן הראוי לו ויאמר את דבר האופוזיציה.

היו"ר ע' מאור:

אני מוסיפה לך בגלל קריאות הביניים. חברי הכנסת, חבר הכנסת נתניהו מקבל זמן בגלל קריאות הביניים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת גולדשמידט, אני מבקשת להפסיק. בבקשה, חבר הכנסת נתניהו.

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת בנימין טמקין. חבר הכנסת רון נחמן.

קריאות:

בנימין נתניהו (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, ראש הממשלה הבהיר בנאומו שבעצם הביטחון נובע מההסתמכות שלו על ההבטחות של ערפאת. זו משמעות ההסכם. אני שאלתי, מי מאמין לאיש הזה בעולם? אני לא חושב שמובארק מאמין לו, חוסיין לא מאמין לו. אסד מאמין לו? יצחק רבין, אתה מאמין לו. סליחה, גם שמעון פרס מאמין לו. אולי שני האנשים הבודדים בעולם שמאמינים לו יושבים כאן, אבל העם הזה וכל אדם שפוי כבר יודע, שלאיש הזה אי-אפשר להאמין. מה שיהיה פה זה לא פגיעה בביטחון האישי. מה שיהיה פה זה גם פגיעה בביטחון הלאומי.

עזה ויריחו – זו רק ההתחלה. ייתכן, ייתכן מאוד שאש"ף ישכיל לנסות לבנות על התמימות של חלק מהעם, ייתכן שהוא יעצור לזמן-מה את הטרור דווקא בעזה וביריחו, אולי יגביר אותו בחלקים אחרים, אבל המטרה שלו היא להגיע בעזרת הממשלה הזאת למדינה פלשתינית עד קווי 1967, שתתפשט עד שפלת החוף, 15 דקות לא מירושלים, כפי שהיא עכשיו, 15 דקות מתל-אביב.

אני יכול לומר לך, אדוני ראש הממשלה, המדינה הזאת לא תישאר מדינה קטנה. היא תפיל מהר מאוד, ודאי תסכן מיידית את המשטר ההאשמי בירדן ותשאף לבנות לה צבא, בריתות צבאיות עם מדינות כמו עירק, ותיצור רצף טריטוריאלי רדיקלי מהגבעות החולשות על שפלת החוף עד בואכה בגדאד. זאת מטרתם. הם גם אומרים את זה. ואתה מאפשר את הדבר, כי אתה מאמין לערפאת.

ואם לא די בכך, ציטטת לנו את הסעיף שלקחת מקמפ-דייוויד. זה נכון, בקמפ-דייוויד מדובר על אפשרות של הכנסת או החזרת חלק מעקורי 1967. אבל לא נקוב שם מספר, לא אומרים שם כמה. תמיד היה מדובר, במונחים שלנו, על איחוד משפחות, באלפים בודדים.

אפרים סנה (העבודה):

בנימין נתניהו (הליכוד):

אנחנו שומעים על מאות אלפים שאתם מתכוונים להביא.

אלי גולדשמידט (העבודה):

בנימין נתניהו (הליכוד):

ומן הרגע הזה, מי יוכל לעצור זאת? מה נותר מחזיונות השווא על מאה שנות שלום ושלווה, ביטחון אישי, שגשוג כלכלי, אושר ואהבה? את כולם נשאה הרוח, הרוח הרעה המנשבת מבעד לחורים הפעורים בהסכמי אוסלו.

שבעה חודשים לאחר הטקס על מדשאת הבית-הלבן ושבוע ימים מאז הפארכה במצרים, והשלטון הנוכחי מבטיח לישראל רק עוד דם, יזע ודמעות; יותר אלימות ברחובות הערים מערבה ל"קו הירוק", פחות משאבים לצורכי פנים, פחות תעסוקה למובטלים, אך פגיעה קשה בתעשייה וחיסול גמור של החקלאות.

אכן, חברי הכנסת, יופי של שלום. לא שלום של אמיצים, אלא שלום של הוזים בהקיץ. רק ממשלת פורענות ומופקרות שכזאת מוכנה לדרדר עם שלם במורד המדרון.

טלב אלסאנע (מד"ע):

מה ההצעה שלך?

בנימין נתניהו (הליכוד):

גבירותי ורבותי, מלכתחילה השקר הוא הדבק שמחזיק את הקואליציה – –

קריאות:

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

— — "לא נדבר עם אש"ף", "מי שירד מרמת-הגולן מפקיר את ביטחון ישראל" — —

נעמי בלומנטל (הליכוד):

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

— — "לא נקים מדינה פלשתינית" — הכול דיבורים ריקים, הכול הבל הבלים, הכול פופוליזם זול וגנבת דעת הבוחרים.

אבל הגרוע מכול הוא שמעבר להפקרת הביטחון, מעבר להקמת המדינה הפלשתינית, קורה כאן דבר אחר. למעשה אתם כופרים בזכות ההיסטורית והלאומית שלנו על הארץ הזאת. זהו יסוד הקיום שלנו כאן. אם אין לנו זכות לחיות בחברון — —

טלב אלסאנע (מד"ע):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת אלסאנע.

בנימין נתניהו (הליכוד):

-- ביריחו, בבית-אל, אין לנו זכות להיות בשום מקום בארץ הזאת. האמת היא, ואני אומר זאת בצער, גם ליצחק רבין וגם לשמעון פרס --

קריאות:

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת אלסאנע.

בנימין נתניהו (הליכוד):

-- וגם לרבים בספסלי הקואליציה, האמת היא שאין לכם שום קשר, לא רגשי ולא מחשבתי, עם המושג הזה של הזכות ההיסטורית של עם ישראל בארצו. ומי שחסר את ההרגשה ואת ההכרה הזאת, סופו שיפקיר כל חלק אחר בארץ הזאת שיידרש ממנו להפקיר תמורת תפיסה מעוותת זו של השלום.

אלי גולדשמידט (העבודה):

מי שמדבר על קשר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אבל יש דרך אחרת, יש דרך אחרת שדרכה אפשר למנוע את התפשטותה של מדינת הטרור הפלשתינית --

אלי גולדשמידט (העבודה):

איפה – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת גולדשמידט, אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

– – אפשר לייצב הסדרים שיהיו מבוססים על ביטחון אמיתי ולא על מקסמי שווא.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

מה אתה מגן עליו?

בנימין נתניהו (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הבית, אנחנו מוכרחים לעמוד על ריבונות ישראלית ולא ריבונות ערבית. את הביטחון צריך להשאיר בידי צבא-הגנה לישראל ולא בידי "צבא השחרור הפלשתיני". לפלשתינים אפשר להעניק אוטונומיה ולא מדינה. זה המקסימום שאנחנו יכולים להציע להם בלי למוטט את יסודות הקיום של המדינה ושל עם ישראל.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

– – – המשטרה הפלשתינית?

בנימין נתניהו (הליכוד):

הדרך להשגת המטרה הזו היא לחזור אל הציונות ולא להסתלק ממנה. פירושה של חזרה זו הוא להרחיב את ההתיישבות היהודית ולא את ההתיישבות הערבית, להגדיל את העלייה היהודית ולא את העלייה הפלשתינית, לחזק את כוח המגן היהודי ולא את כוח ההרס הפלשתיני.

אני יודע שהרוב המכריע של העם הזה רוצה בזה ורק בזה. כנראה שכחתם את מי אתם מייצגים, את מה אתם מייצגים ואת מהותה של הציונות. אבל אנחנו לא שכחנו ולא נשכח, וברוח הזיכרון הזה ובכוח החיים של עם ישראל, נמשיך את מאבקנו עד שנצליח.

היו"ר ע' מאור:

תודה. אני מזמינה את חבר הכנסת אפרים סנה. אחריו – חבר הכנסת וליד חאג' יחיא.

סליחה, חבר הכנסת סנה, ברשותך, ברשות היושב-ראש, לחבר הכנסת דב שילנסקי יש הצעה לסדר הדיון. בבקשה, חבר הכנסת שילנסקי.

דב שילנסקי (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, ראש הממשלה אמר, שמי שיקרא את ההסכם, ישתכנע שהוא טוב. אני רוצה לקרוא את ההסכם. אני רוצה להשתכנע. אבל בשעה 12:00, כאשר באתי לישיבה קיבלתי שתי חוברות, אחת בעברית, אחת באנגלית. איך אני יכול לקרוא?

לכן, הצעתי לסדר היא, שאנחנו נפסיק עכשיו לדון בנושא, שייתנו לנו שבוע ימים. אם רוצים להתייחס ברצינות צריך שבוע ימים, כי יש פה הרבה מונחים משפטיים וצריך ללמוד את זה. אבל בינתיים לא לעשות שום פעולות בשטח, לא להעמיד אותנו בפני עובדה, יבצעו את כל הדברים, ימסרו את הכול לערבים, ואחר כך יגידו: בואו תתווכחו ביניכם. לכן, לפי אותה גישה ולפי היגיון וצדק אלמנטרי, אם ראש הממשלה אמר: מי שיקרא את הדברים ישתכנע, אני רוצה שייתנו לי את ההזדמנות לקרוא את הדברים האלה. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת שילנסקי, בזמן שהצגת את פנייתך, ביקשתי את תגובת היושב-ראש. ובכן, חברי הכנסת, אני רוצה להודיע על הסיכום. ההסכם הועמד לרשות חברי הכנסת אתמול לפני הצהריים בשפה האנגלית.

משה נסים (הליכוד):

לא נכון.

רון נחמן (הליכוד):

אתמול היינו ב"חיים חדשים".

קריאות:

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אני מבקשת להשיב. אתמול הועמד ההסכם לרשות חברי הכנסת באנגלית.

לימור לבנת (הליכוד):

הוא לא הועמד.

היו"ר ע' מאור:

אתמול, סיעת הליכוד, ביודעה את הנתונים, פנתה אל יושב-ראש הכנסת – לא לדחות את הדיון אלא לדאוג לתרגום, ואכן הדבר נעשה.

משה קצב (הליכוד):

זה לא נכון. אני מבקש להעמיד אותך על טעותך.

היו"ר ע' מאור:

בבקשה, אני רוצה לשמוע את יושב-ראש הסיעה.

משה קצב (הליכוד):

אנחנו עמדנו על כך שהדיון יתקיים בשבוע הבא אם החומר לא יעמוד לרשותנו ואם לא יהיה די זמן. החומר הועמד לרשותנו היום. הצענו לדחות את הדיון למחר, ליום חמישי, ויושב-ראש הכנסת התעקש שזה יהיה היום.

היו"ר ע' מאור:

אני מוסיפה את התיקון של יושב-ראש סיעת הליכוד, חבר הכנסת קצב, שאכן היתה פנייה לדחות, והתשובה היתה שהחומר הועמד לרשות חברי הכנסת גם כשהבית לא פעל אתמול, אלא שההסכם היה באנגלית ולא בעברית.

דב שילנסקי (הליכוד):

איך יכולתי לדעת.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת שילנסקי, אני מוסרת את פסיקתו של יושב-ראש הכנסת מאתמול. לפיכך אני קובעת שאני מאמצת את פסיקתו של יושב-ראש הכנסת מאתמול, שנמסרה ליושב-ראש סיעת הליכוד, והדיון יימשך.

חנן פורת (מפד"ל):

אני מבקש להעמיד את העניין הזה להצבעה.

דב שילנסקי (הליכוד):

יש לי שאלה אלייך. האם ידעת אתמול שלרשותך עומד החומר?

היו"ר ע' מאור:

מאמצעי התקשורת ידעתי שהחומר באנגלית עומד לרשותי.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני לא ידעתי.

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, בזה גמרנו את הדיון בעניין הנוהל.

חבר הכנסת אפרים סנה, ואחריו – חבר הכנסת וליד חאג' יחיא. בבקשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

זה היחס שלכם להסכם?

רון נחמן (הליכוד):

יש לי שאלה.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רון נחמן, הדיון בעניין הנוהל נגמר. אם יש לך השגות, בבקשה, היכנס ללשכת היושב-ראש.

רון נחמן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אני תושב יהודה והשומרון, אני רוצה לדעת איך אני נוסע הביתה. אני רוצה לקבל תשובה.

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אנחנו ממשיכים בדיון.

אפרים סנה (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אני מתנדב בגמר דברי להסביר לחבר הכנסת רון נחמן איך הוא נוסע הביתה.

רון נחמן (הליכוד):

אני בטוח שאתה יודע. אני שואל את היושבת-ראש, לא את אפרים סנה שיכול להשיב לי.

אפרים סנה (העבודה):

תשאל את מי שידע.

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, לפני למעלה משנה, עוד הרבה לפני הסכם אוסלו, קבעה מפלגת העבודה ארבעה עקרונות הכרחיים לכל הסכם עם הפלשתינים, בחזקת קווים אדומים, ואלה הם: 1. האוטונומיה לא תחול על ירושלים, ירושלים מחוץ להסכם; 2. ביטחון המתנחלים – באחריות ישראל; 3. האחריות הכוללת לביטחון האזורים – באחריות ישראל; 4. כל האופציות פתוחות להסדר קבע.

עמדנו בדיבורנו. ירושלים מחוץ להסכם. אין שום סמכות למשטרה הפלשתינית על המתנחלים. נעשה מאמץ אדיר על-ידי הממשלה לעגן זאת בהסדר, ומי שמעיין בנספח הביטחוני רואה בעליל כי ביטחון המתנחלים אכן מובטח. גם הגבול הימי, גבול עזה-מצרים, הצירים ליישובי הרצועה – בשליטת צה"ל. לצה"ל, ואף זה מופיע בכתובים, חופש פעולה כנגד הטרור. אין שום התניה בהסכם הנוגעת להסדר הסופי.

ההסכם הזה שמונח על שולחן הבית אינו פשוט. הוא מפורט – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

מה עם העיקרון הרביעי? נניח שהעיקרון שלכם הוא פשרה טריטוריאלית – – –

אפרים סנה (העבודה):

אתה לא מכונן את דבריו לנקודה. העיקרון שקבענו הוא שמה שכתוב בהסדר הביניים איננו מהווה תקדים או כובל במשהו את הסכם הקבע העתידי.

רון נחמן (הליכוד):

האם זה כולל את השלב אחרי יריחו ועזה?

אפרים סנה (העבודה):

מה שקבענו חל לגבי כל הסדר הביניים.

רון נחמן (הליכוד):

ידע עם ישראל את הדברים האלה. הציבור חושב שזה רק עזה. הוא לא יודע שזה עד ראש-העין.

אפרים סנה (העבודה):

ראש-העין נמצאת בתחומי ישראל הריבונית, בתוך "הקו הירוק".

לא ניתן להפוך מציאות של כיבוש שעוצבה במשך 27 שנה למציאות של דו-קיום אלא בהסכם כזה, מפורט, מורכב ומסובך, אבל המבחן הוא בביצוע. זה אתגר לבגרותו של העם הפלשתיני. הכרתי אישית את האישים הפלשתינים המהווים כיום את מנהיגות השטח. יש להם יכולת אובייקטיבית ורצון כן מאוד לקיים את ההסכם כלשונו, ללא התחכמויות, לטובת עמם. אני מקווה שהם לא ייפלו קורבן לשיטות האתמול של אש"ף, שתינתן להם האפשרות לעשות ולפעול, ובעתיד הלא-רחוק לזכות במנדט הלגיטימי של ההיבחרות הדמוקרטית. הצלחתם היא גם הצלחתנו. אסור לנו לכפות את עזרתנו, אבל אדישים ושווי נפש אסור לנו להיות.

חברי הכנסת, הלילה פינה צה"ל את דיר-אל-בלח וחיילינו אינם שם עוד, והשמים לא נפלו.

חנן פורת (מפד"ל):

אני רוצה לשאול אותך שאלה. איזה היגיון יש, מקיימים דיון בלי להתייחס לשאלה אם זה טוב או לא טוב, כאשר בפועל מתבצעים הדברים בשטח. אתה לא רואה איזה לעג עושים מהכנסת הזאת?

אפרים סנה (העבודה):

אני אענה לך על השאלה הקונסטרוקטיבית שאתה מעלה. לממשלה יש מנדט לחתום על ההסכם הזה ולהתחיל ביישומו.

רון נחמן (הליכוד):

בשביל מה אתה מביא את זה לכנסת?

אפרים סנה (העבודה):

הדיון הזה הוא דיון מדיני, שעניינו לא אישור ההסכם אלא אישור הודעת ראש הממשלה.

חנן פורת (מפד"ל):

זה רציני? זה הגון מבחינה דמוקרטית? לא היה אפשר להמתין עוד כמה ימים עד לאישור הכנסת? למה להפוך את הבניין הזה לצחוק?

אפרים סנה (העבודה):

תרשה לי לומר לך. את האישור להסכם הזה, במאפיינים האלה, קיבלנו מהבוחר ביוני 1992. אם אתה מדבר על דמוקרטיה, אם אתה מדבר על תקפות, את האישור לדבר הזה קיבלנו ביוני 1992.

שאול יהלום (מפד"ל):

זה הרי מנוגד למצע שלכם מכול וכול.

חנן פורת (מפד"ל):

כולל בול, כולל – – – כל אלה אושרו. אתה הרי מסכים שיש פה חריגה והרחבה. למה לא לנהל את הדברים האלה בדרך דמוקרטית? אני מרגיש את עצמי ממש כאסקופה נדרסת.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת פורת, זה זמנו של חבר הכנסת סנה. אני פוסקת כיושבת-ראש הישיבה שהנושא הוא בסמכות הממשלה, וכפי שחבר הכנסת אפרים סנה אמר לך, זה אישור הודעת הממשלה. כרגע נמשך הדיון בכנסת לפי סדר-היום.

חנן פורת (מפד"ל):

תצפצפו על הכנסת ואל תביאו את זה.

רון נחמן (הליכוד):

עוד מעט תגיד שהכנסת אישרה את ההסכם.

אפרים סנה (העבודה):

כאמור, הלילה פונתה דיר-אל-בלח והשמים לא נפלו ארצה, ועם ישראל – כך ברור – לא יצא במחאה אל הרחובות. לא זו בלבד, הוא קיבל את זה כראשיתה של הקלה גדולה. אך אנו יודעים שהגיל הזה מהול בחרדה גדולה.

חשוב שהצד השני ידע, כי אם ייכשל השלב הזה, לא תהיה התקדמות לשלבים הבאים. זה אולי הסכם בלתי הפיך, אך זה הסכם שניתן לעצירה. ההסכם הזה מתייחס – וזה כתוב ומעוגן בכתובים – לעזה וליריחו. אם המודל הזה יצליח, ניתן יהיה להתקדם הלאה. משפטית הוא איננו מהווה תקדים לשום דבר.

השלב הבא, בהנחה ששלב זה יושלם בהצלחה, יהיה החלת הסדר ביניים על יתרת שטחה של הגדה המערבית. ואני חוזר ופונה לציבור המתיישבים, לאלה הרוצים באמת לחיות בשלום באותם חבלי ארץ-ישראל ולא להתעמר בתושבים הפלשתינים ולא לרשת את מקומם: תשתלבו בהסכם, אל תמרדו בו, תבטיחו את מקומכם במציאות החדשה שאנו רוצים לבנות בין עמי ארץ-ישראל. עלו על רכבת ההיסטוריה. אל תעמדו בין הפסים.

היום הזה, אישור ההסכם הזה ותחילת ביצועו, הוא ציון דרך היסטורי.

אסיים את דברי אלי בדברים שאמר אבי ומורי בפולמוס עם יריבו-ידידו מנחם בגין המנוח, וזאת לפני כ-24 שנה, ואני מצטט:

"השלב הראשון צריך להתבטא במספר צעדים מצד ממשלת ישראל: להתיר ואף לעודד הקמת נציגות לאומית שוחרת שלום של מיליון תושבי השטחים. מסירת שלטון עצמי לנציגות זו בשטחים המוחזקים, פרט לענייני ביטחון; הכרזה כי בבוא תור-השלום לא יוכרע עתיד שטחים אלה בלי לשאול את פי תושביהם. שלב זה יקרב את פתרון השלום לגבי יחסי היהודים והערבים בארץ-ישראל. הכרה לאומית הדדית, שכנות טובה וקשרי גומלין כלכליים ותרבותיים יכשירו את הקרקע לצורה מסוימת של התחברות מרצון חופשי. זוהי הדרך של שלום עמים המוליכה גם לשלמות הארץ."

אשרי מי שזכה להגיע ליום הזה.

היו"ר ע' מאור:

תודה לחבר הכנסת אפרים סנה. חבר הכנסת וליד חאג' יחיא, אחריו – חבר הכנסת שאול יהלום, ואחריו – חבר הכנסת שלמה בניזרי.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, לפני ימים מספר נתמזל מזלי והוזמנתי על-ידי ראש הממשלה להיות נוכח בטקס חתימת הסכם השלום בקהיר. בשבילי זה היה מעמד מרגש מאוד, מרגש מאוד מכיוון שבזה אני סגרתי מעגל, סגרתי היסטוריה, סגרתי מאויים, שקיוויתי להם ופעלתי למענם מאז אני מכיר את עצמי. זה שהיום המדינה שלי והעם שלי חותמים הסכם שלום, זה דבר שקיוויתי לו והתפללתי למענו שנים רבות מאוד.

אולם, באותו מעמד אני נזכרתי בימים ההם ובכל דקה ודקה ובכל חבלי הלידה הקשים שעברנו, באמת קשים מאוד, מכיוון שהשלום שנולד זה לא דבר פשוט, זה לא דבר שאנחנו יכולים לעשות אותו בלי שום קשיים. אנחנו צופים את הקשיים, אנחנו צופים את הבעיות, אבל בסופו של דבר, אנחנו התחלנו במגמה ואנחנו צועדים בדרך של השלום.

ופה אני שומע את חבר הכנסת ביבי נתניהו.

קריאה:

בנימין נתניהו.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

בנימין נתניהו, נכון. אני לא רוצה לגלות לו חיבה, אין לי חיבה מיוחדת כלפיו, אבל גם אין לי שנאה כלפיו.

ומה שאני שומע פה זה האבסורד שבדבר. איך אפשר שהיום אנחנו נדבר דברים כל כך קשים על השלום, על הצעדים, על הכוונות של השלום? הרי מה שאני שומע פה זה "כניעה", "רצח" ו"פרחים על הקברים". חבר הכנסת זאבי מדבר על כל הדברים האלה. ואני לא שומע שום נימה אופטימית, שאכן ניצב מולנו עם שמאוייו הם כמאויינו, ואנחנו צריכים להסיר את כל הניגודים וההתכתשויות שיש בינינו, מכיוון שהבעיה היא קשה מאוד, והבעיה היא שקיים טיעון צודק, טענות צודקות – –

רון נחמן (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

כן, בבקשה.

רון נחמן (הליכוד):

אני הייתי אתמול, ביום הבחירות להסתדרות, בבקעת-הירדן, ביקרתי בקלפיות, ישבו אנשי הבקעה, שאלתי אותם: מה נשמע, אתם יודעים? אמרו: לא. איך תיסעו מחר מיישובי הבקעה לירושלים, דרך כביש 90? איך תעברו? אולי תסביר אתה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

חבר הכנסת רון נחמן – – –

וליד חאג' יחיא (מרצ):

חבר הכנסת רון נחמן, אני אסביר לך בדיוק.

היו"ר ע' מאור:

תשקול אם אתה מעוניין להסביר, כי זה במסגרת זמנך.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אין לי מפה, ואין לי פתרון למה שאתה אומר, מכיוון שאני לא יודע על מה אתה מדבר. אבל תדע לך, קודם כול, שלגבי – לא לגבי ההסכם – מקומך הוא לא שם.

רון נחמן (הליכוד):

פשוט.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

פשוט מאוד.

רון נחמן (הליכוד):

מה אני צריך לעשות, לפי דברייך?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני חושב שאתה צריך לחזור הביתה. הבית שלך לא שם, הבית שלך פה, בגבולות "הקו הירוק".

רון נחמן (הליכוד):

תגיד את זה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני אומר את זה. אני אומר את דעתי האישית. אני לא מסתיר את זה.

רון נחמן (הליכוד):

מאה אחוז.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

מאה אחוז. אתה חושב שאני מסתיר את דעותי? דעותי ידועות.

חנן פורת (מפד"ל):

אם מוקמת מדינה פלשתינית, אתה מציע שאתה תעבור למדינה הפלשתינית?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

לא, יש לי מדינה. כל הדיבור שלכם על האמנה, ועל הרצח – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, חברת הכנסת תמר גוז'נסקי וחבר הכנסת חנן פורת.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

חבר הכנסת פורת, אני רוצה להסביר לך. מה הבעיה בין העם הפלשתיני ובין העם היהודי? אתם טוענים שהנחלה הזאת שלכם.

חנן פורת (מפד"ל):

נכון.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

והם טוענים, ואני טוען, זאת שלנו. אז מה אתה רוצה לעשות? אתה רוצה לחיות על החרב?

רון נחמן (הליכוד):

מי זה "שלנו"?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

של העם הפלשתיני.

רון נחמן (הליכוד):

אהה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

וזה מה שאני אמרתי, אני סגרת מעגל.

רון נחמן (הליכוד):

עכשיו אנחנו יודעים של מי זה "שלנו".

נעמי חזן (מרצ):

הוא סגן שר בממשלת ישראל.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

וליד חאג' יחיא (מרצ):

חבר הכנסת רון נחמן, אל תסיט את דברי. כל התורה שלכם היא דמגוגיה אחת גדולה, וכל ההסתה, זריעת הפחד וההתגרות בשכל הישר הן תורה מתורתכם ולחם חייכם.

רון נחמן (הליכוד):

תרשה לי לא להגיב.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

לכן, כאשר אתה אומר: סגן שר אומר את הדברים האלה – באמת, תרד מזה.

רון נחמן (הליכוד):

אתה מדבר בתור פלשתיני. רשום בפרוטוקול.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני פלשתיני.

רון נחמן (הליכוד):

אתה לא ישראלי, אתה פלשתיני. שידעו הישראלים שאתה פלשתיני.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רון נחמן, תן לו להשיב לך.

נעמי חזן (מרצ):

הוא סגן שר בישראל.

רון נחמן (הליכוד):

הנה הצדיקה הגדולה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אתה רוצה לדבר ולא לשמוע?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

תודה שהפסדתם בקרב.

חנן פורת (מפד"ל):

לא מנצחים אותנו כל כך מהר.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

חבר הכנסת רון נחמן וחבר הכנסת חנן פורת, אתם לא תנוקו מהסירוב הזה. העם יחרוץ את דינו לגביכם בשל התנגדותכם לשלום.

רון נחמן (הליכוד):

נלך לבחירות.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

יהיו בחירות, ואתם תרדו לממדים הראויים לכם, אתם תתגמדו בעניין הזה. העם בישראל – העם היהודי והעם הפלשתיני רוצים בשלום. אתם זולתכם לא יכולים לעמוד נגד המגמה הזאת, אי-אפשר. כמה אתם יכולים להתגרות, מה אתם רוצים לעשות?

אתה לא שמעת מה היה אתמול? נשיא הרוב השחור בדרום-אפריקה נבחר. האם הידיעה הזאת הגיעה אליך?

חנן פורת (מפד"ל):

יש לו רוב של 90%, מה אתה משווה בכלל?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

ישראל היא העם היחיד היום שכובש עם אחר. תשתחררו מהעניין הזה, אנחנו בשנת 1994.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

רון נחמן (הליכוד):

אתה בעד הדדיות?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

בוודאי בעד הדדיות.

רון נחמן (הליכוד):

שוויון זכויות? אם אתה מציע לי לחזור לנס-ציונה, קח את קלקיליה ושים אותה בשכם.

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, נא לאפשר לחבר הכנסת וליד צאדק לסיים את דבריו.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני ממשיך לגור בכפרי ובעירי טייבה מכיוון שזו המולדת החמה ביותר שלי, ואני לא מעזוב אותה בעד כל מחיר, מכיוון שאני יושב שם בזכות. אני אומר זאת כדי שגם חבר הכנסת חנן פורת ישמע זאת.

רון נחמן (הליכוד):

תגיד את זה לראש הממשלה, הוא לא יודע.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני יושב שם בזכות ולא בחסדך ולא בחסדי אף אחד מכם.

חנן פורת (מפד"ל):

אנחנו לא רוצים לסלק אותך, אבל אתה רוצה לסלק אותנו. זה ההבדל.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אתה לא יושב שם בזכות. אני לא רוצה לסלק אותנו, אני רוצה להחזיר אותנו למוטב.

רון נחמן (הליכוד):

הוא סגן שר פלשתיני.

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת להפסיק את קריאות הביניים ולאפשר לסגן השר לסיים את דבריו.

נעמי חזן (מרצ):

הוא סגן שר בממשלת ישראל.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אל תזייף את דברי. אני אוהב את מדינת ישראל לא פחות ממך. אתה מזיק למדינת ישראל מכיוון שאתה רוצה לחרחר מלחמה ואתה לא רוצה שלום. אתה לא מכיר את המלה שלום. אתה לא יודע את המשמעות שלה ולא את התוכן שלה. לכן אתה מתנגד לה. תשתקו, תתביישו לכם.

רון נחמן (הליכוד):

אין לי בעיה אתך, אתה בסדר, אתה לא מרמה. אתה אומר "אני פלשתיני מטייבה". אני מסכים אתך. אבל ראש הממשלה לא אומר זאת. שהוא יגיד זאת. מה הוא מספר את הסיפורים האלה?

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רון נחמן, אני מבקשת להפסיק. אני קוראת אותך לסדר נדמה לי בפעם השנייה; עוד קריאת ביניים אחת ואקרא אותך לסדר בפעם השנייה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני מציע לראש הממשלה לא להיכנע להתגרות הבוטה של הליכוד ושל הימין. הדרך שהוא נוקט היא הדרך הנכונה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אסון.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני מקווה שהיא תימשך והוא יאזור עוד אומץ, כדי לקצר את התקופה עד השגת המטרה שאנחנו מייחלים לה, שיהיה שלום בין הפלשתינים ובין מדינת ישראל.

ליאסר ערפאת ולאחרים אני אומר, אתם לא קיבלתם את כל מה שאתם רוצים בגבולות 1967, אבל אני אומר לכם שמה שעשיתם זה צעד נכון ונכון לקראת שלום ופשרה היסטורית בין העם היהודי ובין העם הפלשטיני, ובלעדי מה שאתם עושים עכשיו אתם לא תוכלו להגשים את חלומותיכם.

אני מקווה שפעם אחת חבר הכנסת בנימין נתניהו יסטה מהנאום שהוא נואם במשך שנתיים ימים – של התגרות ושל כניעה ליצר הרע, שכנראה יש בו הרבה. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. אני מזמינה את חבר הכנסת שאול יהלום. אחריו – חבר הכנסת אליעזר זנדברג, ואחריו – חבר הכנסת אברהם רביץ.

שאול יהלום (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, ממשלה ריקה, אני רוצה להזכיר לציבור, אנחנו נמצאים היום, לפי התאריך העברי, בראש חודש סיוון. בתורה כתוב על אותו זמן שישראל עמדו שלושה ימים לפני מתן תורה: "ויחן שם ישראל נגד ההר". חכמינו זיכרונם לברכה, שדייקו ופירשו את המלה "ויחן" שנאמרה בלשון יחיד ולא "ויחנו" בלשון רבים, אמרו: כאשר הם עמדו מול הר סיני הם עמדו באחדות של העם כאילו זה איש אחד ובלב אחד.

לעומת זאת, אנחנו דנים כאן היום בהסכם שמובא אלינו לא רק לאחר מעשה אלא לאחר שהתהליכים לביצועו כבר נעשים בשטח, ואנחנו נמצאים כאן בפילוג עמוק, שחוצה את העם בישראל ואת העם בתפוצות, העם היהודי, לשני חלקים – יש אומרים שווים, יש אומרים, לפי הסקרים, שיש מתנגדים יותר ממסכימים. אבל ברור שמדובר פה בחלוקה שעוברת ויוצרת תהום בין שני חלקי העם.

האפשרות הזאת, שהתהום הזאת בין שני חלקי העם אינה מזעזעת את הממשלה, אינה מזעזעת את ראש הממשלה, והוא ממשיך בדרך הלא-דמוקרטית שהתחילה בסילוף כל דרכו המדינית, ראש הממשלה – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

יש רוב. למה לא דמוקרטית?

נעמי חזן (מרצ):

למה לא דמוקרטית?

שאול יהלום (מפד"ל):

חברת הכנסת פרופסור נעמי חזן וחברת הכנסת תמר גוז'נסקי, אל תהיו פשטניות כאלה – – –

נעמי חזן (מרצ):

אתה לא בוועדה...

שאול יהלום (מפד"ל):

אני נותן לך תשובה. על זה אני משיב לך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

— — —

שאול יהלום (מפד"ל):

הרי אני משיב לך, למה את מפריעה לי? אני אומר: אל תהיי פשטנית כזאת – – –

נעמי חזן (מרצ):

זו לא תשובה על השאלה.

שאול יהלום (מפד"ל):

כשתשמעי את התשובה תחליטי.

רון נחמן (הליכוד):

מה השאלה?

שאול יהלום (מפד"ל):

הרי את יודעת למי אומרים חצי תשובה, על-פי מקורותינו. ובכן, אל תהיי פשטנית כזאת, שרואה דמוקרטיה רק בהצבעה של רוב ומיעוט.

נעמי חזן (מרצ):

אף פעם לא.

שאול יהלום (מפד"ל):

יסוד הדמוקרטיה – – –

נעמי חזן (מרצ):

אף פעם לא.

שאול יהלום (מפד"ל):

תראי איך את לא נותנת להשיב. את רק רוצה להפריע ולא לשאול.

יסוד הדמוקרטיה הוא יושר ואמינות וכנות. וכאשר מפלגה הולכת לבחירות היא מגישה את מצעה. וכאשר עומד ראש ממשלת ישראל, שבגלל עמדותיו הוא גבר על שמעון פרס, כי הפזמון הכי שגור בפיו היה: לא אש"ף-תוניס, לא אש"ף-תוניס, אסון יהיה למדינת ישראל אם ננהל משא-ומתן והסכמים עם אש"ף-תוניס, והוא מוביל את ממשלתו להסכם עם אש"ף-תוניס, זה הרס הדמוקרטיה, משום שזאת רמאות. זה ללכת עם מצע אחד ולבצע מצע אחר.

נעמי חזן (מרצ):

תסתכל על תוצאות הבחירות אתמול. 85% בחרו במרצ ובמפלגת העבודה. בזה יש גם לגיטימציה לכל התהליך. האם גם בזה יש רמאות?

עוזי לנדאו (הליכוד):

מה זה? את מדברת על הבחירות להסתדרות – – –

רון נחמן (הליכוד):

– – –

שאול יהלום (מפד"ל):

חברת הכנסת פרופסור חזן, אני ממש מתפלא איך אשה שמתיימרת להיות פרופסור למדעי המדינה לוקחת הצבעה להסתדרות, בשאלה מי יהיה מזכ"ל ההסתדרות, מי תהיה מזכ"לית "נעמת", מי יטפל במעונות-יום ובזכויות עובדים – – –

נעמי חזן (מרצ):

– – –

שאול יהלום (מפד"ל):

אשאל אותך שאלה. יושבת כאן לשמאלנו היושבת-ראש, חברת הכנסת ענת מאור, היא ממפלגתך, והיא לא הצליחה אתמול להיבחר כמזכ"ל "נעמת". האם זה אומר שמרצ נכשלה? מה זה קשור? האם אתמול הצביעו על עניינים מדיניים?

נעמי חזן (מרצ):

שאלו יהלום (מפד"ל):

להיפך, אם את דווקא רוצה לדעת, ראש ממשלת ישראל קם מעל כל במה ואמר: אם אתם תומכים בתהליך המדיני, אל תצביעו לחיים רמון אלא תצביעו "אמת". כך הוא אמר, כך הוא הצהיר. והעובדה שאנשים סטרו לו על הלחי, בזה הם אמרו את ההיפך. אם את כבר רוצה לשייך בין השניים, הם אמרו שהם שוללים את התהליך המדיני. אני מכיר אנשים רבים שהצביעו לחיים רמון, אשר אמרו: אנחנו רוצים שיצחק רבין יקבל מכה, שמפלגת העבודה תקבל מכה. לכן חלק גדול, רוב אנשי הליכוד הצביעו בעד רמון. את יודעת את זה – – –

נעמי חזן (מרצ):

ובעד מרצ.

שאלו יהלום (מפד"ל):

– – – אז את מעלה כאן את העניין הזה?

נעמי חזן (מרצ):

היו"ר ע' מאור:

חברת הכנסת חזן, ברשותך.

רון נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת יהלום, אני מחזיק בידי נתונים על הבחירות ביש"ע. למרצ יש בסיס ביש"ע. הם קיבלו 765 קולות בשומרון. חברת הכנסת חזן, יש לך אזרחות כבוד אצלנו. את אזרחית כבוד אצלנו. יש לך בסיס בשומרון.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת יהלום, זה על חשבון זמנך. אם אתה מאפשר לו, זה על חשבון זמנך.

נעמי חזן (מרצ):

רון נחמן (הליכוד):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רון נחמן, חברת הכנסת חזן, אני מבקשת להפסיק. חבר הכנסת רון נחמן, אני רוצה להגיד לך שיש לך כבר שתי קריאות לסדר. אני מבקשת ממך – – –

רון נחמן (הליכוד):

לא שמעתי.

היו"ר ע' מאור:

יש לך קריאה קודמת, ואני מבקשת ממך להפסיק להפריע, כי חבל להפסיק אותך.

שאול יהלום (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, זמני ייחשב כאשר תאפשרי לי לשאת את דברי. במשך דקות ארוכות – – –

היו"ר ע' מאור:

תסלח לי, אז אל תענה, זה זמנך. בבקשה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

במשך דקות ארוכות חברת מפלגתך, חברת הכנסת חזן, קוראת קריאות ביניים, ואפילו הערה אחת לא הערת לה. היא מפריעה לי כל הזמן, ואת אומרת שזה על חשבון זמני?

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת יהלום, ברשותך, תישא את דבריך שלך.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אז תגני עלי. גברתי היושבת-ראש, אם חברת הכנסת חזן מסלפת את כל יסודות הדמוקרטיה ואומרת שאתמול ההצבעה הוכיחה תמיכה בתהליך המדיני – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת יהלום, ברשותך.

נעמי חזן (מרצ):

לא, אל תעוות את דברי ואל תסלף. אתה מנצל את המיקרופון – – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

– – – אז את מבינה שאת צריכה להעמיד אותה על כך, שתבין מה זו דמוקרטיה. הרי כל הדמוקרטיה בנויה על שקר אחד גדול של רבין עם מרצ.

נעמי חזן (מרצ):

אתה מנצל את המיקרופון שיש לך. יש לך מה לומר, תאמר. אבל אל תשמיץ בצורה כזאת. זו איזולת.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת יהלום, אני מבקשת.

שאל יהלום (מפד"ל):

חברת הכנסת חזן, את מסלפת את כל הדמוקרטיה.

נעמי חזן (מרצ):

אני לא מסלפת שום דבר.

שאל יהלום (מפד"ל):

זה אסון שאת בכלל מעלה את המלה דמוקרטיה בדברייך.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת יהלום, זה על חשבון זמנך.

נעמי חזן (מרצ):

שאל יהלום (מפד"ל):

הרי את אבירת הבולשביזם והפאשיזם נגד זכויות הפרט. את קוראת למפלגתך התנועה למען שמירה על זכויות הפרט, ואת הורסת את זכויות הפרט. אז את מדברת?

נעמי חזן (מרצ):

שאל יהלום (מפד"ל):

גברתי, האם תאפשרי לי לדבר?

היו"ר ע' מאור:

אני מצטערת, זה על חשבון זמנך. חבר הכנסת יהלום, אתה בוחר להשיב, זה על חשבון זמנך. תמשיך. יש לך עוד ארבע דקות.

שאול יהלום (מפד"ל):

אני לא בוחר להשיב. היא בוחרת להפריע, ואת לא מעירה לה. אני מצטער מאוד, היא מפריעה לי כל הזמן ואת לא מעירה לה.

היו"ר ע' מאור:

זה זמנך, אל תתמקח אתי. בבקשה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אם תיתני לי את כל הזמן לעמוד על הדוכן, זה לא אכפת לי.

היו"ר ע' מאור:

יש לך ארבע דקות, ובהן אתה רשאי לעשות כרצונך.

שאול יהלום (מפד"ל):

לא, אני לא מקבל את זה. עוד לא התחלתי את נאומי בכלל.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת יהלום, זה זמנך. בבקשה להמשיך.

שאל ילום (מפד"ל):

זה לא זמני. אני מבקש שתאפשר לי לדבר, ללא משוא פנים. את לא יכולה, מפני שהיא חברה במפלגתך, לא להעיר לה.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת ילום, אני מבקשת ממך לשאת את דבריך, ותסיים בזמן.

שאל ילום (מפד"ל):

בוודאי, אני אשא את דברי, אבל אל תגבילי אותי עכשיו לארבע דקות. עכשיו אני מתחיל את נאומי.

היו"ר ע' מאור:

לא, אתה תסיים אותו לפי הזמן המוקצב. בבקשה.

שאל ילום (מפד"ל):

לא אסיים אותו לפי הזמן. תוציא אותי בכוח. אם את חבורת מפלגתך את אפילו לא קוראת לסדר, ולי את אומרת שאפסיק, אני אומר לך כבר עכשיו שלא אפסיק. את יכולה להזמין את הסדרנים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

איזה סגנון זה?

שאל ילום (מפד"ל):

זה הסגנון כשנוהגים איפה ואיפה. חברת הכנסת גוז'נסקי, אם היושבת-ראש לא תנהג איפה ואיפה, אז בבקשה.

היו"ר ע' מאור:

חברת הכנסת גוז'נסקי, אל תשיבי לו. חבר הכנסת יהלום, אני מזכירה לך את הזמן. בבקשה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

ובכן, מה שקורה כאן זה דבר ברור ביותר, שבניגוד לכל המצע של מפלגת העבודה ולכל ההבטחות של ראש הממשלה, ראש הממשלה וממשלתו והקואליציה מגישים לערפאת את המדינה הפלשתינית על מגש של כסף. הדבר הראשון, הנושא הכי פשוט זה הנושא של הדרכון. אם מותר להם להנפיק דרכונים, מחר הם ינפיקו 100,000 דרכונים, מיליון דרכונים, ויבואו מיליון אנשים לאזורי יהודה והשומרון, נניח עזה ויריחו, כתיירים. והרי להם יש כל הסמכות המשפטית והטריטוריאלית במקום, ומיליון אנשים אלה לא עוזבים. הרי לצה"ל אסור להיכנס לשם בכלל. הרי המשפט שלנו לא חל שם. ובכן, מיליון אנשים לא עוזבים. אז מה כל הדיבורים על זכות השיבה של 100,000, של 200,000? בו ברגע שהם אפשרו למדינה הפלשתינית בדרך, נקרא לזה כך, להנפיק דרכון – בזה הם קבעו שכל אדם, מכל רחבי העולם, יכול להיכנס לשטחי עזה ויריחו ויכול להישאר שם.

הדבר השני, וזה הסילוף הגדול ביותר, הוא ההשוואה עם קמפ-דייוויד. מה שכתוב בהסכם קהיר הוא שניתן לרשות הפלשתינית סמכות טריטוריאלית. כך זה כתוב בעמוד 5: "סמכותה של הרשות הפלשתינית מקיפה את כל העניינים הנכללים בתחום סמכותה הטריטוריאלית". דהיינו, נתנו להם מה שלא היה מעולם בקמפ-דייוויד. ולכן כל ההשוואות עם הסכם קמפ-דייוויד הן דמגוגיה, הן סילוף. מעולם זה לא ניתן.

דבר נוסף. עומדים כאן דוברי הקואליציה ואומרים: אנחנו דואגים ליישובים. ובכן, לגבי יריחו אומנם עדיין מדובר שעוד אפשר, שההסכם הזה נחתם בלי ששטח יריחו סוכם, זה עדיין נושא פתוח. אבל איפה טיפלו ביישובים? טיפלו ביישובים – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת יהלום, אני מוסיפה לך דקה, ואני מבקשת ממך לסיים עד אז.

שאלו יהלום (מפד"ל):

גברתי, אינני מסתפק בדקה. אני מציע שתוסיפי לי את כל הזמן שהוספת לסגן השר וליד צאדק ולחבר הכנסת אפרים סנה. הייתי כאן באולם וראיתי כמה הוספת. כשתוסיפי, נראה.

היו"ר ע' מאור:

אוסף לך עוד דקה בשביל להשוות עם חבר הכנסת וליד צאדק. אז יש לך עוד שתי דקות.

שאלו יהלום (מפד"ל):

איך טיפלו ביישובים? רבותי, אחד ממקורות הפרנסה והקיום של יישובי גוש-קטיף הוא חוף הים. ובכן, מה אומר ההסכם? ההסכם נותן לרשות הפלשתינית 5 ק"מ של חוף הים. איזה חוף ים? חוף הים המקביל לגוש-קטיף. יותר מזה: מה פירוש לשמור על יישובים אם יש סעיף כזה: "לא תהיה כל בנייה של אתרים חדשים על-ידי ישראלים לאורך החוף"? זאת אומרת, שאם מחר בגוש-קטיף, בשטח המצומצם שיינתנו לו, ירצו לבנות מתקן, נניח מלתחה, מתקן למציל, הרי הסעיף הזה אוסר זאת. ומדובר באותו ענף תירות שהיישובים מתפרנסים וחיים ממנו, וזאת גולת הכותרת של האזור.

ובכן, מה פירוש להחזיק יישובים? מה פירוש לתת להם את זכות הקיום? פירושו של דבר שאלו מלים, מלים, מלים. המטרה היא לחנוק אותם. יכול להיות שפורמלית אומרים שהיישובים יישארו, אבל רוצים שכל התושבים יעזבו אותם. זאת מטרתה של הממשלה. הכנסת צריכה לדעת את האמת, מה חושבים שרי הממשלה על היישובים ומה יהיה בשליטתם גורל היישובים.

עכשיו דבר נוסף – מקומות קדושים. אני באמת משבח את חברי הכנסת שערכו מאבק על בית-הכנסת "שלום על ישראל" ביריחו, ואף שבהסכם כתוב שהעניינים הדתיים במקום הזה יהיו בסמכות מדינת ישראל, הרי לא כתבו שמדינת ישראל אחראית לביטחונם של הלומדים והמתפללים במקום. זאת אומרת, לכאורה מי ישמור על הישראלים שיהיו שם יום-יום – השוטרים הפלשתינים? ואם יהיה שם מחבל, כידוע לכם, ויעשה איזה פיגוע, לא ישפטו אותו בישראל אלא ימסרו אותו לחבריו, המשטרה אשר בה אלפי רוצחים. האם זה הפירוש של שמירה על בית-הכנסת "שלום על ישראל" ביריחו? האם חברי הכנסת מוכנים לתמוך בעניין הזה?

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת יהלום, אני מבקשת ממך לסיים, ולהזמין את הדובר הבא.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אני מסיים מחוסר זמן, ואנא, אל תאיצי בי, הרי אמרתי לך שאני מרגיש איפה ואיפה בניהולך.

מה שקורה כאן זה שמדינת ישראל היום, בראשות ממשלת ישראל הפועלת באורח לא דמוקרטי, בניגוד לכל הערכים שגודלנו וחונכנו על-פיהם, עושה מהפכה בהשקפה הציונית, מקבלת על עצמה כרגע – מי יודע מה היא עוד תביא – רק את העובדות שנקבעו במלחמת השחרור ועוצרת את התהליך הציוני, שפירושו גאולת ארץ-ישראל, שחרור כל ארץ-ישראל לפחות עד הירדן. היא אומרת: כל מה שלא שוחרר במלחמת השחרור, אנחנו רוצים, מרצון, למסור למדינה שתהיה מדינה של ארגון הטרור בראשות יאסר ערפאת.

בושה וחרפה לממשלה הזאת, שהולכת וחותמת ומובילה הסכם כשהעם לא אתה, הסכם המנוגד למצע, מנוגד לדרך שהיא עצמה אפילו הבטיחה לפני הבחירות. אני קורא לממשלה הזאת להתפטר.

היו"ר ע' מאור:

תודה. אני מזמינה את חבר הכנסת אליעזר זנדברג. אחריו – חבר הכנסת אברהם רביץ, ואחריו – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

אליעזר זנדברג (צומת):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, לפני שהתחיל הדיון היום שאלו אותי כמה אנשים, ואני גם הסכמתי עמם: לשם מה בכלל אנו זקוקים לדיון, מה האפקטיביות שלו? הלוא בסופו של הדיון, אם תהיה הצבעה, יש בכנסת הזאת רוב דורסני, רוב שמתעלם מהרצון האמיתי של העם, רוב שהושג על-ידי הטעיית העם לגבי הדרך שהמשלה תפעל בה, רוב שיאשר אותו. וזה לא משנה מה כתוב בהסכם הזה, הרוב יאשר אותו.

שאלו אותי: לשם מה כל הדיון? מדוע אנחנו צריכים לעלות, לדבר, לומר את הדברים? אבל אני אמרתי שלמרות הרוב האוטומטי הזה הדיון כאן חשוב. הדיון כאן חשוב כדי שלרוב בציבור, המתנגד להסכם הזה, יהיה פתחון-פה מעל במת הכנסת. הדיון כאן חשוב, כדי שביום שבו יבואו ויחקרו את המחדל המתבצע לנגד עינינו – הדברים שאמרנו כאן יהיו בפני החוקרים. הדיון כאן חשוב בשביל ההיסטוריה, ההיסטוריה של מדינת ישראל.

זה נכון שבסופו של דבר הרוב האוטומטי יקום ויצביע, אבל אנחנו נאמר את דברינו, מכיוון שהדברים שאנחנו אומרים הם הדברים שמבטאים את רצונו האמיתי של הציבור בישראל, מכיוון שהדברים שאנחנו אומרים מבטאים את הדאגה האמיתית של הציבור במדינת ישראל מפני מה שממשלת ישראל עושה היום, מפני הסכנות שממשלת ישראל מביאה אותנו אליהן.

אני רוצה להזכיר בפתח הדברים שלי מה הוא בעצם שלום ובשביל מה הלכנו לתהליך הזה. שלום עברי, בראש ובראשונה, הוא מצב שבו במדינת ישראל לא יירצחו יהודים רק בשל היותם יהודים. זה שלום, זה הבסיס, זה לב השלום. אמרו לנו אנשי השמאל, שהדרך למטרה הזאת עוברת אצל יאסר ערפאת. אמרו לנו: יאסר ערפאת הוא בעל הבית, יאסר ערפאת הוא המוציא והמביא, בלעדיו לא ייוון שלום, בלעדיו לא יפסיקו לרצוח יהודים רק בשל היותם יהודים, פה בארץ-ישראל. והלכו אנשי השמאל וחתמו עוד בחודש ספטמבר על הסכם עם יאסר ערפאת. ויאסר ערפאת, באותו הסכם בעצם, עשה צעד לשלום, ולכאורה היינו צריכים לצפות שלמן אותו רגע יהיה שלום, לפחות באותה גזרה שיאסר ערפאת אחראי לה והוא התחייב לגביה.

והנה, רבותי, יש דוח, דוח של קבוצה שקוראים לה "מבט לשלום", זו קבוצה א-פוליטית, שבדקה מה קרה למן 13 בספטמבר 1993. ואני אומר לכם: למעלה מ-20 מעשים של רצח ופעולות טרור אלימות בוצעו על-ידי אנשי "פתח" בשטחי יהודה, שומרון וחבל-עזה ובכל שטח מדינת ישראל למן אותו יום. ואני שואל את עצמי: זה שלום? בשביל זה אנחנו מתקדמים הלאה? הלוא המטרה היתה, כפי שאמרתי, להפסיק את הרצח, והנה ארגונו של יאסר ערפאת, יאסר ערפאת עצמו שותף למעשי רצח גם בהמשך. הוא כבר לא מכבד את ההסכם, עוד לפני שהוא קיבל את האדמה שהוא כל כך חולם עליה.

אמרו לנו: המצב השתנה, הנה בשטחים תראו מה קורה – כך אמרו לנו – תראו, עכשיו הם מבינים, הם רוצים שלום, נפשם יוצאת אל השלום. אתמול הגיעו שוטרים ראשונים של המשטרה הפלשתינית, שלצערי עתידה או עלולה להיות גם הצבא הפלשתיני, הגיעו אל דיר-אל-בלח. לכאורה הציבור המשולהב היה צריך לשמוח, לגשת אל האנשים הישראלים במקום, אל החיילים, ולומר: הנה שלב ראשון לשלום, מעכשיו האלימות נפסקת. אבל כולנו יודעים מה קרה שם, כולנו יודעים כיצד תקפו את חיילי צה"ל באבנים, כולנו יודעים על פעולות הטרור והירי שהתרחשו, אחרי שחתמו על ההסכם בשבוע שעבר. ואני תוהה: זה שלום? כך עושים אנשים שהם שוחרי שלום? כך מתנהגים אנשים שרוצים לפתוח דף חדש ביחסים עם מדינת ישראל? לדעתי, זו "עבודה בעיניים". לא שוחרי שלום, לא דורשי שלום. אבל אנחנו צריכים לפקוח את עינינו היטב ולבדוק היטב למה הם מתכוונים, מה כוונתם האמיתית.

היות שאני חושב שצריכה להיות מידה מסוימת של חשדנות, מאוד שמחתי כשקראתי בהסכם, שמונח היום אצלנו, על שולחנו, שיש ראש פרק מיוחד – בעמוד 11 לקבוצה הראשונה, סעיף 20 – אמצעים בוני אמון. אני אמרתי: או, הנה סוף-סוף ממשלת ישראל חתמה על הסכם וחיבה את הצד השני, את אש"ף הרוצחים, לבנות מחדש את האמון, לעשות מעשים שיגרמו לנו להאמין בהם, לעשות מעשים שיגרמו לנו להבין או לחשוב שבאמת כוונתם היא לשלום, ושכל מעשי הרצח והטרור והאלימות שהם ממשיכים לעשות, זו לא כוונתם האמיתית. אני באתי וקראתי וניסיתי לראות מה הם האמצעים בוני האמון שאש"ף התחייב להם.

ובסעיף הזה יש חמישה תת-סעיפים. הראשון מדבר על אסירים ועצירים פלשתינים שישראל תשחרר עד חתימת ההסכם. סעיף 2 מדבר על העצירים והאסירים שממשלת ישראל תשחרר אחרי חתימת ההסכם. הסעיף השלישי קשור לסעיף השני. הסעיף הרביעי מדבר על כך שהערבים הפלשתינים לא יפגעו במשתפי הפעולה אתנו. והסעיף החמישי מדבר על כך שאנשים שביצעו עבירות מסוימות לא יועמדו לדין בגין. בזה מסתיים הפרק.

רבותי, איפה הצעדים בוני האמון שצריכים לעשות הפלשתינים הערבים, שבמשך שנים ביקשו לחסל אותנו, להשמיד אותנו, לרצוח אותנו?

חנן פורת (מפד"ל):

למה צריך צעדים בוני אמון? הם לא מספיק אמינים?

אליעזר זנדברג (צומת):

איך אנחנו אמורים להאמין לצד השני, אם הצד השני, ברגע האחרון, כמעט שלא חותם על ההסכם, ממשיך בפעולות הרצח, ממשיך בפעולות התקיפה, ולא מתחייב לבצע אפילו צעד בונה אמון אחד? לדעתי, זאת רשלנות פושעת להגיע לכלל הסכם כזה ולחתום עליו.

אבל הרשלנות הנפשעת האמיתית, גברתי היושבת-ראש, איננה במה שכתוב בהסכם אלא במה שלא נמצא בו. אני מבקש לומר, ואני אומר את זה פעם אחר פעם: בהסכם הזה אין התייחסות לשאלות הבעייתיות האמיתיות, לשאלות הקריטיות. הדיון בשאלות האלה נדחה לעוד חמש שנים. אני מדבר

על שאלת ירושלים, אני מדבר על זכות השיבה במובן הרחב, שכן יאסר ערפאת ואש"ף לא זנחו את התביעה לזכות השיבה לכל שטחי – מה שהם קוראים פלשתיין, ועל עתיד ההתיישבות היהודית בארץ-ישראל. השאלות האלה הן שאלות שלהערכתי כרגע הן בלתי פתירות ועתידות להכניס אותנו לסיטואציה בעייתית ביותר, מכיוון שאם בעוד חמש שנים המשא-ומתן יתפוצץ ולא נגיע לכלל הסכמה, מכיוון שהצד השני יעמוד על שלו ואנחנו לא נוכל להסכים, למשל, לחלוקת ירושלים או למתן זכות שיבה לפליטים שעזבו ב-1948 – מה יהיה אז? הלוא התהליך שאנחנו הולכים בו עכשיו הוא תהליך בלתי הפיך. מה נאמר? נאמר ליאסר ערפאת – תחזור לתוניס? נאמר ליאסר ערפאת – תן לנו 13,000 או יותר כלי נשק שהתרנו לך להתחמש בהם? נאמר לו – אנחנו לא מכירים עוד באש"ף, תחזיר את שטחי האוטונומיה? הלוא זה בלתי אפשרי, הלוא זה בלתי מעשי, מצב כזה לא יכול לקרות.

ובסיטואציה הקיימת כיום, שעה שאנחנו נותנים ליאסר ערפאת אדמה, תשתית ארגונית להקמת מדינה – ותהיה מדינה פלשתינית, אני חושש, ודברי ממשלת ישראל בעניין הם הבל; מדינה כזאת תקום ברגע שניתן לה את האפשרות ליצור את התשתית – ברגע שאנחנו עושים את הדברים האלה, ודוחים את השאלות הבעייתיות האמיתיות לסופו של התהליך, אנחנו ממלכדים את עצמנו, אנחנו מובילים את עצמנו בדרך מסוכנת שאין לה תשובה ואין לה פתרון.

לממשלת ישראל אין ומעולם לא היו פתרון או תשובה על השאלות שאני מעלה כאן היום. בכל הנאומים הרבים שאנשי ממשלת ישראל ונציגיה, שריה, תומכיה, נאמו בכנסת ישראל, כאן, מעל הדוכן הזה, לא ניתנה תשובה על השאלה מה יהיה, איך נפעל, מה נעשה אם בסופו של תהליך, בשל השאלות הקריטיות האלה, אנחנו נגיע למצב שהמשא-ומתן יתפוצץ, איך נתנהג ביחס למה שהגענו אליו עד עכשיו. לדעתי, זו הסכנה האמיתית בהסכם, אף שהיא לא כתובה בהסכם עצמו.

אני רוצה לסיים את דברי בעניין אחר: רבים מאנשי השמאל מתהלכים בגאווה גדולה ומספרים לנו, שבשביל לעשות שלום צריך אומץ לב, שבביל לעשות שלום צריך לגלות שאר-רוח, גבורה. אני קורא לאנשי השמאל לגלות אומץ לב בנקודה אחת, פשוטה וחשובה: ללכת לבחירות ולקבל או לא לקבל את אמונו של הציבור במהלכים שהם מבצעים, מכיוון שחשוב מאוד לדעת ולזכור – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

מה עם בזבז כספי הציבור?

רון נחמן (הליכוד):

איפה, בהסתדרות?

אליעזר זנדברג (צומת):

אני אסביר לך, חברת הכנסת גוז'נסקי: עדיף לבזבז כספי ציבור מלסכן את שלומה של מדינת ישראל, עדיף לבזבז כספי ציבור על מערכת בחירות מאשר להקריב את החיים של תושבים המדינה בשל הסכם אומלל, מסכן, שימוטט אותנו בעתיד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

ראינו את מלחמת לבנון, כמה היא עלתה לנו. המנהיג שלך.

חיים דיין (צומת):

אליעזר זנדברג (צומת):

אני רוצה לומר דבר אחר, חברת הכנסת גוז'נסקי: אתם, אנשי השמאל, אמרתם פעם אחר פעם, לפני עשר שנים ויותר, שלמלחמה צריך הסכמה לאומית רחבה, שלמלחמה צריך קונסנסוס. ואני אומר לכם: למלחמה, כמו גם לשלום מהסוג שאתם רוצים להוביל אליו, צריך קונסנסוס, צריכה להיות הסכמה לאומית רחבה.

תלכו לציבור. הטעיתם את הציבור, הבאתם את הציבור לחשוב שאתם מנהלים מדיניות אחרת. סיפרתם שלא תרדו מרמת-הגולן, אמרתם שלא תדברו עם אש"ף, אתם אמרתם את זה. פתאום הפכתם את עורכם, פתאום אתם מתנהגים בצורה אחרת. זו זכותכם לשנות את דעתכם, אבל מכיוון שהטעיתם את הציבור בשעה שהוא בחר בכם, כי הוא מעולם לא הסמיך אתכם לעשות את המעשים שאתם עושים היום, אתם צריכים להיות אמיצים והגונים מספיק ללכת לבחירות חדשות ולומר לציבור: זו דרכנו, ואתה הציבור תשפוט. אם תבחר בנו, נמשיך הלאה; אם לא, אז לא.

אני יודע את התשובה. הרוב במדינת ישראל מתנגד לדרך שממשלת ישראל הולכת בה, הרוב במדינת ישראל מאמין וחושש שהעתיד שצפוי לנו, אם נמשיך בדרך הזאת, מהווה סכנה לעצם הקיום שלנו. אני משוכנע שלא תצליחו לזכות במערכת בחירות נוספת, אבל אני חושב שההגינות הציבורית ואומץ הלב הציבורי מחייבים אתכם לעשות את זה. לכן אני קורא לממשלת ישראל ביום הזה, שבו מקיימים דיון על ההסכם שכבר נחתם: גלו אומץ לב ציבורי, תלכו לציבור, תשאלו אותו מה דעתו עליכם. אני את התשובה יודע. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת אברהם רביץ, אחריו – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, ואחריה – חבר הכנסת שלמה בניזרי.

משה קצב (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, למה שום נציג ממשלה לא נוכח בדיון חשוב כזה?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, ממשלה אין. שוב אנו נקראים לאשר בדיעבד את פעולות הממשלה שכבר נעשו, ואין אחר מעשה הממשלה כלום. גם אני חושב, גברתי היושבת-ראש, שדיון כזה, שאמור לפחות לתת כבוד לחברי הכנסת בכך שהממשלה מבקשת לשמוע את דעתם – – –

משה קצב (הליכוד):

סלח לי, אדוני, לא כבוד לחברי הכנסת אלא כבוד לכנסת כמוסד ריבוני של נציגי העם.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

הכנסת היא הרכב של חברי הכנסת בסופו של דבר.

הממשלה מבקשת לשמוע את דעתם של חברי הכנסת. הרי בצורה כזאת ובקוצר הזמן שניתן לחברי הכנסת לעיין בהסכם אין זה מכובד, וגישה זו אינה מלמדת כי הממשלה באמת מעוניינת ומתחשבת בדעתם של חברי הכנסת.

אני מבקש, גברתי היושבת-ראש, להתמקד בנקודה שנראית לי כחשובה ביותר עבורנו, והיא שאלת היכולת האמיתית, המעשית, ליהודים לגור, לבנות ולהיבנות, להתפתח וליצור, לנטוע ולקצור בכל שטחי ארץ-ישראל, בכלל זה יהודה, שומרון ועזה, אם הם חפצים בכך, וכל זאת בביטחון ובשלווה, כבני אדם היושבים על אדמתם בכל מקום בעולם ששלום בו, ובמיוחד עבור יהודים בארץ-ישראל, אשר עליה נאמר: "וישבתם לבטח בארצכם".

הרי כל הסיבה שאמרו לנו ושלשם כך נכנסה לממשלת ישראל למהלך ההסדר המדיני – הסיבה היתה, שנאמר כי בכך נמנע שפיכות דמים וכל עמי האזור יוכלו לחיות בשלום ללא הרג וסבל. אני חושב כי הכוונה היתה אולי גם עבור העם היהודי.

חברי הכנסת, לפני כמה ימים צפיתי יחד עם כמה מעמיתי בטקס החתימה. אני מספר לכם: ישב לידי חבר כנסת שמצוי מאוד במתרחש באש"ף ובעולם הערבי. שאלתיו: האם אנו צפויים כעת לחששות לפחות, כי אומנם בעזה וביריחו ייפסקו מעשי הטרור אבל הם דווקא יגברו באזורים אחרים, ביהודה, בשומרון, ולו רק כדי ללמד את עם ישראל שעלינו לפנות יהודים משטחים נוספים בארץ-ישראל? ואני קיבלתי אישור מאותו חבר כנסת, והוא יודע מה הוא אומר. קיבלתי אישור על ההשערה המחרידה

הזאת, שאכן היום אנו צפויים לקבל שיעור נוסף וקשה יותר ומחריד יותר וכואב יותר בכל חלקי ארץ-ישראל.

חברי הכנסת, אומנם יש ויכוח אידיאולוגי בין חלקי העם לגבי הנחיצות, החיוניות, והצדק והמצווה והצורך בהתיישבות היהודית בכל חלקי ארץ-ישראל. אבל דבר אחד ברור וצריך להיות מובן וידוע לכולנו, וזה צריך להיות מובן גם לממשלה: גם אם יהודים מספר הגרים ביהודה ובשומרון יעזבו בגלל צוק העתים, בגלל המצב הביטחוני והכלכלי, שלפחות בחלקו ממשלת ישראל אשמה, הרי עשרות אלפי יהודים מאמינים, דורשי ארץ-ישראל, המתלהבים בחום לבם לרצות אבניה ולחונן עפרה, הרואים את מצוות יישוב ארץ-ישראל בכל מקום כאחת מהמצוות הכלליות של תורתנו, הם ימשיכו בכל מחיר, גם בעוני, במצוקה, בסכנה, בדמעות, ויעשו זאת בשמחה, להיות דבקים בארץ ולא להניחה לזרים. זאת תהיה המציאות, שעשרות אלפי יהודים יקרים אלו יגורו בכל מקום וינועו בכל הדרכים, ולא משנה על אילו הסכמים יחתמו כאן בממשלת ישראל.

ואני רוצה לומר לעצמנו: הרי זו תהיה המציאות, ואותה אין אנו רוצים לשנות, ובמיוחד לא נוכל לשנות. ואני שואל: הרי מציאות כזו היא חזקה דיה, לפחות כמו העובדה שכאשר נציגי ממשלת ישראל באים ומסבירים את המהלך המדיני, הם נוהגים לציין כי קיימת מציאות של מיליון ו-800,000 פלשתינים, ואין ביכולתנו לשנות את המציאות הזאת. וכי המציאות, או העובדה ההיסטורית האמיתית, העובדה הדתית לדורותיה, שיהודים גרים ויגורו בארץ-ישראל, איננה מציאות שלא ניתן ואיננו רוצים לשנות אותה? המציאות הזאת חייבת לעמוד בראש מעיינינו. ואני שואל: מדוע כל שלב בהסכם לא יראה לנגד עיניו את עובדת החיים החשובה הזאת, כי יהודים ימשיכו לחיות ולשגשג, בדורנו ובדורות הבאים? מדוע בהסכם זה שהונח לפנינו, בשלביו השונים, אין תנאי ראשוני, מכריח, מחייב, שיעמיד במבחן את כל ההסכם, שיעמיד במבחן את המציאות הזאת שיהודים ימשיכו לגור בכל חלקי ארץ-ישראל?

אני מבקש לומר, כי גם אם יהודים לא היו גרים ביהודה ובשומרון, גם אם לא היתה מציאות כזאת, כיצד היינו יכולים לחתום על הסכם שאינו מבטיח את האפשרות המעשית ליהודים לגור בארץ המובטחת, בארץ הקודש, אם הם חפצים בכך? הרי יהודים יכולים ומסוגלים לגור בכל מקום בעולם, וזה המקום היחיד שידיהם של יהודים חותמות על הסכמים כאלה, שבמקום היחיד בעולם, בארץ-ישראל, לא יוכלו יהודים לחיות בשלום, בביטחון ובשלווה.

למשל, אני שואל, גברתי היושבת-ראש – אני פונה אלייך, כי את אולי היחידה שמייצגת כאן את מחנה השמאל – מדוע לא הוכנס סעיף ראשון לאחד מן ההסכמים, החל ממדריד ועד הנה, סעיף שהיה נותן כיוון מחשבה, למשל, שיצטרכו לבטל את כל האיסורים של כל מדינות ערב ושל הווקף למכור קרקע ליהודים? הרי היום אם מוסלמי מוכר קרקע ליהודים, את יודעת, גברתי היושבת-ראש, שדינו מוות. לא שינו את הדבר הזה. ירדן לא שינתה, הידידה הטובה; ירדן לא שינתה. הפלשתינים לא אומרים זאת. מה זה כואב להם? מדוע לא עמדנו על כך שבאחד ההסכמים יהיה כתוב, שאסור לאסור על ערבים פלשתינים למכור קרקע ליהודי במחיר מלא, אם הוא חפץ בכך ומוכן לשלם את המחיר המלא? הרי זה היה איתות אמיתי לרצונם להראות שדבריהם אכן כנים, שהם באמת רוצים בשלום.

כאן עולים חברי כנסת ואומרים: נגור יחד, במדינה אחת, שני העמים. מה, במדינת ישראל יכול להיות חוק כזה? את היית מסכימה, גברתי היושבת-ראש, לחוק כזה שיאסור למכור קרקע לערבים, למוסלמים? לא היית רוצה להחזיר לכאן את האפריקאנס מאפריקה, העניין הזה בטל. המקום היחיד בעולם שיש בו אפליה מן הסוג הזה, שיהודים לא יכולים לקנות קרקעות ולהיות בטוחים בחייהם, למוכרים ולקונים, איפה הוא? – בארץ-ישראל, בארץ הקודש, בארץ שהקדוש-ברוך הוא הבטיח לנו אותה.

ואני אומר, חברי הכנסת, אני חושב שבהסכם הזה, שלא הספקנו לקרוא בו, אבל אני יכול לתאר לעצמי מה כתוב, ובעיקר מה לא כתוב, העיקר חסר מן הספר – שמירת חיי היהודים בארץ-ישראל. הרי לשם כך נכנסנו להסכם. הרי אם מדברים על כך ששני עמים יוכלו לדור ביחד בשלום ובשלווה, האין זה צריך לכלול גם את שמירת החיים, השלום והשלווה של העם היהודי והביטחון בכל מקום שבו יהודים גרים? ואת זה צריך להעמיד במבחן.

מרדכי גור (העבודה):

לרבות השירות הצבאי של כולם.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לרבות השירות הצבאי של כולם. אדוני סגן השר, אני חושב שמה שעשית עכשיו לא היה הוגן.

מרדכי גור (העבודה):

זה היה הוגן מאוד.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני לא חושב, בהחלט לא. אני אגיד לך, אדוני סגן השר, אתה יכול להתמודד אתי על הבעיה הזאת במישור אידיאולוגי ובכל מישור אחר, אבל אל תחשוד אף ביהודי חרד אחד שהוא פחות חרד או זכאי להיות פחות חרד לביטחונה של מדינת ישראל ולביטחונם של יהודים בארץ-ישראל.

מרדכי גור (העבודה):

מותר לי לענות?

היו"ר ע' מאור:

ברשותכם, אני רוצה להגיד שזמנו של חבר הכנסת אברהם רביץ תם.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

תראה, אתה יודע שיש לנו אולי חילוקי דעות בהשקפה הזאת, בתרומה של תלמידים שיושבים ועוסקים בתורה לקיומו של עם ישראל, אבל לא זה המקום להציג את חילוקי הדעות האלה.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רביץ, זמנך תם. מלה לסגן השר, ואחר כך מלה מסכמת שלך, חבר הכנסת רביץ. בבקשה, אדוני סגן השר.

מרדכי גור (העבודה):

א. לא רמזתי ולא חשבתי מעולם שיהודי כלשהו חרד פחות ממני לביטחון.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אבל חברי הכנסת חשבו.

מרדכי גור (העבודה):

אבל מה שאני מבקש זה שלא יהיה אף יהודי אחד שחושב שהוא חרד לביטחון יותר ממני.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני מסכים, אבל מותר לי לחשוב שאתה טועה.

מרדכי גור (העבודה):

וחלק מהדברים שאמרתי – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני סגן השר, אתה יודע שאני לא חושד בך וגם לא במר רבין ולא במר פרס, אבל מותר לי לחשוב שהם טועים. גם עליך מותר לי לחשוב שאתה טועה.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רביץ, זמנך תם, לכן אני מבקשת משפט מסכם.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אם זמני תם, אני אומר רק: "ולירושלים עירך ברחמים תשוב". חוץ מרחמי שמים, אני לא יודע מה יכול לעזור לנו.

היו"ר ע' מאור:

תודה.

בהסכמת חברי הכנסת אני משנה את סדר הדוברים. רשות הדיבור לחבר הכנסת שלמה בניזרי, אחריו – לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי, ואחריה – לחבר הכנסת אלכס גולדפרב.

מרדכי גור (העבודה):

אברהם רביץ (יהדות התורה):

שלמה בניזרי (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, כמדומני, אני אתרום הרבה דקות לדיון הזה, מכיוון שדשנו כל כך – – –

היו"ר ע' מאור:

הרי זה משובח.

שלמה בניזרי (ש"ס):

— — הרבה מלים נאמרו, ולכן אסתפק רק בכמה משפטים.

התחושה שלי, מאז השבוע שעבר עד היום, היא כהגדרת הפסוק: "עין במר בוכה", אבל מצד אחר: "ולב שמח". עין במר בוכה, כמובן, על השטחים, שטחי ארץ-ישראל, שכל כך חביבה ונערצת, אני חושב על כל יהודי, ולכן לא לשווא שאפו יהודים להגיע דווקא לארץ-ישראל, בגלל קדושתה, חשיבותה ההיסטורית והקשר והזיקה המיוחדת שאנחנו מרגישים. לכן עין במר בוכה כשאנחנו רואים שאנו נאלצים להיפטר מחלקי ארץ-ישראל, וכמובן, אני מדבר בעיקר על יריחו, פתחה של ארץ-ישראל, השטח הראשון שנכבש על-ידי בני ישראל בכניסתם לארץ.

אבל, מאידך גיסא, אני רוצה לקיים את המשך הפסוק – ולב שמח. לב שמח על ההיפטרות מהצרה הזאת בעיקר, שנקראת "עזה", כל אותן צרות צרורות. עין במר בוכה ולב שמח – באמת יהודים צריכים לשמוח, ואני יודע שלפחות בנושא של עזה, או בשלב הזה של הסכם הביניים, יש קונסנזוס רחב כל כך בתוך הבית הזה. אבל מה לעשות? פוליטיקאי נשאר פוליטיקאי והוא חייב להביע את דעתו ואת צעקתו, שאלמלא כן, מה הוא יעשה אחר כך, בבחירות הבאות? כמובן, נכון שיש נקודות תורפה בתוך ההסכם. להגיע לשלמות בכל ההסכמים – ודאי שאנחנו רחוקים מלהגיע לשלמות. שלמות היא דבר קיצוני וקשה מאוד להגיע אליו, אבל, בכל אופן, אנחנו רואים את ההשתדלות הרבה של הממשלה בהסכם הזה.

אני רק רוצה להתייחס לנקודות מספר שצינו פה חברי הכנסת שאול יהלום ומודי זנדברג. הם אומרים שאין רוב. מה זאת אומרת "אין רוב"? אנחנו, ש"ס, כן תומכים בהסכם, עם הסתייגויות, ואנחנו נביע את זה בערב, בהצעת הסיכום שלנו. אומנם לא נצביע עם הממשלה, אבל לא מפני שאנחנו לא תומכים בהסכם, אלא אנחנו תומכים והלכנו לאורך כל הדרך עם הממשלה, אף שלא תמיד היינו בתוך הממשלה, אבל זה היה יותר מנימוקים קואליציוניים, למעט נושא הביטחון שבו תמיד התעקשנו ואמרנו שלא נוכל לתמוך בממשלה. אבל למעשה לגבי העיקרון של תהליך השלום ודאי שש"ס תמיד הסכימה, אלא שיש לנו הסתייגויות, ואת ההסתייגויות נביע, כמובן, בהודעת הסיכום.

במפגשים שהיו לנו עם ראש הממשלה ועם סגן שר הביטחון הבענו את חששותינו לגבי הסכם יריחו בכמה נושאים ביטחוניים, ואני חייב לציין שחלק גדול מהפניות שלנו אל סגן שר הביטחון ואל שר הביטחון ואל ראש הממשלה אכן נענו ויושמו היטב בשטח, הודות לבקשותיה של ש"ס, ומפה ראית את התחשבות הממשלה, שלא דואגת אך ורק לרווחתם של ערפאת וחבריו, אלא בראש ובראשונה דאגה לרווחתם של מתיישבים, שנמצאים בתוך אזורים שלא תמיד הממשלה מסכימה שהם צריכים להיות נוכחים שם, ואני חושב שחלק גדול מעם ישראל אכן לא מסכים שצריכים להיות יהודים בנצרים ובמקומות כאלה. אבל מה לעשות, בשלב הזה של ההסכם הם נמצאים שם והם צריכים לקבל את הביטחון, ולפי ההסכמים הם באמת אמורים לקבל את כל הביטחון.

מה זה "אין רוב דמוקרטי", שהם אומרים זאת כל הזמן? רוב דמוקרטי זה רק בארנונות ובמסים? אז אתה אומר, הנה, הצלחנו להעביר הצעת חוק? אז אתה כן טוען שהעם הסכים? גם בארנונות

ובמסים, חלק גדול מהעם, ואולי רוב העם לא מסכים לאותה הצעת חוק שבאה ומטילה עליו מסים. ואז מה הכול אומרים? – אדוני, יש פה רוב לממשלה.

נכון שאולי בציבור היום יש הרגשה ותחושה על-פי כל ההפגנות של אנשי הימין, שאולי אין רוב לממשלה הזאת. אבל רוב הוא רוב, ורוב הוא רוב דמוקרטי, ואפילו ש"ס תומכת או לא תומכת, יש הרוב של הערבים. אני רוצה לראות שאותה תחושה תהיה כשיגידו על חברי סנאט או חברי קונגרס במדינות בארצות-הברית או בשאר מדינות אירופה, שהקול של היהודים שם אינו שווה כיוון שהם אזרחים שאינם שווים זכויות. אני לא בא לדאוג פה רק לערבים, יש מי שידאג להם, יש להם הרבה פיות פה. אבל אם אנחנו באים לדבר בצורה דמוקרטית, תדברו דמוקרטיה עד הסוף ותפסיקו עם מס השפתיים וכל הדיבורים הללו המיותרים, שאין בהם שום אמת והם יכולים אך ורק להגביר את האנטישמיות בעולם כלפי יהודים, ברגע שבמדינת ישראל מנסים ליצור את האיפה ואיפה, שיש הבדל בין אצבע של ערבי לבין אצבע של יהודי. זו הגברת האנטישמיות בעולם שכנסת ישראל משדרת ברגע שמשתמשים במלים כאלה, אני לא רוצה להגיד חצופות, אבל מלים שלא מתאימות בכל אופן ליהודים שמבקשים מאחרים קצת מוסר, שלא ינהגו בנו בצורה אנטישמית.

הם אינם שוחרי שלום, אמר חבר הכנסת זנדברג. אז מה אנחנו מצפים באמת מאנשים שנמצאים במצוקה נוראה? אנחנו מכירים את המנטליות של הערבים. אני מצפה שהם יהיו שוחרי שלום? כבר אמר ראש הממשלה בתחילת דרכו של השלום, אנחנו לא עושים שלום עם אוהבים, אנחנו עושים שלום עם אויבים. אין מה לעשות. אלה הפרטנרים שלנו ואנחנו נמשיך לעשות אתם את הדברים.

אבל, אדוני סגן שר הביטחון, אנחנו צריכים לדעת לשדר מסר ברור לעם ישראל, כי יש תחושה שלמעשה בעבור הנעדרים והשבויים, אם הם שבויים, לא נעשה מספיק. ברגע שאנחנו מדברים על תוכנית של שחרור 5,000 אסירים ואנחנו לא עושים שום התניה – לא שמענו, לא ראינו בהסכם, אולי אני טועה – לגבי שחרורם של הנעדרים, למעט בכל שיחה, בכל נושא, בכל פורום, משתדלים להעלות את הנושא, אבל כמובן אלה דיבורים ששבבים ריקם, לדעתי צריך לעשות משהו יותר מעשי, יותר קשה, יותר נוקשה, משהו עם התניה בתהליך השלום, שיוכל להחזיר אותו מספר, אומנם מצומצם, אבל בעם ישראל אין מספר מצומצם. כל המציל נפש אחת מישראל כאילו הציל עולם מלא. כלומר, כל יהודי הוא בגדר של עולם ומלואו. לדעתי, לא נעשה די בנושא של השבויים. צריך לעשות הרבה יותר.

לגבי גודל אזור יריחו, אנחנו שומעים כל מיני בקשות של הגדלות עוד בכמה עשרות ומאות קילומטרים. מה שניתן, דובר על צ'ופצ'יק קטן של יריחו, שבאמת כבר אמרו שהלך ונתעבה ונעשה יותר מדי גדול.

הי"ר ד' שילנסקי:

איך זה בעברית צ'ופצ'יק?

שלמה בניזרי (ש"ס):

תשאל את רבין, הוא כבר יותר מומחה.

מרדכי גור (העבודה):

זרובית.

שלמה בניזרי (ש"ס):

אנחנו מקווים מאוד, בכל אופן בשביל סיעת ש"ס, שיהיה מסר ברור שאנחנו מתנגדים להגדלת שטח אזור יריחו. דובר על נתינת חלקים מסוימים מאזור יריחו, שמירה על רצף טריטוריאלי בבקעה. אלה דברים, כמובן, שיספקו אותנו, ונבוא על סיפוקנו במידה שאכן כך ייושמו הדברים.

לגבי זכות השיבה. מה זו זכות השיבה? לפני שבוע הייתי באיזו תוכנית ודיברו שם על 800,000 עד 2 מיליונים, וגם זיאד אבו-זיאד עשה לי שם טובה ואמר, שמדובר על 4 מיליונים שצריכים לשוב, אלא שהם מבינים שזו מדינה יהודית בעלת צביון יהודי ואי-אפשר להביא את כל 4 המיליונים – תיתנו להם פיצויים. אם הולכים לפיצויים לפי אלה שעזבו, בוא נלך לאבות אבותינו שעזבו את ארץ-ישראל לפני מאתיים, אלף ואלפיים שנה. זכות השיבה, היתה מלחמה, היתה פה עקירה של ערבים, עזבו את המדינה, שום פיצויים. ודאי שאין מה לדבר כי זה באמת מילתא דבדיחותא, מה שדיברו שם.

אבל אם להחזיר – זכות השיבה, דיברו אתנו על בסיס מינימלי של איחוד משפחות, דיברו על כמה אלפים או על כמה עשרות אלפים. אני יודע בפירוש שהם עצמם לא מסוגלים לקלוט את כל אותם מאות אלפים שרוצים לחזור לשטחי האוטונומיה. הם אומרים, נכון, אנחנו רוצים להחזיר אותם לשטחי האוטונומיה. וכי בעזה אפשר להחזיר 100,000, 200,000, 300,000? הרי בכל הדוחות פורסם שעזה היא כמעט האזור הצפוף בעולם. אז לאן רוצים להביא אותם אם לא לעזה? לאן רוצים להביא אותם, לא ליריחו? – ודאי לתוך שטחי מדינת ישראל. זה דבר שצריך בוודאי לתת את הדעת עליו. לא תיתכן זכות שיבה המונית, כי אם זכות שיבה המונית – אנחנו לעולם לא מסתכלים אחורה. הם עזבו את המדינה, התנתקו מהמדינה. יש עניין מוסרי, הומני, לדאוג לאיחוד של משפחות על בסיס מינימלי. אבל ברגע שאנחנו מדברים על מאות אלפים ועל מיליונים, ודאי שאנחנו עלולים לאבד את כל הצביון היהודי של מדינת ישראל וליהפך פה למיעוט מרוב שולט.

אני רק יכול לברך ולחזק את ידי הממשלה בשם סיעת ש"ס, להמשיך בתהליך השלום, כמובן עם כל ההסתייגויות והדברים שהזכרתי בדרך, כי אנחנו אכן מעוניינים בשלום, שלום אמיתי, שלום שיהיה צודק, אבל לא נשכח את הצד שאנחנו מייצגים, את הצד היהודי, ולא נדאג אך ורק לרווחתם של הערבים. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, אחריה – חבר הכנסת אלכס גולדפרב, ואחריו – חבר הכנסת רחבעם זאבי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני סגן שר הביטחון, כולנו נרגשים, מצפים לראות מה יקרה וכיצד ייושם ההסכם שהושג בקהיר. אבל אי-אפשר שלא לראות שההסכם הזה קורם עור וגידים בימים שבהם העולם כולו עד לשינויים דרמטיים, במיוחד בכל הקשור לשינוי ההיסטורי הדמוקרטי הגדול בדרום-אפריקה.

האירוע המרגש של השבעתו של נלסון מנדלה לנשיא השחור הראשון של דרום-אפריקה היה אירוע יקר לכל מי שמאמין בזכויות האדם ובשוויון, לכל מי שלוחם בדיכוי ובעוול. אבל אני רוצה לומר שהאירוע המרגש הזה, שבמהלכו גם התרחשה הפגישה בין הנשיא החדש של דרום-אפריקה לבין נשיא מדינת ישראל, האירוע הזה הוא חשוב גם לנו כשיעור בהיסטוריה. חשוב לנו כיהודים שסבלו מגזענות, מאנטישמיות, שסבלו מהנאציזם, שסבלו מרדיפות על רקע של מוצא אתני, של דת, של לאום. זה חשוב לנו משום שבסופו של דבר אנחנו נמצאים באותו ערוץ, ערוץ של שחרור לאומי.

אני חושבת שעם כל ההבדלים, ויש הבדלים גדולים מאוד, בין מה שקרה בדרום-אפריקה לבין מה שקורה אצלנו, קיים הקשר הבלתי נפרד הזה, קיימת התלות הזאת בין דמוקרטיה לבין שחרור לאומי, הראיה שדמוקרטיה שוללת כיבוש של עם אחר, שוללת קולוניאליזם. אני סבורה שההשקפה הזאת היא המקשרת בין מה שקורה בדרום-אפריקה לבין מה שקורה אצלנו. לכן ביום הזה אני מברכת את העם של דרום-אפריקה וביום הזה עצמו אני מברכת בהתרגשות לא פחותה, אלא אפילו רבה יותר, גם את עם ישראל ואת העם הפלשתיני, וגם את המנהיגים – את יצחק רבין ואת יאסר ערפאת – על כך שהתחלנו לעבור ממלים למעשים, על כך שהתחלנו להיות עדים ליישומו של ההסכם, הסכם עזה ויריחו, שעם כל המגבלות שלו יוביל, בסופו של דבר, להסדר קבע, לשלום ולביטחון.

היו אשלויות. היו אשלויות שלהן היו שותפות רוב הסייעות בבית הזה. רווחה האשליה, שלפיה בכוח, בכיבוש, בשליטה, נוכל להנחיל את השטחים כולם לדורות הבאים. אני חושבת שרוב העם בישראל הגיע למסקנה, שהמחשבה הזאת היא חזון תעתועים המוביל אותנו למלחמות ולאסונות, המוביל אותנו להרס עצמי, המוביל אותנו לצרה איומה של עיוות כתוצאה מכך ששלטנו על עם אחר. העיוות הוא חברתי, העיוות הוא מוסרי.

לכן, ההסכם שאנחנו היום עדים ליישומו הוא פרי הכרעה פוליטית היסטורית, שלפיה יש עם פלשתיני שיש לו נציגות לאומית ששמה אש"ף, והנציגות הלאומית הזאת בסופו של דבר תוביל אותו גם לעצמאות לאומית. לכן אפשר היה – ואמרתי זאת גם בעבר – לקצר את התהליך; אפשר היה מלכתחילה להסכים על העיקרון של שני עמים, שלכל אחד מהם שמורה הזכות להגדרה עצמית. וכשם שעם ישראל החליט על גורלו והקים את מדינתו, כזאת היא גם זכותו של העם הפלשתיני להקים את מדינתו.

אבל שני הצדדים, ממשלת ישראל ואש"ף, הגיעו לפתרון אחר, שהוא קשה יותר, שיש בו יותר חיבורים, כאלה העלולים להיפרם, שיש בו קשיים רבים בדרך וסכנות, שלגביו יש עדיין ויכוחים, לאן הוא מוביל. אבל מאחר ששני הצדדים הסכימו, אני חושבת שתפקידו של כל שוחר שלום וכל שוחר דמוקרטיה וכל שוחר חירות העמים לתמוך בצעד הזה, וזה הדבר שנעשה גם היום.

עם זאת, אני פונה אל הממשלה לראות את הצורך החיוני לסלק עד כמה שאפשר מכשולים רבים יותר מאותה דרך של הידברות והסכם עם העם הפלשתיני. הנושא הראשון והמכשול הקשה ביותר הוא עניין ההתנחלויות. שמענו כאן היום כמה חברי כנסת מדברים מלבם, מכאבם. הם שגרים בהתנחלויות או מייצגים פוליטית את אלה שמתגוררים שם או רבים מהמתגוררים בהתנחלויות, דיברו על הכאב של העזיבה, דיברו על הכאב של הנטישה, שאלו שאלות שונות על הביטחון בדרכים וכו'.

אני לא מציעה להתעלם מהשאלות האלה, ולא מציעה להתעלם מהתחושה הסובייקטיבית הזאת. אבל תפקידה של הממשלה הזאת, לא פחות מממשלות קודמות, כמו ממשלת הליכוד בראשותו של בגין, שידעה שתמורת הסכם שלום עם מצרים עליה לפנות את ההתנחלויות שהיו בסיני, והיא פינתה את כל ההתנחלויות; וכשם שממשלת בן-גוריון בשעתו, ב-1957, פינתה את ההתנחלויות כאשר נחתם ההסכם עם מצרים, שלא היה אומנם הסכם שלום, גם הממשלה הזאת תעשה טוב לעם ישראל ולמתנחלים עצמם אם תאמר להם כבר היום: ראו, אנחנו הולכים בדרך של הסדר, אנחנו הולכים בדרך של העברת השלטון העצמי לידי הפלשתינים, ואחר כך יהיה דיון על הסדר קבע. הנה ההסדר המוצע לכם, בואו חזרו לתחומי מדינת ישראל.

אני חושבת שהדרישה-הבקשה הזאת לומר את הדברים בגלוי וביושר היא דרישה מוצדקת. טוב תעשה הממשלה אם כבר היום תיגש לנושא הזה. בסופו של דבר, הקבוצות הקטנות האלה של המתנחלים בעזה, האם זה ביטחון, מה שאנחנו נותנים להם שם עכשיו? האם בטובתם להישאר שם? – לא, זה לא לטובתם ובוודאי לא לטובת ההסדר, ולא לטובת השלטון העצמי הפלשתיני. כי כל עוד המתנחלים שם – ייתכנו שם התנגשויות, ייתכנו שם פיגועים. ולמה ייפלו ישראלים, ולמה יהיו התנגשויות כאלה, ולמה יצטרך הצבא להתערב ולמה תצטרך המשטרה הפלשתינית להתערב?

לכן מדובר קודם כול בפינוי מתנחלים ממוקדים כמו רצועת-עזה, כמו חברון. אני חושבת שהדברים האלה יעלו בקנה אחד עם מה שהממשלה הזאת עושה עכשיו.

הנושא הכואב השני שרציתי להתייחס אליו הוא עניין הסגר. התקבלו כמה החלטות לגבי כניסתם של פועלים פלשתינים. עכשיו, כשההסכם כבר הגיע לשלב היישום בשטח, צריך לדעתי להגיע למצב שמספר העובדים הפלשתינים יחזור להיות פחות או יותר כמספר שהיה קודם לכן. אפשר לטעון שהם עכשיו מינהל עצמי, שיפתחו, שישקיעו, שידאגו למקומות עבודה. אני מקווה שזה אומנם מה שיקרה, אבל כולנו יודעים שיחלוף עוד הרבה זמן עד שזה יקרה. ומה בינתיים? הרי האחריות לכך שאין בשטחים פיתוח, שאין שם מפעלים, היא שלנו. הממשלה מנעה במשך שנים את הפיתוח, מנעה במשך שנים הקמת מפעלים שם, פיתוח חקלאות כפי שצריך וכו'. אז איפה הם יעבדו, איך הם יחיו? לכן אני חושבת שהתפקיד של הממשלה היום הוא להפסיק את הסגר ולדאוג לכך שהם יוכלו להתפרנס בכבוד.

אני רוצה לסיים ולקרוא לממשלה להנהיג בתוך מדינת ישראל מהפך חינוכי-תרבותי בקשר להסכם. צריך לחנך את מדינת ישראל ואת העם בישראל, ובמיוחד את הנוער, לשוויון זכויות, לחנך לדמוקרטיה, לחנך לחיים של דו-קיום.

והמשפט האחרון שאני רוצה לומר, אדוני סגן השר – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

כבר עברת את הזמן שהוקצב לך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אני כבר מסיימת.

— — — זה לא שייך להסכם, אבל זה פשוט — כמו שאומרים — בוער בעצמותי, וכוונתי לעניין שביתת העובדים הסוציאליים. כל הכבוד להסדרים המדיניים, אבל הסבל שנגרם כתוצאה מהתעקשות הממשלה שלא לנהל משא-ומתן עם העובדים הסוציאליים הוא בלתי נסבל, אם זה הסבל של ילדים מוכים, אם זה הסבל של ילדים שאינם מגיעים למעונות נעולים ובעיות של משפחות במצוקה. זה ממש בלתי נסבל.

אני קוראת לממשלה לגשת מייד למשא-ומתן עם העובדים הסוציאליים ולהיענות לדרישותיהם הצודקות. תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

אני רוצה להעיר משהו, חברי הכנסת. לעתים מעמידים את היושב-ראש במצב לא נעים. מדברים על הנושא שעל סדר-היום, ממצים את הזמן, ואחר כך מעלים נושא אנושי, כמו זה של העובדים הסוציאליים. מצד אחד, אני ממונה על שמירת הזמן. מצד שני, לא נעים לי להפסיק את הנואם כשהוא מדבר על נושא כל כך אנושי.

חבר הכנסת אלכס גולדפרב מוכרח להפסיק את שיחתו עם חבר הכנסת הנגבי, כי תורו לדבר מעל הדוכן. חבר הכנסת הנגבי, בכניסתך לאולם קלקלת את האיזון שהיה כאן. השתתפו בדיון — יושב-ראש הישיבה, סגן יושב-ראש הכנסת, הנואם, נציג הממשלה, והבא אחרי הנואם. כאשר אתה נכנסת, הפרת את האיזון הזה.

צחי הנגבי (הליכוד):

האם פירוש הדבר שאתה אומר לי שאני חייב לעזוב? מחכים לנו בבית-הכנסת ביריחו. שני-שלישים מהיושבים בבית-הכנסת שם נמצאים עכשיו כאן באולם. זה לא בסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

רציתי להגיד שאם תמשיך לשבת יגידו שנוסף על הבא בתור נמצא באולם עוד חבר כנסת. אבל הנה אני רואה את חבר הכנסת טלב אלסאנע, כך שיש כבר שני חברי כנסת נוספים.

חבר הכנסת אלכס גולדפרב, עכשיו באה סדרה של חמש דקות. זה מה שהסיעה שלך הקציבה. יש לך אפוא רק חמש דקות.

אלכס גולדפרב (יעוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הרשו לי לפתוח בדברי ברכה לידידי חיים רמון ולחבריו לסיעת "חיים חדשים בהסתדרות", עמיר פרץ, שמוליק אביטל, חיים אורון, ענת מאור, רן כהן ויתר חברי סיעתם. אני מקווה שיהיו להם הכוח, הרצון וגם היכולת לפרוע את השטר הענקי שהם התחייבו לו כלפי בוחריהם.

היו"ר ד' שילנסקי:

מדוע אינך מברך גם את חברת סיעתך אסתר סלמוביץ? נצרך ברכה גם לאסתר סלמוביץ.

רחבעם זאבי (מולדת):

מה זה קשור לנושא שבו דנים היום?

אלכס גולדפרב (יעוד):

אדוני, הנושא החברתי הוא החשוב ביותר שישנו.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — — יש לנו היום קללה גדולה שצריך לתקוף אותה. אין לנו זמן לברכות.

אלכס גולדפרב (יעוד):

בלי קמח לא תהיה לנו תורה.

אני מקבל את הצעתך, חבר הכנסת גנדי, ואני עובר לנושא הסכם עזה ויריחו.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מתחיל לחשב את הזמן שלך רק מעכשיו. הברכות הן מחוץ לזמן.

אלכס גולדפרב (יעוד):

ההסכם שממשלת ישראל עליו חתמה בשבוע שעבר הוא לא ההסכם שהייתי רוצה לראותו נחתם בינינו לבין הפלשתינים. אני חושב שגם השמאל, שבמשך שנים אמר: בואו ניפרד מהם לשלום, קיבל גם הוא איזו צביטה, כאשר התברר לכולנו שלא רק שאנחנו לא נפרדים מהם לשלום, אלא הם גם מקבלים לגיטימציה לחדירה ללב-לבה של מדינת ישראל על-ידי הקשר היבשתי בין עזה ליריחו, העובר בכבישי הארץ החוצים את ארצנו לאורכה ולרוחבה. אפילו השמאל לא רצה שהמצב הזה יהיה.

אבל ההסכם נחתם, אם נסכים ואם לא נסכים, ואנחנו צריכים לנסות להתמודד אתו הלאה, והדגש צריך להיות מה יהיה הלאה, מה יהיה בעתיד, ועל הכנסת לעמוד על כך שבעתיד לא יהיה שום ויתור על שטח ללא הכרעת העם. בהצעת החוק שהגשתי לכנסת אני מתייחס ברצינות למצב שבו שום ממשלה לא תוכל לוותר על שטח משטחי ארץ-ישראל ללא הכרעת העם. הממשלה תלך למשא-ומתן, תגיע להסכם, ולא תהיה רשאית לחתום עליו כל עוד לא יוכרע העניין על-ידי בחירות או על-ידי משאל עם. אני מאמין לראש הממשלה יצחק רבין, כי אין בכוונתו לוותר על שלמותה של ירושלים בירת ישראל ועל יישובים בבקעת-הירדן וברמת-הגולן. אך חוששני כי יקשה על ראש הממשלה לעמוד בלחצים בנושא זה, ועל כן הצעת החוק שלי באה לחסוך מלחצים אלה, ואין לוותר על כך.

אנחנו לא צריכים להסכים לעקירת יישובים. אנחנו במו-ידינו לא נקים את מדינת פלשתיין. אנחנו במו-ידינו לא נסכן את ביטחונה של מדינת ישראל ועתידה. אנחנו חייבים להבטיח לעם ישראל היושב בציון שלום, ביטחון, כלכלה משגשגת ואיכות חיים.

ההסכם בוודאי השפיע על המפה הפוליטית כאן. אני לא יכול להצביע על המנהיגות הקיימת כיום בקואליציה ובאופוזיציה כגורם לשינויים במפה הפוליטית הישראלית.

נעמי חזן (מרצ):

אתה כולל את עצמך?

אלכס גולדפרב (יעוד):

גם.

נראה לי שעם כל הזעזועים הקשים בקואליציה ובאופוזיציה, הפוליטיקה הישראלית צועדת בכיוון חיובי. בתחזית האופטימית שלי אני רואה שני גושים גדולים. בשנים הקרובות, חברת הכנסת חזן, לא יהיה מקום בפוליטיקה הישראלית לשמאל ולימין מדיני. המאבק בין שמאל לימין הוא חברתי ולא לאומי.

נעמי חזן (מרצ):

הוכחנו את זה אתמול.

אלכס גולדפרב (יעוד):

אל תמהרו, יש לכם שטר ענק לפרוע. ניפגש בעוד כמה שנים.

אין כל סיבה שבמדינה קטנה כמו שלנו יהיו לפחות 14 מפלגות. צריך להתמקד בשינוי שיטת הממשל הקיימת. שינוי שכזה יחסוך ממון רב למדינה ויווסת את התקציבים לאפיקים חברתיים-כלכליים רצויים, ולא לבזבזים שנגרמים כתוצאה – הכוונה אלייך, חברת הכנסת חזן – מהסכמים קואליציוניים אלו או אחרים. לא משנה איזו מפלגה שלטת, השיטה פסולה ולא מוסרית. זה הכיוון שהמפלגות צריכות לשים להן כמטרה.

תנועת יעוד, ישראל עצמאית ודמוקרטית, שמה לעצמה מטרה להשפיע על הפוליטיקה הישראלית, כדי שתוכל להפוך באמת מדינה עצמאית ודמוקרטית, כי במדינה לא עצמאית קיים סיכון ממשי לעצם הדמוקרטיה. מטרתה של סיעת יעוד, בין היתר, גם לשנות את החוקים הנוגדים את הזכויות הדמוקרטיות של אזרחי המדינה, כמו למשל התקנות המאפשרות מעצרים מינהליים ארוכי זמן.

תנועת יעוד תכבד את ההסכם שעליו חתמה ממשלת ישראל, אך יש לה הסתייגויות לגביו, ובראש ובראשונה בעניין מעבר תושבי האוטונומיה בתוך שטחי מדינת ישראל ליד מקומות צפופי אוכלוסייה. אני חוזר וקורא לחשוב על העתיד. ההסכם נחתם, ולמרות כל ההסתייגויות כעת הוא מהווה חומר גלם שאתו צריך להמשיך ולעבוד. אנחנו חייבים להביא לכך, שלפני כל הסכם עתידי, תביא הממשלה את סיכומיה להכרעת העם, על-ידי בחירות או משאל עם. כך לא יחזור על עצמו המצב שבו אנו עומדים כעת, כאשר יש התמרמרות בעם לגבי סיכומי קהיר, ואני יודע כי הצעת החוק שלי תפתור בעיה זו. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ד' שילנסקי:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

נוסח ההסכם בדבר רצועת-עזה ואזור יריחו.

לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה – הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 8), התשנ"ד–1994.

לקריאה ראשונה, מטעם חברי הכנסת – הצעת חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 24) (חברות קבועה בוועדה), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת דוד מגן.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

הודעת הממשלה על ההסכם עם הפלשתינים בנושא עזה ויריחו

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו ממשיכים בדיון על הודעת הממשלה.

רשות הדיבור לחבר הכנסת רחבעם זאבי. אחריו – חבר הכנסת טלב אלסאנע.

חבר הכנסת רחבעם זאבי, אני רואה שאתה היית נדיב מאוד וחילקת מזמנך לחברים אחרים. נשארו לך רק חמש דקות. אבל מניסיון אני יודע שאתה מקפיד תמיד.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני רוצה להביע תודה על החלוקה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, בדיון בכנסת לפני כשבוע הרמתי מטרייה וקראתי לעבר שר החוץ: "צ'מברליין". היום אני מבקש להתנצל על כך ולבקש סליחה. את הסליחה אני מבקש מנוויל צ'מברליין על שהשוויתי אותו לשמעון פרס. לפחות בשני נושאים יש הבדל מהותי בין צ'מברליין לפרס. ראשית, צ'מברליין לא ויתר על ארץ אבותיו אלא על מחוז הסודטים הרחוק. אי-אפשר להגיד דברים אלה או כאלה על פרס: הוא צריך לדעת שבמדיניות הכניעה והתבוסה שלו אין הוא מביא שלום לישראל אלא מלחמה שתתחיל מקווי התחלה אומללים לישראל, ופרס מוסר לזרים את מחוזות המולדת שלנו. לכן, אני מבקש סליחה מצ'מברליין.

בשונה מפרס, שמוכן לוותר על ארץ-ישראל אשר הוא לא לחם עליה, הרי יצחק רבין, שעלה וצמח מהפלמ"ח ומצה"ל, ומצופה ממנו שהוא ידע את תולדות הסכסוך הישראלי-הערבי – רבין אמר לערבים בקהיר כטוב לבו בבכחנליית השלום שם: "אנחנו ארבעה לחייכם במשך מאה שנים ואתם ארבתם לנו. אנחנו הרגנו אתכם ואתם הרגתם אותנו". האם רבין לא יודע מי ארב למי, ומי הרג את מי? כך מדבר רמטכ"ל לשעבר וראש ממשלה בהווה?

רבין שכח עוד אמת אחת של הציונות, והיא חשיבותה ותפקידה של ההתיישבות בביטחון. אני זוכר ימים שרבין אמר: כל נקודה התיישבותית נוספת היא בבחינת חיזוק להתיישבות. יעודה של כל נקודה נוספת הוא גם ביטחוני וגם התיישבותי. לכל נקודה ונקודה בהתיישבות יש חשיבות אסטרטגית. דברי רבין.

עכשיו מכריז רבין על עליונות הטנק ומבטל בהבל פיו את ההתיישבות, כאילו הם באים זה על חשבון זה וכאילו אינם משלימים זה את זה. האם הטנקים והתותחים בצפון אינם מגינים על מנרה? ואם לא היתה מנרה – האם היו הטנקים שם? האם זוהי ברית השיבולים והחרב של הפלמ"ח? האם היתה קמה המדינה בלי הברית הזאת? מרגע שתותרו על ההתיישבות בגולן וביש"ע, לא תוכלו לעזור בכרסום הזה בערך ההתיישבות, ומחר-מחרתיים תגידו כך גם על טירת-צבי ועין-גב, על יד-מרדכי ומרגליות.

אנחנו זוכרים ימים שבהם רבין הכריז שלא נדבר עם אש"ף, והימים האלה אינם רחוקים, הם הימים של הבחירות לכנסת הזאת. ואנחנו זוכרים שרבין אמר את הדברים האלה: אני חושב שמדינה פלשתינית, כפי שהם רוצים, תהיה פצצת זמן שתגרור את העולם הערבי למלחמה, משום שאין בה תשובה על הבעיה הפלשתינית. היא תיצור ציפיות להמשיך ולהשיג את מה שאש"ף באמת רוצה – – נסיגה חד-צדדית היא הריסת הסיכוי לפתרון מדיני סביר. דברי רבין.

פרס ורבין מכריזים כל הימים שאין לנו מה לעשות בעזה וכי אנו יוצאים מעזה. הם יוצאים מעזה ומביאים את עזה לישראל. מביאים אותה בארבעה כבישים לירושלים. כשהיינו בעזה, יכולנו לפחות לטפל בטרור ובעושיו, ואילו מעתה לא תהיה לנו אפילו האפשרות לרדוף אחרי המחבלים שיימלטו אל תוככי האוטונומיה. יצאנו מעזה, אבל עזה נכנסה אלינו והיא תרדוף אותנו בכבישי ישראל, בכפרינו ובערינו, ומי שברח משאטי ומג'באליה מאימת נערי האבנים ו"ניצי הפתח", יברח מפניהם גם מלוד ומרמלה, וגם מירושלים.

הבטחות הרמטכ"ל וראש השב"כ שהטרור יגבר – מתאמתות. אמש היתה התקפה על אוטובוס בדרך לשילה. שמא תשכיל אותנו הממשלה ותגיד לנו כיצד יטופל אירוע כזה כאשר יפרוץ ה"שלום"? מי ייתן אז הגנה למתיישבים? מי ירדוף אחרי התוקפים? מי ייכנס לכפר שאליו ברחו התוקפים ויעשה בו חיפוש?

טרם קראנו את ההסכם על כל נספחיו, אבל כבר כעת ברור לנו שההסכם הזה מוביל להקמת מדינה פלשתינית, לנסיגת ישראל מכל השטחים ששוחררו ב-1967, לרבות מזרח-ירושלים; שהוא מקים צבא פלשתיני בכיסוי של משטרה; שיש בו ויתור בכל נושאי הביטחון, וזאת בניגוד להצהרות הממשלה ובניגוד לכל מה שאמר כאן היום ראש הממשלה. לו היה לי רק הזמן, והאוזן השומעת, אני יכול להוכיח שבכל הסעיפים הממשלה הזאת ויתרה לערבים בסעיפי הביטחון ואנחנו מופקרים; שיאפשר את שיבתם של הפלשתינים בהמוניהם; שייתן שליטה לארגון הטרור האש"ף ביבשה, בים ובאוויר, גם מעבר לאזורי עזה ויריחו.

הסכם מינכן באוסלו הוליד את הסכם מינכן בקהיר, ושניהם נולדו ככניעה לטרור. מי שנכנע לטרור בפעם הזאת, ייכנע לטרור גם בעתיד. אנחנו דוחים את ההסכם הזה על הסף ותובעים לשאול את דעת העם על ההסכם וללכת לבחירות כלליות, ובהקדם.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת זאבי, אתה תמיד משאיר לי דקה עודף. הפעם עברת בדקה. נוריד את זה מחבר הכנסת בא-גד.

אני מזמין את חבר הכנסת טלב אלסאנע. אחריו – חבר הכנסת אלי גולדשמידט. אני ממליץ לחברים של חבר הכנסת אלי גולדשמידט להפנות את תשומת לבו לכך, כדי שלא יפסיד את תורו. חבר הכנסת שפי, כבר עשית את זה?

יעקב שפי (העבודה):

תיכף אקרא לו.

היו"ר ד' שילנסקי:

לחבר הכנסת טלב אלסאנע יש רק חמש דקות. אני דואג שחבר הכנסת גולדשמידט יהיה. אני מבקש ממך את השירות החברי בשבילו.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ברצוני לברך את הפלשתינים שחזרו בימים האלה למולדתם ואומר להם כמה מלים בערבית.

צחי הנגבי (הליכוד):

אדוני, אין פה נציג הממשלה. אנחנו מוחים ויוצאים.

קריאה:

כבר כמה שעות.

צחי הנגבי (הליכוד):

כבר שעתיים אין נציג הממשלה.

קריאה:

יש נציגה, חברת הכנסת נעמי חזן.

נעמי חזן (מרצ):

— — — ישב פה — — —

יוסף בא-גד (מולדת):

אנחנו יוצאים עד שיבוא נציג הממשלה. זו בושה וחרפה.

צחי הנגבי (הליכוד):

זה ללא שום היגיון. דבר לקיר.

יוסף בא-גד (מולדת):

דיון כזה גורלי, מי שומע את כל הדיבורים האלה?

טלב אלסאנע (מד"ע):

אז למה הימין מפקיר את הבמה? למה הימין מפקיר את הכנסת אם הנושא כל כך חשוב?

צחי הנגבי (הליכוד):

זו לא ממשלה. תשכנע את חברת הכנסת נעמי חזן.

מיכאל איתן (הליכוד):

למען כבודו של הדובר ולמען כבודה של הכנסת, כדאי שהיושב-ראש – כפי שהיה בעבר – יכריז על הפסקה וידאג לכך שהממשלה תאייש את שולחנה לפחות בנציג אחד או שניים.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אתה יודע שיש לי חברים בסיעה שלי שמאשימים אותי שאני אפיפיורי יותר מאפיפיור. כשהממשלה היתה של המפלגה שאני שייך אליה, פעמים מספר כשלא היה שר, הפסקתי את הישיבה. פה אני צריך להראות לאלה ולאלה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אנחנו עוזבים עד שיהיה נציג ממשלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מודיע עכשיו, שאם בתום דברי הנואם לא יהיה נציג הממשלה, נפסיק את הישיבה. נאמר: אין עונשין אלא אם כן מזהירין.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, למה כאשר אני צריך לדבר?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, ראשית, תדע שאני דאגתי שיקראו לך. שלחתי שליח מיוחד. דבר שני, אין עונשין אלא אם כן מזהירין. אתה עורך-דין, חבר הכנסת גולדשמידט. אתה מסכים אתי שנאמר כך. אני מזהיר.

אבל, חבר הכנסת אלסאנע, יש לי בעיה עם הנאום שלך. אני צריך לבדוק את זה. בדרך כלל – – –

טלב אלסאנע (מד"ע):

אין חברי כנסת כאן – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

יש או אין, אני ממונה על הסדר הטוב.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני, למה אין העתק מתורגם של ההסכם בערבית?

היו"ר ד' שילנסקי:

תסלח לי, אני רוצה להגיד משהו לטובתך.

טלב אלסאנע (מד"ע):

למה הניחו הסכם שאינו מתורגם לערבית?

היו"ר ד' שילנסקי:

בדרך כלל, בהתאם לניסיון שלי – היום יש חברי כנסת ערבים שכולם מדברים עברית – היו תקופות שהיו חברי כנסת שלא דיברו עברית ותמיד דאגו למתרגם. עכשיו הבחירה בידיך – אם אתה רוצה, תדבר – – –

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני אומר כמה משפטים ואתרגם את זה לעברית.

נעמי חזן (מרצ):

היו"ר ד' שילנסקי:

לא. יש מתרגמים רשמיים.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני חושב שהשפה הערבית היא שפה רשמית ומותר לנאום בשפה הערבית. אני בכלל לא חייב לתרגם. הודעתי שאני אתרגם את המשפטים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מדבר לטובתך. כשמדברים לטובתך אתה גם מתווכח? אני מוכן לאפשר לך – או שתדבר עכשיו, ואם אתה רוצה, אני מוכן לדחות את הנאום שלך ולדאוג לכך שיגיע מתרגם רשמי.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני אדבר עכשיו.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני הצעתי לטובתך, לכבודך.

טלב אלסאנע (מד"ע):

מאה אחוז. מקובל עלי. אומר כמה משפטים לבני עמי, לבני העם הפלשתיני.

(נושא דברים בשפה הערבית)

אני רוצה גם לשלוח את ברכותי לנשיא דרום-אפריקה נלסון מנדלה. אני רוצה לומר, שזה לא מקרי שהשינויים האלה עוברים בעולם, הן בדרום-אפריקה והן כאן. זה כלל לא מקרי שנשיא מדינת ישראל נפגש בדרום-אפריקה עם נשיא מדינת פלשתינית יאסר ערפאת. כל אלה מהימין שנאמו לפני לא מבינים את גודל השינוי שעובר על העולם, והם ממשיכים לדבר על דברים שהם פרהיסטוריים, על דברים שהיו לפני 20 ו-30 שנה. העולם משתנה. העולם חושב במושגים של שלום, העולם חושב במושגים של מציאת פתרונות על-ידי משא-ומתן ולא בהכרח אך ורק על-ידי הנצחת כיבוש של עם אחר, על-ידי הנצחת שפיכות הדמים ועל-ידי הנצחת ההרג.

אני לא יכול להתווכח עם אנשים כמו חבר הכנסת רחבעם זאבי ממולדת ותנועתם מהימין. אלה חיים משפיכות הדמים, חיים מיצירת אווירת "עליהם", חיים מהגברת השנאה של עם אחד כלפי השני. אבל, הרוב המתון, השפוי, אלה שרוצים לחיות כאן במדינה, אלה שלא רוצים לחיות בבית-סוהר גדול שהם מכניסים את עצמם לתוכו, רוצים לצאת, להסתובב ולטייל בעולם ובמזרח התיכון, צריכים להבין שאנחנו במו-ידינו מכניסים את עצמנו לכבלים, כבלי הכיבוש שמשעבדים את העם בתוך מדינת ישראל ומונעים את המגע ואת הקשר עם מדינות העולם הערבי.

רק לאחרונה הייתי בסוריה, ביקרתי וסיירתי שם. אני חושב שאנחנו כאן, במדינת ישראל, גורמים עוול לעצמנו על-ידי זה שאנחנו ממשיכים להחזיק בגולן הסורי, ומצד שני מונעים מאזרחי מדינת ישראל להגיע לסוריה. אנו ממשיכים להחזיק בדרום-לבנון, ועל-ידי כך יוצרים את העילה להמשך מעשי הרצח בדרום-לבנון, וגם מונעים מאזרחי מדינת ישראל להגיע ולטייל בלבנון. לדעתי, המשך הכיבוש הזה גורם נזק רב יותר למדינת ישראל מאשר למדינות ערב. העם הישראלי הפך להיות משועבד לכיבוש. הוא איננו חופשי כאן, במדינת ישראל. הוא יהפוך להיות חופשי כשהוא יכיר בזכותו של העם הפלשתיני לעצמאות ולחירות. כשהוא יכיר בזכות הזאת, גם הוא עצמו ישתחרר מהכבלים שהוא משועבד להם כשהוא רוצה לשבור את רצונו של עם אחר. אנחנו יודעים לאורך כל ההיסטוריה, שכל עם אשר שאף לעצמאותו, אכן בסופו של דבר זכה ליהנות ממנה.

שאלת הכיבוש איננה שאלה מדינית בלבד. שאלת הכיבוש היא שאלה חברתית, שאלה ערכית ושאלה כלכלית. יש יותר מחצי מיליון נפשות בתוך מדינת ישראל שחיות במצב של רעב, מתחת לקו העוני, אנחנו רואים את העובדים הסוציאליים אשר שובתים, מספר האנשים המובטלים בתוך המדינה – לכל אלה ניתן לתת תשובה הולמת כשמגיעים למסקנה שאין צורך להעביר 30% מתקציב המדינה לטנקים ולמטוסים על מנת לשעבד ולדכא עם אחר. כשמגיעים למסקנה הזאת, שסדר העדיפויות החדש מחייב להקצות משאבים על מנת לפתור את בעיות המצוקה הכלכלית, העוני והאבטלה בתוך מדינת ישראל ולא לשעבד את חירותו של עם אחר, אז גם המצב כאן ישתנה, גם הנורמות הערכיות בתוך המדינה ישתנו. אנחנו סבורים שהאלימות הפושה במדינה, העבריינות, הפשעים, כל אלה נובעים מתוך הנורמות שהחברה בישראל מאמצת עקב הכיבוש ועקב הדיכוי של עם אחר.

אני רוצה לשלוח מכאן ברכות למנהיג אש"ף יאסר ערפאת, אשר הוביל עם ראש הממשלה יצחק רבין – שהבינו את גודל השעה, והובילו בסבלנות, בחוכמה, את הצעדים האלה. זהו צעד אחד בכיוון הנכון. יש צורך בצעדים נמרצים, יש צורך לפעול על מנת להסיר את ההתנחלויות מלב-לבם של היישובים הערביים, כי הן בגדר פצצות ומוקשים בדרך השלום. המתנחלים הקיצוניים נלחמים נגד השלום, רוצים לטרפד את תהליך השלום, וממשלת ישראל אחראית לכך. הם עשויים לפעול ולהכשיל את תהליך השלום, שהוא בנפשנו ובו תלוי עתיד ילדינו כאן במדינה. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

חברי הכנסת, יש לי פה בעיה. אני מבין שחלק מחברי הבית יצאו מהאולם כמחאה על כך שלא היה שום שר. בינתיים הגיע השר עוזי ברעם. אני מבין שהוא הגיע כי תיכף הוא צריך לדבר, אבל הוא שר, ובאופן פורמלי הוא פה.

אחרי חבר הכנסת אלי גולדשמידט צריך לדבר חבר הכנסת אליהו בן-אלישר. אני מבקש מהסדרנים, כפי שדאגתי שיודיעו לחבר הכנסת אלי גולדשמידט שיבוא, לפי אותו איזון אני מבקש מהסדרנים להודיע לחבר הכנסת בן-אלישר וגם לחברי סיעת הליכוד שהגיע השר עוזי ברעם. אולי החברים יחזרו למליאה.

חבר הכנסת גולדשמידט, בבקשה. הקציבו לך ביד נדיבה שמונה דקות. אני רואה שחברי כנסת מהליכוד חוזרים לאולם. חבר הכנסת סילבן שלום, אתה סנונית ראשונה ואני מברך אותך.

סילבן שלום (הליכוד):

— — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

אתה משפיע עכשיו על סגנון הנאום שלי.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, היום הקשבתי בפעם המי יודע כמה לנאומו של ראש האופוזיציה. אני נמנה עם חברי הכנסת שנוהגים לכבד בדיונים מהסוג הזה את ראש האופוזיציה ולא לצאת מהאולם שעה שהוא מדבר, אלא להקשיב לו ברוב קשב מתחילת הנאום ועד סופו.

שאול יהלום (מפד"ל):

אני ספרתי 17 הפרעות שלך.

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת יהלום, עד כמה שלא אפריע, לא אגיע לכמות שאתה מפריע. אני לא רוצה להגיד לך – הפוסל, במומו פוסל, אבל נעזוב את הוויכוח הזה.

שאל יהלום (מפד"ל):

אני מחייב את זה.

היו"ר ד' שילנסקי:

הוא רצה לתת לך מחמאה. אני מוסיף לך דקה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני באמת שואל את חברי האופוזיציה: בסדר, יש לכם ביקורת, מבחינתכם – ביקורת לגיטימית. תבואו אחת ולתמיד אל הדוכן הזה ותציגו איזו תוכנית.

סילבן שלום (הליכוד):

אוטונומיה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

לא מלים. עזוב אותי ממלים. ישבתם כל כך הרבה זמן בשלטון, ניסיתם לקיים משא-ומתן, המשא-ומתן היה עקר, בלי שום פוריות, עקרות משני הצדדים. הגיעה הממשלה, מקיימת משא-ומתן ומביאה תוכנית. תבואו ותגידו: התוכנית שלנו היא כזאת, התוכנית שלנו היא אחרת. הרי זה כבר הפך להיות משל ושניה.

חבר הכנסת אריק שרון מופיע בתוכנית טלוויזיה שלמה ושואלים אותו: מה התוכנית שלך? – להדביר את הטרור, להדביר את הטרור. שואלים אותו עוד הפעם – להדביר את הטרור. מישהו יכול להתייחס אליכם ברצינות?

אני רוצה לשאול אתכם. היו אתמול בחירות להסתדרות. נדמה לי שאני הראשון שמזכיר אותן עכשיו. אנחנו מתעסקים המון בשאלה מה קרה למפלגת העבודה, איזו מהפכה, אבל בסופו של דבר, 80% מחברי ההסתדרות נתנו את קולותיהם לגוש שמזוהה עם המדיניות של הממשלה בתחום המדיני. אז תבואו ותגידו לי: אלה בחירות חברתיות. יכול להיות, אבל אם אתם כל כך צודקים, ואם חבר הכנסת בנימין נתניהו מדבר על רוב הציבור שנמצא אתכם, זה היה צריך לבוא לידי ביטוי באיזו הצבעת מחאה, והיתה לכם האפשרות לקלוט את המחאה, היה לכם מועמד, חבר הכנסת יעקב שמאי. מה

קרה שמרבית הציבור שלכם שמחה העדיף את דדי צוקר? מה קרה שמרבית הציבור שלכם העדיף את חיים רמון? לחיים רמון יש תוכנית לארץ-ישראל שלמה? מה קרה למרבית הציבור שלכם?

שאלו יהלום (מפד"ל):

חיים רמון – זו הצבעת מחאה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אתם יודעים מה קרה? רוב הציבור במדינת ישראל, עד עצם היום הזה, נותן קרדיט לממשלה שמנסה, שידעת שמבוי סתום זה הדבר הכי גרוע שיכול להיות, וזאת המדיניות שלכם.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אם אתם כל כך טובים, בואו למשאל עם, למה אתם רועדים ופחדים?

אלי גולדשמידט (העבודה):

כשתגיד לי שסיימת אני אמשיך. קשה לי מאוד לדבר בזמן שאתה נואם.

שאלו יהלום (מפד"ל):

יש לי אליך שאלה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני לא רוצה לענות לך על שאלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, קראת קריאת ביניים לגיטימית. אתה מבקש לשאול שאלה, הנואם אומר: אני לא מסכים לשאלה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אם לא תקרא לי קריאות ביניים, אני אהיה מוכן לענות לך על שאלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, הוא נתן לך הצעה. הוא אמר: אם אתה מבטיח לו שלא תקרא עוד קריאות ביניים, הוא מסכים שתשאל שאלה, אבל זה על חשבון זמן התשובה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אני לא מבטיח שום דבר.

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת יהלום, אתה רוצה להשתלט על הנאום שלי, אני ארד ותדבר. בוא, קבל את המקום שלי.

שאול יהלום (מפד"ל):

תהיה הגון. למה לדבר אל האופוזיציה ולא לשמוע?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, אני מבקש ממך לאפשר לו להמשיך לדבר.

אלי גולדשמידט (העבודה):

ב-13 בספטמבר, כשהיה הסכם אוסלו שנחתם בעצם בוושינגטון, חשבתי לתומי שתביאו את הרחוב, שתהיינה הפגנות מפה ועד אילת. לא כך קרה. היה לכם הסבר: אופוריה, הציבור האמין, תקוות חדשות. היה לכם קשה להביא את הציבור לרחוב.

עברו שמונה חודשים, משא-ומתן מייגע, היו בדרכו גם אירועים קשים, ואתם עדיין לא מצליחים להביא את הציבור.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אנחנו הבאנו, אתה לא ראית.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, אני נותן לך אזהרה ראשונה. אני רושם. יש לי הברירה – או שאני אצעק יותר ממך, או שאתן אזהרה. אני אינני מחויב לעייף את קולי.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, עוד משפט ואתה מקבל אזהרה שנייה, כי אחת רשמתי לך.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, זה לא יכול להיות.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, אתה מקבל אזהרה שנייה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, זה לא יכול להיות.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, עוד משפט ואתה מקבל אזהרה שלישית. למה לך לעשות לי את זה? אני הוצאתי אנשים בודדים מהאולם.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אבל כך, אדוני היושב-ראש, זה לא יכול להיות.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, אזהרה שלישית.

שאלו יהלום (מפד"ל):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, קיבלת אזהרה שלישית, תואיל לצאת.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אני יוצא לכל היום?

היו"ר ד' שילנסקי:

אם אתה רשום לרשות הדיבור, תוכל להיכנס. אני רוצה להגיד לך, אני כבר הרמתי את קולי, וזו היתה הפעם היחידה, היות שאתה מדבר בקול כל כך רם אתה עובר את הקול של כולם.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, זו היתה אזהרה, זו לא היתה קריאה לסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, אני מתקן את עצמי. אומרים שאמרתי אזהרה ולא קריאה לסדר. אתה יכול לחזור. אתה נשאר בשתי אזהרות. אבל אני מבקש ממך: יש לך קול כל כך חזק, ואתה מדבר בקול כל כך רם, שכאשר אחר צורח ואתה מדבר, זה אותו דבר.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני מתנצל על שהגבהתי את קולי. אני רק חוזר ואומר, שזה מתפקידו של היושב-ראש – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה תפקידו של היושב-ראש להגיד לי איך לדבר, חבר הכנסת יהלום?

שאלו יהלום (מפד"ל):

בין השאר.

אלי גולדשמידט (העבודה):

המושגים שלך על דמוקרטיה מוזרים מאוד בעיני.

היו"ר ד' שילנסקי:

למען הסדר: אתה עומד פה הרבה זמן אבל דיברת מעט זמן. נותרו לך חמש דקות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני חוזר ואומר: הציבור לא מקבל את דרככם. ואתם יודעים מדוע הוא לא מקבל את דרככם? כי אין בה שמץ של היגיון. לי, באופן אישי, בסיעת העבודה יש לעתים מחלוקת, ואני מבטא אותה. ולפעמים זה גם מתבטא באיזה מחיר פוליטי ואישי, כאשר אני חולק על גישה מסוימת, על אמירות מסוימות של חברים שלי, אבל אני לא פוחד להגיד את זה. כאשר אני חושב שיש הליכה שיש בה משום סיכון של נכסים ביטחוניים מסוימים, אני אומר את זה. אני מתריע בשער.

אתם – איזו הומוגניות. אני הרי יודע משיחות אישיות עם חברים מסיעת הליכוד, שחלק מהם נפשם קצה בגישה של ארץ-ישראל השלמה. הרי קולכם וקולו של חבר הכנסת בא-גד זה קול אחד. עוד לא קרה שיש הומוגניות כזאת בתוך הימין.

יוסף בא-גד (מולדת):

מה אני בעסק?

אלי גולדשמידט (העבודה):

אתה בעסק, אתה מבטא את הסמן הקיצוני. אתה יורד לבית-הכנסת ביריחו ואתה מוביל את החבר'ה אחריו.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני גאה בזה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני יודע, יש לך סיבה לגאווה. אתה יודע למה יש לך סיבה לגאווה? כי חבר הכנסת ביבי נתניהו הפך להיות גרורה שלך. יש לך סיבה לגאווה, כי חבר הכנסת בא-גד קובע היום את סדר-היום של החלק הזה של הבית, לא הגישה המתונה, הרציונלית.

יוסף בא-גד (מולדת):

מה קרה לחבר הכנסת גולדשמידט איש דגניה? אתה מייצג את השמאל? איפה אנשי דגניה? מה קרה לאיש דגניה?

אלי גולדשמידט (העבודה):

נתתי לך קומפלימנט.

יוסף בא-גד (מולדת):

תודה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אתה לא מקבל הרבה קומפלימנטים בבית הזה. פעם אחת קיבלת קומפלימנט.

יוסף בא-גד (מולדת):

העם נותן.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני דיברתי על הבית, לא דיברתי על העם.

אני רוצה לראות את אומץ הלב שלכם. תבואו למנהיג שלכם ותגידו: אדוני, נבחרת בפריימריס, תפקידך להציג לעם הזה תוכנית ריאלית. והוא לא מסוגל. הוא עומד פה שבוע אחר שבוע ונואם אותו נאום של שלילה, רק לא, לא ולא ואיומים. היום הוא הגדיל לעשות. הוא אמר פה: יהיה טרור ויהיו נפגעים, ואנשי ה"חמאס" ירוצו דרך קריית-גת לירושלים. מהלך אימים על הציבור. ואז הוא נסוג לקו נסיגה שני: ותדעו לכם – הוא אומר – אם לא יהיה טרור, זה רק מפני שהם רוצים בינתיים להשיג הישגים, אז לא יהיה טרור.

זאת דמות של מנהיג אופוזיציה? אתם לא מתביישים? אני אומר לכם: אני כואב את זה – ואני אומר את זה בשיא הכנות, כיוון שאם אופוזיציה מידרדרת, זו תופעה מסוכנת למדינה, כיוון שאין פה ויכוחים על רמה, כי ברגע שאתה רק משליך בוץ ולא אומר אף פעם אחת מה האלטרנטיבה החיובית שלך, אתה יורד לרמה נמוכה.

כאשר בא ראש הממשלה ומדבר פה על משטרה פלשתינית, אתם צועקים עליו. ואומרים לכם: זה כתוב בהסכמי קמפ-דייוויד – משטרה חזקה. כתב את זה מנחם בגין, זיכרוננו לברכה. שיהיה לכם יושר אינטלקטואלי.

סילבן שלום (הליכוד):

אתמול ראיון עיתונאי את יאסר ערפאת ושאל: מדוע השוטרים הפלשתינים לא נכנסים פנימה? הוא אמר לו: שוטרים, איזה שוטרים? זה צבא, לא שוטרים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

שמעתי את השאלה. חברי, חבר הכנסת סילבן שלום, אני מדבר עכשיו על הגישה של האופוזיציה. אתם תמיד תוקפים אותנו. אני החלטתי היום לבוא אתכם חשבון, בהגינות. יש אצלכם חברים, שמבינים שמי שמדברים על ארץ-ישראל השלמה ושלום תמורת שלום, יודעים שזה לא יביא לעולם לשלום, שזה יביא למלחמה. זכותכם היתה לבוא ולהגיד – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

גם מי שאומר רמת-הגולן ובקעת-הירדן.

אלי גולדשמידט (העבודה):

לא נכון. אנחנו מבטאים תפיסה הגיונית. התפיסה ההגיונית שלנו אומרת – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

והתפיסה ההגיונית שלנו אומרת – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

אתם לא נותנים להשלים משפט. אני שואל אותך, חבר הכנסת מיכאל איתן – ואל תענה, זו שאלה רטורית – כשאני בא ואומר, בקעת-הירדן ורמת-הגולן, אני מדבר על שטח בעל ערך ביטחוני, שאין לי בו בעיה של שליטה על עם אחר, וכשאתם מדברים על כל ארץ-ישראל השלמה, אתם מדברים על 2 מיליוני פלשתינים בשליטתנו, ואתם יודעים שאין לזה שום סיכוי, שזה לעולם ועד טרור, שזה לעולם ועד סכנה של מלחמה של כל מדינות ערב נגד מדינת ישראל. ולך, חבר הכנסת מיכאל איתן, אין האומץ האינטלקטואלי לבוא ולהגיד למנהיג שלך ביבי נתניהו: שב שבעה ימים, תוציא תוכנית נורמלית. אין לכם תוכנית כזאת, אתם לא מסוגלים להציג תוכנית כזאת.

התוכנית של עזה ויריחו היא התוכנית היחידה האפשרית, היא מינימליסטית, היא הביאה בחשבון את הסיכונים המינימליסטיים. אתם הייתם בטוחים שאנחנו נצטרך מייד לפרק התנחלויות, מייד להחזיר את כל השטח ביהודה ובשומרון. כל השטח הוא עזה וחלק קטן מיריחו.

מיכאל איתן (הליכוד):

תחילה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

ואתם יודעים שכשאתם מדברים ביום ירושלים על ירושלים אתם לא אומרים את האמת לעם, כי הבית הזה לא ייתן לאיים על ירושלים, ולא ייתן לאיים על הנכסים הביטחוניים ועל שלומם של תושבי מדינת ישראל. יש כאלה בבית הזה שמוכנים לחזור לגבולות 1967. הם לא רוב בבית הזה. ואתם, חייבת להיות מוטלת עליכם האחריות לבוא ולמצוא את הדרך המתונה יותר, ההגיונית יותר, ולהפסיק לשדר במצעד, זה אחר זה פה על הבמה, את הנאום של חבר הכנסת בא-גד. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת אליהו בן-אלישר, אחריו – חבר הכנסת עוזי ברעם, שיש לו שמונה דקות, אחריו – חבר הכנסת אמנון רובינשטיין, ואחריו – חבר הכנסת בנימין בן-אליעזר. ואני מודיע, שלא תהיינה אי-הבנות: אם אקרא בשם, אם זה שר אבל הוא מופיע כחבר הכנסת, אם לא יהיה, דינו כדין כל חבר הכנסת והוא נמחק מהרשימה.

אחרי כן כתוב: סיעת הליכוד. אני מודיע לסיעת הליכוד שאני אנהג גם כלפיה לפי אותה חומרה. אם יהיה כתוב "ליכוד" ולא יהיה שם של חבר הכנסת – מפסידים את רשות הדיבור. לכן אני מציע פה לחברי הליכוד הנמצאים כאן שלא יבואו אלי בטענות. תודיעו לאלה שמטפלים בשיבוץ החברים שיעבירו לסגנית מזכיר הכנסת את רשימת הדוברים, אחרת תפסידו את רשות הדיבור. כאן כתוב: חבר הכנסת בן-אלישר, והוא מקבל את רשות הדיבור. אבל אילו נכתב "ליכוד", הוא לא יכול היה לקבל את רשות הדיבור.

חבר הכנסת אליהו בן-אלישר, הבמה לרשותך.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

תודה רבה, אדוני היושב-ראש. על-יד שמי היה כתוב הליכוד – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

לא.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אבל היושב-ראש תמיד צודק, אפילו לא צריך להסתכל, היושב-ראש תמיד צודק באותה מידה – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

בפרט כשהוא צודק.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אני חייב לומר שנהניתי מאוד לשמוע שהיושב-ראש מדבר על חבר הכנסת עוזי ברעם, על חבר הכנסת אמנון רובינשטיין, על חבר הכנסת בנימין בן-אליעזר. מאחר שאני חושב שהיושב-ראש תמיד צודק, אכן כנראה איננו רחוק מדי היום שהשרים הללו, חברי הממשלה הללו – יהיו בקרוב חברי הכנסת. אינני אומר זאת וחס ושלום אינני מייחס זאת ליושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת בן-אלישר, כולנו מכירים את ההומור – זה של זה, אבל לצופים בבית, על מנת שלא תהיה אי-הבנה, כאשר אמרתי חבר הכנסת אמנון רובינשטיין וחבר הכנסת בנימין בן-אליעזר, הדגשתי שהם מדברים פה כחברי הכנסת, כפי שהשר עוזי ברעם, שיעלה לדבר, ידבר כחבר הכנסת.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

לי מותר היה לעבור בניחותא מאחד לשני.

היו"ר ד' שילנסקי:

הבהרתי זאת כדי שגם אחרים יבינו את ההומור שבין חברי הכנסת.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, אין לי ויכוח עם חבר הכנסת גולדשמידט ממפלגת העבודה, אף שאני חייב לומר שהתרשמתי מאוד מהצער שהוא מביע על כך שהליכוד איננו אופוזיציה חזקה מספיק. שלא יהיה מודאג לגבי הליכוד. אין לי ויכוח אתו, אבל בהחלט יש לי ויכוח עם ראש הממשלה, מפני שראש הממשלה מנהיג את העם, ולמיטב הכרתי, ולגודל דאבוני, אין לי, לצערי, ספק, שהוא מוביל את העם אל עבר אסון נורא.

יש לי ויכוח אתו על שתי נקודות שעליהן אדבר היום. הראשונה – קמפ-דייוויד. זה איננו קמפ-דייוויד, אני אומר זאת בצורה החותכת ביותר האפשרית, הברורה ביותר האפשרית, ולא יחללו את שמו של ראש הממשלה לשעבר מנחם בגין, הוא כבר לא יכול להשיב לנו, הוא פשוט איננו בין החיים. נכון שבקמפ-דייוויד יש פסקה על הקמתה של משטרה מקומית חזקה – STRONG LOCAL POLICE FORCE

בלעז. אבל בקמפ-דייוויד אין אש"ף, אין ערפאת, אין דרכון, אין בול, אין גבול, אין מים טריטוריאליים, אין טריטוריה, אין אוטונומיה טריטוריאלית, אין דגל, אין המנון, אין צבא, אין ואין ואין, ולא היתה שום הליכה לקראת ריבונות פלשתינית ולא היתה שום הליכה לקראת מדינה פלשתינית, וזה נאמר מראש.

לא אשכח, כאשר אלוהים נתן לי את הזכות להיות נוכח באותה מסיבת עיתונאים בניו-יורק, שבה ראש הממשלה בגין, בשובו מוויינגטון, נשאל על-ידי עיתונאי אמריקני: ומה יהיה, אדוני ראש הממשלה, אם המועצה הזאת – אז דובר על המועצה המינהלית – תכריז על עצמאות? תשובתו היתה: הם יושלכו לכלא. הוא אמר זאת אל מול העולם בצורה הברורה ביותר.

לו כזאת היה אומר היום, "יבדל לחיים", יצחק רבין ראש הממשלה, הייתי אומר: בסדר, אז אין לי ברירה. על הדבר ההוא הסכים בגין בקמפ-דייוויד ואתה הולך בעקבותיו ואתה עושה קמפ-דייוויד, בלי ערפאת, בלי PLO, בלי הריבונות, בלי הטריטוריאליזם, בלי כל מה שאמרת. אבל זה לא כך.

הוא מוציא משהו שמוצא חן בעיניו על מנת לעטוף את הרעל הנורא הזה בכאילו קצת שוקולדה ששמה קמפ-דייוויד, מטעה את העם, מערים, וכך הוא רוצה להראות: הרי איש לא יאשים, חס ושלום, את מנחם בגין לא בחוסר פטריוטיות ולא בחוסר נאמנות לאומה, אז אם זה היה טוב לבגין, זה גם טוב לי. ולא היא.

זה לא קמפ-דייוויד, לא קרוב אלא רחוק מרחק עולם. זה חייב להיות ברור, וברור אחת ולתמיד.

והנקודה השנייה, אדוני היושב-ראש, אנחנו, באופוזיציה, זורקים לא אחת בזמן של כעס וזעם, שמר יצחק רבין הוא ראש ממשלה שהתרחק מן הציונות, לעתים גם מן היהדות, בוודאי מן השורשים, ואנחנו פשוט לא מבינים איך זה קרה לאדם כזה, שהיה רמטכ"ל ששת הימים, שהיה רמטכ"ל, וכל מה שהיה יצחק רבין. פשוט לא מבינים את זה. בעידנא דריתחא בלבד? והיום אני חייב לומר, הוא בעצמו מבסס את ההצעה הזאת, שהיתה אך ורק במסגרת של רעיון ולא יותר מזה, שהוא אכן מתרחק מהשורשים.

כאשר קם ראש ממשלה ישראלי ואומר: ההתיישבות חשובה לנו? היישובים חשובים לנו? ההתנחלות חשובה? אריאל תגן על עפולה? – צה"ל מגן על עפולה. המתנחלים חשובים? – שישתובבו כמו פרופלור. אני רותח – אומר יצחק רבין – למחשבה שאני חייב להחזיק גדוד צנחנים על מנת להגן על 400 מתנחלים יהודים בחברון. כן, על זה אתה רותח? צה"ל הוא הביטחון? לא ההתיישבות בגולן – הוא אמר את זה – אלא צה"ל. הראיה, היה צריך לפנות את היישובים בזמן מלחמת יום הכיפורים. מה זה רוצה לומר? לא תורתו של ברל ואפילו לא תורתו של ברנר, ולא תורתם של כל אבות הציונות הסוציאליסטית.

נכון, כבר התעורר איזה ויכוח בין סגן שר החוץ יוסי ביילין לביני, כאשר אני אמרתי שהרי האסכולה של ביילין, של השר ברעם היושב כאן, אמרה תמיד: שם, היכן שתעבור המחרשה יעבור הגבול. אמר סגן השר ביילין: גם אז זה לא היה נכון, זה בוודאי לא נכון היום.

אנחנו כאן בזכות צה"ל בלבד? זאת אומרת בזכות מה? בזכות הטנקים – אדוני היושב-ראש – בזכות הכוח. תמיד טענו, ומורי ורבי מנחם בגין היה ראשון שטבע את הססמה: אנחנו בארץ-ישראל בכוח.

הזכות ולא בזכות הכוח. אני זוכר את הסממאות שאנחנו, אנשי תנועת החרות ואחר כך גח"ל ואחר כך הליכוד, תלינו בכל מקום. אלה המלים. אנחנו היום באים להצדיק אותם ערבים שאמרו: אתם כאן אך ורק בזכות כוח הכידונים שלכם, הטנקים שלכם, לא יותר. היום בא ראש ממשלת ישראל ואומר: כן, זה ככה, הטנקים, צה"ל, לא היישובים.

אני רוצה להזכיר לכולנו, למי שנוכח כאן ולפרוטוקול הנכבד: זאת בדיוק הטענה שתמיד היתה טענתם של מנהיגי מדינות ערב, והראשון שבהם שהשתמש בזה יותר מכל אחד אחר היה דווקא אסד מסוריה. אל תיחלשו, אחי הערבים, לא נורא, זה לקח קרוב ל-200 שנים עד שנפטרנו מהצלבנים; גם אלה צלבנים, גם מהם ניפטר. מהיכן הביטחון הזה, לא רק מתוך ההכרה שלו והביטחון שלו, של אסד כמובן, שאנחנו לא שייכים לאדמה הזאת, אלא מפני שהצלבנים באמת נשענו על הכוח, על המבצרים האלה, שנשארו שרידים מפוארים מהם על גבעות מסוימות ואנחנו עדיין הולכים לבקר אותם.

מה אנחנו שומעים היום מפי ראש ממשלת ישראל? – הכוח, הצלבנים. שוב מצדיקים את אסד ואת האחרים. אינני מבין. אם לשם הגיע מר רבין, אזי אני חייב לומר: אני חייב פשוט לרשום מה שיש לי לומר בפרוטוקול בתקווה שלא אצטרך אף פעם אחת לצטט את עצמי ולצטט את הפרוטוקול.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא נותר לך זמן.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אני יודע שאני צריך לסיים. אני רוצה לומר שזה כמעט מגיע עד קצה גבול היכולת להבין.

תרשה לי, אדוני היושב-ראש, שתי נקודות, באמת במהירות רבה. דבר ראשון, ברצוני להתבסס – מותר לנו להתבסס – על עיתונאי זר, יהודי, שכותב ושכידוע היה העורך של ה"ניו-יורק טיימס", שלא תמיד החמיא לנו, אייב רוזנטל, מה צריך יותר מזה, אשר כותב ב"ג'רוסלם פוסט" מאמר שהתפרסם לפני יומיים; אני לא יכול שלא לתרגם את הסיפא שלו.

הוא אומר: "אם ישראל אינה נראית כמודאגת מגודל השנאה הקיימת נגדה אצל הערבים, או מן העובדה שכל כך הרבה ערבים רואים בשלום היום עם ישראל הקדמה בלבד למלחמה נגדה, אז לשם מה תטריד עצמה ממשלה זרה כלשהי כאשר ההסכמים כבר נחתמו?". את זה אומר אייב רוזנטל.

היה מדינאי צרפתי במאה ה-18 שאמר דבר שיכול להישמע משונה: זה גרוע מפשע; זה משגה. הוא אמר את זה בצרפתית: C'EST PIRE Q'UN CRIME; C'EST UNE FAUTE. מה שהממשלה הזאת עושה, הייתי אומר זאת כמעט על דרך ההומור, זה גרוע מפשע, זה משגה. אבל זה משגה שעליו אנחנו נשלם ריבית דריבית. וזה בכלל לא משנה אם יצחק רבין ושמעון פרס, או אנחנו, נראה את הנזק ואת האסון שאליו הם הובילו, או אם לא נראה את זה.

בזמן שנותר לי אני רוצה לומר משהו שכואב לי. אני חייב לומר את זה לחברים המעטים שנמצאים עכשיו במליאה. השימוש בנעדרים ובשבויים הוא לא תמיד במקום הנכון. אינני חושב שכאשר פוגשים את ערפאת, כדי במידה מסוימת להצדיק את הפגישה אתו, אומרים: אבל דיברנו על שבויים ונעדרים. אפילו נשיא המדינה עשה את זה עכשיו בדרום-אפריקה. ראש הממשלה עושה את זה כל פעם מחדש. שר החוץ עושה את זה כל פעם מחדש. ד', הם כבר לא צריכים להצדיק את הפגישה עם ערפאת. הם כבר הלכו אצבע באצבע עם ראש המנוולים הזה, אז כבר לא צריך להצדיק את זה.

במקום כלשהו, נדמה לי, אינני רוצה להגיד את זה בביטחון מוחלט, אבל נדמה לי שאנחנו אכן לא עשינו די למען הנעדרים והשבויים. כואב לי הדבר, אבל כואב לי שבעתיים כאשר משתמשים בשמם. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. השר עוזי ברעם, באדרת של חבר כנסת. אחריו – השר אמנון רובינשטיין, אם הוא לא יהיה – השר בנימין בן-אליעזר, ואם הוא לא יהיה – חבר הכנסת זאב בנימין בגין.

שר התיירות ע' ברעם:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, זו הרגשה לא פשוטה לדבר ביום שבו שני חלקי הבית רואים מהלך באופן כל כך קוטבי. ואולי יזכו אותי היושבים המעטים כאן במה שאני זיכיתי את קודמי, חבר הכנסת בן-אלישר, בהקשבה.

אני חי היום בהרגשה, כאשר אני בא לכנסת, שאנחנו נמצאים ביום גדול, שאנחנו נמצאים ביום חשוב. ממשלה בישראל, שבאה לעם עוד לפני הבחירות ואמרה שבניגוד לקודמתה היא רואה בקידום השלום אפשרות ממשית, אפשרות ריאלית, יכולה היום לבוא לציבור, להסתכל לו הישר בעיניו, ולומר לו: את זה אנחנו עשינו, בזה אנחנו התחלנו.

זו ממשלה שיש לה ראייה אסטרטגית של ממש. והאסטרטגיה, אם לנסח אותה במסגרת הזמן שנותר, אומרת שלמדינת ישראל אין יכולת קיומית לטווח ארוך, אלא אם היא מגיעה להשלמה כלשהי עם העולם הערבי. זו אמירה לא קלה. אבל זו אמירה שאם היא נכונה, היא מוכרחה לקבל יישום לטווח קצר, ולא רק דיבורים על תכלית של אחרית הימים, ועל שלום של "וגר זאב עם כבש".

חבר הכנסת שאול יהלום, בהערה לדברי חבר הכנסת גולדשמידט, אמר שהמחאה בהצבעה אתמול למען חיים רמון היתה מחאה פוליטית. אני מסכים שזאת מחאה פוליטית. הצביעו בעדו אנשים מכל גוני הקשת.

דן תיכון (הליכוד):

אני לא מסכים עם ההערכה הזאת.

שר התיירות ע' ברעם:

אבל אתמול הצביעו קרוב ל-80% מחברי ההסתדרות למפלגות שיש להן חותם של תמיכה בתהליך השלום – – –

דן תיכון (הליכוד):

אתה עושה טעות גדולה, אדוני השר. זו היתה הצבעה אישית לרמון. כל מי שמפרש את זה אחרת, טועה.

שר התיירות ע' ברעם:

אני מסכים. אני גם אמרתי כך.

שאול יהלום (מפד"ל):

ראש הממשלה אמר שמי שרוצה לתמוך בתהליך המדיני חייב להצביע "אמת".

שר התיירות ע' ברעם:

חבר הכנסת יהלום וחבר הכנסת תיכון, שני הדברים שאמרתם אינם סותרים את דעתי. נכון. אבל האנשים האלה שהצביעו לחיים רמון, ואישית לחיים רמון, ידעו שהם מצביעים בעבור מפלגה שבה חברים רן כהן ויוסי שריד ושולמית אלוני. ואף שהם רצו מאוד את חיים רמון, זה לא מנע מהם את ההזדהות הפוליטית שיש לה בהחלט יישום גם בתחומים אחרים.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

בעיקר רצו "לדפוק" את מפלגת העבודה.

דן תיכון (הליכוד):

תרשה לי עוד משפט.

שר התיירות ע' ברעם:

לא, אינני רוצה להרשות לך. הזמן העומד לרשותי קצר מאוד, ובמסגרת זו אני יכול להשמיע רק כמה הערות.

חבר הכנסת בן-אלישר, אתה דיברת על קמפ-דייוויד והסברת מה ההבדלים. ויש הבדלים. חלק מההבדלים שאמרת הם נכונים. אבל גם ההבדלים האלה היו באים לידי מבחן ציבורי רק אם המשא-ומתן על האוטונומיה היה מתקדם ומניב איזה פרי. לגבי ראש הממשלה מנחם בגין אתה אומר: איך בכלל אפשר לומר בנשימה אחת את מה שהוא עשה ואת מה שעושה רבין? בכל זאת הוא הסכים להסכם שלום תקדימי, שהחזיר למדינה ערבית עד הסנטימטר האחרון. אני תמכתי בו. אבל אתה לא יכול להעלים את הדברים האלה כאשר אתה מדבר על גדולתו של מנחם בגין, אשר הגן בהסכמי האוטונומיה על האינטרסים האמיתיים, אבל הוא קבע תקדים, שאפשר להשיג שלום, ומחזירים אדמה עד הסנטימטר האחרון. את זה אי-אפשר להעלים.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

זה לא תקדים.

שר התיירות ע' ברעם:

דבר שני. יש חברי כנסת שמדברים על דרום-אפריקה, ואומרים: איך אפשר לעשות אנלוגיה בין ישראל ובין דרום-אפריקה? כלומר, אי-אפשר לעשות אנלוגיה. אנחנו כאן רוב, הם שם מיעוט; אנחנו עם נרדף, יש לנו מדינה אחת. אבל יש אנלוגיה אחת שהיא מאוד מעניינת. והיות שאתה, חבר הכנסת בן-אלישר, שרצית שאני אהיה חבר כנסת ואתה בוודאי רוצה אז להיות שר – אולי יהיו גם ימים כאלה

—

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אשמח מאוד.

שר התיירות ע' ברעם:

— אני רוצה לתת לך מובאה היסטורית. לפני 15 שנים בא ה-הדרום-אפריקני לפורסטר ואמר לו: בוא ננסה לבטל את האפרטהייד, בוא נגיע לשלטון משותף כלשהו, ובוא נסכם שב-50 השנים הראשונות יהיה שלטון משותף של לבנים ושחורים, בלי שגוף אחד יכריע. אמר פורסטר: מה פתאום אני אתן לכם בכלל זכויות? מה פתאום אני אכיר בכלל בזכויות שלכם? אין לכם סיכוי לזקוף את קומתכם, כי כאן יש משטר מסוים שמנציח את העניין. יכול להיות שאילו הסכים פורסטר לפני 15 שנים, הוא לא היה מגיע למצב שדה-קלרק היה אנוס היום להגיע אליו.

יכול להיות שאם היום היה לכם רוב, ואתם הייתם מפילים את התוכנית שלנו, וכל הדבר היה לבלי הכר, מה שהיה קורה הוא, שבעוד 15 או 20 שנים היתה באה ממשלה לישראל שהיתה אנוסה, בלחץ של נסיבות פוליטיות, להגיע להסכם שהוא הרבה יותר גרוע גם מנקודת ראותכם.

דן תיכון (הליכוד):

או שכן או שלא. אתה לא יכול להביא קבלות לעניין הזה מפורסטר.

שאול יהלום (מפד"ל):

גם לא יכול להיות הסכם יותר גרוע מזה.

שר התיירות ע' ברעם:

מבהילים ואומרים: אתם הלכתם לכמה צעדים שלא אמרתם עליהם; קודם כול ניהלתם משא-ומתן עם אש"ף. אני רוצה לומר, שעוד לא היתה החלטה היסטורית נכונה יותר של ממשלה בישראל מאשר לנהל משא-ומתן עם אש"ף. כי אם אנחנו היינו משמיטים אפילו את חוט המשא-ומתן עם אש"ף, היינו נשארים מנהלים משא-ומתן עם עצמנו, בדיוק כפי שיצחק שמיר, ראש הממשלה הקודמת, רצה. הוא רצה לנהל משא-ומתן שאין לו שום תכלית, שאין לו שום תוכן, שלא יגיע לשום תוצאות, משום שהוא רצה לנסות להטעות גם את העם וגם את העולם שהוא מתכוון לשלום של ממש.

אז תגידו: אז לאן אתם הולכים הלאה? גם על הגולן? אני אומר כך, בצורה הכי ברורה, ואל תגידו ששר בממשלה או חבר כנסת לא אמר את הדברים: אם יש לי פרטנר סורי, שהוא מוכן ללכת אתי ליחסים דיפלומטיים, שהוא מוכן ללכת אתי למתכונת תמורת הגולן, אני, עוזי ברעם, משוכנע שהאינטרס הישראלי שצריך לחתור לשלום כולל, שצריך לצפות למזרח תיכון אחר, אומר גם לעשות את המהלך הזה. ואז תגידו: איפה תעצרו? אתם תלכו למדינה פלשתינית? אני אומר: בשבילי גבולות 1967 זה דבר שאני מתנגד לחזרה אליהם; לוותר, לחזרה בירושלים אני מתנגד –

רון נחמן (הליכוד):

השר ברעם – – –

שר התיירות ע' ברעם:

– – אבל אם במהלך ההסדר על האוטונומיה וההתקדמות לאוטונומיה אני אחשוב שבשלו התנאים שהעם הפלשתיני יגיע להגדרה עצמית, אני אתמוך, במסגרת מפלגתי, בהגדרה עצמית לעם

הפלשתיני. אני לא מוכן ללכת לשום דבר שאינני מאמין בו, ואת כל הדברים שאני אומר עכשיו, חבר הכנסת בן-אלישר, אתה יודע שאמרתי גם בימים שישבתי באופוזיציה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אני מעיד עליך שאתה בין היחידים שאמרו את זה באמת לפני כן.

שאול יהלום (מפד"ל):

העניין הוא שרבין – – –

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

רבין אמר את ההיפך.

רון נחמן (הליכוד):

השר ברעם, שאלה, אפשר?

שר התיירות ע' ברעם:

אני מבקש – לא, כי אני כבר גומר.

רון נחמן (הליכוד):

רק שאלה אחת.

שר התיירות ע' ברעם:

רבין גילה התקדמות רצינית מאוד, גם אינטלקטואלית, כשהוא התחיל לקבל את הנימוקים שלי.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אבל הוא עשה את זה אחרי הבחירות.

רון נחמן (הליכוד):

השר ברעם, שאלה אחת.

היו"ר ד' שילנסקי:

אם הוא מסכים.

שר התיירות ע' ברעם:

אני לא מסכים. כשאגמור אני מוכן.

נכון שאתה מדבר על סימני היכר, שהם סימני היכר לאומיים שיש בהם אפילו איזה סימן של ריבונות – המנון, בול, ואני לא יכול לפסול את הדברים שלך ולומר שאין בהם שום דבר שבאוטונומיה רגילה. אבל יש כאן שאלה רצינית, שכאשר אנחנו הולכים להסדר, אנחנו צריכים לראות עד היכן אנחנו הולכים. אם אתה הולך להסכם עם עם אחר, עם העם הפלשתיני, אתה מוכרח לצאת מנקודת הנחה שאתה רוצה שגם לאותו עם יהיו סימני התגדרות כלשהם וסימני גאווה כלשהם בשביל לשמור על ההסכם. אתה רוצה שהעם הזה לא יהיה עם מדוכא, לא יהיה עם מנושל, לא יהיה עם שאין לו מה להפסיד. ואני אומר: זה לא נורא, אבל את הדגל הפלשתיני לא מדינת ישראל קיימה ולא החליטה עליו. קודם הוא היה מועלה במחשכים ואנשים היו מצדיעים לו. האם היו אוסרים אותם? אז מה, הגענו עכשיו להסכם עם תנועה שיש לה דגל ויש לה המנון. למדינה הם לא יכולים לעבור בלי החלטה שלנו, ומדינה יש לה גם סימני היכר של צבא, של משטרה אמיתית – כל הדברים האלה שהם עוד רחוקים מאוד מיישום.

והערה כמעט אחרונה. מדברים כל הזמן בשמה של הציונות, והציונות מרגישה את עצמה, לפעמים, גם חיוורת וגם נזופה. אני קראתי שבכנס הרבנים האחרון, שהיו בו 500 רבנים, הם גינו גינוי של "שומי שמים" את חילול השם הנורא. אמר אחד הרבנים, שאי-אפשר לוותר על חלקי ארץ, כי הארץ כולה זרועה קברים של יהודים. ואני אומר: הארץ כולה זרועה קברים של יהודים, אבל הממשלה הזאת לא מוכנה לפעור קברים חדשים בשביל להגן בכל מקרה על קברים ישנים במקומות שהם לא נחוצים לביטחונה של המדינה ובמקום שהשלטון על עם אחר הוא כמעט הכרחי.

ואני אומר: מה שאנחנו עושים היום יש בו סיכון, אבל יש בו סיכוי גדול, והנבואה שלי, חבר הכנסת בן-אלישר, שגם שמעון פרס וגם יצחק רבין קנו את עולמם לדורות בהחלטה האסטרטגית שהם קיבלו בימים האחרונים.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אם נחיה די זמן, נראה מה תפסוק ההיסטוריה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת אמנון רובינשטיין, אחריו – חבר הכנסת בנימין בן-אליעזר, ואם הוא לא יהיה – יהיה חבר הכנסת זאב בנימין בגין. אני מפנה תשומת לב המזכירות: אתם כל פעם כותבים לא נכון. השם הנכון הוא בנימין זאב בגין.

אדוני השר, או חבר הכנסת – אתה מדבר באדרת של חבר הכנסת – – –

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

איך שאתה רוצה. התואר "חבר הכנסת" מכובד מאוד בעיני.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני רוצה להפנות את תשומת לבך, כי לא היית, שאני מקפיד מאוד על הזמנים, והזמן שהוקצב לך – כמו שהיה גם לידידנו ברעם קודם – הוא שמונה דקות.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אני מודה לך.

אדוני היושב-ראש, מדינת ישראל עמדה בפני פרשת דרכים. לאחר כל כך הרבה שנים ממלחמת ששת הימים, עמדנו בפני מציאות שמשמעותה באה לידי ביטוי בכותרות, אבל שכל מהותה נספגת, נטמעת על-ידי דעת הקהל, ורק כעת, לאחר שנים של אינתיפאדה, הבשילה דעת קהל שהבינה את המשמעות של מה שהתרחש לאחר מלחמת ששת הימים.

לאחר מלחמת ששת הימים, מלחמת מגן, מלחמת גבורה, לאחר שהערבים במשך שנים לא קיבלו את עקרון החלוקה של ארץ-ישראל, עיקרון שנתקבל על-ידי מדינת ישראל באורח היסטורי, על-ידי הנהגתה, נוכחנו לדעת שאנחנו שולטים בעם שלם בעל תודעה לאומית עמוקה, מלווה בסממנים דתיים, שמתקומם נגד שלטוננו. אנחנו ראינו את התוצאה של שלטוננו בעם הזה – ראינו למעלה מ-100,000 פלשתינים עוברים דרך בתי-המעצר ובתי-הכלא, ראינו למעלה מ-1,000 הרוגים בהתנגשויות, אלפי פצועים. כל פלשתיני חמישי עבר דרך שלוש התחנות האלה: מעצר ומאסר,

פציעה ומוות. בעצם, במונחים של המשפחות המוגדלות של החברה הפלשתינית, אפשר לומר שאין אדם שאין לו קרוב שלא עבר את אחת משלוש התחנות האלה.

ואני שואל: כמה זמן זה יכול היה להימשך? כמה זמן היתה מדינת ישראל, מדינה יהודית, עם כל המטען של היהדות, עם כל המסורת של מה ששנוא עלינו אסור לנו לעשות לזולתנו, כמה זמן היא היתה יכולה להחזיק מעמד? ואני שואל עוד דבר אחד: כמה זמן היא היתה יכולה להחזיק מעמד בעולם של ימינו, שקיבל את עקרון ההגדרה העצמית, קיבל את העיקרון – קול אחד לאדם אחד, אפילו בדרום-אפריקה? ואני לעולם איני משווה את דרום-אפריקה לישראל, חס וחלילה, אבל אולי זה מקרה, אולי זה לא מקרה, שגם בדרום-אפריקה נאלץ המיעוט הלבן להכיר בעיקרון הזה, שאי-אפשר לשלוט באחרים. ברית-המועצות, האימפריה הקומוניסטית ששלטה בעמים והגלתה והביאה מתנחלים, 40% מאוכלוסיית אסטוניה, וניסתה לעשות רוסיפיקציה של מרחבי האימפריה הקומוניסטית, היא הבינה שהיא לא יכולה לשלוט. כמה זמן יכולה היתה ישראל להיות אחת ויחידה שלא מקבלת את העיקרון הזה, שהיא אומרת – אני דמוקרטית, אני ליברלית, לי יש חוקים, כבוד האדם וחירותו, אבל בחצר האחורית שלי יש 2 מיליוני איש שאין להם שום זכות?

בעצם, מה אמרה ישראל הרשמית עד הממשלה הזאת? איזו תשובה היא נתנה על הדבר הזה, שאני לא רוצה לקרוא לו בשמו הראוי, שבאותה כבדת ארץ, באותו שטח, בכלל זה בתוך מושבת העונשין שנקראת רצועת-עזה, יש שני סוגים של בני אדם? יש מקומיים, אבל אסור היה לקרוא להם "פלשתינים" עד לפני זמן קצר, שאין להם זכות בחירה לכנסת ואין להם בתי-משפט משלהם ואין להם דבר זולת הזכות לפנות בבקשות למינהל האזרחי; ולידם ובתוכם ובשליטה עליהם מצויים יהודים שיש להם הזכויות שיש לכל אזרח ישראלי חופשי. כמה זמן מדינת ישראל, המדינה היהודית היחידה בעולם – –

רון נחמן (הליכוד):

אבל אין להם הזכויות – – –

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

– – היתה יכולה לומר – אני האחת והיחידה שלא מכירה בעיקרון האוניברסלי, שאנחנו היהודים נתנו לעולם כולו?

רון נחמן (הליכוד):

אבל היהודים – – –

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

כמה זמן היינו יכולים להמשיך בפיקציה הזאת, שיש לנו רק ממשל צבאי; בפיקציות, גם של פסקי-הדין של בית-המשפט העליון, שכל נושא ההתנחלויות הוא נושא ביטחון זמני; כמה זמן מערכת המשפט שלנו היתה יכולה להמשיך ולהתקיים נוכח מציאות המהרסת אל דלתה, ההורסת כל חלקה טובה בה?

נכון, יש בעיות. אני לא שייך לאלה האומרים שישראל תמיד אשמה, הפלשתינים תמיד צודקים. אתם יודעים זאת, חברי הכנסת. אני מתקומם נגד אנשים העושים דברים כאלה.

יש חרדות, יש פחדים, יש בעיה קשה מאוד בתהליך ההשלמה הארוך, המכאיב, הכואב, הקשה הזה, שבינינו לבינם. אין פותרים סכסוך דמים כזה, שנמשך למעלה ממאה שנים, בכמה מלים, בחותמות, בהסכמים ובניירות.

אנו מודעים לבעיות, ואני אומר במפורש ואמרתי זאת כמה פעמים לעמיתי בליכוד: כן, אני רואה את עצמי שייך למחנה הלאומי. הלאומי, במובן זה שאני רוצה מדינה יהודית, דמוקרטית, ולא מדינה דו-לאומית שבה יש לאום אחד ששולט על לאום שני נטול זכויות.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני השר, היום ליהודים ביהודה ובשומרון יש פחות זכויות מאשר לערבים. עם הממשלה הזאת יש להם פחות זכויות מאשר לערבים.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אני רוצה לומר עוד דבר אחד. בעצם, מעולם לא ניתנה לנו תשובה מהי המדיניות הממשלתית. יש לנו חבר כנסת או מפלגה שאומרים: אנחנו רוצים לגרש את 2 מיליוני הפלשתינים. בעיני זה לא קביל, אני לא מוכן לדבר על זה, לא מוכן להתווכח על זה, זה לא מוסרי, זה רעיון פושע, זה רעיון אווילי, לא ניתן לביצוע, אבל זה רעיון.

אבל מה מציע לנו הימין כאלטרנטיבה לתהליך ההשלמה הזה עם עם שלם, עם שהתודעה הלאומית שלו צמחה בעקבות שלטוננו בו?

שאלו יהלום (מפד"ל):

אדוני השר, אתה בעד עדות שמיעה – – –

רון נחמן (הליכוד):

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

היה ראש ממשלה, מנחם בגין, זכרו לברכה, והוא הביא לכנסת דברים נועזים מאוד. כאן אני שומע דברים חריפים מאוד נגד ההעתקה של הפסקה מקמפ-דייוויד בנושא העקורים של שנת 1967. אני רוצה לקרוא לכם מהמסמכים עצמם ומהדברים של ראש הממשלה דאז מנחם בגין בנושא הזה:

"תוקם ועדה של נציגי ישראל, ירדן והמועצה המינהלית, לקביעת כללי ההגירה לחבלי יהודה, שומרון ועזה. הוועדה תקבע את הכללים האלה לפיהם תותר לפליטים הערבים" – שימו לב, לא עקורים אלא פליטים – "שמחוץ ליהודה, שומרון ועזה, הגירה במידה סבירה לתוך חבלים אלה".

על מה אתם מתלוננים בכלל? כאן מנחם בגין, זכרו לברכה, התחייב לדבר הרבה יותר מרחיק לכת ממה שחתמנו עליו.

רון נחמן (הליכוד):

איזה מזל שאתה מסתמך עליו.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

הוא לא אמר "עקורים", הוא אמר "פליטים ערבים". נכון, הוא אמר שהחלטות ועדת ההגירה יתקבלו פה-אחד, כמו שגם אנחנו אומרים.

שאול יהלום (מפד"ל):

במידה סבירה.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

במידה סבירה. אצלנו מצאת דבר אחר?

שאול יהלום (מפד"ל):

כן, אתם מדברים על כל פליטי 1967.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אז אני אומר לך, שמה שחתמנו עליו כולל בתוכו את ה"במידה סבירה". ועם ערבויות למניעת הפרת ביטחון וסדר ציבורי.

שאל יהלום (מפד"ל):

זה טרורזם.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

מנחם בגין, זכרו לברכה, הציע מעל הדוכן הזה הצעה הרבה יותר מרחיקה לכת. הנוסח שלו לגבי המשטרה המקומית כולל את ביטחון הפנים, בניגוד גמור למה שאתם אומרים. אני רוצה לקרוא את הדברים, מכיוון שהיו כאן כל כך הרבה סילופים.

היו"ר ד' שילנסקי:

כן, אבל, אדוני השר, עליך לסיים.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

משפט אחרון: "יוקם כוח משטרה מקומי חזק אשר יוכל לכלול אזרחים ירדנים. נוסף לכך, כוחות ישראלים וירדנים ישתתפו בסיוורים משותפים ובאיוש עמדות פיקוח, כדי להבטיח את ביטחון הגבולות".

ומה תעשה המשטרה החזקה הזאת?

רון נחמן (הליכוד):

השר רובינשטיין, איך אני נוסע הלילה הביתה?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רון נחמן, לא יהיה לו זמן לענות לך.

רון נחמן (הליכוד):

שיקרא את הספר הזה ויגיד לי איך אני נוסע הלילה הביתה. בתור שר בממשלה, שיגיד לי ולתושבים איך הם נוסעים הביתה היום.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

לפי דברי מנחם בגין, זכרו לברכה, "ייונקטו כל הצעדים הדרושים וייעשו כל ההסדרים כדי להבטיח את ביטחונם של ישראל ושכנותיה במשך תקופת המעבר ולאחריה. כדי לסייע בהבטחת ביטחון, תכונן רשות המינהל העצמי, כוח משטרה מקומי חזק. הוא יורכב מתושבי יהודה, שומרון וחבל-עזה. המשטרה תקיים קשר מתמיד בענייני ביטחון הפנים עם קצינים ישראלים, ירדנים ומצרים שיתמנו לכך". בענייני ביטחון פנים.

אני אומר לכם, מנחם בגין, זכרו לברכה, הציע הצעה שאתם הייתם מגנים אותה הרבה הרבה יותר מאשר ההצעה שמביאה לכאן ממשלת ישראל, שמביאה לנו פתח תקווה, דרך לצאת ממעגל הדמים והטרור והשעבוד למשטר שלא ייתכן במדינה יהודית ודמוקרטית. אנחנו רוצים לפתוח פתח לדרך חדשה.

אני יודע, הדרך הזאת לא תהיה קלה. היא תהיה רבת מהמורות, רבת מטעני צד במלוא משמעות המלה. אבל זו דרך שמוליכה אותנו בבטחה לסיום הפרק הזה, שבו ישראל שולטת על עם אחר ולא יכולה להתמודד עם המצוקה הזאת. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

השר בנימין בן-אליעזר ביקש לדבר אחרי חבר הכנסת בגין. אבל יש לי בעיה עם חבר הכנסת בגין, כי אני לא יודע איך לקרוא לו לעלות לדוכן.

אני יודע שמאז נכנסת בבריתו של אברהם אבינו שמך בנימין זאב בגין.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא, לא, אדוני היושב-ראש. חשבתי שהסוגיה "הרת העולם" הזאת, ה"בין-לאומית" וה"קוסמית" הזאת הובהרה כבר בישיבה הקודמת. הסברתי לכבוד היושב-ראש, שהיות שסבי, זכרו לברכה, שמו נקרא בישראל זאב, כשנכנסתי בבריתו של אברהם אבינו נקרא גם שמי בישראל זאב.

היו"ר ד' שילנסקי:

זאב בנימין בגין.

עכשיו אני רוצה להשלים מה שרציתי להגיד. מאחר שלא הייתי בטוח בכל זאת, קיבלתי את ילקוט הפרסומים ואני מודה ומתוודה שגם שם שמך: בגין זאב בנימין. כשר לכל הדעות. אז בשם זאב בנימין בגין אתה מוזמן לדוכן.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מודה לך, אדוני היושב-ראש. אני מקווה שזו הפעם האחרונה שאנחנו מעלים את הדיון המכריע הזה.

היו"ר ד' שילנסקי:

רציתי לומר ששוכנעתי כשקיבלתי את ילקוט הפרסומים, אף שהאמנתי לך.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מבין מכבודו שההערות שלי לא שכנעו אותו והוא נזקק לילקוט הפרסומים כדי לוודא ששמי הוא אומנם שמי.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, אני חשבתי, איך אתה יכול לזכור את שמך שניתן לך ביום הברית.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

את הנימוק הזה אני מקבל.

היו"ר ד' שילנסקי:

איזו גאוניות זאת – לזכור. אולי מאז הברית, כאשר היית בן שמונה ימים, אולי לא תפסת בדיוק? אז ביקשתי את ילקוט הפרסומים והדבר הוברר.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

עכשיו הבנתי. אני מצטער על הטרחה שגרמתי לכבודו.

היו"ר ד' שילנסקי:

היות שדיברנו על שמונה ימים, אתה תהיה צמוד לספרה 8. יש לך שמונה דקות.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

תודה רבה לך, אדוני היושב-ראש.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, גם בעת הזאת, עת הוויכוח החריף בינינו בבית הזה, כולנו בוודאי מאוחדים ברגש של אחווה כלפי משפחות שיקריהן יצאו בשליחותנו ואין בידינו ובידן ידיעות מוסמכות על מוצאותיהם.

נתפלל כולנו שבקרוב מאוד יבוא מרגוע למצוקתם ולמצוקתנו.

אבל את המחלוקת אין לטשטש. אנחנו רואים בשבעת החודשים האחרונים כיצד אחת לאחת מתמוטטות, אדוני נציג הממשלה, הנחות היסוד של ממשלתך, כאשר הלכה וחתמה על הסכם אוסלו.

ביום 9 בספטמבר 1993, ארבעה ימים לפני לחיצת היד הנוראה, המבישה, על מדשאת הבית-הלבן, מעל הדוכן הזה הבטיח שר החוץ שמעון פרס לכנסת, ובאמצעותה – לציבור, כדברים הבאים: "לא עוד מלחמה, לא עוד שפיכות דמים – – – לא עוד טרור, לא עוד אלימות – – – בארץ הזאת ישלוט השלום". ובשבעת החודשים האחרונים בארץ הזאת לא שלט השלום, ומנת חלקנו היתה דווקא מלחמה, דווקא שפיכות דמים, דווקא טרור, דווקא אלימות.

יש כאלה מביניכם שאמרו: טוב, אז לא עכשיו, אז עוד מעט, כאשר אש"ף יקבל לשליטתו נתחים מחלקי מולדת היהודים, אז יבואו מזור ומרגוע, אז תבוא השלווה. וארבעה אנשים בעלי מעמד הודיעו לממשלה בשבועות האחרונים, כי הערכתם היא שההיפך יקרה, אדוני שר החינוך: ראש שירות הביטחון הכללי, המפקח הכללי של המשטרה, ראש אגף המודיעין בצבא-הגנה לישראל וראש המטה הכללי של צבא-הגנה לישראל – כולם הזהירו את הממשלה, שגם לאחר חתימת הסכם קהיר, הטרור לא רק יימשך, אלא אפילו יגבר.

ולמרות האזהרות האלה, הממשלה יודעת יותר טוב, ושר החוץ, בעזות פנים, הלך לקהיר, עמד על הבמה באותה הצגה מעליבה ופוגעת ומבזה ונטל לעצמו את הרשות להיות גם דובר אש"ף. וכך אמר שר החוץ שמעון פרס בקהיר: "אני מכריז שהסכסוך נגמר. היום הסכמנו להבטיח לאמהות ולילדים, ערביות, ערבים, ישראלים, יהודים, ששום אצבע לא תלחץ עוד על ההדק". בשם מי הביא שר החוץ את ההבטחה הזאת? הוא הדובר של אש"ף, של "פתח", של "החזית העממית", "החזית הדמוקרטית", של ה"חמאס"?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

שאלה, אם מותר, אדוני היושב-ראש. אם לא היית צריך לנהל משא-ומתן עם אש"ף, עם מי היית מנהל משא-ומתן? מי הפרטנר שלך למשא-ומתן?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני אגיע לכך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

להתעלם מהמציאות זה – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני אגיע לכך, ונבדוק בעוד שמונה דקות מי מתעלם מן המציאות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יש אש"ף, יש "חמאס". תבחר לך.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני אגיע לכך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ס' טריף:

חברי הכנסת, חבר הכנסת עוזי לנדאו, הוא השיב.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אגיע לכך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

להתעלם מהאמת?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

זה בוודאי נכלל ב"זמן הפציעות".

מה היה ההיגיון – אדוני שר הבינוי והשיכון, אני מצטער, אני הקדמתי אותך, כך אני מבין – – –

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני ביקשתי שתקדים אותי, כדי להיכנס ל-MOOD – לאווירה.

היו"ר ס' טריף:

עכשיו אפשר להמשיך.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

מה היה ההיגיון כביכול, אשר הנחה את הממשלה כאשר הלכה לעסקה הזאת של אוסלו, ואחר כך של קהיר? ההנחה החזקה, הברורה, היתה שאש"ף ימחץ את ה"חמאס" בעזה וביריחו תחילה, כפי שאמר ראש הממשלה, בשיטותיו שלו, של אש"ף, "בלי בג"ץ" – אני מצטט, אוי לאוזניים השומעות, ראש ממשלה בישראל – "בלי 'בצלם', בלי יפי נפש, אבות ואמהות למיניהם".

והממשלה, על יסוד ההנחה הזאת, הסכימה באוסלו ובקהיר למסור את ביטחון ישראל בקבלנות-משנה לידי המומחים, הרוצחים של אש"ף. אבל לפני שבועות אחדים התמוטטה גם ההנחה הזאת, מפני שהגיעו אנשי ה"חמאס" עם אנשי אש"ף להסכם, וכפי שפורסם ב"קול ישראל", מה הוא יסוד ההסכם? – "מאמץ משותף לגירוש היהודים מפלשתיין". ועל יסוד ההסכם הזה ברור שאש"ף העניק ל"חמאס" חסינות, אם יש בכוחו להעניק לו חסינות, וה"חמאס" אומר: נמשיך לרצוח. ואש"ף אומר: לא תהיה שם מלחמת אחים. משמע, ימשיכו לרצוח בידיעה וברשות של ראשי אש"ף, בעוד אנחנו יודעים שלא רק ה"חמאס", אלא כל פלגי אש"ף עסקו בחודשים האחרונים בטרור נגד ישראל וישראלים.

אני מבקש שיהיה ברור, גם לחברים הנוכחים וגם לציבור, כי מעולם לא באתי בטענה לממשלה, לשר ביטחון כלשהו, כאשר במקרים אחדים הרוצחים המנוולים האלה אכן הצליחו במזימתם ופגעו בישראלים. לא באתי בטענה, אי-אפשר למנוע תופעה כזאת לחלוטין, כאשר לגבי הרוצחים האלה כל אחד הוא מטרה. אבל יש לי טענה לממשלה אשר מפקירה את ביטחוננו בכך שהיא נותנת יד למצב שבו עזה ויריחו, תחילה, יהיו ערי מקלט לרוצחים. ירצחו ויברחו.

ומה אנחנו קוראים בהסכם קהיר החדש, בנספח 3, בפרוטוקול הנוגע לעניינים משפטיים, בסעיף 2, איזה כלי יהיה בידי ישראל להניח את היד ולעשות צדק באדם החשוד ברצח בישראל, שברח לעזה? הנה הסעיף היחיד בהסכם עב הכרס הזה הנוגע לענייננו, וכך כתוב: "מקום שהאדם החשוד, מואשם או מורשע בעבירה הנתונה לסמכות השיפוט הפלילית הישראלית, מצוי בשטח" – משמע, בעזה – "רשאית ישראל לבקש מהרשות הפלשתינית שתעצור את האדם ותעבירו לידי ישראל". זה הכול. היא רשאית לבקש, וכל מומחה לעניין יאמר לכם, שלא תהיה בקשה אחת אשר תיענה, וכל הבקשות יתקבלו באדיבות ויוטלו אל הסל.

הטרור נמשך, ועל-פי תחזית ארבעת האנשים המופקדים על הביטחון ועל ההערכה של המודיעין – גם יימשך. ומה היא מסקנת ראש הממשלה? "ניזוויק" הוא אומר השבוע: "אני לא חייב לפלשתינים מאומה, כי הם ממשיכים בטרור". נו, זה אומר ראש הממשלה. הוא לא חייב להם מאומה? הם ממשיכים בטרור? אז הוא חייב לנו משהו, הוא חייב לנו הסבר, הוא חייב לנו התנצלות על כך שעם הרוצחים האלה הלך לעסקה.

לפני שבועות אחדים היתה מחלוקת בכנסת והיה לנו פולמוס, ובאתי בטענה לראש הממשלה בין הספסלים, אינני בטוח שהדבר נרשם. ושאלנו את ראש הממשלה: הרי האמנה הפלשתינית לא בוטלה. והוא אמר בתשובה: נכון, היא לא בוטלה, ובגלל זאת לא שינינו את הגדרת אש"ף כארגון טרור. אז אומר ראש הממשלה: הארגון הוא ארגון טרור, אני לא חייב להם שום דבר, כי הם ממשיכים בטרור. ומה היא מסקנתו? – הולך וחותם על עסקה נוספת, וערפאת מוכר לו אותה סחורה פעמיים: הוא יבטל את האמנה הפלשתינית במושב הבא של המועצה הלאומית הפלשתינית. אדוני שר הבינוי והשיכון, אין לו רוב אפילו לכינוס המועצה. על-פי סעיף 12 בתקנון המל"פ דרוש רוב של שני-שלישים מבין החברים כדי לכנס אותה, ואותו רוב אשר מונע בעדו עד עכשיו לבטל את האמנה – ואין לנו שום סימן שהוא אכן מעוניין בביטולה, כל הגורמים המקצועיים אומרים שהוא איננו מעוניין בביטולה – והוא מוכר לראש הממשלה: במושב הבא, אשר איננו יודעים כלל מתי ואם יתקיים.

אני מייד מסיים, אדוני היושב-ראש.

המבצע הזה של פינוי עזה ויריחו קרוי "מבצע קשת צבעים", אין זה סוד, והשבוע, אולי באופן אירוני, דווקא לאחר חתימת ההסכם בקהיר, התמוטטה אבן הראשה של קשת הצבעים הזאת. מה ניסה מר רבין לעשות שנים אחדות? הוא סירב לבוא בדברים עם אש"ף, הוא סירב להתווכח ולהתמקח עם ארגון הטרור. מדוע? הוא אמר שהוא מנסה לערוך הפרדה בין ה"פנים", השכנים שלנו, הערבים ביהודה, בשומרון ובעזה, לבין ה"חוץ": הכנופיה בתוניס.

מייד אני מסיים, אדוני היושב-ראש. זו ההנמקה האחרונה.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני מוכן לתת לו דקה מזמני.

היו"ר ס' טריף:

נתתי לו כבר שתי דקות ושלוש מזמנך ומזמני.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מודה לך מאוד. ניסיתי להתגבר על כמה שאלות ואני חייב עוד תשובה.

ואומר שר הביטחון וראש הממשלה בשנה שעברה: נכשלת, לא הצלחתי להפריד, וכדי להגיע להסכם עם השכנים הערבים שלנו, ביהודה, בשומרון ובעזה, אני מוכרח לקבל את אישור אש"ף, להכניס אותו לתמונה, ולכן – ללחוץ את ידו של ערפאת.

ומה קרה השבוע, אדוני שר הבינוי והשיכון? ההסכם נחתם. מה תגובת ה"פנים", מה תגובת ההנהגה הערבית בשומרון, ביהודה ובחבל-עזה? לא רק ה"חמאס", גם אנשים שאתם השלכתם את ייבכם עליהם, "מתונים": פייצל אל-חוסייני, חיידר עבד אל-שאפי, סאיב עריקאת, כולם אומרים: אנחנו דוחים את הסכם קהיר, איננו מקובל עלינו ולא נשתתף באותה מועצה מחוקקת של אש"ף, אשר מר רבין נתן יד לכינונה.

מהי התוצאה אפוא? מר רבין מנסה לכפות לגיון זרים מעירק, מתימן וממצרים על ההנהגה המקומית המתנגדת לכך. לכן התוצאה הסופית היא זאת: כדי להגיע להסכם עם המקומיים, ה"פנים", הלך לאש"ף. ה"פנים" הסתלק מן העסקה. ועכשיו הוא נשאר רק עם אש"ף ועם היושב-ראש הנחמד יאסר ערפאת. כמו שאומר אחד הפקידים שלו: יצא לו הפוך על הפוך. יש אנשים, זה קורה לעתים, שהולכים לבקש אתונות ומוצאים מלוכה. אתם, רבותי, הלכתם לבקש אתונות ונשאתם עם צבועים. סממתכם היתה שטחים תמורת שלום. אתם בעצם הימים האלה מוסרים שטח, ואומר לכם ראש המטה הכללי כי אין הבדל בין אש"ף ל"חמאס", שניהם דורשים בסופו של דבר גם את מימוש זכות השיבה. גם אם תתקפלו לקווי 1949 שלום לא יהיה, רגיעה לא תהיה. טרור יהיה כדי לממש את זכות השיבה.

כיוון שזו היתה טענתכם – שטחים תמורת שלום, ואתם מציעים לעם ישראל היום טריטוריה תמורת טרור, אינכם ראויים למשול בישראל.

תודה רבה, אדוני, על אורך הרוח שגילית כלפי.

היו"ר ס' טריף:

תודה. אדוני השר בנימין בן-אליעזר, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת יוסף ונונו.

יהושע מצא (הליכוד):

היינו רוצים לדעת קצת, אדוני השר, אם יש לך הצעה ביריחו ובעזה, מה יהיה שם?

משה קצב (הליכוד):

אדוני השר, ברצינות, הייתי רוצה לדעת איך אתה מרגיש כשר שאישר רק הבוקר את ההסכם שהוחל בביצועו לפני שבוע?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, שמעתי בקשב רב, ואני מוכרח להודות שכל פעם שאני שומע את בני, גם אם אני לא מסכים אתו, אני לפחות מכבד את הכנות שבדבריו, ואני בעצם לא הבנתי מהי האלטרנטיבה של חבר הכנסת בני בגין.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

הסכם קמפ-דיוויד.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

לא הבנתי מהי האלטרנטיבה של חבר הכנסת בני בגין, ומה ההבדל בין קמפ-דיוויד ולא קמפ-דיוויד. בסיכומי של עניין, קמפ-דיוויד היה צריך להיות שלב מעבר ולאחריו היה צריך להיות הסכם סופי.

שאלת אותי, וכשר אני יכול לומר לך דבר כזה: בשבילי זה לא יום היסטורי ולא אירוע אני לא יודע מה. בשבילי זה תאריך חשוב.

יהושע מצא (הליכוד):

אבל רק ב-13 בספטמבר בשמחה אדירה הכרזת על האוטוסטרדות שיעברו בכל רחבי המזרח התיכון. בשמחה גדולה. ספר לנו על אוטוסטרדה קטנה כלשהי שהתחלת בה.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

חשבתי שלפחות על הנושא הזה, של היכולת של משרדי לבצע אוטוסטרדות, על זה אין חילוקי דעות.

יהושע מצא (הליכוד):

לאירן, לעירק, לכוויית.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

גם לזה נגיע. בעזרת השם, גם לזה נגיע.

שאלו יהלום (מפד"ל):

חבר הכנסת מצא, לא שמעת על עוקף-יריחו?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני מבצע את עוקף-יריחו. היום נגמר המכרז ואנחנו מבצעים אותו.

היו"ר ס' טריף:

כמה שיותר מהר, אדוני.

יהושע מצא (הליכוד):

לא לזה התחייבת.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

בשבילי זה אולי יותר זמן של חשבון נפש, ואני אומר את זה בכל הכנות, לאו דווקא כשר אלא כאדם שהיתה לו הזכות לשרת בצה"ל 28 שנים, בשטחים במשך שש שנים כמפקד יהודה ושומרון וכמתאם הפעולה בשטחים, דווקא בתקופה שאביך, זיכרוננו לברכה, היה ראש הממשלה. בשבילי זה יום של חשבון נפש בעצם, שכן מאז 1967 ועד שהממשלה הזו יצאה לדרך לא היתה ממשלה בישראל שיכלה ללכת ולהגדיר פעם אחת ולתמיד מהו יעדה הלאומי כשמדובר בשטחים.

מי כמוך יודע, חברי בני, שכאשר מדברים על מדיניות פעולה בכל תחום שהוא, מדיניות פעולה נגזרת מהגדרתו של יעד לאומי. לא היתה שום הגדרה כזאת, לא בתקופתכם ולא בתקופתנו. הכול היה מעומעם. תמיד עקפנו את זה מימין ומשמאל. תמיד לא התמודדנו עם זה, ומה שנותר לי כמפקד יהודה ושומרון וכמתאם הפעולה בשטחים זה לקיים את מדיניות הביטחון בשטחים, לא את מדיניות הפעולה בשטחים.

עבדכם הנאמן, שעומד פה, עמד ב-1985 על במת הכנסת הזו ונאם את אחד הנאומים, שלפחות לי זכורים, ולכמה מחברי הליכוד – אני יודע מה פרסם אחרי זה, לפחות, חבר הכנסת דן מרידור – ואמרתי את זה לא פעם אחת, לא פעמיים, לא שלוש פעמים ולא עשרות פעמים, והזהרתי מפני דור האינתיפאדה ומפני בוא האינתיפאדה. הגדרתי אז את התהליך הסוציו-פוליטי כתהליך של פצצת זמן. דיברתי על גדודי הכיבוש, דיברתי על ילדי '67, דיברתי על כך שאנחנו עוברים ליד תהליך חברתי-כלכלי שפירותיו יהיו ביום מן הימים פצצה שתיפול עלינו, ואולי גם תמוטט או תגרום לפחות סדקים בבית היהודי, ואף אחד לא שמע. הדבר היותר חמור – אף אחד גם לא התמודד עם התהליך הזה.

בינתיים עבר דור ועבר דור, ואנחנו נמצאים היום במצב, שבין 82% ל-85% מכלל התושבים הם צברים פלשתינים, אלו שנולדו מאז 1967 ועד היום הזה. שלחנו את חיילינו, בימים מ-1967 עד 1970 והלאה, ימים שבהם התמודדנו עם הטרור, כשאז שר הביטחון היה אריק שרון, והתמודדנו בצורה הכי טובה שרק יכולה להיות. אני אומר את זה כאן, ולזכותו של אריק שרון. מאז ועד היום הזה למה שלחנו את בנינו? שלחנו את בנינו להתמודד עם מטחי האבן, שלחנו את בנינו להתמודד עם דברים שלא ידעו בחייהם. העמדנו את בנינו בפני מצוקות, בפני שאלות מוסריות, שאלות קשות. אני במו עיני, לא פעם אחת ולא פעמיים, מעצם היותי מפקד בשטחים ראיתי כמה וכמה פעמים צנחנים, אנשי שריון, אנשי ארטילריה ומה בעצם לא, שואלים אותנו שאלה אחת פשוטה: האם בשביל זה אני נשבעתי בכותל להגן על הבית? לאט לאט הלכה התמונה והחריפה, והעמדנו את חיילינו בפני מצוקות ומצבים קשים, שלא שאוכל ללכת ולספר אותם פה. כבר היו זמנים שחשבתי שאולי על-יד כל חייל – ואני אומר את זה פה בגלוי – כדאי, מרוב ההגבלות, להעמיד לידו פרקליט מימין ופרקליט משמאל. הרבה היסוסים היו מה כן ומה לא.

אני חושב שבסיכומי של עניין, במו-דינו, בגלל העדר מדיניות, בגלל העדר הגדרת יעד, הלכנו והפכנו חלק גדול מהשטחים, ומעזה כולה, למדגרת טרור. אני יודע מה שקורה בשטחים. אני גם חושב שלא ילמד אותי אדם מה הן זכויות אבות אבותינו ביהודה ובשומרון. אני לא רק יודע אלא אני מכיר בהן. אך מה לעשות כאשר על השטחים האלו היום אנחנו חוגגים מציאות של 2 מיליוני ערבים? האם ללכת לסיפוח?

אומר לכם בעברית הכי מדוברת: אני רוצה להיפרד מהם. השטחים האלו יקרים לי. לא עזה. אני אומר את זה כאן מעל הבמה. כשהייתי מתאם פעולות בשטחים, כשדיברתי עם איש יקר מאוד, ויש לי כלפיו הערכה רבה עד עצם היום הזה, שר הביטחון דאז מישה ארנס, הוא היה בין אלו שאמרו לי: פואד, אם מדובר בעזה, גם אני מוכן למסור אותה היום. לא כך אמר לגבי יהודה ושומרון, מודה ומתוודה. אמר: את עיקר המאמץ צריך לרכז ביהודה ובשומרון, אבל את עזה אני מוכן למסור גם היום.

היום אני נמנה עם אלו שהם גאים ושמחים על קיום ההסכם הזה. אנחנו מוכרחים ללכת ולהביט קדימה ולראות את התהליכים שמתפתחים בתוך החברה הישראלית, ולראות את אשר רצינו שיהיה כאן, בבית הזה.

אני מודה ומתוודה, חברי, בעיקר אנשי הליכוד, עלייתי לכאן כילד, גדלתי איפה שגדלתי, באתי למדינה יהודית. חלומי היה ללכת ולראות את בית-הכנסת היהודי ואת הרחוב היהודי, את שכני היהודים. ובמה מצאתי את עצמי כאן? – מצאתי את עצמי כאן במציאות, בתחילת הדרך של מדינה שיש בה מיעוט ערבי שצריך לתת לו את כל הכבוד ולהתייחס אליו כאל אזרחים שווים, למציאות שבתוך כמה שנים תהיה מדינה דו-לאומית. הרי זה בעצם החלום והרצון של אש"ף. לזה הוא מוביל, לזה הוא הוביל.

אני אומר לכם שההסכם הזה נעשה משום מחויבות וחוב כלפי בנינו שמשרתים עד היום הזה בלי שאלות בלבנון, ברמת-הגולן, בבקעות ובעמקים, בשטחי יהודה, שומרון וחבל-עזה, בערבה. לא שאלו מעולם שאלות.

אני גאה לומר לכם, שככל שהזמן עובר וההסתבכויות אולי גדלות והולכות, גם הלבטים הולכים וגדלים. אני מניח שיש פה כמה חברים שיודעים מה קורה במפת ההתנדבות של צה"ל. המפה הולכת

ומתרחבת, ועדיין התברכנו בילדים שלא שואלים שאלות בכל הנוגע לצדקת הדרך. הם ילדים טובים, הם ילדים נהדרים. ואולי בגלל תעודת הביטוח שהם מעניקים לנו אנחנו יכולים היום להעז ללכת לקראתם.

ממשלה שיש לה תמיד הזכות לשלוח בנים למלחמה, ממשלה שתמיד יש לה הזכות לתת הוראה לצאת למלחמה, ומרגע שהיא מחליטה שהמלחמה היא הכרחית, אינה מחשבת כמה לא יחזרו עם שוך הקרבות – ולא מפני שזה לא הטריד אותנו, אלא מפני שאני חושב שלילדים האלה אנחנו חייבים את החוב הזה. מפני שכמו שיש לממשלה הזכות הזאת, חשוב שתהיה לה גם החובה לחפש כל סדק כדי למנוע את המלחמה ולהפסיק עם הסרט השחור שמלווה אותנו מאז דריסת הרגל הראשונה של יהודי בארץ-ישראל במאתיים השנים האחרונות.

חשוב היה לעשות את הדבר הזה. אני שייך לדור שגדל והתחנך בצה"ל. אני שייך לדור, כמו רבים שיושבים כאן, שעשה את כל אשר הוטל עליו. אבל עשינו גם כמה דברים קשים ומסובכים מהמוטל עלינו. הלכנו גם אל בתים בלילה, והזמנו את ההורים: בואו, אמרו "קדיש" על בניכם. ולמרות הבכי והכאב, ההורים לא שאלו שאלות. יש לנו חובה כלפיהם. התחייבנו להם, ולכן אמרנו שנחסוך כל טיפת דם אפשרית.

אני רוצה לומר לכם, שאני שמח להיפטר היום מג'באליה, משאטי. אני שמח ומאושר שאנחנו מפנים היום גב אל מחנות הפליטים, אל מחזות הרעב והמצוקה והעוני, ומולם גם תהליכים סוציו-פוליטיים שמתפתחים בתוך השטחים, ולא ידענו לעצור אותם, כי גם על זה אין שליטה. אלה אותם תהליכים שהפכו את ה"חמאס" לכוח כמעט מוביל בירדן, והפכו את ה"חמאס" בארץ לכוח מאיים ואימתני שנמצא בכל חלקה טובה.

אולי זה הרגע לעצור את התהליך. אולי זה הרגע שבו אפשר לומר "ייתכן". אין סיכוי בלי סיכון. קראתי פעמיים ושלוש פעמים את נוסח ההסכם הזה, ואני אפתיע אולי את חברי פה, ואפתיע גם את חבר הכנסת בגין אם אומר לו שאני אפילו נבהלתי מהמטלות שאנחנו מטילים על הפלשתינים. כי כשאתה עושה הסכם, אתה עושה הסכם מתוך רצון וכוונה שהוא יצליח, ולא מתוך רצון שההסכם הזה מסתכם בזה שאתה מסרת פתק, לחצת ידיים, והלכת הביתה. מישהו יכול לדעת מה יתפתח מחר או מחרתיים? אני לא. אולי אתם כן. אני מקווה – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

ראש המטה הכללי חושב – – – הוא הזהיר אתכם.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני לא יכול לספר משיבות ממשלה שמוגדרות כשיבות ביטחון. אבל אני רוצה לומר לך, שאני מכיר עוד רמטכ"ל אחד, שהזהיר את אביך, זיכרוננו לברכה, מפני בואו של סאדאת. התמונה חוזרת. הוא אחראי לנושא הביטחון, ובצדק הוא צריך לומר את שלו בראייה או בתרחיש הכי פסימי. זו אף חובתו לומר את הדברים, ולא זכותו בלבד. כמו שהיתה זו חובתו של מוטה בשעתו להגיד לאביך, זיכרוננו לברכה, את מה שהוא חשב לנכון להגיד. הוא לא אמר לו, אלא פרסם זאת בעיתונות, להבדיל

מהרמטכ"ל הזה, אם זה נכון שהוא אמר את הדברים. ייתכן מאוד שהוא אמר את הדברים בוועדת החוץ והביטחון. אני מעריך שאם אתה אומר זאת, הוא אמר את זה אצלנו, כי אתה יודע מה שאתה מדבר. אבל לא זה העניין.

אני אמרתי היום בישיבת הממשלה, ותרשו לי שלא לצטט אלא לומר בערך, שאין ספק שלא נתנו לו תשובה, ואני מדבר על כל סעיפי הביטחון. גם לא התביישתי לומר, חבר הכנסת בגין, שמולנו עומד אולי להיות עם עם רצון לשפר את מצבו, עם רצון להשתפר ועם רצון להציג מציאות של דו-קיום בשלום. אבל אמרתי גם שאני לא יודע, כי קודם כול המשטרה איננה משטרה משום שמדובר באש"ף, אתה יודע זאת כמוני. שנית, מדובר כאן בארגון שעד תמול-שלוש היה ארגון טרור, שאין לו שום ניסיון ארגוני – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

עדיין, עדיין ארגון טרור. עם כל הכבוד, לפי הגדרת ראש הממשלה הוא עדיין ארגון טרור.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני רוצה לומר לך דבר אחד. אני אומר את דעתי. אשר להגדרות, ברגע שממשלת ישראל הכירה בהן, אז אני אומר שעד תמול-שלוש, במה שהכרנו, הם היו ארגון טרור.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

כבודו, תרשה לי, זה לא בלתי חשוב. ראש הממשלה אמר, שהיות שלא שינו את האמנה, לא שינינו את הגדרתם כארגון טרור. על-פי הגדרת ראש הממשלה הם ארגון טרור.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

בסדר, כי אנחנו גם מחכים למשהו, אתה בוודאי יודע.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

כל הפלגים שלו השתתפו בחודשים האחרונים במעשי טרור.

יהושע מצא (הליכוד):

כבוד השר – – –

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אתה יכול לשאול אותי זאת בבית, אני הרי שכן שלך.

יהושע מצא (הליכוד):

קודם אמרת שאתה לא יודע אילו שכנים תמצא. אני מקווה שלא – – –

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני מוכרח לומר לך שאני לא יודע אם יהיו מסוגלים לקיים את כל מקדמי הביטחון שלקחו שם. אני אמרתי גם-כן שאני לא יודע אם אני יכול לישון בשקט במעטפת התשובות הכלכליות שנתנו להם. משום שאתה יודע כמוני, וכולכם יודעים כמוני, שאפשר לחתום על אלף חוזים, אבל אם לדיירים של האזורים האלה לא יהיה מה לאכול ולא יהיה מה לשתות, שום אידיאולוגיה לא תעצור אותם מביצוע כל מעשה. אני מוכרח להגיד לך, שהניסיון הזה שווה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

זו התוכנית. אדוני השר, אתה דיברת על כך שלממשלות קודמות לא היתה תוכנית. "אנחנו מקווים", זו כל התוכנית שלכם. אין לה כל יסוד.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

חבר הכנסת בגין, לפחות לעצמי אני לא יכול לשקר. אני אומר "אנחנו מקווים". אתה לא יכול להעמיד דבר במבחן המציאות אם אתה לא מנסה אותו. לכן גם בהגדרה זו תקופת מעבר.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

ניסית שבעה חודשים. אתה יודע מה תוצאות הניסוי.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת בגין, אני מבקש ממך.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

לא ניסיתי, ואני אומר לך דבר אחד. בשבעת החודשים האלה היה אסון. אילו היו גומרים את זה בתוך חודש ימים, יכול להיות שכל מעשי הטבח שקרו היו נמנעים. מה שקרה והתרחש בשטחים בשבעת החודשים הללו, חבר הכנסת בני בגין, לא קרה בארבע, בחמש או בשש שנות האינתיפאדה. כדאי שתדע זאת.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

למה לא גמרתם בחודשיים?

היו"ר ס' טריף:

אדוני, אני מבקש.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני רוצה עכשיו לסיים. אנחנו עומדים היום בהחלט בפני תקופה חדשה, תקופה שונה. ייתכן שזו אף תקופה מעניינת, שבה נסגר פרק ונפתח פרק חדש. אני מאמין באמונה שלמה שיש לנו היום גיבוי מוחלט בעם. אני מאמין באמונה שלמה שהרוב המסיבי של עם ישראל, אם יש דבר שמעסיק אותו, מעסיק אותו – – –

עוזי לבדאו (הליכוד):

הברפליד האמין באמונה שלמה שהוא ינצח.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

– – – מעסיקים אותו לא יהודה ושומרון ולא חבל-עזה, עם כל הכבוד לשטחים האלה, אלא מעסיק אותו דבר אחד ויחיד: הביטחון האישי. אם העם הזה יקבל את הביטחון האישי, אז באותה שלוות נפש – ואני אומר את זה בגדול – שבה קיבל את ההסכם הזה וחי אתו – בימים הקרובים, הוא יודע הרבה יותר מאשר האופוזיציה כאן, והוא מוכן לתת ארכה עד כמה שרק ניתן, שההסכם הזה, שאנחנו אומרים לגביו שאנחנו מקווים, לא רק יצא לדרך אלא גם יוכיח את עצמו. כי הצלחת הסכם היא רק במימוש. ואני תפילה שהדבר הזה יצלח, ואז אולי נהיה הממשלה הראשונה שהגדירה הגדרות, קבעה יעד לאומי ששמו שלום עם ביטחון, וגם יישמה אותו.

אני מודה לך, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ס' טריף:

תודה לך. חבר הכנסת יוסף ונונו, ואחריו – חבר הכנסת יוסף בא-גד.

יוסף ונונו (העבודה):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מברך על ההסכם. אני רוצה לברך את הממשלה, ראש הממשלה, שר החוץ וכל העוסקים במלאכה, על חתימת ההסכם בין ישראל לפלשתינים על רצועת-עזה ואזור יריחו תחילה.

ההסכם הוא פריצת דרך ונקודת מפנה בין ישראל ובין הפלשתינים בדרך הפתלתולה, הארוכה, רוויית הדם, הטרור, האלימות והרצח, הנמשכת עד עצם היום הזה. ההסכם הוא ראשית של דרך, צעד ראשון בנתיב הפותח סיכוי, תקווה למערכת אחרת של יחסים בינינו לבין הפלשתינים, תקווה לשלום, תקווה לדרך שבה נראה את האור בקצה המנהרה, תקווה אולי לסוף העוינות, האלימות ומעשי הרצח.

אין אופוריה, אין חגיגות, אין מסיבות ואין שמחה גועשת נוכח ההסכם. יש חששות כבדים, יש אי-ודאות ויש הרבה סימני שאלה. אנו יודעים כי לא כל הפלשתינים תומכים בהסכם הזה, תומכים בדרך הזאת המוליכה לשלום, לא כולם תומכים בתהליך המשא-ומתן. יש ארגונים פלשתיניים קיצוניים, ה"חמאס", "הג'יהאד", ארגוני הסירוב, שלא משלימים עם ישראל, שלא משלימים עם דרך המשא-ומתן; לחם חוקם הוא המשך הטרור והרצח. החששות כבדים גם בגלל הסכנה שאזורים אלה יהפכו חממה לטרור, ויש גם חששות כבדים איך יצליחו הפלשתינים לנהל את החיים שלהם, לתפעל את מערכות החיים, ויותר מכן – איך יצליחו להשליט סדר וביטחון בקרבם ויצליחו להתמודד מול הארגונים הקיצוניים, שהמוטיבציה שלהם תהיה לקעקע את ההסכם ולהוכיח שהשלום בין ישראל ובין הפלשתינים הוא בלתי אפשרי, שהשלמה בין שני העמים היא דבר לא-ריאלי, שדרך הטרור והרצח היא השפה היחידה לדו-קיום.

אני מצטער גם על הקולות מתוכנו שמנסים לחזק את הגישה הזאת, שלא ייתכן שלום בינינו לבין הערבים, שלא ניתן להאמין לערבים ואין ברירה אלא להמשיך בדרך האיבה, העוינות והעימות. בתוכנו מתחרים נביאי הזעם מי יצייר תמונה שחורה יותר, מי יפחיד יותר, מי יאיים יותר ויהלך אימים יותר. אני מצטער צער רב גם על הדרך ועל הביטויים הקיצוניים בהפגנות של הימין, המשלח כל רסן תוך שימוש בביטויים קשים של נאציזם, תוך שימוש בתמונות של צוררי ישראל.

אבל, למרות כל החששות וסימני השאלה, למרות כאבי הבטן והחרדה, כולנו יודעים, משמאל ומימין ומכל גוני הקשת של הציבור הישראלי והמפלגות, כי אין אלטרנטיבה אחרת לתהליך השלום, אין אופציה אחרת לדרך המשא-ומתן ואין אופציה אחרת להסכם הזה המונח לפנינו.

מפירות ההסכם – הוצאת צה"ל מן הרחובות והסמטאות של ג'באליה, דיר-אל-בלח ועזה. בט"ו בשבט הייתי אורח, עם חבר כנסת נוסף, של החטיבה ברפיח, ובדרך נחתה אבן על ה"טרנזיט" מידו של ילד ברפיח. מפקדי צה"ל הסבירו לנו עד כמה מבחינת הביטחון נוח יותר לצה"ל למלא את משימותיו הביטחוניות כאשר הוא ימצא מחוץ לסמטאות, מחוץ לרחובות ומחוץ לערים האלה. ואכן, ההסכם הוא בשורה גדולה לצה"ל הנערך מחדש ויוצא מן הביצה של סמטאות עזה.

ההסכם הוא יישום של מה שמנחם בגין חתם עליו בקמפ-דייוויד – על אוטונומיה לכל יש"ע, לרבות היישובים היהודיים. נכון שקשה לקבל את ההכרה באש"ף ובערפאת, אבל הרי ממשלת שמיר נתנה בוועידת מדריד את הלגיטימציה לכך שהמשלחת הפלשתינית תורכב על-ידי אש"ף-תוניס וממנו היא תקבל את החלטותיה ותכתיביה.

ההסכם הזה מהווה את הפשרה הטובה ביותר האפשרית שיכולנו להשיג, כאשר היישובים היהודיים הם מחוץ לאוטונומיה ומקבלים ביטחון ברמה הסבירה ביותר.

לגבי הסיכונים ולגבי רואי השחורות, האם עד כדי כך מזלזלים בחוסנה של מדינת ישראל? האם עד כדי כך מזלזלים בכוחו של צה"ל לעמוד בפני סיכוני השלום? צה"ל עמד בגבורה ובניצחונות מזהירים בפני מוראות המלחמות שנכפו עלינו על-ידי כל מדינות ערב. ופתאום, עכשיו אנחנו חלשים בפני סיכוני השלום, בפני רצועת-עזה, בפני יריחו? הרי זה לא רציני.

אבל ברצוני גם לומר, שאל לנו להפקיר את המתיישבים ואל נעזוב אותם לנפשם, אל נהפוך אותם למוקצים. על ממשלת ישראל החובה והדאגה לביטחונם ולהמשך הדאגה לרווחתם ולשירותים המגיעים להם ולפעולות פיתוח הנדרשות להם.

אני קורא לממשלה לפעול ביתר שאת ובמרץ להחזרת השבויים והנעדרים. זהו חוב של כולנו למשפחות ולבנים.

אני קורא לממשלה לחפש אלטרנטיבה אחרת למסדרון בין עזה ובין יריחו שצריך לעבור באשקלון, צומת-מלאכי, כביש תל-אביב-ירושלים, מן הצירים העמוסים והסואנים ביותר. עלינו להפחית עד כמה שאפשר את המגע והחיכוך בינינו לבין הפלשתינים.

אבל, מעבר לזאת, כל עם ישראל צריך לברך על ההסכם ולתת לו את ברכת הדרך, לדרך הארוכה של השלום, לדרך שלא נאכף את עצמנו על 2 מיליוני פלשתינים.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה. חבר הכנסת יוסף בא-גד, אחריו תבוא חברת הכנסת דליה איציק, ואחריה – חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

חבר הכנסת בא-גד, בבקשה, חמש דקות.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה אם כי ריקה – – –

היו"ר ס' טריף:

למה ריקה? יש כאן שני שרים ועוד ארבעה חברי כנסת.

יהושע מצא (הליכוד):

וגם שרים מיועדים.

יוסף בא-גד (מולדת):

סליחה, לא ראיתי שהשר בן-אליעזר ירד אל העם, לאופוזיציה.

היו"ר ס' טריף:

הוא תמיד עם העם.

יוסף בא-גד (מולדת):

כנסת חצי ריקה, סליחה. דעתי על ההסכם האומלל ועל האסון הצפון בו ידועה, וחבל לדבר. דעתי היא, שהממשלה עושה מאתנו צחוק, חותמת הסכם לפני שבוע, מכניסה שוטרים פלשתינים, הבוקר דנה בזה הממשלה ומאשרת, והיום בצורה מצחיקה ומגוחכת מביאה את ההסכם בפנינו. כדי שלא להתבזות לא אדבר על ההסכם אלא על זכותנו על ארץ-ישראל.

אספר לכם סיפור. הוזמנתי להרצאה באוניברסיטת ניו-יורק. בתחילת ההרצאה נפתחה הדלת ונכנסו נשים רעולות פנים, מוסלמיות. זה היה אחרי רצח הרב מאיר כהנא, השם ייקום דמו. פשוט פחדתי. הסתתי את הכיסא, כדי שאם מישהו ירים אקדח לפחות יהיה לי לאן ליפול. הנשים המוסלמיות התייחסו יפה, שמעו את דברי. ואז קמה אחת ושאלה אותי שאלה: שמעתי שאתה רב בישראל, אתה מחנך, איך מבחינה מוסרית אתה שקט עם נישול עם, עם גזל ארץ מעם, איך אתה כאדם מוסרי, כרב, משלים? שאלה נוקבת מאוד.

עניתי לה תשובה, שכדאי שחברי הכנסת וכל בית-ישראל ישמעו אותה. האם שמתם לב לדבר מדהים, קחו את כל ארצות הים התיכון, כל חופי הים התיכון מיושבים עד אפס מקום – לבנון, סוריה, טורקיה, יוון, איטליה, צרפת, ספרד, ומהצד השני מצרים, ארצות צפון אפריקה, כולן מיושבות. והנה דבר מדהים, דווקא המקום הקדוש ביותר לשלוש הדתות, דווקא המקום שהוא משאת נפש של כל הדתות בעולם – ארץ-ישראל היתה שוממה וריקה לחלוטין.

במשך אלפיים שנה ניסו לכבוש את הארץ וכבשו. הצלבנים – – –

שרת התקשורת ש' אלוני:

היה סוג מסוים של אנשים. היא לא היתה ריקה. היא היתה נפה של האימפריה העות'מאנית. היו בה אנשים.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מפנה את תשומת לב שרת התקשורת לכל אנציקלופדיה. בשנת 1850 היו פה בודדים, ללא כל פרופורציה לכל ארצות הים התיכון. בזה את מסכימה אתי?

שרת התקשורת ש' אלוני:

הלוא כל הארצות היו דלילות אוכלוסין. בקהיר, שיש בה היום 15 מיליון תושבים – היו בה 2 מיליוני תושבים.

יוסף בא-גד (מולדת):

ואילו בישראל, מה שנקרא אז פלשתיין, היו כמה עשרות אלפים מוסלמים, אלפים בודדים של נוצרים ומספר קטן של יהודים. צפיפות האוכלוסייה לא היתה רבה. אם לזה את מסכימה, הגעתי להסכמה עם שרת התקשורת, וזה הישג גדול.

אלפיים שנה, מי לא ניסה לכבוש את הארץ הזאת? הצלבנים, המוסלמים בתור הזהב, נפוליאון, ואפילו כבשו – והארץ היתה צחיחה לחלוטין. זה לא מקרי, זה כתוב בפרשת השבוע שקראנו השבת, פרשת בהר-בחוקותי – אמרנו "חזק חזק ונתחזק" – בפרק כ"ו פסוק ל"ב: "והשימתי אני את הארץ ושממו עליה איביכם היושבים בה".

לפני 3,306 שנים, ביום שני הבא, חג מתן תורה, קיבלנו את התורה. ובתורה הזאת כתוב, שאם לא נשמור תורה, נגלה מן הארץ. אבל, כתוב, אל תדאגו, הארץ לא תיתפס על-ידי איש. היא תהיה שממה.

אומר לנו רש"י: והשימותי אני את הארץ – זו מידה טובה לישראל. אל תיבהלו. זה לא רע שהארץ תהיה ריקה, שלא ימצאו האויבים נחת רוח בארצכם, שתהיה שוממה מיושביה. התורה מבטיחה שהארץ הזאת תהיה שוממה. אלפיים שנה היתה הארץ שוממה.

אני רוצה לשאול אתכם, מה היה קורה אילו היינו מגיעים לארץ, והארץ היתה מלאה אוכלוסין? היינו יכולים להיכנס אליה? היינו יכולים לומר למישהו: עשה לי טובה, בתנ"ך כתוב שזו הארץ שלי, תפנה את המקום? – שטויות. היינו ככל ארץ מזרח ים תיכונית אחרת. אבל, פה הארץ חיונית לבניה.

אם אתם זוכרים, היתה קדחת, היתה מלריה, לא היתה צמחייה. כשהגענו למלאבס התחננו הערבים: בואו תשב, תישבו. אתם זוכרים את השיר על יואל משה סלומון. לא מרשים לי לשיר, אבל אתם זוכרים את הציפורים. אפילו הציפורים שיתפו פעולה וברחו מהארץ המקוללת הזאת.

עכשיו, כאשר אנחנו באנו אחרי אלפיים שנה, הפרחנו שממות, הארץ פתחה את פניה לקראתנו, כל הארץ ירוקה, להגיד לנו שודדים? להגיד לנו שאנחנו נישלנו מישהו? הרי עשינו טובה שהארץ לא תהיה שוממה.

לכן, הארץ הזו מובטחת לנו בתנ"ך, הארץ הזו הובטחה לנו במשך אלפי שנים ושמרה לנו אמונים – בואו נשמור אמונים לארץ הזו, בואו נדחה כל הסכם שמוסר חלקי ארץ. אני אומר לכם, לא רחוק היום, הממשלה הזו תיפול, ההסכם יבוטל כעפרא דארעא, הארץ תאיר פניה לכל בניה השבים. עם ישראל חי לנצח נצחים במדינתו השלמה.

היו"ר ס' טריף:

תודה. אני מזמין את חברת הכנסת דליה איציק. אני אצטרך להפסיק את השיחה הנעימה שלכם. אחרי כן – חבר הכנסת דראושה.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, יישום הסכם העקרונות בינינו לבין הנציגות הפלשתינית הוא ציון דרך חשוב. זו תחילתו של תהליך, אשר תוצאותיו ישפיעו באופן ישיר על הביטחון האישי של כולנו, על המצב הכלכלי והחברתי במדינת ישראל.

ההסכם הוא תשובה מוחצת לתפיסת האין-מוצא וחוסר האונים של שלטון הליכוד. הממשלה הזו החליטה להביא הסכם שלום אמיתי למדינת ישראל. הליכוד והימין במדינת ישראל חשבו שקידוש האדמה חשוב מקידוש החיים. אותה משיחיות שהביאה לפריחתה של המחתרת היהודית היא זו שהביאה את הליכוד ויתר מפלגות הימין לקדש את מחנות הפליטים של ג'באליה, דיר-אל-בלח ורפיח. אותו ליכוד שלא הביא בשורה חברתית, אותו ליכוד שרבע במשך שנים בבזבז הלבנוני, אותם מנהיגים כמו ראש הממשלה הקודם שהביאו את יחסי החוץ של מדינת ישראל לשפל שלא היה כדוגמתו – הם אלה, חבר הכנסת עוזי לנדאו –

עוזי לנדאו (הליכוד):

את מדברת על ישראל מלפני שנתיים.

דליה איציק (העבודה):

– שמנסים לשכנע את רוב רובו של העם הזה, כאילו יש טעם להישאר בעזה. זו אותה עזה שמנחם בגין רצה בה כל כך, זו עזה על מיליון וחצי תושביה, על הצפיפות שבה, על הבושה שבמראה החיצוני שלה.

חברי, חברי הכנסת, אדוני שר השיכון, אני חושבת שאבטא את תחושת רוב הציבור אם אומר, שלא היתה שמחה גדולה על עצם החתימה בקהיר. יש בלבנו חשש, אבל יש בלבנו גם תקווה, אותה תקווה של אמהות זה אלפי שנים, כי ישובו בנים לגבולם, ולא ידעו עוד מלחמה.

יש בלבנו גם חשש. לא תוכן ההסכם יקבע את גורל השלום. יישום ההסכם, יצירת האמון בין האוכלוסיות, שיתוף פעולה והרס סטריאוטיפים, והחשוב מכול – החזרת הביטחון האישי לאזרחי ישראל. זהו התנאי לשלום אמיתי.

השלטון על עם אחר הביא את מדינת ישראל לקיטוב, לא רק פוליטי אלא גם מוסרי. אנחנו, תומכי השלום האפשרי, לא רוצים להיות שותפים להמשך הכיבוש. מי שחושב שנצרים מהווה את הביטוי לשליטתו ולריבונותו של עם ישראל על חלקי ארץ-ישראל, איננו רואה או שאיננו מעוניין לראות, בגלל צרכים פוליטיים, את המציאות.

25 משפחות בנצרים, שיושבות תחת אבטחה של גדוד צנחנים, אינן ביטוי לשליטה אלא ביטוי לחוסר ראות.

אדוני היושב-ראש, חברי, חברי הכנסת, הביטויים "ציונות" ו"יהדות" – הם לא מונחים במילון. מי שרוצה בציונות אמיתית, לא מקדש אדמה אלא מקדש קודם כול את החיים. ההתלהמות של יושב-ראש האופוזיציה לא עובדת עוד על איש. הציבור למד להכיר את השרלטנות, את ההתייפיות של חבר הכנסת ביבי נתניהו. זה ציבור ששבע ממלחמות וממצבות לבנות. זה ציבור שאוהב שלום ורודף שלום. זה ציבור שמחכה לשקט וליצירה.

מה אתה מציע, חבר הכנסת ביבי נתניהו? אולי אתה תשיב לי, חבר הכנסת לנדאו. איזו בשורה אתם מביאים לציבור הישראלי במדיניות שמזכירה את הפסל המפורסם, שלא רואה ולא שומע ולא נמצא?

אדוני היושב-ראש, פניהם של תושבי ישראל אינם לעזה ולחברון, לשכם ולטול-כרם. העם רוצה את הגולן, אך יותר מכול הוא רוצה את רווחתו הכלכלית, את ביטחונו האישי, את שלמותו המוסרית.

בדרום-אפריקה חגגו השבוע את חילופי השלטון. מי שחשב שניתן למנוע מקבוצה לאומית את זכויות היסוד החברתיות והאנושיות שלהם, ראה שהוא טועה. אבל הליכוד יודע שהשעון מתקתק. הם יודעים שביום שבו יחל השלום, שוב לא יהיה לליכוד מה לומר. בוויכוח הזה כל האמצעים כשרים. יש כאן כאלה שמעזים לרקוד על דם חללים, שמנסים להפיק הון פוליטי ממעשי נבלה, ואחרים שמוכנים לעשות יד אחת עם המהללים את הטבח בחברון, אבל גם אלה לא יעילו.

חברי, חברי הכנסת, השימוש שעשה פה היום – הקשבתי לנאום שלו – יושב-ראש האופוזיציה בנעדרים ובשבויים, הפך אותו למוקצה.

אתה, ביבי נתניהו, שישבת במשרד החוץ ועסקת במאבקים פוליטיים, אתה, שישבת מאוחר יותר במשרד ראש הממשלה – מה אתה עשית? עזות מצח, חוצפה של טירון חסר אחריות, של מנהיג אופוזיציה שנמצאת בשפל, העבירה את נתניהו על דעתו היום.

אני תקווה שהפלשתינים ומדינות ערב השכנות יבינו שישראל היא עובדה. לא יזיזו אותנו מכאן, ושיתוף הפעולה הוא הכרח ולא אופציה. מי שחושב שאנחנו נוותר ויתור כלשהו על נושאי ביטחון, טועה. לא אסד יכתוב לישראל מהלכים ולא שום גורם זר אחר. האינטרסים שלנו, הלאומיים והביטחוניים הכוללים, הם שמביאים את הממשלה הזו לקבלת החלטות.

השעה היא שעה של מעשים. האחריות מוטלת לפתחם של הפלשתינים, שכן נכונות לשיפור היחסים קיימת אצלנו. משהיו לפלשתינים הכלים להתמודד עם הקיצונים בקרבם, שוב לא נהיה מוכנים לשמוע תירוצים. על שני העמים להבין שהאינטרסים קשורים זה בזה.

אדוני היושב-ראש, לרבים מאתנו זיכרון העבר קשה מדי. אנחנו זוכרים את מעשי הטרור הנתעבים, את ילדי מעלות, את אוטובוס הדמים, את כל אותם מעשי הרג כנגד נשים וילדים. אבל האחריות שלנו היא לגבי העתיד. הצלחת התהליך חשובה לבני הדור הצעיר. אני מאמינה שיום עוד יבוא וילד פלשתיני שוב לא ישליך את האבן, וצעיר יהודי לא יאלץ להשתמש ברימוני גז ובכדורי גומי. אני מאמינה שיום עוד יבוא ובו המרדף יהפוך משחק תופסת, וילדי האזור הזה יזכו לשקט שלו ילדים ראויים. הדור שצמח בקרבנו ובקרב הפלשתינים במהלך האינתיפאדה הוא דור של מפנה. זה דור שלמד על בשרו את חוסר התכלית שבמאבק חסר טעם.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לפני שאני מסיימת הייתי רוצה לפנות לחברי באופוזיציה ולאלה בציבור שחולקים על עמדתנו: תנו סיכוי למהלך השלום. אתם, גם אם אתם מתנגדים, וזו זכותכם, זכרו שאנחנו בני עם אחד, ומי שמבקש להחריב את המרקם האנושי בישראל, מי שמבקש לעשות שימוש פוליטי על-ידי איום במעשי המרדה, צריך לדעת שזהו הקו האדום שעליו איש לא יבליג.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אפשר לשאול?

היו"ר ס' טריף:

בבקשה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

חברת הכנסת הנכבדה מדברת על אחדות, על איחוד, האם הגברת מכניסה לתוך זה גם אותם ישראלים לא-אמיתיים שראש הממשלה מדבר עליהם? האם הגברת סבורה שאלה מאלון-מורה, שאינם ראויים להגנה כמו תושבי עפולה, הם חלק מן האחדות? האם הפרופלורים של רמת-הגולן גם הם צריכים לאחדות שהגברת קוראת לה?

דליה איציק (העבודה):

אם אתה באמת מבקש תשובה, או שאתה רק רוצה לנגח, כמו שאני מבינה, אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת לנדאו, שאני לא תמיד מאושרת מביטוייו של ראש הממשלה, אבל אני מאושרת מאוד ממעשיו, וזה הקובע, מה שלא יכולתי להגיד על ראש הממשלה שלך, לצערי הרב.

מכאן אני רוצה לחזק את ידיו של ראש הממשלה, את שר החוץ, את שרי הממשלה, על הנחישות בהשגת השלום ועל העמידה האיתנה על צורכי הביטחון של מדינת ישראל.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה לחברת הכנסת דליה איציק.

אני מזמין את חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה. הוא בדיוק יצא. אני מזמין את חברת הכנסת אסתר סלמוביץ, בבקשה. אחריה – חבר הכנסת עוזי לנדאו, חבר הכנסת רענן כהן וחבר הכנסת יצחק שמיר.

אסתר סלמוביץ (יעוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הסכם השלום שנחתם עם הפלשתינים, או יותר נכון לומר – עם הגוף המייצג אולי כ-40% מהפלשתינים, יירשם בדברי הימים, בהיסטוריה, כדוגמה מאלפת ומוחשית כיצד אין לנהל משא-ומתן לשלום וכיצד אין לחתום על הסכם שלום.

ממשלת ישראל, מתוך כניעה לאמוציות, ניהלה את המשא-ומתן לשלום עם הפלשתינים תוך שהיא מתעלמת ביודעין מקיום דיון נוקב בנקודות המחלוקת העיקריות ובשאלות הגורליות העתידות

להשפיע, בסופו של דבר, על גורלו של עם ישראל ועל ביטחונו בעתיד, ובלבד שתזכה לקחת חלק באותו טקס היסטורי מעורר חמלה שנערך במצרים.

במהלך המשא-ומתן שחררה ממשלת ישראל אלפי עצורים פלשתינים בלי לתבוע בתמורה את שחרורם ואת החזרתם של חיילי צה"ל הנעדרים זה שנים רבות. אפילו העיקרון המקודש שאין מפקירים חיילים ולוחמים בשטח, אפילו עיקרון זה חולל על-ידי ממשלת ישראל במהלך המשא-ומתן, שנוהל ברובו על-ידי מי שהם בעלי עבר ביטחוני עשיר, שמהם ניתן היה לצפות למידה רבה יותר של מחויבות והבנה לנושא כאוב שכזה.

גם נושא ירושלים, בירת ישראל, נדחק לשוליים וכמו נשכח במהלך המשא-ומתן עם הפלשתינים. בעניין ירושלים התקיים, בפומבי, משא-ומתן של חירשים, כשנציגי ישראל מחזיקים בדעה ומכריזים השכם והערב, שירושלים תישאר לנצח בירתה המאוחדת של מדינת ישראל, ואילו הפלשתינים מצדם מעלים על ראש שמחתם את ירושלים כבירתה של המדינה הפלשתינית.

במהלך המשא-ומתן עם הפלשתינים דיברה ממשלת ישראל אל אזרחי מדינת ישראל בשתי לשונות: האחת, לשון מפלגת העבודה שגרסה כי מדובר במשא-ומתן על אוטונומיה בלבד, והאחרת, לשונה של מרצ שגרסה כי אין מדובר אלא בשלב ביניים בדרך להקמתה ולכינונה של מדינה פלשתינית עצמאית. ערפאת וחבר מרעיו חיזקו מן הסתם את גרסתם של שרי מרצ, וכך גם המציאות בשטח המעידה כי לנגד עינינו הולכת ונבנית מדינה פלשתינית עצמאית שבירתה תהא ירושלים.

נושאים רבים, ובהם חלק גדול מנושאי הביטחון והכלכלה העתידיים להשפיע באופן מכריע על עתידנו במדינת ישראל, לא נדונו במהלך המשא-ומתן ולא נתקבלו בהתייחס אליהם הסכמות והתחייבויות. נציגינו טענו, שהדבר יעלה בהמשך המשא-ומתן, וכי אם ניתקל בהתנגדות עקרונית, נוכל תמיד לבלום את התהליך. קשה פשוט להתייחס לקביעה שכזו ברצינות, מאחר שהיא מעידה על תמימות, ויותר מכך על טיפשות. מי שמשלה את עצמו כי משעה שיצא התהליך לדרכו נוכל לעוצרו בכל שלב שהוא, אינו אלא טועה ומטעה.

כמי שאינה מבינה בנושאי ביטחון, ולהוכחת דברי אלה אני מוצאת לנכון לצטט מדברי מפקד חיל האוויר לשעבר, האלוף במילואים אביהו בן-נון, כפי שהובאו בעיתון "שישי" מיום 6 במאי 1994, ואני מצטטת: "היה צריך להגדיר לפלשתינים פרוזדור טיסה שבו יוכלו להשתמש, ואת יתר המרחב להשאיר בידנו. איני חושש מאפשרות להתקפה מצדם, אלא מנגיסה משמעותית במרחב הטיסה שלנו באימונים השוטפים, מרחב טיסה שאסור בשום פנים ואופן לוותר עליו, גם אם משמעות הדבר ביטול כל ההסכם. הגבלת המרחב האווירי האוטונומי מהווה לא רק פגיעה בביטחון הצרופ שלנו, אלא גם אסון לחיל האוויר עד כדי פגיעה בקיומו". אלה דבריו של האלוף במילואים אביהו בן-נון. אין ספק, אדוני היושב-ראש, שדברים אלה מדברים בעד עצמם.

התהליך יצא מכדי שליטה, ונושאים שלא הוסכמו מלכתחילה יהפכו בעתיד לעובדות מוגמרות, שאין כל ביטחון כי תעמודנה בדרישותינו ובציפיותינו. אמת, נכון יהיה להודות כי גם לגבי אותם נושאים שכבר הוסכם עליהם ואשר לגביהם ניתנו התחייבויות מצד הפלשתינים, אין כל ביטחון שיעמדו לאורך זמן, וספק אם הפלשתינים יכולים, רוצים ו/או מסוגלים לקיים את התחייבויותיהם אלו.

אדוני היושב-ראש, לסיכום רוצה אני לומר, שאני ספקנית לגבי כנותם ויכולתם של הפלשתינים לעמוד בהסכם שנחתם עמם. עם זאת, אני כואבת את תמימותה, טיפשותה ופזיזותה של ממשלת ישראל, העלולות לעלות לנו ביוקר רב בעתיד.

היו"ר ס' טריף:

תודה. חבר הכנסת עוזי לנדאו ידבר עכשיו, ואחר כך – חבר הכנסת דראושה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, המשפחות אלשיך, ארד, באומל, כץ, פינק ופלדמן מייחלות לדעת מה עלה בגורל יקיריהן, שיצאו לקרב בשליחות עם ישראל. יום יום, וגם בשעה זו שבה אנחנו מקיימים דיון מדיני, הן מבקשות לדעת מה עלה בגורלם. אנו קוראים לממשלה לעשות את כל הניתן כדי לקיים את חובתנו הבסיסית והמוסרית כלפי חיילינו ובני משפחותיהם. אני מבקש להעלות כאן שאלה למי שיסכם את הדיון, למר פרס: מה עושה ראש הממשלה למען השבויים והנעדרים?

אדוני היושב-ראש, הסכם קהיר הוא מסוכן ביותר וחתמה עליו הממשלה הרעה ביותר שהיתה לעם ישראל ב-50 השנים האחרונות. אין הוא ראשון, הוא ממשיך-אוסלו. הוא גם איננו אחרון. אחריו יבואו הסכמים נוספים. עזה הלכה, לפי שעה. עתה אשקלון בקו האש. גם יריחו בידי האויב, אבל המלחמה עתה היא על ירושלים, על רמת-הגולן, על יהודה והשומרון ועל ביטחון השפלה.

ככל שחמורים הפרטים לגבי הסכם זה, לא הם עיקר בעזה, אלא הגורמים שעמדו מאחורי ההסכם הזה, הראש; מה הגורמים שהביאו לחתימתו. הם חשובים משום שהם יעמדו מאחורי ההסכמים הבאים. מהו המבנה הנפשי של הממשלה שהכשיל את עם ישראל בעזה וביריחו וכשיל אותה גם בהסכמים חדשים שיבואו?

אביב עתה בישראל, בין פסח לשבועות, והנה ידיעה מאתמול, פרט קטן מתוך תמונה גדולה. ראש הממשלה מבטיח: ירושלים תישאר מאוחדת בריבונות ישראל. אדוני היושב-ראש, אני מבקש להזהיר את הציבור: כאשר ראש הממשלה מבטיח יש סיבה לדאוג. כל ההבטחות שראש הממשלה הבטיח בשנתיים האחרונות – הפר. וכשראש הממשלה מבטיח הבטחה לעמו על ריבונות בירושלים – ירושלים בסכנה, ועם ישראל צריך להתארגן נגד הסכנה הזאת, כי זו מדיניותו של ראש הממשלה בשנים האחרונות – לשון תקיפה וחריפה המחפה על כניעה הממשמשת ובאה.

ועוד סיפור שבין פסח לשבועות, הפעם על אביב בפולין – גיא ההריגה של יהדות אירופה. ראש הממשלה מר רבין מבקר בה – לפני שנה – עם הרמטכ"ל. הוא עומד לפני הבונקר של מרדכי אנילביץ', במילא 18, ושם הוא נושא דברים נרגשים וחכמים. בין השאר הוא אומר: "למדנו את הלקח לא להיות יותר חלשים". מדי שנה אנחנו מציינים את יום השואה, מרכינים ראש ומתאבלים על המתים. אבל חשוב מכך – מנסים ללמוד את הלקח של האסון הנורא הזה למען החיים. ואנחנו שואלים את עצמנו את השאלה המציקה: אף כי היו פרטיזנים והיתה התנגדות, איך זה הלכו מיליונים כצאן לטבח? שואלים, כדי שלא יקרה אסון כזה פעם נוספת. איך במשך חמש שנים תמימות הורגים טובחים שישה מיליונים מתוכנו וההתנגדות מועטה?

אדוני היושב-ראש, המפתח לכך טמון בתעשיית המוות הנאצית, שדרשה סדר מופתי. סדר מופתי, זה המפתח. רצח אלפים, ולעתים עשרות אלפים ביום, יכול היה להתבצע רק כבתהליך ייצור כאשר המפתח להצלחתו הוא אפס ליקויים. זרימת התהליך ללא הפרעה היא תנאי לטבח המוני, חלק ומהיר. דברים פשוטים שיכולים היו להפוך הכול על פיו ולהקטין באופן דרמטי את מספר הנרצחים, דברים קטנים, פעוטים, כמו פיצוץ פסי רכבת, כמו פיצוץ תאי הגאזים, מרידות מקומיות. גם סירוב מאורגן להגיע לכיכר הרכבת כדי לעלות על הקרונות; כלומר, לא לעשות את הדברים האלה. לא שלא היו רוצחים בנו, אבל המספר לא היה מגיע לשישה מיליונים, אולי היה אחד, אולי היו שניים. בודדים יכולים היו לעשות את המכשלות האלה בקלות יחסית. ובכל זאת לא נעשה הדבר. מדוע? משום שהעם היהודי באירופה – רעב, עייף, מותש, נתון למסע של הפחדה, טרור ורצח על-ידי הנאצים, ומעל לכול – נתון למערכת הונאה נאצית שמסתירה ממנו את המטרה להמיתו ומוליכה אותו שולל כדי שישתף פעולה בתהליך השמדתו שלו.

אנחנו מכירים את הדוגמאות, רבות הן, כיצד הנה הולכים משלוחים מן הגטו אל תחנת הרכבת. מרצונם באים, כאילו לעבודה. אנחנו יודעים שאת חדרי הגאזים מציגים כחדרים לחיטוי. היו מקומות שתזמורות קיבלו את ההולכים למות.

בשעה כזו צריכה ההנהגה של העם לעמוד בפרץ, לומר את האמת, לחזק את הלב, להגן על הציבור. אבל ההנהגה אז, מועצות היהודים – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

שב בשקט.

היו"ר ס' טריף:

אני מבקש מכם: תנו לו לסיים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אבל ההנהגה אז, מועצות היהודים, היו מותשות, עייפות, והן בחרו ברובן – לא כולן – לא להתנגד, להרוויח זמן.

הנה מן הנימוקים לכך, כפי שמצוין באנציקלופדיה העברית: "כל גילוי של התנגדות פיסית עלול להמיט אסון על הקהילה ויחיש את חיסולה". ולכן הנהגות הגטו, אף שלא עשו זאת מרצון ורובן מחוסר ברירה, באמונה שכך יצילו את רוב היהודים, תבעו שלא להתנגד, ובכך סייעו בעקיפין לתהליך ההונאה בידי גרמניה הנאצית.

אדוני היושב-ראש, מטרות הערבים ומטרות אש"ף לא נשתנו. הרמטכ"ל ברק אמר זאת בימים האחרונים. לגבי אש"ף הוא אמר שהמטרות של אש"ף וה"חמאס", ארוכות הטווח, לא נשתנו, הן זהות, השיטות שלהם שונות.

זה שנים מנסים הערבים לגנוב את דעת הציבור כאילו כוונתם לשלום. זה שנים הם מחפשים בעל ברית בתוכנו. כתב באוקטובר 1972 פרופסור השאם שראבי, הוא מהאידיאולוגים של אש"ף, את הדברים הבאים: "הפלשתינים יוכלו לגבור על ישראל כאשר יקימו לעצמם שותפים מהשמאל בישראל. לשם כך צריך לשבור את הקונסנסוס הציוני".

כל ממשלות ישראל בעבר שמרו על הקונסנסוס הזה. הממשלה הזו שברה אותו. כל ממשלות ישראל בעבר יצאו נגד הונאת אש"ף את הציבור שלנו. ממשלה זו שונה. אף שהיא פועלת ממניעי טובת המדינה – אין שום ספק, הם נאמנים כמונו למדינה – היא נופלת בפח הונאה זה, ופועלת להונות את הציבור לאמץ את עמדות אש"ף.

כאשר ביקר מר רבין בפולין, באושוויץ – על השער כתוב: העבודה משחררת. זה עוד ציון דרך בתהליך ההונאה. גם כשנכנסים למחנה שממנו חי אין אדם יוצא, עוד מנסים הגרמנים להביא לכך שאיש לא יפריע, ואיש לא ישבש. אז השתמשו בססמה הזאת. היום יש לממשלה ססמה אחרת: שטחים תמורת שלום. עוד בחתימת ההסכם בווינגטון אומר ערפאת בערבית למי שמותחים עליו ביקורת, שמה שהוא עושה הוא בעצם מממש את תוכנית השלבים, והסכם ווינגטון – צעד ראשון. באה הממשלה ואומרת לנו: אש"ף רוצה שלום, ותהליך ההרדמה העצמית הזאת, הנרקזה, ההונאה העצמית איננו משתנה.

דוגמה אחרונה. אומר זיאד אבו-זיאד: כאשר אתם תשנו את התנ"ך, אנחנו נשנה את האמנה הפלשתינית. אומר לנו ראש הממשלה היום, שאש"ף ישנה את האמנה כאשר הוא יכנס את המועצה הפלשתינית.

היו"ר ס' טריף:

משפט אחרון, אדוני, יש לך הרבה דפים ואני קצת מוטרד.

עוזי לנדאו (הליכוד):

מייד אסיים. לא אקרא את כל מה שכתוב כאן, בכל הדפים הארוכים האלה. רק אומר את הדבר הבא. מי שמבקש לדעת איך הלכנו אז כצאן לטבח באין הגנת ההנהגה עלינו, לא צריך להרחיק לכת, צריך להתבונן על טיבה ודרכה של ממשלת ישראל דהיום, על השינויים הנפשיים שעוברים העומדים

בראשה. כוונותיה טובות ככוונות מועצות היהודים, אבל היא מובילה את ישראל כצאן לטבח כמוהם, בדרך שתחילתה ותחנתה הראשונה אוסלו, שנייה ושינגטון, עכשיו קהיר, ותחנות נוספות בדרך.

מר רבין לא למד את הלקח אף כי השתמש במלים האלה. הוא מחליש את ישראל ומחליש את הציונות. בשבוע האחרון הוא דיבר על ההתיישבות, אותה התיישבות שהתנועה שלכם, ואני מסיר את הכובע מתוך כבוד, התווכחה לפני כמאה שנה, האם ההמנון יהיה "התקווה" או ההמנון יהיה "תחזקנה ידינו" – של "תחזקנה ידי כל אחינו המוחננים עפרות ארצנו באשר הם שם". זה היה שיר שביטא את האהבה לארץ, את ההתיישבות, את העמקת השורשים. על זה היה הוויכוח. ומה היום? – "להתיישבות יש חשיבות שולית". מה היום? – "טנק חשוב יותר מיישוב".

וגם כאן קוצר הזמן לא יאפשר לי לצטט את דברי רבין עצמו, שאמר רק לפני שבע שנים –

היו"ר ס' טריף:

תהיינה לך עוד הזדמנויות אחרות.

עוזי לבדאו (הליכוד):

אני מסיים.

– – "אתם תושבי רמת-הגולן מהווים עם צה"ל את קו ההגנה מול הסכנה הפוטנציאלית". הם וצה"ל. היום אין הדבר הזה קיים עוד.

אדוני היושב-ראש, זו ממשלה שנסוגה מהתיישבות, נסוגה מחקלאות, נסוגה מירושלים, נסוגה מציונות. אנחנו נצטרך לעמוד מולה ונגדה ולהחזירה לפסים ציוניים ויהודיים. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

תודה, אדוני. חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, זה בניגוד לתקנון. סעיף 48 אומר: נעדר חבר כנסת בזמן שהגיע תורו – הוא מאבד את זכותו לנאום. אתה נוהג בניגוד לתקנון. כשקראת לו הוא לא היה פה. זה בניגוד לתקנון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

סגן יושב-ראש הכנסת דב שילנסקי נתן לכולם.

היו"ר ס' טריף:

אני רוצה להשיב לחבר הכנסת זאבי, שאני קראתי לחבר הכנסת דראושה ואני ראיתי שהוא היה כאן. אני לא רציתי לעכב את הדיון.

רחבעם זאבי (מולדת):

עובדה שהוא לא היה. אתה פועל בניגוד לתקנון.

שאול יהלום (מפד"ל):

אפילו אני ערערתי – – –

היו"ר ס' טריף:

אני עומד על זכותי המלאה לאפשר לו לדבר.

רחבעם זאבי (מולדת):

אין לך זכות לתקן את התקנון. התקנון הוא מעליך. זה מנוגד לתקנון – – –

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת זאבי, יושב-ראש הישיבה שמודיע הודעה כזאת יכול גם לבטל אותה. בבקשה.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, קראו בשמי.

היו"ר ס' טריף:

לא, אני לא קראתי בשמך. אני אמרתי: אחרי חבר הכנסת עוזי לנדאו יבוא חבר הכנסת דראושה. תיקנתי. אתה לא היית פה, חבר הכנסת רענן כהן. עוד חמש דקות תדבר.

רענן כהן (העבודה):

לא אכפת לי, אבל קראו בשמי.

היו"ר ס' טריף:

אני אומר לך שזה הסדר. אתה פשוט לא היית כאן ולא שמעת את כל הדברים.

רחבעם זאבי (מולדת):

בזמן שקראת לו לפני עשר דקות, 15 דקות, הוא לא היה באולם. סעיף 48 בתקנון אומר כי אם הנואם הרשום נעדר מהאולם – מפסיד אותו נואם את רשות הדיבור. נא לכבד את התקנון.

היו"ר ס' טריף:

היו דברים מעולם.

שאול יהלום (מפד"ל):

למה לנהוג איפה ואיפה כלפי חברי הכנסת? היו כאן חברי כנסת שהפסידו את רשות הדיבור מפני שלא היו.

היו"ר ס' טריף:

אני מבקש ממך, אין איפה ואיפה. אין לחבר הכנסת דראושה שום עדיפות על פני חבר כנסת אחר, להיפך.

רחבעם זאבי (מולדת):

עובדה שאתה נותן לו בניגוד לתקנון.

היו"ר ס' טריף:

לא.

רחבעם זאבי (מולדת):

מדוע? אני רוצה לשמוע ממך הסבר מדוע הוא מועדף.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת – – –

היו"ר ס' טריף:

הסברתי לך, הבעיה היא שאתה לא רוצה לקלוט את דברי, חבר הכנסת זאבי, עם כל הכבוד לך.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני מוכן לקלוט. אני שולט בעברית בציון חמש. תסביר לי ואני אבין.

היו"ר ס' טריף:

בבקשה, עכשיו אני נותן לו לדבר. אני אסביר לך אחר כך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

בשבוע הבא.

היו"ר ס' טריף:

אני מבקש ממך, עכשיו תן לו לדבר ואני אתייחס אליך מייד.

רחבעם זאבי (מולדת):

למה מייד?

היו"ר ס' טריף:

אני השבתי לך. אתה לא מבין?

רחבעם זאבי (מולדת):

אני לא הבנתי? אני חושב שאף אחד לא הבין...

היו"ר ס' טריף:

אני חושב שאתה לא מקשיב. חבר הכנסת זאבי, אני מבקש ממך, עכשיו אמרתי שהוא ידבר, וזהו.

רחבעם זאבי (מולדת):

זה ההסבר? – אני החלטתי. זה ההסבר על-פי התקנון?

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת זאבי, אל תתווכח אתי, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

למה שאני לא אתווכח אתך?

היו"ר ס' טריף:

הלואי שאתה תשמור על כבוד הכנסת והתקנון שלה כמו שאני שומר כאן.

רחבעם זאבי (מולדת):

ממני שללו את זכות הדיבור כאשר לא הייתי, אז מותר לי להגיד שתקפידו על כך.

היו"ר ס' טריף:

אני רוצה לומר לך, זו לא הפעם הראשונה שאני נוהג כך ואחרים נהגו כך. כיושב-ראש הישיבה לא תמיד אנחנו מקפידים על הסדר. גם היושב-ראש הקודם אפשר.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא נכון. עובדה שממני שללו את זכות הדיבור כשלא הייתי.

שאול יהלום (מפד"ל):

שללו.

היו"ר ס' טריף:

אני מבין את הרצון שלכם, אבל אני נוהג כפי שנהגתי עם האחרים בעבר, ולא פעם אחת נתתי גם עדיפות לחברי כנסת מהליכוד שלא היו נוכחים, ולחברים מכל סיעות הבית.

רחבעם זאבי (מולדת):

לשון אחר, אתה מעל התקנון.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת זאבי, כולנו ננהג לפי התקנון.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ס' טריף:

אני מודיע לך שאתה מפריע לי כל הזמן. לפחות תקשיב לי.

רחבעם זאבי (מולדת):

מותר לי להתרגז. ממני שללו את זכות הדיבור, שאני ממתמדי הבית הזה, וכשלרגע יצאתי הפסדתי את רשות הדיבור. הוא יצא – הוא הפסיד.

היו"ר ס' טריף:

אני מבטיח לך שאני לא אשלול ממך את זכות הדיבור לעולם, אף שאני מתנגד באופן עקרוני לדברך.

רחבעם זאבי (מולדת):

אין תקנון פרטי לכל יושב-ראש.

היו"ר ס' טריף:

יש לבית תקנון ויש תקדימים ויש זכות למי שקבע כך וכך גם לשנות. בבקשה, אדוני.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, סיעת מד"ע תמכה מלכתחילה בהסכם אוסלו, וכיום אנחנו תומכים תמיכה מלאה בהסכם קהיר, שנותן בפעם הראשונה סיכוי לקידום תהליך השלום הישראלי-הפלשתיני

ולביצוע מעשי של הסכם העקרונות. אני רואה בהסכם הזה צעד חיובי, נכון, בכיוון של קידום תהליך השלום בין ישראל לפלשתינים, בין ישראל לעולם הערבי.

היום בשעות הבוקר ביקרתי ביריחו וראיתי שרוב האנשים שנפגשתי אתם תומכים בהסכם השלום, תומכים בהסכם קהיר, יש להם תקוות וגם חששות, יש להם ציפיות וגם ספקות. הספקות מתעוררים בעיקר לגבי העיכוב שחל בכניסת המשטרה הפלשתינית לאזור יריחו כאשר המשטרה נמצאת כבר החל מיום ראשון בצד השני של גשר-אלנבי ומחכה לאישור הישראלי להיכנס.

העיכובים בכניסת המשטרה גורמים לבעיות ולחששות ולא-אמון מסוים שהפלשתינים ביריחו מסיקים מהעיכובים הללו. לכן רציתי לקרוא לממשלת ישראל בתחילת דברי שלא לעכב את כניסת המשטרה הפלשתינית, לאפשר את כניסתה ובכך לחזק את מחנה השלום הפלשתיני, לחזק את אלה שמאמינים בתהליך השלום ולתת לרשויות הפלשתינים לפי הסכם קהיר והסכם אוסלו להיכנס – – –

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת דראושה, תרשה לי להפסיק אותך, רק רציתי לומר לפרוטוקול, מכיוון שחבר הכנסת זאבי יצא, שהדיון הזה הוא דיון סיעתי, ושם לא כתוב. רק בדיון אישי מצוין שחבר כנסת שלא נמצא באולם מאבד את תורו כאשר קוראים את שמו. רציתי לציין זאת לפרוטוקול. חבר הכנסת זאבי נעדר. אני מבקש ממך להמשיך.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מוכרח להעיר, אני לא התערבתי בוויכוח, אני לא בטוח שאתה צודק גם אם נאמר לך כך.

היו"ר ס' טריף:

אני מודה לך. קראתי את הסעיף בתקנון.

דן תיכון (הליכוד):

גם אני קראתי, אבל סיעות שלא נרשמו, או שלא היו – – –

היו"ר ס' טריף:

נרשמו וזה קיים. אתה יודע שבדיון סיעתי – אתה היית סגן יושב-ראש – – –

דן תיכון (הליכוד):

כך נהגנו במשך שנים. לפני משורת הדין זכותך לשנות.

רענן כהן (העבודה):

כבר אמרו את זה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני הייתי באולם, רק יצאתי לרגע – – –

היו"ר ס' טריף:

בבקשה, חבר הכנסת דראושה ימשיך, ואני מבקש שקט. תודה.

היו"ר ע' עלי:

מה הבעיה, חבר הכנסת תיכון?

דן תיכון (הליכוד):

חבר הכנסת זאבי הלין על כך, שבעת שקראו בשמו הוא לא נכח, ונשללה זכותו לדבר. מקרה דומה קרה לפני כמה דקות לחבר הכנסת דראושה, אבל החליטו לתת לו לדבר. אני חושב שאכן היושב-ראש שאסר הוא גם בבחינת הפה שיתיר, אבל דין שווה לכולם, ללא יוצא מן הכלל, ודין אחד לכולם.

היו"ר ע' עלי:

אני מבין שהשיבו לך כאן על סעיף 49 והפנו את תשומת לבך.

דן תיכון (הליכוד):

אני יודע, וזה נכון. הבעיה היא שלגבי חבר הכנסת זאבי לא השתמשו באותו סעיף.

היו"ר ע' עלי:

אם מחבר הכנסת זאבי נמנעה רשות הדיבור והוא יבוא ויבקש, נאפשר גם לו. הוא נמצא בבניין, אפשר לומר לו זאת. אפשר להפנות את תשומת לבו. אולי כדאי שיהיה מודע וידע גם את התקנון. בעניין זה, אם ירצה – אאפשר לו. כך עושים צדק עם כולם, והצדק גם נעשה וגם נראה. ובזה נגמר הנושא.

בבקשה, חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

ההסכם הזה שנחתם בקהיר, ואשר הסתמך על הסכם אוסלו, יכול להוות צעד חיובי חשוב בתהליך השלום הישראלי-הפלשתיני. ואני מאמין שזה יכול להוות צעד חיובי בכל תהליך השלום באזור. כי אנחנו רוצים שתחול התקדמות גם בקשר לתהליך המשא-ומתן בין ישראל לסוריה, בין ישראל לירדן, בין ישראל ללבנון, ושנגיע להסכם שלום כולל באזור כולו.

כל הזעקה של הימין, כל הניסיון לזרוע פחד בציבור, הם מעשים מודעים, שמטרתם לטרפד את תהליך השלום. בואו נאמר את הדברים בצורה כנה. הליכוד וחבריו בימין אינם רוצים לוותר על אף שעל. הם רוצים ארץ-ישראל השלמה. לכן, כל סוג של שלום שיש עמו ויתורים למען השלום ויש עמו פשרה למען השלום, הם מתנגדים לו. לכן, כל סוג של הסכם שהיה יכול להביא לפשרה, הימין הישראלי היה מתנגד לו טוטלית.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דראושה, השעון מראה שזמנך תם. אבל מאחר שהפרענו לך, כמה זמן עוד מגיע לך?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני, עוד לא דיברתי. לא נתנו לי.

היו"ר ע' עלי:

אז נתחיל מעכשיו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

תודה רבה.

שאול יהלום (מפד"ל):

זה – איפה ואיפה.

היו"ר ע' עלי:

מה זה איפה ואיפה? הוא לא דיבר. הרי כל הזמן היה דיון פרוצדורלי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

האם יש לכם חשש כל כך גדול מהדיבורים שלי?

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יהלום, זה באמת לא שווה את הוויכוחים האלה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, זה לא שווה, ואני בעד לתת לחבר הכנסת דראושה לדבר. אני רק טוען שיש איפה ואיפה. היו חברי כנסת, ואני בתוכם, שיושבי-ראש אחרים קיצצו בזמנם ולא נתנו להם לעבור את הזמן בדקה אחת. ברגע שמתחילים לנהוג כלפי חברי כנסת אחרים בצורה אחרת, זה יוצר אווירה לא נעימה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יהלום, אני חושב שהצדק מחייב. אם לא נתנו לו לדבר בכלל, הוא לא ישמיע את דבריו? מה אתה מציע? הרי כל הזמן עסקו בשאלה אם יש לו זכות דיבור או אין לו זכות דיבור. האם אתה מציע לא לתת לו לדבר? אין כאן עניין של איפה ואיפה, יש כאן עניין של צדק. זה הכול.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני מודה לך, אדוני היושב-ראש. אני רוצה להגיד לחבר הכנסת יהלום, שהניסיון להשתיק אותי לא יצליח. כפי שאני שומע אותך וחברי כנסת אחרים, אני מבקש שגם לך יהיו הסבלנות והסובלנות לשמוע את הדברים שאני אומר, גם אם אתה לא מסכים אתם.

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה רואה שאני בין הבודדים שיושבים פה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

כל הכבוד. גם אני שומע את הדברים שלך ושל חברים אחרים בלי לערער על זכותכם לדבר.

רענן כהן (העבודה):

אני מציע להפסיק את הוויכוח הזה. דשנו, אמרנו, מספיק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הימין הישראלי חושש מאפשרות של פתרון בדרכי שלום, וחושב שהמצב הקיים, המצב המזויף הזה, שיש בו שליטה על עם אחר וכיבוש של שטחים של העם הפלשתיני, בגדה המערבית וברצועת-עזה, יכול להימשך. זה מצב שמביא רק לקורבנות משני העמים, לשפיכות דמים, לטרור ולמלחמות. ולכן, הסכם של שלום יכול לתת לשני העמים אפשרות להגיע לפשרה שתבטיח את הזכויות של שני העמים.

לכן תמכנו ואנחנו ממשיכים לתמוך בהסכם הזה, גם אם הוא איננו הסכם מלא. אני יודע שיש התנגדות גם בקרב הפלשתינים להסכם הזה. כי מי שרוצה פלשתינ רבתי, פלשתינ השלמה, מתנגד להסכם הזה. בדיוק כפי שישראלים במחנה הימין הישראלי, שרוצים ישראל השלמה, גם הם מתנגדים להסכם העקרונות ומתנגדים להסכם קהיר.

אני מאמין שמחנה השלום בשני העמים, הישראלי והפלשתיני, יגבר, יתחזק ויבצע את ההסכם, כיוון שהרוב בשני העמים רוצה בהסכם של שלום. הרוב בעם היהודי והרוב בעם הערבי רוצים בהסכם של

שלום. הבעיה היא עם מיעוט בימין הישראלי ומיעוט בימין הפלשתיני שאינם רוצים בשלום, כי כל אחד מהם שואף או לישראל השלמה או לפלשתינ השלמה. המציאות מחייבת פשרה בין שתי התנועות הלאומיות. לכן אני מאמין שיש צורך להגיע לפשרה שתוביל לשלום צודק.

אני שמח שהיום עומד בראש ממשלת ישראל אדם שהשכיל להבין שיש צורך בפשרה, כפי שבראש התנועה הלאומית הפלשתינית עומד אדם ומנהיג שגם הוא האמין בצורך להגיע לפשרה בין שתי התנועות הלאומיות. ולכן מחנה השלום הישראלי, שהיום הממשלה הזאת מייצגת אותו, ומחנה השלום הפלשתיני, שאש"ף מייצג אותו, שניהם נפגשים כדי לסיים את המצב הקיים של כיבושים ומלחמות ושפיכות דמים, ולהביא לקץ שפיכות הדמים.

אדוני היושב-ראש, כאשר הכתירו אתמול את הנשיא נלסון מנדלה כנשיא השחור הראשון בהיסטוריה של דרום-אפריקה, הוא אמר בצורה ברורה: תנו לחופש לשלוט. אני אומר מעל הבמה הזאת, בכנסת: תנו לשלום לשלוט, תנו לתהליך השלום להתקדם.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת דראושה. חבר הכנסת רענן כהן, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת יצחק שמיר; אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת אלי דיין; אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת יהושע מצא; ואם הוא לא יהיה – חבר הכנסת עמנואל זיסמן.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, שוב אני רואה את שולחן הממשלה בלי השרים. נדמה לי שבנושא כזה חשוב ששר ייצג את הממשלה. הייתי מבקש מהיושב-ראש להפנות את תשומת הלב לסוגיה הזאת, שעולה מפעם לפעם אבל נשארת ללא תשובה.

אין הסכם שכולם יהיו מרוצים ממנו בסופו. אין הסכם ללא פשרות וללא ויתורים של שני הצדדים. אם רוצים שההסכם יקוים ויכובד על-ידי שני הצדדים – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רענן כהן, אני חייב לך תגובה. אני חושב שהערתך במקומה. לא יעלה על הדעת שראש הממשלה או שר החוץ או מישהו שעוסק בתחום הזה לא יהיה נוכח כאן. ואני מייד אפנה את תשומת לבו של יושב-ראש הכנסת להערה החשובה שלך, ואבקש שהמעוות יתקון.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אולי נפסיק את הדיון עד שהם יבואו?

היו"ר ע' עלי:

אנחנו נשקול את זה בהמשך. בינתיים נאפשר לחבר הכנסת רענן כהן, שכבר עלה לדוכן, לדבר. זה לא נאה להוריד אותו מכאן.

שאלו יהלום (מפד"ל):

זה לטובתו.

רענן כהן (העבודה):

אני מאוד מכבד את היושב-ראש, אני אומר את זה בפרהסיה, אני מוקיר ומעריך אותו, לכן כל החלטה שלו תהיה מקובלת עלי ואני אכבד אותה.

היו"ר ע' עלי:

אני בכל אופן מבקש שתמשיך, לא נפסיק את הדיון. יושב-ראש הכנסת, ששומע כעת את הדו-שיח הזה בחדרו, מתבקש להפנות את תשומת לבו של הממשלה להערה חשובה זו. עוסקים כאן בנושא מאוד מרכזי – עתיד המדינה, וחשוב מאוד שמי שעוסק בכך ישמע את הערות חברי הכנסת.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מקווה שהדברים שנאמרו כאן אינם על חשבוני.

היו"ר ע' עלי:

לא, לא, אל תדאג, לא אתחשבן אתך.

רענן כהן (העבודה):

אני רוצה לומר משפט מקדים, כמי שתומך בהסכם – ואני שמח שכאן ישמעו אותי חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה וחברי חבר הכנסת טלב אלסאנע – שאת הבעיה הפלשתינית לא אנחנו יצרנו, לא אנחנו מיקמנו אותה, היא נוצרה על-ידי העם הערבי ורק על-ידו. נדמה לי שהעם הערבי, אף שהוא

מדבר בעד פתרון הבעיה הפלשתינית, להערכתי, באופן מעשי, הוא לא עושה הכול למען פתרון הבעיה הפלשתינית. אמרתי את הדברים האלה מתוך הכרת המציאות.

אני גאה בזה שאנחנו מביאים היום הסכם, שאנחנו מביאים היום פתרון, ואני משוכנע שההסכם שהונח היום לפנינו מביא תנאים חדשים ויוצר מציאות חדשה, אשר בתוכה דאגו מנסחי ההסכם לשמור על מירב אפשרויות הדאגה לביטחון המדינה, לביטחון היישובים הישראליים ולביטחון התושבים הישראליים. דאגה זו צצה – מי שקורא את ההסכם – בין שורות ההסכם.

צריך לזכור, שלאחר המאבק המאפיין את הצדדים, בחתימת הסכם השלום, הגענו לפרק שבו היריבים מאתמול, משלשום, משתפים עמנו פעולה.

היו"ר ע' עלי:

האויבים, אויבים.

רענ כהן (העבודה):

האויבים, היריבים, כדי להביא לידי כך שההסכם ינוסח ויושם בעתיד, וזה בעצם המהלך שלנו: לא מה שהיה אלא איך אנחנו מיישמים את ההסכם הזה.

הצלחת ההסכם הינה אינטרס משותף לשני הצדדים. בשני הצדדים, אדוני היושב-ראש, דוחקים יריבים פוליטיים, שעושים כל פעולה כדי להוכיח שאין סיכוי להסכם ושהוא מזיק בכל צורה שמסתכלים עליו. ליריבי שני הצדדים יש אינטרס דומה – לטרפד את הסיכויים. מכאן עולות עדינות ושבירות של המצב. העם בישראל לא הפגין, לצערי, שמחה ביום חתימת ההסכם, שבעצם הבאנו אותו כאן לכנסת ישראל, לעם ישראל ולביטחון מדינת ישראל. אולי העם חושש מתקופת הביניים הזאת, שלא ידוע כמה זמן היא תימשך. זוהי תקופה שבה כוחות טרור, כוחות של רשע עלולים להגביר את פעילותם כדי לטרפד את ההסכם ולהגדיל את החשש בקרב הציבור.

נקודה נוספת שתהיה לרועץ הינה הלחצים שבהם תעמוד הממשלה בשנתיים הקרובות. הממשלה נכנסה לתקופה אמיתית, שבה תצטרך לממן את הוצאות הביטחון שנובעות מן ההסכם ומן המצב החדש, אולם הקשיים העתידיים מתבטלים נוכח האפשרות לדו-קיום ולשיתוף פעולה בין שני הצדדים.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להעריך את המצב האפשרי העתידי. אנחנו הולכים להסכם שיש בו המון סיכונים, ומפה אני אומר לאיש שצריך להיות מופקד, ליאסר ערפאת: הוא יבחן ביכולת שלו להתמודד בשלושה תחומים. האחד – איך הוא ישתלט על התחום הביטחוני הן בעזה והן ביריחו, ואני מדבר מבחינת הטרור, והאם יש לו הכוח לבלום את הטרור. אם הוא לא יצליח לבלום את הטרור, הוא מעמיד את ההסכם בסכנה גמורה ומוחלטת. הדבר השני – כיצד הוא ישתלט על המינהל הפנימי בתוך יהודה ושומרון וחבל-עזה, והאם יש לו יכולת להשתלט. והדבר השלישי והחשוב ביותר – האם הוא יהיה מסוגל לממן מערכת כלכלית אדירה בתוך יהודה ושומרון וחבל-עזה ולפרנס ולכלכל את כל

האוכלוסייה הגרה שם. אם הוא לא יצליח בשלושת התחומים האלה, לא יהיה הסכם, כי הוא לא יתקיים. אם לאנשים לא תהיה פרנסה, הוא לא יוכל לעמוד, כי הטרור יגבר. מכאן אנחנו צריכים להעלות את השאלה הזאת בצורה מאוד רצינית.

לא צריך לרוץ, אדוני היושב-ראש, עם הפלשתינים על הסדרי הקבע. למרות כל האופטימיות, לעולם – אני רוצה לומר כאן מעל הבמה הזאת – המלך חוסיין לא יעשה שום מהלך עצמאי, ואם משהו מתכנן שהמלך חוסיין ילך למהלך עצמאי, הוא טועה ביסוד. הוא אף פעם לא עשה זאת, הוא לא מסוגל לעשות זאת. המלך חוסיין ילך אך ורק אחרי הקו הערבי והסורי, ובעיקר הסורי.

משה קצב (הליכוד):

אם הוא יישאר.

רענן כהן (העבודה):

הוא חכם יותר מכולם, זאת העובדה, ואני מתעסק בעובדות.

משה קצב (הליכוד):

ברגע שתקום מדינה פלשתינית – – –

רענן כהן (העבודה):

אני מדבר על המלך חוסיין. המלך חוסיין הוכיח את חוכמתו, את יכולתו. הוא האדם הכי מתנדנד והכי יציב במזרח התיכון.

משה קצב (הליכוד):

כשישראל שלטה על הנהר.

רענן כהן (העבודה):

מה זה חשוב איפה היא שלטה? אני מדבר על המלך חוסיין ויכולתו וחוכמתו והישגותו בתנאים לא פשוטים. מי שמכיר את הדמוגרפיה בתוך ירדן – היכולת שלו להמשיך ולשלוט כאשר 60% הם

פלשתינים, זו צריכה להיות חוכמה, לא רק בתחום המדיני; גם מבחינה פרסונלית. גם יכולת, גם תכנון, גם ארגון וגם מנהיגות – את זה הוא גילה.

יצחק שמיר (הליכוד):

אנחנו צריכים אחד כזה.

רענן כהן (העבודה):

אנחנו צריכים, אני מקווה שיש לנו.

אי-אפשר לדבר מכאן על הסכם אחד שאני בעדו ולא להזהיר לגבי מה שעשוי להיות בעתיד. מאחר שאנחנו בשלטון, המפלגה שלי, וראש הממשלה הוא ראש הממשלה שלי, של מפלגת העבודה, יש לחזק את הקו של רבין ורק את הקו הזה, שאומר: מעט שטחים ומעט מאוד שטחים ברמת-הגולן תמורת שלום.

שאול יהלום (מפד"ל):

מה אתה מדבר?

רענן כהן (העבודה):

תיכף אסביר, אני לא אברח מכאן בלי להסביר.

לא צריך למהר בהכרזות, אדוני ראש הממשלה, לגבי רמת-הגולן. אין סיבה לפינוי הגולן. עם זאת, צריך להבין שצריך פשרה טריטוריאלית. ומה אני אומר? אני מאלה שרוצים, ואעשה הכול כדי להבטיח שרמת-הגולן תהיה ותישאר בידי מדינת ישראל. הרי מי שקבע את הקו – לא אנחנו. את הקו הזה קבע הנשיא הסורי, שאמר – וזה אמיתי, מה שהוא אמר, ואני מאמין לכל מלה שהוא אמר – שאפשר להגיע אתו להבנה ולהסדר אך ורק על-ידי החזרת כל רמת-הגולן בגבולות המלחמה. הוא לא יכול, מבחינת אישיותו ומבחינת המבנה הדמוגרפי בתוך סוריה, ללכת בלי כל רמת-הגולן. לכן אנחנו חייבים לנקוט קו של שלום, אבל אנחנו צריכים לומר איפה הגבולות שלנו. בלי שנלך לכיוון הזה אנחנו פשוט גורמים עוול למדינת ישראל. חשוב שנלך במהלך הזה, כי המהלך הזה יביא גם דרך, גם כיוון, גם שלום, אבל אנחנו תמיד נשמור על הקו העיקרי שלנו ברמת-הגולן. מי שעושה את המלאכה עבורנו הוא הנשיא הסורי, שמנסה להוביל אותנו לכיוון מסוים, ואסור לנו להיגרר אחריו. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת רענן כהן. חבר הכנסת יצחק שמיר, בבקשה.

יצחק שמיר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, יום יום, גם בשעה זו, כאשר אנו מקיימים בכנסת את הדיון המדיני, משפחות אלשיך, ארד, באומל, כץ, פינק ופלדמן מייחלות לדעת מה עלה בגורל יקיריהן שיצאו לקרב בשליחות עם ישראל.

אנו קוראים לממשלה לעשות את כל הניתן כדי לקיים את חובתנו הבסיסית כלפי חיילינו ובני משפחותיהם.

חברי הכנסת, ראש הממשלה מר רבין שאל היום בהודעתו המדינית למה לא סופחו שטחי יהודה ושומרון ועזה, גם על-ידי האנשים והתנועות שהאמינו בארץ-ישראל השלמה. השאלה הזאת הופנתה כמובן בעיקרה לתנועות שראו בהתיישבות יהודית בכל ארץ-ישראל את תוכן ומהות חייהן ופעולתן.

התשובה היתה תמיד ברורה ובהירה: עם איננו מספח שטח ששייך לו מימים ימימה. מהיום הראשון של ההתיישבות היהודית בכל חלק של ארץ-ישראל, יהודים לא שאלו את עצמם אף פעם ואף לא נשאלו למה אינם מספחים. היה ברור לכול שארץ-ישראל כולה היא ארצו של העם היהודי, ועל כן חובה עלינו ליישבה ולהתיישב בה בכל עת, בכל מקום ובכל הזדמנות הניתנת לנו.

כשם שלא סיפחנו את עמק-זרעאל ואת עמק-הירדן, לא סיפחנו גם את בית-אל, את עזה ואת חברון. כדברי שמעון החשמונאי, שאמר לאויבי ישראל כמסופר בספר החשמונאים, כי לא כבשנו אדמת זרים, כך אמרו והאמינו חלוצים ומתיישבים יהודים בכל הדורות. הארץ הזאת היא שלנו, ועל-כן לא רק מותר לנו לשבת בה, אלא אף חובתנו היא, חובה קדושה.

זה אל"ף-בי"ת של הציונות, אשר כדי לקיימה באנו ארצה. ואלה העוסקים בשאלות ובוויכוחים על סיפוח, עוסקים במחיקתם ובטשטושם של עיקרי הציונות, שהיא יסוד היסודות של כל הווייתנו בארץ הזאת.

מחיקת העקרונות עלולה להביא לביטול העובדות, ומחיקת העיקרון של בעלותנו על הארץ עלולה לבטל, חלילה, את עובדת קיומנו בארץ-ישראל.

זוהי בעצם הפילוסופיה של ממשלת רבין. זוהי התשתית הרעיונית לנסיגה המעשית מכל שטח ושעל של ארצנו. זוהי מדיניות של חיסול וקבורת העצמאות.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אבל רמת-הגולן כן סופחה?

יצחק שמיר (הליכוד):

מי אמר לך?

עמנואל זיסמן (העבודה):

אתה אומר.

יצחק שמיר (הליכוד):

אני לא אמרתי כך. אני אמרתי שכל מקום שאנחנו שם, הוא שלנו.

שרת התקשורת ש' אלוני:

יצחק שמיר (הליכוד):

כן, כך לימדנו וכך לימדו אותנו, ועל יסוד זה אנחנו קיימים. אל תפריע לי. אין לי זמן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

גם עזה?

יצחק שמיר (הליכוד):

ראש הממשלה מר בגין, עליו השלום, שבימי חייו ירדו מתנגדיו לחייו והיום הם מעזים להשתמש במדיניותו כהצדקה למדיניות החיסול והנסיגה שלהם, כאשר הוא הציע אוטונומיה לערביי יהודה, שומרון ועזה, הוא אמר בפירוש, כי משטר האוטונומיה לא ימנע את הקמתם ובנייתם של מאות יישובים יהודיים באזורים שעל תושביהם תחול האוטונומיה.

מר בגין לא הסכים ולא היה מסכים אף פעם לתת לידי ערביי יהודה, שומרון ועזה שליטה על אדמות הממשלה, להבדיל מאדמות פרטיות. האדמות האלה היו מיועדות לפי תוכניותיו להקמת הרבה יישובים יהודיים – בלשוננו "הרבה אלוני-מורה" – פורחים על אדמת המולדת.

ואילו התגשמו בזמנם הסכמי קמפ-דיוויד, הרי בבוא המועד של המשא-ומתן על פתרון הקבע היינו עומדים כולנו בפני עובדה מרשימה של מאות אלפי יהודים בהרבה יישובים, אשר היו מפריחים את אדמת כל ארץ-ישראל.

זהו רק אחד ההבדלים הבולטים בין האוטונומיה של בגין לבין האוטונומיה של רבין, השש תמיד להדגיש בנאומו הרבים את התקדימים של מר בגין. היה כדאי לבקש ממר רבין שלא להתעלם מן ההבדלים הרבים בין שתי האוטונומיות.

חברי הכנסת, אינני רוצה להתווכח עם "אבירי השלום", המוכנים לתרוץ כל פגיעה באינטרס הלאומי של עם ישראל ולהצדיק כל נסיגה מיסודות החוסן והביטחון של ארץ-ישראל העברית בקביעה שהרצון לשלום הוא מעל לכול, דוחה את הכול, ובאקסיומה כביכול ששלטון על עם זר נוגד את עיקרי המוסר האנושי.

למותר להתווכח על טענת השלום כאשר ההסכמים עם ארגון הטרור אינם מבטיחים לאזרחי ישראל הצמאים לשלום את השקט והביטחון שיבטיחו את שלומם ושלום משפחותיהם. הטרור הרצחני המלווה כצל את תהליך השלום של ממשלת ישראל ומפיל קורבנות בלי הרף מעיד כאלף עדים כי אין אנו מקבלים שלום בתמורה לנסיגותינו ולכניעותינו.

להיפך, ככל שתרבינה הכניעות כן תלך מדינת ישראל ותחלש וכן ירבה וילך מספר אבדותינו, והשלום ירחק מאתנו יותר ויותר.

ואשר לשלטון על עם זר, הרי שורת הביצועים המפוארים של המעשה הציוני מאז תחילת המאה היתה לפי התיאוריה השמאלנית הזאת הפרה ברורה ופרמננטית של עיקרון זה. שהרי כל מהות המעשה הציוני ומטרתו היתה לכוון בארץ-ישראל מדינה יהודית. הווי אומר, שלטון יהודי על אדמה שלא היה חי בה אז רוב יהודי.

אינני צריך לומר שעד להקמתה של מדינת ישראל ואולי גם אחר כך היינו בארץ הזאת, בארצנו, מיעוט יהודי. כיום אנחנו מהווים רוב יהודי, ובתור שכזה יש לנו זכות מלאה לקיים את שלטוננו בארץ-ישראל.

אחד הליקויים החמורים ביותר של חבילת ההסכמים אשר לפנינו הוא העובדה, שהיום השותף שלנו להסכמים איננו מדינה כי אם ארגון טרור; אחד מכמה ארגונים, שאיננו מסוגל ואף איננו מתיימר להפסיק את מעשי הרצח.

אני רוצה להזכיר לחברי הבית, כי ארגון רצחני זה חי וקיים היום רק בזכות זה שהצלנו את קיומו, ובלשון הימים האלה: נתנו לו חיים חדשים.

זמן קצר לפני חתימת הסכם אוסלו היה הארגון הזה קרוב מאוד להתחסלות ולהתמוטטות גמורה בגלל דמורליזציה, אובדן אמונה ומשמעת שהשתלטו עליו, לאחר ייאוש עמוק שתקף את חבריו כאשר ראו את התקדמותה של ישראל מחיל אל חיל ואת התרחקותם שלהם מהשגת מטרותם – חיסולה של ישראל.

זה היה יכול להיות ניצחון עצום לישראל, כאשר יכולנו להוכיח לכל באי עולם, שכל המתנכל לישראל סופו כליה.

משום-מה החליטו קברניטי ישראל של היום להציל את קיומו של ארגון המרצחים הזה, על מנת לעשות אתו שלום כביכול, "שלום", שתפקידו להבטיח לממשלה זו את תמיכת הציבור הישראלי.

צעד זה של הצלת אויבנו במו ידיו ייזכר בהיסטוריה כאחד ממעשי האיוולת הענקיים בתולדות האנושות. ואם מישהו ירצה להמשיך בסיפורי "מצעד האיוולת" של ברברה טוכמן, הוא יוסיף את הסיפור הזה, העלול לעשותנו לצחוק ולשמצה בעולם.

חברי הכנסת, אנחנו מאמינים שיום יבוא ועם ישראל החכם והנבון יתעורר מתרדמת הסכלות שנפלה עליו וישים לאל את המדיניות הנואלת והמסוכנת של השמאל. קשה לדעת מה יהיה הקנס שנצטרך לשלם עבור השגיאות הנוראות הנעשות כיום על-ידי ממשלה הפועלת נגד האינטרסים החיוניים של עמה וארצה. נקווה שנעמוד בקנסות האלה ונצליח להחזיר את המדינה לדרך המלך של התקדמות, ביטחון ושלום. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת יצחק שמיר. חבר הכנסת אלי דיין, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת יהושע מצא.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לאחר 27 שנים, חמש מלחמות, שפיכות דמים, שכול, יתמות, שנאה, עוינות, עוני, נפתח צוהר לפיוס הדדי ולהריסת חומות השנאה והניכור בינינו לבין העם הפלשתיני.

ציפיתי היום שהליכוד יבוא ויאמר: כל הכבוד. מה אני שומע?

אברהם הירשזון (הליכוד):

אתה לא ציפית, עזוב. אתה ציפית לזה?

אלי דיין (העבודה):

הרי אתם יודעים את האמת. חברים מקרבכם, רוני מילוא ואחרים, אמרו לכם זאת. תתפקחו, תראו את המציאות, תעזבו את עזה הארורה, את קן הצרעות הזה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

הוא גם אמר לכם להצביע רמון.

אלי דיין (העבודה):

ואם אני שומע את ראש הממשלה לשעבר, חבר הכנסת יצחק שמיר, הוא ממשיך בקו הדוגמטי הנוקשה. שום דבר לא השתנה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אלי דיין (העבודה):

מה הוא אמר? – כל מקום שאנחנו נמצאים זה ארץ-ישראל.

עוזי לנדאו (הליכוד):

נכון.

אלי דיין (העבודה):

אפילו היהדות, התורה, המסורת, הערכים אומרים ההיפך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

כל מקום אשר תדרוך כף רגלכם בו לכם נתתיו.

אלי דיין (העבודה):

עזה היא לא שלנו ומעולם לא היתה שלנו. ואגב, 'צחק שמיר בהיותו ראש ממשלה לא ביקר אף פעם בעזה.

דן תיכון (הליכוד):

רק רגע, אשקלון היא שלנו?

אלי דיין (העבודה):

היום צריכים לשמוח באשקלון על שהולכת להיות לנו שכנה טובה. כן, שכנים טובים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

משה קצב (הליכוד):

נראה אותך נכנס --

עוזי לנדאו (הליכוד):

זה טוב ל"פספוסים".

אלי דיין (העבודה):

הרי אף פעם אתם לא ביקרתם בעזה. עזה אף פעם לא היתה שלנו.

אברהם הירשזון (הליכוד):

איך אתה יודע?

אלי דיין (העבודה):

אני יודע. פעם שאלתי את יצחק שמיר. הוא אף פעם לא ביקר בעזה, הוא אף פעם לא ראה את המחנות שם, לא ראה את העוני, את השנאה, את הניכור, את קן הצרעות הזה.

משה קצב (הליכוד):

— — —

עוזי לבדאו (הליכוד):

קן הצרעות, בפתח.

אלי דיין (העבודה):

אתם צריכים לשמוח. חבל שלא נפטרנו מזה בעת הסכמי קמפ-דיוויד, וזו היתה אולי אחת השגיאות.

משה קצב (הליכוד):

— — —

אלי דיין (העבודה):

אז אתם צריכים להודות על זה שיש היום ממשלה, ראש ממשלה ושר חוץ שעשו מאמץ גדול להתפטר מקן הצרעות הזה. לכן, אדוני היושב-ראש — — —

עוזי לבדאו (הליכוד):

זו תוכנית של דודו טופז. אתה יכול להיות מרואיין משעשע.

אלי דיין (העבודה):

חבר הכנסת עוזי לנדאו, תתפקח קצת, העולם השתנה, תכיר קצת במציאות. אני מתפלל. הרי אתה חבר כנסת אינטליגנטי, אני מכיר אותך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני מודה לכבודו.

אלי דיין (העבודה):

באמת, אינטליגנטי, אדם שהיה מנכ"ל משרד ממשלתי, שניהל אותו בחוכמה, בתבונה. אגב, במשרד התחבורה – – –

היו"ר ע' עלי:

יש כאן חברי כנסת שאינם אינטליגנטים?

אלי דיין (העבודה):

יש כמה שאינם אינטליגנטים.

היו"ר ע' עלי:

יש?

אלי דיין (העבודה):

יש כמה. לא אגיד שכולם אינטליגנטים, אבל יש פה יהודי, ד"ר עוזי לנדאו, אני מכיר אותו כמי שרואה עולם. הוא גם מבקר הרבה במועצת אירופה, ואני מתפלל, אין שום השפעה, פנאטיות כזו, נוקשות כזו. לפעמים אני תמה שהוא אף מוכן לעוות מה שכתוב בהסכמי קמפ-דייוויד ולומר שזה לא כתוב. אתה יכול לומר: אני חולק על זה. אתה יכול לומר: אני לא מסכים למה שהחליטו אז. אבל לבוא ולומר שזה לא היה, שזה לא נברא ושלא הסכמנו?

אברהם הירשזון (הליכוד):

אלי דיין (העבודה):

ציונות, מה היא ציונות? הציונות דגלה בעיקרון חשוב מאוד: לא לשלוט על עם זר.

רון נחמן (הליכוד):

איפה זה כתוב?

אלי דיין (העבודה):

זה יסוד היסודות של הציונות.

רון נחמן (הליכוד):

לבנות בית יהודי בארץ-ישראל – זה היסוד.

אלי דיין (העבודה):

יושב-ראש הליכוד בא ואומר היום: אנחנו איבדנו את הרגש לארץ-ישראל, את הזכות על ארץ-ישראל, הממשלה מרמה וכו'. אלה דברים שאין להם יסוד.

הרי אנחנו אומרים: יש לנו זכות, אבל האם אנחנו חייבים לממש בדורנו את כל הזכויות? הרי גם אתם, בפיקחון של זמן מה, אמרתם: יש לנו זכות, שתי גדות לירדן, ובשלב מסוים הבנתם שזה לא ריאלי. לא מדברים פה על זכויות היסטוריות ועל רגש. מה אפשר לעשות? בא עם אחר בהיסטוריה ונמצא במקום, והרי אנחנו לא באנו לשלול זכותו של עם אחר ולא באנו לשלוט על עם אחר, ואנחנו אומרים: צריכים להתפשר.

אברהם הירשזון (הליכוד):

להתפשר, לא להתפשט. אתם מתפשטים.

אלי דיין (העבודה):

זכויות היסטוריות, זה עניין להיסטוריונים.

לכן אני שואל, אדוני היושב-ראש: בתקופות שבהן היתה מלחמת מצווה כל העם התגייס, כל העם היה חזית. מאז חלפו עשורים, העולם השתנה. עזה נשארה כקן צרעות עבור כולנו, וטוב שנפטרים ממנה. מאז אותה כניעה חלפו שנים, השתנתה המציאות המדינית, השתנתה המציאות הפוליטית. אנחנו גם רואים מה קורה שם, וגם העם הפלשתיני ישתנה. היום הוא מוכן להכיר בנו, מוכן לחיות אתנו. בואו ניתן לו את ההזדמנות. אנחנו פה הולכים לסיכונים ולסיכויים גדולים. לכן אני שואל, אדוני היושב-ראש: מה נותר לנו לעשות היום מלבד לפתוח פרק חדש, לפתוח פרק שלא יהיה בו שכול, שלא תהיה בו איבה, שלא יהיה בו ניכור, ובואו ניתן הזדמנות דווקא לערכים שלנו, לערכים היהודיים, לערכים הציוניים, לא לשלוט, ולא לערכים שחלף זמנם.

לכן, אדוני היושב-ראש, אני מתפלא כיצד הימין היום, הליכוד ואחרים, לא מגלה איזו מידה של אחריות כאשר אנחנו מגיעים לזמן הזה, שבו עוזבים את עזה, שהיתה ונותרה בשבילנו עיר לא שלנו, ואנחנו עוזבים אותה כדי לא לשוב אליה.

רון נחמן (הליכוד):

תקווה אתה מביע.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כבר אמרו חז"ל: כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם. מנחם בגין, עליו השלום, ראש הממשלה, אמר מעל דוכן זה ב-25 בספטמבר 1978, בעת הדיון בכנסת על הסכמי קמפ-דייוויד: רבותי חברי הכנסת, אני מביא לכנסת, ועל-ידיה – לאומה כולה, את בשורת השכנת השלום בין ישראל למצרים, וברבות הימים, באופן בלתי נמנע, עם כל שכנותינו. וגם אז היו בימין חסרי אמונה, נעדרי חזון, שקראו לעברו מה שקראתם היום לעבר ראש הממשלה. מעניין, באותן מלים, באותו נוסח: תפסיקו לרמות את עם ישראל. זה מה שקראו לעבר מנחם בגין גאולה כהן ואחרים, וגם יצחק שמיר לא הצביע בעד. הוא נמנע. הוא היה יושב-ראש הכנסת. והיו רבים שהתנגדו, אני עברתי על כל הרשימה ומפאת קוצר הזמן אני לא רוצה לקרוא לפניכם מי התנגד.

יהושע מצא (הליכוד):

בתור יושב-ראש הכנסת אסור היה לו להשתתף.

אלי דיין (העבודה):

ומה הוא אמר להם? הם שיסעו את הנאום שלו בביקורת, בטענה שאינו מביא שלום, לא שלום ולא כבוד, אלא מביא לנטישת הציונות, לעזיבת ארץ-ישראל. אז המחזות האלה מוכרים לנו, אדוני היושב-ראש.

אתם תמשיכו בעיוורון שלכם לא להודות שתפיסת העולם שלכם פשטה את הרגל. הסכם עזה ויריחו הוא סיכום למהלכים שמקורם בעמדת כוח ובהערכה מפוכחת לביטחון ישראל.

מתוך היכרותי את פרטי ההסכם ותהליך המשא-ומתן אני יכול לומר לכל בית ישראל, שאנו עוזבים את עזה ביד חזקה ובזרוע נטויה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

של מי הזרוע ושל מי היד? – אחת של אש"ף ואחת של ה"חמאס".

אלי דיין (העבודה):

להסכם זה משמעות אסטרטגית ראשונה במעלה. אנחנו מנטרלים את הבעיה הפלשתינית מהסכסוך הישראלי-הערבי. כל זאת על מנת להתפנות למשא-ומתן קונקרטי עם המדינות האחרות במזרח התיכון, משא-ומתן שיסיר בסופו של דבר את האיום על קיומה של מדינת ישראל ויאפשר לאזרחי מדינת ישראל שבתוכנו לתרום לבניין הארץ ולעם היהודי.

לצעירים ולילדים של בנינו נאמר היום: הגידו בגת, בשרו בחוצות אשקלון, כי אנו מצווים להשכין שלום בארץ, וכך יהיה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת אלי דיין. טוב שלא המשכת את החלק השני של הפסוק.

חבר הכנסת יהושע מצא, בבקשה.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני שר החוץ, השר לאיכות הסביבה – – –

היו"ר ע' עלי:

שרת התקשורת והאמנויות.

יהושע מצא (הליכוד):

רבותי חברי הכנסת, יום יום, וגם בשעה זו, שבה אנו מקיימים בכנסת דיון מדיני, משפחות אלשיך, ארד, באומל, כץ, פינק ופלדמן מייחלות לדעת מה עלה בגורל יקיריהן שיצאו לקרב בשליחות עם ישראל.

אנו קוראים לממשלה לעשות ככל הניתן כדי לקיים את חובתנו הבסיסית והמוסרית כלפי חיילינו ובני משפחותיהם.

אדוני היושב-ראש, הבוקר הונחו על שולחנו שני ספרים עבי כרס, האחד באנגלית, האחר בתרגום, כפי שכתוב עליו, לא רשמי, לעברית. אנחנו יודעים עד כמה רבה החשיבות של התרגום המדויק. אנחנו זוכרים את הסכמי קמפ-דיוויד, עד כמה ניתנה תשומת לב לכל מלה. אני אומר זאת כאשר אתמול קיימה הממשלה דיון בשני ספרים עבי כרס אלו. מוזר, אין לי ספק, אדוני היושב-ראש, שמעטים, אולי בודדים בבית הזה, הספיקו לעיין בשני הספרים האלה. אני מטיל ספק אם שרי ממשלת ישראל הספיקו לעיין בהם בדקדוק ולקרוא את הספרים, את הכתוב בהם. כי לא ייתכן שניתן לקרוא הסכמים, חוזים, מפות, בתוך שעות אחדות, ויהיו הממשלה הזאת ושריה המוכשרים ביותר. מה עוד שאנחנו יודעים איפה היה ראשם ביומיים האחרונים, ואלו ספרים שגורל ישראל מונח בהם.

אנחנו מקיימים כאן דיון לאשר הסכמים אלו. אני חושב, אדוני היושב-ראש, שזאת בדיחה עצובה. כי הסכמים אלו באים למעשה לעגן את הסכם אוסלו מ-13 בספטמבר, שעליו נאמר כי הוא מחורר כגבינה שווייצרית, ואיש מאתנו לא יודע מה נותר מאותה גבינה שווייצרית בספרים האלה שכאן לפנינו, וחבל.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

ההסכם הזה הוא כבר קוטג', הוא כל כך צפוף – – –

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני השר לאיכות הסביבה, הקוטג' כשלעצמו הוא די טעים לאכילה, אבל הוא נראה נורא במאסה שלו ובערבוב שלו. על כן, בוא לא נראה את זה, לא כקוטג' – – –

היו"ר ע' עלי:

אני רואה שאתה מומחה לגבינות.

יהושע מצא (הליכוד):

בביתי הילדים אוכלים גבינות ואני אוהב גבינות, גם את הגבינה המחוררת, אבל לא כהסכם, שגורל עם ישראל מונח בין החורים האלה.

על כן, משום שלא קראתי את הספרים, כרוב חברי הבית, ואולי כולם, וכרוב השרים, אני היום, אדוני היושב-ראש, לא אדבר על מה שכתוב בהסכמים האלו. ימים יבואו ונראה אם הם שווים את הנייר שעליו נחתמו, ולמה יובילו מבחינת ביטחון העם הזה. אבל אני רוצה, אדוני היושב-ראש, לדבר היום על מה שלא כתוב בהסכמים האלו.

אני רוצה לדבר על הטמנת הראש בחולות יריחו ובחולות עזה. אני רוצה לדבר היום על אותה הונאה גדולה שבהטמנת הראש הזו. משום שבהטמנת הראש הזו, בהונאה הזאת, כאשר בבית הזה, בכל נושא שהועלה סביב הסכם השלום לא פסקו, בעיקר שר החוץ, לבוא ולומר לנו: עזה, ומה אתם רוצים מעזה, וחזרו על עזה, וחזרו על ג'באליה, וחזרו על כל פינה של עזה. ריבוננו של עולם, תמיד שאלנו מה אחרי עזה. אני יודע, בהגינותו השר לאיכות הסביבה טוען למדינה פלשתינית, תובע אותה, רוצה בה. אני לא יכול לבוא ולומר שהוא מוליך שולל את הכנסת, ואני לא אומר את זה כדי לנהוג הפרד ומשול. זו התפיסה של מרצ, זו התפיסה של יוסי שריד, זו אמונתם, זו הכרתם. אבל כששר החוץ מתייצב בפני הבית הזה, אני יכול לומר שהוא טומן ראשו בחול במתכוון, והוא מציג את האשליה בפני העם, ואומר, עזה, עזה ועזה. יריחו, הוא נוגע בה במקצת, כי הוא יודע שעדיין יש רגש חזק כלפיה.

מה אחרי עזה? מה עם יהודה ושומרון? למה אתם לא מדברים בריש גלי? ידידי השר לאיכות הסביבה, מכובדי, אתה עומד לדבר היום, בעוד כמה דקות. בוא, תאמר בגלוי לעם: יש לנו כוונה למסור אותה, יש לנו כוונה להוביל למדינה פלשתינית, אנחנו לא טומנים ראשנו בחול, ההסכם הזה הוא הסכם ביניים בלבד, עד אשר הם יתבססו. בכלל אנחנו מתדיינים כעת, האם צריך את שלב הביניים של חמש שנים, אולי נלך כבר עכשיו להקמתה של המדינה. אבל השרים האחרים – ראש הממשלה לא אומר את זה. הוא אומר, לא תקום מדינה פלשתינית, והשר שריד וחבריו שותקים, כי הם אומרים, למה לערער עכשיו את ההסכמה הרחבה הזאת שיש לנו. נשתוק, ממילא זה מוביל למדינה פלשתינית.

אני אדבר על הקטע האחר שלא כתוב בהסכם. ראש הממשלה מתגאה היום, וחוזר ומתגאה: אנחנו לא נפנה יישובים. אבל בואו נדבר על מה שלא כתוב בהסכם, בואו נדבר על ייבוש היישובים. מסתובב לו שר הבינוי והשיכון ובכותרות ענק הוא מקים את צעקת הרחמים על המתיישבים ואומר: המתיישבים שוכבים לי בפתח המשרד על הכבישים, הם רוצים בתים, הם רוצים לעזוב. יכול מאוד להיות שיש כאלה. אני לא כופר במה שהוא אומר, אני לא מטיל ספק. זה לא בהמוניהם. אבל בסך הכול אתם, הממשלה, יוצרים אווירה של נטישת היישובים. הפכתם את היישובים האלה כלי משחק בנושא הזה, כלי משחק שגורם עוגמת נפש במשפחה, ויש משפחות שבאות ותובעות דיור חלופי. ואתם אומרים, אנחנו ביישובים לא ניגע, כאשר יש לכם כוונות ברורות שהיישובים האלה יינטשו. אנחנו שומעים את מנהיגי אש"ף אומרים בתוך המשא-ומתן: את הבתים שם אנחנו ניקח, ואתם לא

יוצאים נגד אותן אמירות ואומרים להם – עד כאן. שום בית ביהודה ובשומרון לא יעבור לפלשתינים, שום רחוב לא יעבור לפלשתינים.

בואו נדבר על הביטחון, שאתם כל כך מתפארים בו. אני משוכנע, ואין לי צל של ספק בכך שממשלת ישראל נתנה תשומת לב מרבית לנושא הביטחון, כפי שכתוב פה. אין לי ספק בזה. אני אשים את ממשלת ישראל, חס וחלילה, ברצון שנפש אחת בישראל תיפגע? חס וחלילה, ואינני אומר זאת בציניות. אבל, עם זה, מה יקרה כאשר באותה נשימה אתם אומרים שערפאת התחייב למנוע את הטרור במקום שבו הוא יושב? מכאן מסתבר שהוא לא התחייב לכך היכן שהוא לא יושב. ואז יהיה בישראל טרור שיבוא מג'נין או משכם. מה תאמרו לנו אז? – הוא לא יושב שם. בספרים לא כתוב איך מונעים טרור, ומה תעשו כשהמצב הביטחוני יתדרדר כאשר יכו בנו ממקומות אחרים, ולא דווקא מיריחו?

אני שומע את הצלצול, ואני רוצה ללכת לקראת סיום. אתם משחררים 5,000 עצורים, ואומרים שהם לא פגעו בנפש ישראלית. יד על הלב, השר שריד, יד על הלב. אני מבין אותך. אתם, אנשי מרצ, אומרים: נשחרר, אנחנו לא צריכים אותם, ילכו להם לשטחם. אני מבין את התפיסה הזאת שלכם. אבל לבוא אל העם ולספר סיפור, שלא יכול להיקלט, ולומר שמדובר במי שידיו לא שפכו את הדם הזה, האומנם? הם יושבים על מה? על לא עוול בכפם? הם יושבים שם, על מה? האם לא על התססה, לא על שגרמו לשפיכות דמים? והרי ידוע המקרה הברור מבין מגורשי לבנון, אותו נער ששחררתם, וכעבור שבוע או שבועיים התברר שהוא נעצר לא על-פי אותם קריטריונים. זה נער מבוגר במקצת, בן 18 או 19, שביצע רצח בלב ישראל. אני נאמתי כאן בעבר בעניין זה והבאתי את שמו, והפרטים ישנם. אז איך אפשר לבוא ולומר שנשחרר 5,000 נקיים? תאמרו שמשחררים מחבלים, כי אנחנו רוצים להשתחרר מהם. אני יכול לומר לכם, וזה לא כתוב, שאתם לא תוכלו למנוע את החדירה שלהם ללב ישראל, כי בתוכם יש חומייניסטים רוצחים.

ועכשיו, האמנה הפלשתינית. מה אומר היום ראש הממשלה? הוא אומר: במושב הקרוב. וזה ציטוט דבריו. זה רציני? השר שריד, זה רציני? מה פירוש המושב הקרוב? זה כמעט כמו ההסתדרות, ותסלח לי שאני קופץ עכשיו לנושא אחר. עד היום אתה לא יודע מתי הברפלד יכנס את ועידת ההסתדרות. יש לו שישה חודשים. הוא יכול לומר "בוועידה הקרובה", והוא יכול למשוך את זה שנה. ערפאת, להבדיל אלף אלפי הבדלות, חס וחלילה, לא מסוגל לכנס מושב קרוב, לא בקרוב ולא בעתיד. אז הוא יבטל אמנה פלשתינית?

ואתם, באתם בשמחה והבאתם לבית הזה את הבשורה הגדולה על-אודות ביטול האמנה הפלשתינית. יכול להיות, השר שריד, שבעיניך זה לא חשוב. אבל זה חשוב בעיניו של ראש הממשלה, זה חשוב בעיניו של שר החוץ פרס.

ועכשיו משפט אחרון, אדוני היושב-ראש. זכות השיבה היא דבר חמור מאוד. וגם זה סתום, כפי שהוא כתוב. ביקורי הקיץ יציפו אותנו בעשרות אלפים, עד שלא יהיה פיקוח עליהם.

ועכשיו, משפט אחרון, אחרון ממש, ואני אקצר. אדוני סגן שר הביטחון מוטה גור, אני הזכרתיך לפני יום ואמרתי ששמך יירשם באותיות זהב בתולדות עם ישראל; שמך ושמו של ראש הממשלה בשל המעשה האדיר, האדיר, של שחרור ירושלים. הזכרתי את הקריאה שלך: "הר-הבית בדינו". יש לי ההקלטה של דבריך, ועד היום, כשאני שומע זאת השיער סומר משמחה. כשבאים אלי אורחים ובהזדמנויות מיוחדות אני משמיע את ההקלטה המקורית הזאת.

מוטה, סגן שר הביטחון, האמן לי שבאופן מעשי העיר הזאת מחולקת. אין מטיילים בה. פוחדים להלך בה. בחדר יש לי תמונות שהראיתי אותן לשר המשטרה, והוא אמר לי: זה לא ברובע היהודי, זה בחברון. מדובר בתמונות של שוטרים פלשתינים במדי צבא בתוככי הרובע היהודי, וכתוב "אל-קודס" בכותרת, והם מתהלכים בתוככי הרובע היהודי. אתם זוכרים בוודאי את התמונה של אותו יהודי דתי שחוטף בעיטה בין הרגליים, איזו תמונה איומה ונוראה, ומה היא מזכירה לנו. מציאות עגומה בעיר הזאת, שאתה היית בין ראשי המשחררים אותה.

אני יודע שיש קונסנסוס מוחלט, ואני לא מטיל ספק בכך שאיש ממפלגתך לא רוצה לחלק את העיר הזאת – –

משה נסים (הליכוד):

נו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ביילין מוכן.

יהושע מצא (הליכוד):

אמרתי, ממפלגתך. אולי.

היו"ר ע' עלי:

אתה צריך לסיים.

יהושע מצא (הליכוד):

אני מסיים.

אבל, אדוני סגן שר הביטחון, הם אומרים במפורש, חוזרים ואומרים, חוזרים ותובעים: בלי ירושלים בירת פלשתיין לא יהיה הסכם. ואתם לא דוחים את הדברים האלה על הסף, ואינכם אומרים שאם לא יהיה הסכם לא תשבו לדבר אתם. תצילו את ירושלים. תצילו את סביבותיה, תצילו את בית-אל, תצילו את ערי הלוויין סביבה, מפני שערי הלוויין הן ששומרות על הביטחון של בירת ישראל, שבלעדיה אין קיום לעם ישראל.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת מצא. חבר הכנסת עמנואל זיסמן, בבקשה. אחריו – השר יוסי שריד.

דן תיכון (הליכוד):

כמה נואמים רשומים עדיין?

היו"ר ע' עלי:

שישה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מקווה שאני מביע את הדעה של רובנו, אם לא של כולנו, כי השלום הוא יעד ראשון במעלה – –

עוזי לבדאו (הליכוד):

לא.

עמנואל זיסמן (העבודה):

– – ומאז ומתמיד אנו רואים בו – – –

עוזי לבדאו (הליכוד):

לא. ביטחון לציבור היהודי עומד לפני השלום.

עמנואל זיסמן (העבודה):

— — — ומאז ומתמיד אנו רואים בו ערך אוניברסלי וגורם חשוב לקיומה ולעתידה של מדינת ישראל.
אנחנו רוצים בשלום, ומדינת ישראל זקוקה לו.

מפלגת העבודה לא הסתירה מעולם, לא לפני הבחירות ולא אחרי הבחירות, שהיא שוללת את הסטטוס-קוו של שליטה באוכלוסייה פלשתינית, ומתנגדת לסיפוח, ומחייבת יוזמה ישראלית עקבית לשלום על בסיס פשרה טריטוריאלית, והעיקרון של שטחים תמורת שלום הוא ביטחון לישראל.

סיפוח לישראל של השטחים המאוכלסים בצפיפות בתושבים פלשתינים יוביל למדינה דו-לאומית ולעימותים פנימיים קשים. ואילו המשך השליטה בכל השטחים זה מצב בלתי נסבל לאורך ימים, וגורם להשחתה מוסרית בחברה הישראלית.

הופיע ראש הממשלה לשעבר יצחק שמיר, ואני חייב לומר שגם כאשר הייתי חבר ועדת החוץ והביטחון אמרתי לו שהוא עקבי באופן עיקש, והוא העלה כאן היום גרסה חדשה, מדוע ישראל לא סיפחה גם כשהליכוד היה לבד בממשלה עם שותפיו ויכול היה לספח. ויצחק שמיר מסביר: לא סיפחנו, כי זה שלנו, זו ארץ-ישראל. אנחנו יכולים לספח שטחים שהם שטחים היסטוריים שלנו? שאלתי אותו אז בקריאת ביניים: מה עם רמת-הגולן? והוא לא נתן תשובה, ושלא כדרכו הוא ענה לי בחוסר נימוס.

לא סיפחת, שמיר, כמו שאתם, חברי הליכוד, לא סיפחתם, כי זה נוגד את החוק הבין-לאומי, כי השטחים היו מוחזקים מבחינת החוק הבין-לאומי, כי לא רציתם להגיע לעימות שיכול היה לפגוע בעתידה של מדינת ישראל ולפגוע בידידותנו עם מדינות המערב, ובעיקר עם ארצות-הברית. גם לא היה לכם רוב לעשות זאת, כי חלק מחבריכם בכנסות השונות, כאשר יכולתם לשלוט לבד, לא היו נותנים יד לסיפוח. לכן לא סיפחתם.

אנחנו יודעים שזה שלב נוסף בתהליך השלום — — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זיסמן, רק להשכלתך, רמת-הגולן היתה נחלת ראובן וגד וחצי שבט המנשה לפני כיבוש ארץ-ישראל.

עמנואל זיסמן (העבודה):

הרי אתם אומרים שרמת-הגולן היא חלק מארץ-ישראל. אתם אומרים שעזה היא חלק מארץ-ישראל. חוק רמת-הגולן זה סיפוח של רמת-הגולן, ולכן זה סותר סתירה יסודית את הדברים של שמיר. הוא לא יכול להופיע פה ולומר: אני לא סיפחתי כי אנחנו לא מספחים דברים ששייכים לנו מההיסטוריה. הוא לא סיפח כי הוא לא יכול היה להעז לעשות את זה נגד החוק הבין-לאומי, נגד העולם המערבי, נגד ארצות-הברית, ולא היה לו רוב, גם בסיעה לא כולם היו מזדהים אתו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ע' עלי:

אם הנואם מסכים, אני לא אתנגד.

עמנואל זיסמן (העבודה):

יש לי כמה ארגומנטים חשובים שהם קרובים גם ללבך.

היו"ר ע' עלי:

אתן לך עוד דקה. חבר הכנסת לנדאו, בבקשה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני מבקש להפנות את תשומת לבו של חבר הכנסת זיסמן, מעמדה המשפטי של רמת-הגולן חזק ותקיף יותר מאשר מעמדה המשפטי של ישראל בגבולות "הקו הירוק". לאחר 1948 הוחל החוק והמשפט של מדינת ישראל על אזורים כמו לוד, רמלה וכן הלאה, בצו של מושל צבאי. ואילו על רמת-הגולן הוחל הצו על-פי החלטת הכנסת. מה שאתה בעצם אומר, לשיטתך, רמת-הגולן איננה חלק מארץ-ישראל, כי הכנסת החילה עליה את הדין והמשפט, אבל מה שעשה המושל הצבאי חזק יותר?

עמנואל זיסמן (העבודה):

מה שאני אומר, שאתם מאמינים בארץ-ישראל השלמה, גם אני מאמין בארץ-ישראל השלמה. ההבדל ביני לבינך הוא בזה שאני מוכן לויתורים למען שלום ולויתורים הדדיים, ואתה לא מוכן כי אתה רוצה "אף שעל". אותו דבר היה לפני שקמה מדינת ישראל. אתם הייתם מקסימליסטים, אנחנו היינו מינימליסטים – קמה מדינת ישראל.

חבר הכנסת עוזי לנדאו, אני לא אגיד דברים שהם חסרי טעם כקומפלימנט, אבל אני מכבד אותך ואתה יכול להאמין. אני זוכר את 1974, אני זוכר את ההפגנות נגד הסכם הפסקת האש ואחרי זה נגד הסכם הפרדת הכוחות עם מצרים. אנחנו אמרנו שחייבים לעשות את זה כי זה יביא שלום. תראה מה קרה, אתם הפגנתם נגד הסכמים על הפסקת אש והפרדת כוחות, ואחרי זמן לא רב חתמתם על הסכם, שאני תמכתי בו, אנחנו תמכנו בו, והחזרתם את הכול. תחשוב על זה. אותו דבר היה בפינוי לבנון.

אני לא תיארתי לעצמי שנגיע לאוטונומיה כזאת. אוטונומיה היא הסדר נפוץ בעולם. אוטונומיה עם סמכויות כה רחבות – לא העליתי על הדעת שנגיע לזה. מי שאשם זה אתם. אני חשבתי שאתם תיתנו ממשל עצמי כפי שהתחייב לו מנחם בגין בהסכמי קמפ-דייוויד, ואז היו סמכויות הרבה יותר מצומצמות. אם הגענו לאוטונומיה כזאת זה מפני שבזבזנו 15 שנים.

מאחר שלא נשאר לי הרבה זמן, אני רוצה לומר שאני אצביע הערב בעד ההסכם. אבל אני רוצה להגיד בצורה הכנה והגלויה ביותר, שאני לא אוכל להצביע בעתיד אם לא יהיו כמה דברים שהם מבחינתי קווים אדומים. אגיד מה הם הקווים האדומים שלי. לכם אין בכלל קווים. לי יש קווים שביחס אליהם אני מוכן לסגת, אני מוכן להתפשר, אני מוכן לוותר; יש לי גם קווים שאני לא מוכן לעבור אותם בשום פנים ואופן.

הקו הראשון הוא מה שכתוב בהסכם; אקרא מה שכתוב פה. המשטרה הפלשתינית – שאתם הסכמתם לה – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא.

עמנואל זיסמן (העבודה):

כתוב. אראה לך למה הסכים מנחם בגין. משטרה חזקה, אפילו שיתוף של ירדן, משטרה לא עם מקלות. לפני 15 שנה הסכמתם לזה.

כתוב בהסכם: המשטרה הפלשתינית תאכוף אמצעי ביטחון מיוחדים המכוונים למניעת הסתננויות מעזה לקו התיחום או הכנסת כלי נשק, תחמושת וציוד נלווה לאזור הביטחון, למעט נשק כך וכך.

אם הסעיף הזה לא יקיים על-ידי המועצה הפלשתינית וערפאת בראשה – מתקבל על הדעת שבפרק זמן סביר אחרי שהשליטה עוברת אליו הוא יוכל להשליט חוק וסדר – אם הוא לא יוכל לקיים את ההסכם הזה, אני נגד הרחבת האוטונומיה ליתר האזורים ביהודה ובשומרון. פה נאמר במפורש. אני יודע מה אתם אומרים, שהוא יקיים את הביטחון ויילחם בטרור בתוך עזה, אבל הוא לא ימנע מעבר לעזה. לא בא בחשבון בשום פנים ואופן. זה מבחן ממדרגה ראשונה. בדיוק כמו שאני מקבל שעכשיו, אני לא רוצה להגדיר כמה זמן, אבל בתוך זמן סביר, מתקבל על הדעת, הוא חייב לשנות את האמנה הפלשתינית.

יהושע מצא (הליכוד):

במושב הקרוב.

עוזי לבדאו (הליכוד):

יעלו עשבים בלחייך.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אם הוא לא ישנה את האמנה הפלשתינית, אני לא אצביע בעד הסכם נוסף להרחבת האוטונומיה.

יהושע מצא (הליכוד):

רשמנו.

רון נחמן (הליכוד):

גם אביגדור – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

אל תגיד אביגדור. אתה מסכים למה שאני אומר? אתה מחייב? אם אתה מחייב, למה אתה צריך להפריע לי?

אני אומר דבר שלישי. מאחר שבשנה השלישית יתחיל משא-ומתן על הסכם הקבע, הסכם הקבע כלול גם בהסכמי קמפ-דייוויד והוא כלול גם בפתיחת ועידת מדריד. השאלה היא מה עושה ממשלת ישראל יחד אתנו – ואני קורא לכם להתאחד ולהתלכד סביב הדברים האלה. כמי שמאמין שאין רק ירושלים בירת ישראל המאוחדת ובריבונות ישראל אלא יש ירושלים וסביבותיה, וכמי שמאמין שבקעת-הירדן היא חלק בלתי נפרד של ישראל לעת שלום, אני אומר שצריך לחתור ולפעול בהתמדה ועקביות לעלייה, לאכלוס ולחיזוק היישוב הזה.

עוזי לבדאו (הליכוד):

למה יורדת העלייה?

עמנואל זיסמן (העבודה):

יש עלייה. יש עכשיו יותר עלייה מאשר בחודשים האחרונים לשלטון ממשלת הליכוד.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ירידה של 15%.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לנדאו, הנואם צריך לסיים.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני רוצה לסיים.

חבר הכנסת בנימין נתניהו אמר היום את המשפט הבא: אנחנו בעד מקסימום אוטונומיה, נגד מדינה פלשתינית. אני בעד אוטונומיה מלאה ונגד מדינה פלשתינית. אני קורא לחבר הכנסת בנימין נתניהו –
--

יהושע מצא (הליכוד):

תצטרף אלינו.

עמנואל זיסמן (העבודה):

לא. אתם צריכים לתמוך. זה הקו שלנו. הקו הוא הבטחת האינטרסים הביטחוניים של מדינת ישראל.

יהושע מצא (הליכוד):

מייד תשמע את השר שריד, הוא כול-יכול בממשלה הזאת.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אם שלשום הצטרפו השר שריד ומפלגתו להצעת החלטה של תשע סיעות בכנסת, 115 חברי כנסת, ובה מדובר לא רק על ירושלים מאוחדת בירת ישראל, אלא ירושלים וסביבותיה, אני רואה בעמדה הזאת של השר שריד עמדה פטריוטית, וסביב זה אנחנו צריכים להתאחד.

אילו יצאתם מן המדיניות האווילית שאתם מנהלים עכשיו כסיעה וכמפלגה, הייתם מחזקים את המגמות ואת המטרות הביטחוניות והלאומיות שלנו.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת עמנואל זיסמן. השר יוסי שריד, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת רון נחמן.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ידידי וחברי חבר הכנסת מצא, שהאזנתי בדריכות לדבריו, תהה, הטיל ספק, האם ההסכם, הספר הזה שהונח על שולחננו, אומנם נקרא על-ידי חברי הכנסת ברובם או אפילו על-ידי השרים. אני בטוח שחבר הכנסת מצא יאמין לי, הרי הספר הזה לא צנח ברגע אחד מן השמים, הרי הוא נכתב פרקים פרקים. אני בטוח שחבר הכנסת מצא יאמין לי אם אומר לו, שכעוזר של ראש הממשלה ושל שר החוץ שהיה מעורב בחודשים האחרונים במשא-ומתן, יהיה סמוך ובטוח שאני מכיר את הפרטים.

יהושע מצא (הליכוד):

אני לא מטיל ספק. אתה כמעט אביו מולידו.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

יש בזה מידה עצומה של הגזמה, אבל אני בהחלט מכיר את הפרטים. אבל דווקא משום שאני מכיר את הפרטים, ברשותך וברשות היושב-ראש, אינני רוצה לעסוק היום בפרטים, לא בפרט זה ולא בפרט אחר, אף שיש לי פיתוי מסוים לעשות את זה, ואגיד לכם גם למה. שמעתי כמה מדברי המשתתפים, כמה מן הנואמים. אם לא יודעים, זה בסדר. לדבר מכוח האי-ידיעה זה אפילו קל. אני חושד לפחות בחבר כנסת אחד, הלוא הוא חבר הכנסת בנימין נתניהו, שאולי הוא כן קרא ואולי הוא כן הבין, אבל הוא מסר כאן פרטים שאין להם שחר, אין להם שום אחיזה במציאות, דברים מופרכים מעיקרם. אבל החלטתי שלא אבזבז ולא אשחית את זמני ואת זמנכם היקר כדי להשיב או להכניס דיוקים בדברים שהם דברים חסרי יסוד.

אני רוצה שלא לעסוק בפרטים. אני רוצה לעסוק אולי יותר בכללים. אמר חבר הכנסת מצא, ולא רק הוא, שההסכם הזה – כפי שנאמר בשעתו על הסכם אוסלו – יש בו אולי הרבה חורים. קודם כול, אין חלקי עם אלה שמציירים את המצב באופן אידילי. אני שמעתי כאן כמה חברים, אולי דווקא מהאגף שלי, מהאגף של השותפים הפוליטיים שלי, שמעתי כאן היום דברי שיר, חזון אחרית הימים. ובכן, הימים אינם ימי אחרית הימים ועדיין יש הרבה בעיות והרבה קשיים ואין מקום לשיר מזמור.

אבל, יש מקום לתקווה. בהחלט יש מקום לתקווה. יש סיכוי. ממה נובעים הפגמים האלה בהסכם? – ויש פגמים בהסכם. אני רוצה לומר לחברי הליכוד: הפגמים נובעים לא מן ההסכם אלא מן המציאות. מה אתם עשיתם לנו במשך 15 שנה – ואני מוכרח לומר לשבחכם שלא הסתרתם את כוונתכם, אני משבח אתכם על גילוי לבכם – אתם אמרתם במפורש ובמוצהר, ומבחינה זו אין שום חידוש גם בדיון של היום, אם כי חשוב שהוא מתקיים, אמרתם שאתם עושים מה שאתם עושים כדי לבלום וכדי לסכל את האופציה המדינית של המחנה הזה.

אני מוכרח לומר שעשיתם את זה ביעילות, וידכם היתה על העליונה.

יהושע מצא (הליכוד):

חסרו לנו חמש שנים.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

חסרו לכם חמש שנים. ובעוד חמש שנים יכול היה הגולל להיסתם. ובכן, מה הטענה שיש לכם כלפינו? אנחנו באנו אולי דקה לפני שתיים-עשרה. לפעמים, כאשר יש לי סיוט, אני חושב שאולי בשעה השתיים-עשרה, ולפעמים, כאשר יש לי ממש ביעות לילה ואני נשטף זיעה קרה, אני חושב שאולי זו דקה לאחר השעה השתיים-עשרה. מה ציפיתם מאתנו? שאנחנו נבוא ונאמר: מה שהיה היה, כלה ונחרצה, נפל הפור, אנחנו מרימים דגל לבן?

אנחנו מנסים עכשיו להתמודד עם מציאות בלתי אפשרית שאתם יצרתם אותה במודע. ולכן נקלענו למצב – נדמה לי שכבר אמרתי בעבר את הדברים – שאנחנו צריכים עכשיו לתפור חליפה לאדם שהוא גם קיטע, גם פיסח, גם גידם ויש לו גם חטוטרט על גבו. יש אמן כזה, יש חייט אמן כזה שיכול לתפור חליפה כזו?

אתם בכוונת מכוון ובמודע, מישהו היה אומר במזיד – זו היתה זכותכם, אבל מדוע תשללו את זכותנו? זו היתה זכותכם. היתה לכם תוכנית מדינית, ביקשתם לממש אותה. ובכן, מה, אנחנו נרים ידיים?

השבח לאל, צדקה עשה לנו הקדוש-ברוך-הוא שבאמת תפסנו את המציאות הזאת אולי בזנבה לפני שהיא נשמטה ולפני שהיא חמקה, ואנחנו מנסים עכשיו לברוא מציאות חדשה. הזכות שהיתה לכם אין לנו? לכם היתה זכות להתנחל, לנו אין זכות שלא להתנחל?

יהושע מצא (הליכוד):

עם ממשלת אחדות עשינו את זה. 15 שנה יחד אתם.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

חבר הכנסת מצא, אני רוצה לומר לך שבטענה הזאת יש מידה של צדק. זו אולי הסיבה – אני כבר מתבגר ואני לא בדיוק זוכר – יכול מאוד להיות שזו הסיבה לכך שעזבתי את מפלגת העבודה ב-1984, כאשר היא הלכה לממשלת אחדות לאומית. יכול להיות. אני לא זוכר בדיוק. אבל היום זו מפלגת עבודה אחרת.

יהושע מצא (הליכוד):

מאתמול בטח.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אנחנו רוצים לברוא מציאות שונה מן המציאות שאתם ניסיתם לברוא. יש כאן ריטואל של הרבה מאוד שנים, ואני מוכרח לומר שאני לא מאושר ממנו. אני בכלל לא חושב שצריך להיתלות באילנות, אפילו הם אילנות גבוהים. היו תקופות שהיו נתלים בדוד בן-גוריון, ומי לנו באמת גדול מדוד בן-גוריון? אבל למה לנו להיתלות באילנות גבוהים? אם אנחנו חושבים שדבר הוא על-פי השכל הישר ועל-פי שיקול הדעת שלנו, יש לנו שיקול דעת, לכל אחד מאתנו; אם אנחנו חושבים שהדבר הוא נכון, שנכון לעשותו – נכון לעשותו ואנחנו נעשה אותו; ואם לא – אז לא.

מדוע אני אומר את זה? לפני שאני מגיע למנחם בגין, עליו השלום, אצל דוד בן-גוריון אפשר למצוא הכול. אני לא אומר את זה בביקורת. היו תקופות שונות, נסיבות שונות, אחרות, שינוי של מצבים. הוא לא היה אדם דוגמטי, על-פי שינוי המצב הוא גם שינה את דעתו. אתה יכול למצוא אצלו דבר ואתה יכול למצוא אצלו היפוכו של דבר.

עכשיו נתלים בדבריו או במעשיו של מנחם בגין, כאילו יש בהם כדי להצדיק או שלא להצדיק דברים מסוימים. אבל מכיוון שנשמעו כאן, בעיקר מפי ראש הממשלה לשעבר יצחק שמיר, דברים שהתייחסו למה התכוון בגין ולמה לא התכוון בגין, אני אינני יודע – לא הייתי איש קרוב אליו, אם כי קיימנו יחסים מיוחדים כלשהם – אינני יודע למה הוא התכוון. אני יודע דבר אחד, מה הוא עשה.

אצביע על שני דברים שהוא עשה. על כך לא יכול להיות ויכוח. מנחם בגין עקר את כל היישובים בסיני. על זה יכול להיות ויכוח? לא נתקררה עליו דעתו עד שהוא גם הרס אותם עד היסוד, קעקע אותם עד היסוד.

האם יכול להיות ויכוח על כך שמנחם בגין נסוג מסיני עד המילימטר האחרון? על זה הרי לא יכול להיות ויכוח.

אני שואל, הרי מדובר באנשים בני-דעת, אתם אנשים בני-דעת, האם לאחר שנקבע התקדים, יש סיכוי גדול יותר או גדול פחות להשיג תנאים אחרים כאשר אנחנו באים לדבר עם מדינות ערביות נוספות? נניח שמנחם בגין הגדול אמר: זה לא יהיה תקדים. יכול להיות שהוא האמין, והיתה לו נטייה כזאת להאמין בהבל פה, אבל האם הבל פה בונה עולם? הרי המעשה הוא הקובע. והתקדים נקבע.

מה הטענות שיש לכם אלינו על כך שאנחנו מנסים לראות אולי אפשר בכל זאת שלא לחזור על התקדים של מנחם בגין? ועכשיו זה קשה. רגלינו קשורות, ידינו אסורות, רגלינו לנחושתיים הוגשו.

רון נחמן (הליכוד):

שמשון דער נעבעכדיקער.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

זה מאוד מאוד קשה. אבל אנחנו לא בורחים מדברים קשים.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אבל אני יכול להביא דוגמה נוספת ממה שמנחם בגין עשה. אפשר להתפלפל עד מחרתיים, זה לא יעזור לאיש.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

הרי אי-אפשר ללמד סניגוריה על כל מה שנאמר ועל כל מה שנעשה, אפילו על-ידי אנשים שאנחנו מעריכים. אביא לכם דוגמה. היתה אשה, עליה השלום, שמה זה אני מעריך אותה, אני עפר לרגליה – גולדה מאיר. היא אמרה פעם אחת דבר משונה מצד אחד ומשונה מאוד מצד שני. היא אמרה: אין עם ערבי פלשתיני. זה היה כמובן דבר הבל.

רון נחמן (הליכוד):

אבל היא צדקה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

היא טעתה והטעתה. אבל בדבר ההבל הזה היתה מידה רבה של תבונה. איך זה מתיישב? אם אין עם ערבי פלשתיני, אז אין בעיה. אז אין עם, אז אין לו גם זכויות ואין בכלל בעיה. אבל מנחם בגין לא הלך בדרכה של גולדה מאיר, הוא לא אמר: אין עם ערבי פלשתיני, הוא הלך לקמפ-דיוויד – –

משה קצב (הליכוד):

הוא אמר ועוד איך.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

– – וחתם. אומנם אנחנו יודעים אחר כך את הפלפול בנוסח העברי: ערביי ארץ-ישראל, אבל זה נלעג. אבל הוא חתם שחור על גבי לבן על הנוסח המקורי, שהוא הנוסח ואין בלתו. הוא חתם על "THE LEGITIMATE RIGHTS OF THE PALESTINIAN PEOPLE", וכל אדם בר דעת יודע שמדובר בזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתיני.

משה קצב (הליכוד):

אין עם פלשתיני.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אין עם, אבל על זה הוא חתם. הרי זו הבעיה. אז למה הוא לא הלך בדרכה של גולדה מאיר, שאין עם?

משה קצב (הליכוד):

אתם אמרתם זכויות פוליטיות, הוספתם פוליטיות.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

זכויות לגיטימיות, ידידי חברי הליכוד. אני שואל שאלה, מהי הזכות הלגיטימית, האלמנטרית של עם כלשהו אם לא זכותו להגדרה עצמית? איזו זכות אחרת יש לו? לנשום אוויר? לשתות מים? לחיות על האדמה הזו? מהי הזכות האלמנטרית של עם כאשר נקבעת העובדה שהוא עם?

יש כאן בבית המון אנשים מוסריים מצד זה ומצד אחר, אני לא כל כך מוסרי, והם אומרים שזה לא מוסרי לשלוט בעם זר. אני רוצה לומר לכם דבר שאולי תופתעו לשמוע דווקא מפי. במאבקים קיומיים אני לא כל כך מתעניין בשאלות מוסריות. אני יודע שמותחים עלי ביקורת גם בתוך תנועתי בעניין זה. אני לא כל כך מוסרי. כולכם יותר מוסריים ממני, בסדר. לו היתה עומדת אך ורק הבעיה המוסרית, יכול להיות שהיינו מתגברים.

והרי כל הזמן הממשלה הזאת מואשמת בכך שהיא נותנת המון לפלשתינים. נאמרו פה דברים אפילו במושגים של כתב כניעה. אז בואו נבדוק לרגע מה הממשלה הזאת נתנה לפלשתינים. היא נתנה לפלשתינים את רצועת-עזה. אני מודה לאלוהים שהפלשתינים הסכימו לקחת את רצועת-עזה. הרי אתם הייתם מוותרים על רצועת-עזה כאשר ויתרתם על כל סיני עד המילימטר האחרון, אלא מה? הנשיא סאדאת לא ביקש את רצועת-עזה. למה? כי הוא אידיוט. הוא לא מבין, גויים, אין להם שכל והם לא מבינים מה טוב. הוא לא הבין שעזה זו מציאה שצריך לעוט עליה. אנחנו עם חכם ונבון, כידוע, הגניוס היהודי, רק אנחנו בכל העולם היינו מוכנים לקבל על עצמנו את רצועת-עזה, את המקום הנורא. אני לא רוצה לקרוא לו קן צרעות. מה זה קן צרעות? יש שם צרעות? עזה היא ארץ תלאובות. זה אחד המקומות הקשים ביותר בעולם.

תראו עד כמה זה אבסורד, מה שאתם אומרים. מה נתנו להם? ברצועת-עזה, שכידוע אנחנו שם מכוננים – – –

יהושע מצא (הליכוד):

מה אחרי עזה?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני אגיד מה אחרי עזה. מכוננים עפרות ארצנו, ברצועת-עזה, במשך 27 שנים, אנחנו במפעל הציוני האדיר שלנו, אני אומר ציוני במרכאות כפולות ומכופלות, הצלחנו להביא לשם 4,000 מתנחלים. בכל שנה ברצועת-עזה הריבוי הטבעי הוא 40,000. זאת אומרת, שבשנה אחת יש ריבוי טבעי – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא יכול להיות.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, תלך, תבדוק, תחזור ותגיד מה שאתה רוצה. הריבוי הטבעי הוא פי עשרה יותר ממה שאנחנו יושבים במשך 27 שנים. אני שואל: כך אנחנו שולטים בעזה? יש לנו סיכוי? זה עניין מוסרי בכלל? הרי אין יכולת לשלוט בעזה.

אתם יודעים מה אנחנו עושים לצבא שלנו? אנחנו הופכים אותו לצבא כיבוש. אם אנחנו באמת רוצים להשאיר אותו בעזה אל מול הילדים ואל מול האבנים, בג'באליה, בנוסיראת ובשאטי, אנחנו הופכים אותו כמו ידינו לצבא כיבוש. עכשיו אין לנו איומים מבחוץ? אתם אנשי ביטחון, אתם אנשים שדואגים לקיום, הקיום הישראלי באמת מאיום על-ידי עזה, או על-ידי, חס וחלילה, אפשרות שביום מר ונמהר תיפתח על ישראל מלחמה והצבא צריך להיות מוכן, ואז הצבא שלנו יהיה צבא הכיבוש הכי טוב בעולם, אבל לא צבא המלחמה הכי טוב בעולם. זו דאגה ביטחונית?

אני רוצה לומר משהו על דבר שכבר הפך להיות כמעט בדיחה. אמרו: הממשלה הזאת, ראש הממשלה – לפעמים לראש הממשלה יש ביטויים כאלה קולעים – אמר הצ'ופצ'יק של יריחו, וכמה צחוק כבר היה על הצ'ופצ'יק של יריחו, ותראו מה קרה לצ'ופצ'יק הזה שהוא כבר לא צ'ופצ'יק, הוא כבר מכסה את כל מפת הארץ מקצה הארץ ועד סופה. אז אני רוצה לומר משהו על הצ'ופצ'יק הזה. הפלשתינים רצו 700 קמ"ר, זו היתה דרישת הפתיחה שלהם. אנחנו אמרנו 25 קמ"ר. אוי לנו כי הושברנו, כניעה ישראלית מוחלטת, מ-25 קמ"ר אנחנו הגענו ל-54 קמ"ר. ולהוסיף פשע על פשע, אסון על אסון, בפגישה האחרונה הואיל ראש הממשלה להוסיף עוד 6 קמ"ר, יחד 60 קמ"ר, לעומת התביעה של 700 קמ"ר המקורית של הפלשתינים ולעומת 25 קמ"ר שלנו בהצעה המקורית. 60 קמ"ר זה שבר של אחוז מכלל שטח הגדה המערבית, שבר של אחוז. אני שואל: זה לא צ'ופצ'יק? ואם זה לא צ'ופצ'יק, אז מה צ'ופצ'יק? מה רציתם שניתן?

עוזי לנדאו (הליכוד):

זה אחוז אחד. קודם כול דייק.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, הראש המתמטי של הכנסת, חישוב ומצא שזה אחוז אחד.

שאלו יהלום (מפד"ל):

יש שלב ב'.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני מודה לך על הדיוק. 1% מול 99%. מה זה 1% מול 99%, זה לא צ'ופצ'יק?

עוזי לנדאו (הליכוד):

זו התחלה נהדרת.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

רבותי חברי הכנסת, אנחנו לא נתנו. יכול להיות שזו טעות, אגב, יכול להיות שאנחנו נשלם בעד הטעות הזאת, כי יכול להיות שאנחנו מכופפים להם יותר מדי את היד, וכאשר מכופפים להם יותר מדי את היד יש סכנה ששוברים להם את היד. אחת מן השתיים, אם אנחנו החלטנו, שלא מתוך חדווה – –

משה קצב (הליכוד):

מסר מאוד חיובי לערפאת. הוא רק צריך לשמוע אותך.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אם החלטנו שאנחנו הולכים אתו בשיתוף פעולה, לשבור את היד זה לא נכון, ואני חושב ששברנו לו את היד.

עכשיו אני רוצה לומר עוד שתי נקודות ואני מסיים: נקודה אחת – – –

היו"ר ע' עלי:

אדוני השר, אתה מסיים? כבר קיבלתי ארבעה פתקים.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

שתי נקודות קצרות ואני מסיים: האחת – בעניין המדינה הפלשתינית, כדי לשכך את דעתו של חבר הכנסת מצא ואחרים. קודם כול, ההבדל ביני לבין חברים אחרים במחנה שלי הוא, שאני את המדינה הפלשתינית גיליתי לפני 21 שנה או לפני 22 שנה. אז אני יכול כבר להירגע.

עכשיו, אני אינני יודע אם תקום מדינה פלשתינית או לא תקום מדינה פלשתינית. יכול להיות שתקום פדרציה, ויכול להיות שתקום קונפדרציה, ויכול להיות שתקום מדינה פלשתינית. מה שאני כן רוצה לומר, שבהסכם הזה אין שום דבר שמוביל למדינה פלשתינית.

דוד מנע (הליכוד):

לכן אתם מרמים את העם.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

יכול להיות שהיא תקום. אבל אין בהסכם זה שום דבר שמוביל למדינה פלשתינית.

דוד מנע (הליכוד):

אתם מרמים את העם.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אתם, יש לכם לפעמים נטייה לסמלים. אני יודע, זו חולשה אנושית, אני מבין אותה. אני גם, אגב, בהדרגה מפתח נטייה כזו.

קריאה:

בולים.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

בולים. יש בולאים בכנסת. אני אומר: יכולים להיות למקום אלף בולים ובסופו של דבר הוא לא יהיה מדינה, ויכול שלא יהיה לו אף בול אחד ובסופו של דבר הוא יהיה מדינה. ואותו דבר אני יכול לומר לגבי הפספורט באותיות כאלה ובאותיות אחרות. יש תנאים, תכניסו לכם את זה לראש. זה לא עניין הבול. יש הרבה מקומות בעולם שמוציאים בולים. הם לא היו מדינה ולא יהיו מדינה. ויש מקומות שלא הוציאו בולים והיו למדינה.

יש תנאים גיאופוליטיים באזור הזה כמו בכל מקום אחר בעולם, ויש תהליכים מסוימים שיכולים להתמצות בסופו של דבר בדרכ כזאת או בדרכ אחרת, וזה – ואך ורק זה – יקבע האם תהיה מדינה פלשתינית אם לאו. זו הערה אחת.

הערה שנייה ואחרונה – איך אני יודע שמצבה של האופוזיציה קשה? אני אגיד לכם: כאשר מתחילים לבוא בטענות לעם – אני יודע את זה מניסיוני האישי, אגב – כאשר באים בטענות לעם, כלומר, צריך להחליף את העם, אני יודע – מצבה של האופוזיציה קשה.

דוד מנע (הליכוד):

לא הבאת את זה להכרעת העם. אתה לא רוצה להביא את זה להכרעת העם.

קריאה:

זה נשמע יפה, אבל האופוזיציה לא אומרת את זה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

היום ראש הממשלה לשעבר אמר, ואני מצטט, שהוא – – –

יהושע מצא (הליכוד):

תברך את חבר הכנסת חיים רמון שנכנס לאולם.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

בירכתי אותו כבר כל כך הרבה פעמים.

היום ראש הממשלה לשעבר – כדאי שחברי הכנסת כאן שנזעקו יקשיבו היטב – אמר לנו, שהוא מקווה ש"בקרב העם יתעורר מתרדמת הסכלות שנפלה עליו".

היו"ר א' סלמוביץ:

אדוני השר, זמנך תם. אני מבקשת לסיים.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני יודע שזמני תם, בזה אין חידוש, אני כבר גומר.

היו"ר א' סלמוביץ:

הוא תם מזמן.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

ראש הממשלה לשעבר אומר, שהוא מקווה ש"בקרב העם יתעורר מתרדמת הסכלות שנפלה עליו". זאת אומרת, ראש הממשלה לשעבר חושב שהעם, לפחות בשלב הזה, עד שהוא יתעורר, הוא עם סכל. אני יודע שיש בעיה. אני גם יודע שיש בעיה משום שראיתי בשבוע המכריע, שבו נחתם ההסכם הזה, שלפי דבריכם הוא אסון לאומי נורא, מה קרה. אני יוצא החוצה אני ממש רואה התרגשות עצומה בציבור, אנשים דרוכים, מתוחים. 300 אנשים לא הצלחתם להוציא. למי אתם מספרים את הסיפור הזה?

לימור לבנת (הליכוד):

חצי העם.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

איזה חצי עם? אני רוצה להגיד לכם: ראיתי עכשיו את חבר הכנסת חיים רמון. לי לא צריך להסביר, שבחירות להסתדרות זה לא בחירות לכנסת וזה לא אחד על אחד, וזה לא המשל וזה לא הנמשל. אבל בכל זאת, אם אנשים מרגישים כל כך נורא בקשר להסכם שנחתם באותו שבוע, בכל זאת חיים רמון לא ידוע כנץ קיצוני. גם אנשים יודעים מי האנשים שהולכים אתו. בכל זאת יום אחרי הבחירות, כאשר אתם מאבדים 10% מאותם אנשים, שלפי דבריכם צריכים ללכת עכשיו קדורנית, חיל ורעדה מפני מצבה של מדינת ישראל – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אדוני השר.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

בכל זאת 10% מהבוחרים שלכם הצביעו בעדנו.

היו"ר א' סלמוביץ:

אדוני השר. 15 דקות אחרי הזמן.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני רוצה לסיים ולומר לכם: רבותי, אתם ניסיתם במשך 15 שנה להביא למצב, שאנחנו לא נוכל לממש את התוכנית המדינית שלנו; כלומר למצב שהוגדר בשעתו כמצב של אי-הפיכות. ואני רוצה לומר לכם, שמטעמים של הגינות ושל חברות ושל יושר ציבורי אנחנו נגמול לכם כגמולכם.

היו"ר א' סלמוביץ:

אבקש לסיים.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

ואנחנו, הממשלה הזאת תביא את המצב המדיני לאי-הפיכות, והיום זה חלק מן המציאות החדשה שאנחנו קובעים. אנחנו נביא לאי-הפיכות – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת לסיים, אדוני השר.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

כי אם, חס וחלילה, יום אחד תחזרו לשלטון – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מדברת אליך, אדוני השר.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

גברתי.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת ממך.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

גברתי, אני במשפט אחרון, ואני מבקש ממך – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת ממך, אתה לא יכול להעלות את עצמך מעל כולם. אתה יותר מרבע שעה מעל הזמן.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני לא יכול, אבל אני לפעמים עושה את זה. אז תני לי לסיים.

היו"ר א' סלמוביץ:

בסדר, אני לא אתן לך. אני נורא מצטערת. אני יושבת פה כדי לא לתת לך לעשות את זה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אתם ניסיתם להביא מצב של אי-הפיכות. אנחנו ננסה להביא למצב של אי-הפיכות, כדי שאם תעלו פעם לשלטון לא תוכלו להחזיר את הגלגל אחורנית ואת המצב לקדמותו. אנחנו ננסה, ואני מקווה שגם נצליח.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לכבוד השר יוסי שריד.

אני מזמינה את חבר הכנסת רון נחמן, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת נואף מסאלחה, ואחריו – חבר הכנסת משה קצב.

רון נחמן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני מודה לשר יוסי שריד. יוסי, תודה רבה בשם התושבים הישראלים ביהודה ובשומרון.

היו"ר א' סלמוביץ:

כבוד השר שריד.

רון נחמן (הליכוד):

כבוד השר שריד, אני מודה לך בשם תושבי ישראל שגרים בשטחי יהודה ושומרון. מה שאמרת עכשיו זה דבר חשוב מאוד. אתה מבהיר לא רק לתושבים ביהודה ובשומרון, אלא לכל תושבי מדינת ישראל, את האמת שמאחורי הסממאות שראש הממשלה אמר היום כאן, מעל הדוכן, לאזרחי ישראל – סממאות שדופות וריקות, שאין בהן שום דבר.

אמרת, אדוני השר שריד, שממשלת ישראל זו מבקשת ליצור היום מצב בלתי הפיך בשטחי יהודה ושומרון, והיא עושה את זה במחיר של הפקרת ביטחון ישראל וביטחון התושבים הישראלים, לא רק אלה הגרים שם, גם אלה שבאים לבקר. הדבר הזה מסוכן ביותר, מסוכן מאין כמוהו.

והשאלה אליך, השר שריד – אני מצטער שעזבת – מה יקרה אם ההסכם הזה ייכשל?

לימור לבנת (הליכוד):

זה לא מעניין אותו.

רון נחמן (הליכוד):

מה יהיה אם ההסכם הזה ייכשל? מי יהיה אחראי לכך? מי יהיה אחראי למרחץ הדמים?

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת רון נחמן, אחרי שהשר שריד הודיע מעל במת הכנסת שממשלת ישראל כופפה את היד לערפאת יותר מדי, ושהיד עלולה להישבר, כבר אין לו מה לעשות פה, אז הוא יצא.

רון נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת קצב, אתה חזרת על מה שהוא אמר, שכופפו את היד לערפאת יותר מדי חזק. אני רציתי לומר, שאנחנו כאן שומעים יותר מדי היום מה קורה למסכנים הערבים, איך אנחנו דואגים להם. הערבים, צריך לדאוג להם. מסכנים. לא לכופף לו את היד, לא לכופף לו את המרפק, לא לסובב לו את היד מאחורי הגב. זה ממש מדהים, בית לאומי לעם היהודי, פרלמנט של הבית היהודי, וכאן אנחנו שומעים על המסכנים הערבים.

"מצב בלתי הפיך", כן. ואתם הולכים לקבוע את המצב הזה. לצערי הרב, אני יושב כאן ושומע את הנאומים. אותם נאומים שהשר שריד השמיע אנחנו שומעים מאז 1967. שום דבר לא חדש. אבל כמה אנשים קראו את החוברת הזאת, הנושאת את השם "הסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו"? עם ישראל, שעכשיו צופה בנו, יודע מה כתוב בחוברת? הוא יודע מה הן הסמכויות של הוועדות שראש הממשלה סיפר כאן עליהן ועל הסידורים הטובים שהוא עשה? בואו, אני אגיד לכם מה הסמכויות.

"לעקוב – יעקבו וינהלו את כל העניינים בעלי האופי המשותף." "לבחון – יבחנו, יחקרו וידווחו." "לכוון – יכוונו את הסידורים המשותפים." אבל מה הם יעשו מעבר לזה? אני אגיד לכם מה. כתוב: "במגמה למנוע חיכוך ולאפשר לשני הצדדים לטפל בתקריות אפשריות – – –". אדוני סגן שר הביטחון, זה לא תקריות אפשריות, זה תקריות ודאיות, משום שברור מתוך מה שאני קראתי כאן בהסכם, וכמי שגר באזור הזה ונזקק לכבישים, לפחות ביריחו כביש 90, זה הכביש שמוביל מבית-שאן – חבר הכנסת דוד לוי ייסע עד לכאן, הוא ייסע על הכביש הזה. מה יקרה שם? ועדות אלו יהיו להן משרדי תיאום מחוזיים, הם יוודאו שהמת"ם הרלבנטי, זאת אומרת אותו משרד תיאום, יקבל מייד הודעה על כל אחד מהאירועים: פעילות שגרית, אירועים המאיימים על הסדר הציבורי, פעילויות המפריעות לזרימה החופשית, פעולת טרור מכל מקור. הם יקבלו הודעה. יופי.

אחר כך כתוב, שכל מת"ם יודיע למפקדות הישראליות והפלשתיניות המתאימות – הוא יודיע. כמה זמן? איפה השר שריד שיענה לי? ברגע שיש מקרה של ירי, כמו אתמול בלילה – אוטובוס 474

שנסע מבית-אל, מחר זה יהיה בבקעה. היה מקרה ירי על אוטובוס, שלושה פצועים. אולי יבוא ראש הממשלה ויסביר כאן לכנסת איך מטפלים באירוע כזה? באיזו צורה ירדפו אחרי מבצעי הפיגוע? איך יתפסו אותם? איך יעמידו אותם לדין? האם אפשר לירות? לא. למה לא? כי כתוב שם שוב: הסיורים המשותפים ידווחו על כל תקרית או איום למת"ם. ידווחו. אבל אם יש תקרית וקרה משהו, הסיור המשותף יגיש סיוע במידת האפשר. ומה עם המרדף, אדוני ראש הממשלה? ירדפו את האנשים לרמת-אביב, לשיח'מוניס, מה עם המרדף?

מה הם התפקידים של היחידות הניידות? אני פונה לחברי הכנסת, כדאי שתקראו את הסעיפים האלה. לעקוב אחרי התנועה, להגיע במקרה של תקרית שמעורבים בה גם ישראלים וגם פלשתינים על מנת להגיש סיוע ולחקור. להגיש סיוע ולחקור – זה מה שיעשה אותו כוח.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אולי תחזרו הביתה, לאור הקשיים הנוראים האלה?

רון נחמן (הליכוד):

היות שהדברים יותר מדי רציניים, חברת הכנסת גוז'נסקי, אני רוצה לשאול אותך – אני מגיע לנושא הנשק, שעם ישראל ידע, לא רק את, שאולי קראת את הדברים, אבל להסביר לך מבחינה אופרטיבית.

נשק, תחמושת וציוד. חימוש. ברשות המשטרה הפלשתינית יהיו הנשק והציוד הבאים: 7,000 כלי נשק אישיים – כל הצבא של אש"ף, שברח מביירות בשנות ה-80 במלחמת של"ג חוזר היום עם השלד המבצעי שלו, עם המפקדים שלו, עם כלי נשק, על-ידי ממשלה יהודית ישראלית לשטחי יהודה ושומרון. זה לא יריחו, זה לא עזה, ואני אגיד לך מדוע.

לפי הסכם אוסלו, בתוך חודשים מספר כל ה-JURISDICTION, תחום השיפוט, יינתן לערבים. כלומר, תחום השיפוט הזה מגיע מגבולות ירושלים לפני 1967, כי הערבים מדברים על ה-OCCUPIED WEST BANK ככולל את ירושלים המזרחית. ולכן, 7,000 כלי נשק יינתנו להם – עד 120 מקלעים, עד 45 כלי רכב משוריינים. מערכות קשר הם צריכים? אני שואל שאלה פשוטה, הם יהיו מוצבים כרגע ביריחו, 2,000 שוטרים ביריחו. יש 14,000 תושבים ערבים ביריחו. על כל שבעה תושבים – שוטר אחד. האם בתל-אביב יש שוטר מקוף אחד על כל שבעה מתושבי תל-אביב?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

רון נחמן (הליכוד):

אני מסביר לך, בתל-אביב כמה שוטרים יש? – 1,000, 2,000, 3,000?

סילבן שלום (הליכוד):

זה לא שוטרים, תפסיק עם זה.

רון נחמן (הליכוד):

חיילים של אש"ף במדים מחופשים ולא בפורים. זה צבא השחרור הפלשתיני שממשלה ישראלית הביאה אותו לשם.

עמנואל זיסמן (העבודה):

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, אבקש להפסיק.

רון נחמן (הליכוד):

שבעה אזרחים על חייל פלשתיני אחד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

עמנואל זיסמן (העבודה):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר א' סלמוביץ:

בתום דבריו. עכשיו זה מפריע.

רון נחמן (הליכוד):

איך יגיעו ערבים מעזה ליריחו? אמר קודם שר הבינוי והשיכון, בתשובה על שאלתו של חבר הכנסת מצא, ששאל אותו: מה עם הכבישים, כבישי השלום שיובילו מעזה לעירק? אגיד לכם, כתוב ככה: כביש 90 יישאר תחת הסמכות הישראלית. לצורך סעיף זה רוחבו של כביש כזה וצדדיו הסמוכים, זה הכביש בבקעה, יהיה כפי שמתואר במפה המצורפת – 12 מטר בכל צד, כנמדד ממרכזו של הכביש. כביש הבקעה, אתה נוסע עליו עם האוטו, אוטובוס נוסע, 12 מטר מאמצע הכביש ימינה, 12 מטר מאמצע הכביש שמאלה, זו רצועת הביטחון שמדינת ישראל נותנת לכביש 90.

אבל, אני שואל, מה יהיה על הצירים מעזה. שר הבינוי והשיכון דיבר על כבישי השלום. כפי שאמרתי קודם, הוא בנה עכשיו את כביש חוצה-ישראל. כביש חוצה-ישראל הוא לא כביש מספר 6. זה לא הכביש שעובר בראש-העין ועולה לוואדי-עארה ויגיע עד לקריית-שמונה. כביש חוצה-ישראל הוא החלום של הערבים, שמאז 1948 חלמו לחצות את ישראל – לא למעלה, צפון-דרום, אלא מזרח-מערב, מעזה ליריחו. הם יקבלו את הכבישים האלה. תושבי קריית-גת, תושבי באר-שבע ותושבי שדרות, איך הם ייסעו? – מתחת לכביש, או הם יעלו מעל הכביש? איך הם ייסעו? מתחת לכביש? אתה יכול לעשות ככה, חבר הכנסת זיסמן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני יכול לשאול אותך שאלה?

רון נחמן (הליכוד):

אני אגיד לך, כתוב כאן גם נושא הגשרים, איך יהיו הגשרים. אנחנו נתנו להם את הזכות לחצות את מדינת ישראל לשניים.

יש לי כאן עוד סעיף מאוד חשוב: זכות המעצר, זכות העיכוב וזכות הזיהוי. חמור ביותר. כתוב פה: המשטרה הפלשתינית תוכל לעצור כלי רכב בעלי לוחיות זיהוי ישראליות במטרה לבדוק את רשיון הנהיגה ותיעוד הזיהוי של הנוסעים – אם הם מעל גיל 16. אני נוסע עם הילדות שלי באוטו ויבוא שוטר פלשתיני ויאיר לי דרך החלון של האוטו, ואני לא אפתח לו את החלון, והוא יסתכל ויגיד: רגע, הילדה הזאת היא בת 16, או בת 15 וחצי, אולי היא בת 14? איזה מין דברים אלה? זה עומד במבחן המציאות? מישוה מאתנו שנוסע בכבישי ישר"ע יעצור לשוטר פלשתיני? אתם מדברים ברצינות? אתם באמת חושבים ברצינות? והיועץ המשפטי של הממשלה אחר כך יבוא ויגיד: אכיפת שלטון החוק – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אתה באמת חושב שלא נעצור?

יוסף בא-גד (מולדת):

לא נעצור.

היו"ר א' סלמוביץ:

בבקשה לסיים.

רון נחמן (הליכוד):

השר דיבר כאן – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אני לא נתתי לו אפילו שתי דקות נוספות.

רון נחמן (הליכוד):

נתנו לו רבע שעה או 20 דקות נוספות.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני לא נותנת, מה לעשות.

רון נחמן (הליכוד):

אני רוצה להגיד לחברי הכנסת, סעיף של עיכוב מחשד לביצוע עבירה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

יוסף בא-גד (מולדת):

רון נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת בא-גד, אתה מפריע לי כרגע. אני אומר: בשום מקרה – כתוב – ישראלים לא יעוכבו, ייעצרו או יושמו במעצר על-ידי הרשויות הפלשתיניות. חבר הכנסת זיסמן, תקשיב מה אומר כאן ההסכם, אף-על-פי-כן, כאשר ישראלי נחשד בביצוע עבירה, המשטרה הפלשתינית תוכל לעכבו במקום. מי יחשוד בו בביצוע העבירה? מי? אנחנו שיושבים בכנסת? לא. יעצור אותו ויחשוד בו אותו שוטר-חייל פלשתיני. ומנין לנו הביטחון שהוא לא ימציא כל מיני מחשבות על עבירה? אבל אז הוא יכול לעכב אותו מחשד לביצוע העבירה.

לדוגמה, אני נוסע על הכביש וחטפתי אבן. אנחנו כבר מכירים את הדברים האלה. אני מציע שכמה מחברי הכנסת יערכו נסיעה, יחטפו איזו אבן טובה על השמשה הקדמית, זה כמו פצצת באזוקה, עושה רעש גדול, אתה נבהל מאוד, לפעמים אתה מאבד את השליטה על ההגה, נכנס בעץ, האשה והילדים נפצעים, דברים קטנים, זה לא מופיע בסטטיסטיקה. אתה חוטף אבן כזאת. ואז מה אתה עושה? אם אתה יורה על מי שזרק עליך את האבן, לפי חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה חלפה הסכנה, יעמידו אותך לדין. ואם אתה רואה אותו עומד לפניך כשהוא רוצה לזרוק עליך את האבן – עוד לא היתה סכנה. מתי קיימת הסכנה? כשאתה רואה את האבן טסה על השמשה שלך. אז ראיתי את זה. אגיד לך את האמת, אי-אפשר לשלוף אקדח כאשר אתה רואה את האבן טסה ואתה לא יכול לירות, כי אתה יורה באבן, לא בזורק.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אבל גם אז אסור לך.

רון נחמן (הליכוד):

ואז אתה תעמוד לדין, ואז מה יקרה? כתוב עוד סעיף אחד: עיכוב ישראלים. על אף הוראות סעיף זה, המשטרה הפלשתינית תוכל לעכב אנשים הכפופים לדרישות זיהוי על-פי סעיף זה, ישראלים, אשר טוענים שהם ישראלים – ואם הוא שכח את תעודת הזהות שלו ואין לו תעודת זהות?

אני לא יכול, במסגרת הזמן העומד לרשותי, לעבור סעיף אחרי סעיף. אני רק רוצה לומר, גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, וחשוב שהתושבים במדינת ישראל ידעו זאת, הממשלה רצתה לקבוע הסכם בלתי הפיך. אמר זאת השר שריד. אין ויכוח על זה. הממשלה מפקירה את תושבי ישראל החיים ביהודה ובשומרון במודע, ביודעין, היא אחראית על-פי תורת הרשלנות, והייתי אומר אחריות פלילית, לחיים של אותם אנשים, וישראלים שיבואו לבקר אותנו, החוצים את האזורים.

אף אחד מהממשלה הזאת, מחבריה, מראש הממשלה ומטה, לא יוכל להינקות בעתיד מכל קטסטרופה שתהיה כתוצאה מההסכם הרשלני הזה. אף אחד מכם, חברי הממשלה, לא יוכל לטעון מחר בוועדת חקירה: לא ידעתי ולא שמעתי. אף אחד מכם לא יוכל לבוא בידיים נקיות, כי השר שריד אמר היום: אנחנו רוצים לקבוע עובדות בלתי הפיכות, כך שכאשר תחזרו לשלטון, ונחזור מהר יותר – אנחנו נעשה הכול כדי למנוע את הסיטואציה.

אני אומר זאת בכאב, אדוני סגן שר הביטחון, אני רואה את הסיטואציה, אני חי אותה יום יום. אנחנו חיים אותה – אלפי אנשים. אפשר למרוח כאן בדיבורים את הכנסת, אפשר למרוח את הציבור, אי-אפשר לרמות אותנו כל הזמן ואת כולם כל הזמן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

רון נחמן (הליכוד):

ולכן, הנה אשר הזהרתי הוזהרתם. זה המתכון לקטסטרופה, והלוואי שאתבדה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת רון נחמן. אני מזמינה את חבר הכנסת נואף מסאלחה. אחריו – חבר הכנסת משה קצב.

נואף מסאלחה (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, היה לי הכבוד להתלוות לראש הממשלה ולשרי ממשלת ישראל, למשלחת לחתימת ההסכם בקהיר. נכחתי שם וראיתי היסטוריה בהתהוותה. אני חושב שהמעמד הוא היסטורי, אני חושב שהפיוס הוא היסטורי. די היה לראות משמאלנו עשרות גנרלים מצרים בראשות הרמטכ"ל המצרי, ולידנו אלופי צה"ל אמנון שחק ועוזי דיין, ומנהיגי מדינת ישראל ומנהיגים אחרים, יושבים ורואים את החתימה ההיסטורית, של ראש הממשלה יצחק רבין, בשם ממשלת ישראל, ושל יאסר ערפאת ראש אש"ף.

אני מתפלא שקם כאן חבר הכנסת רון נחמן, ואני מבין אותו, הוא גם ראש העיר אריאל. אני לא שירתתי בצה"ל. אבל לבוא כאן, לקחת כמה פרטים של ההסכם ולהוציא אותם מהקשרם, ולהתחיל להתפלמס עם צוות המשא-ומתן שלנו בראשות אלופי צה"ל ואנשים אחרים, ולהגיד שהם באים להפקיר את אזרחי מדינת ישראל – אני חושב שזאת חוצפה.

בעניין הזה אני רוצה להגיד משפט אחד. אם מביאים לפני את הטיעונים של חבר הכנסת רון נחמן, עם כל הכבוד, מול הטיעונים של יצחק רבין ומוטה גור וחבריהם, אני כאזרח מדינת ישראל שקט יותר עם מה שמביאים לי יצחק רבין ומוטה גור וחבריהם בממשלה הזאת, בעיקר בענייני ביטחון.

אני מעולם לא חשבתי שישראל היא דרום-אפריקה, ולעולם אינני משווה. אבל בדרום-אפריקה היה המשטר הכי מדכא בעולם, 350 שנה דיכאו את השחורים. בא נשיא לבן, אותו דה-קלרק, והוציא את מנדלה מהכלא לאחר שהיה עצור בו במשך 27 שנים. אותו אסיר הפך אתמול-שלשום לנשיא הנבחר של דרום-אפריקה, על כל תושביה, והנשיא לשעבר, דה-קלרק, נשבע אמונים כסגן שני, לפי הדמוקרטיה. שם היה משטר גרוע, ושינוי, כי זה תהליך היסטורי. רוסיה עזבה את אסטוניה, לטביה ומקומות אחרים. ואנחנו לא רוצים להכיר בזה שלפלשתינים מגיעה אוטונומיה. אנחנו עוד לא מדברים על זה, אבל אני חושב שתהיה להם זכות הגדרה עצמית, אבל אינני רוצה להגיד את דעתי עכשיו. לפלשתינים שיושבים על אדמתם מגיעה אוטונומיה, אחרי מלחמה של עשרות שנים, ויש להפסיק את ההרג ההדדי בין יהודים וערבים. זו התחלת הדרך. אני מקווה שהעתיד יהיה טוב יותר.

באים ואומרים: רק לעם הזה אין זכות אפילו לאוטונומיה. האם שוטר פלשתיני הוא חזק יותר מצה"ל? הרי הצבא הסורי במשך 21 שנים לא ירה ירייה אחת על צה"ל. ויש לו טנקים, מטוסים, טילים, ומה לא? הוא לא ירה אף ירייה, בגלל כוח ההרתעה של צה"ל. ופה מפחדים משוטר פלשתיני שיש לו אקדח, כאילו הוא בא להרוג, חס וחלילה, ישראלים או יהודים. דווקא מהשוטרים אני לא מפחד. מתי פחדנו מאנשים גלויים? הרי מי שביצעו את הפשעים הנתעבים בעפולה, בחדרה ובמקומות אחרים, מי שירו על אזרחים והרגו אזרחים יהודים או ישראלים, לא היו נראים. הם לא שוטרים פלשתינים, הם לא אנשים שרוצים שלום, הם לא חלק מהתהליך המדיני.

אינני רוצה להרבות בדברים. אני חושב שזה מעמד היסטורי, ואני רוצה לברך את ממשלת ישראל ואת שריה, ואני רוצה לברך את הכנסת הזאת. אני חושב שנפלה לידינו הזדמנות היסטורית. זו התחלת תהליך. אני מקווה שנמשיך בתהליך השלום עם סוריה, עם לבנון ועם ירדן.

אני רוצה לומר שאנחנו נהנים היום גם מתיווכה של מצרים, מאותה יוזמה מבורכת של הנשיא המנוח סאדאת וראש הממשלה המנוח מנחם בגין. והכנסת הזאת – חלק מחברי הכנסת היו כאן, אחרים אפילו לא חלמו להיות בכנסת – אשררה את ההסכם. היו הסתייגויות. עד היום במפלגה שלי באים שרים מכובדים ואומרים: ויתרתם על ימית. הרי אם לא היו מוותרים על ימית, לא היה שלום עם מצרים. אז על מה אנחנו מדברים? את ימית לא המצרים בנו. אני מדבר על הפסיכולוגיה.

אני רוצה לומר עוד דבר אחד. אני לא הייתי חייל. אבל עשיתי חשבון, מ-1948 היו לנו כמה מלחמות עם מצרים: ב-1948, ב-1956, ב-1967, מלחמת ההתשה ומלחמת יום הכיפורים. חמש מלחמות. זאת אומרת, בממוצע מלחמה כל חמש שנים. מיטב הנוער, מיטב החיילים, מיטב הקצינים, נהרגו במלחמות האלה כדי להגן על מדינת ישראל. מאז 1977, ליתר דיוק מאז 1973, 21 שנים, לא היתה שום מלחמה עם מצרים.

לכן, שלום אחד, עם ביטחון ויחסים טובים, שווה הרבה יותר מכל המלחמות. אני מקווה שעם ישראל, מדינת ישראל, הפלשתינים, הערבים, המזרח התיכון, לא ידעו עוד מלחמה. רון נחמן מדבר, איפה עובר הכביש. חברי הכנסת, תראו איפה אנחנו חיים. אתמול-שלוש חנכו את המנהרה בתעלת לה-מאנש. צרפת ובריטניה, שנלחמו כל כך הרבה שנים, פתרו את הבעיה מתחת לאוקיינוס. אצלנו מטריד את רון נחמן הכביש למעלה או למטה. תשמחו שהכביש למעלה או למטה יהיה גשר לשלום וכביש השלום. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לסגן השר נואף מסאלחה.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר א' סלמוביץ:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושבת-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה – הצעת חוק להסדר ההימורים בספורט (תיקון מס' 3), התשנ"ד–1994.

לקריאה ראשונה, מטעם חברי הכנסת – הצעת חוק לתיקון דיני הרשויות המקומיות (הוראות שונות), התשנ"ד–1994, של חבר הכנסת דוד מגן. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לסגנית מזכיר הכנסת.

הודעת הממשלה על ההסכם עם הפלשתינים בנושא עזה ויריחו

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מזמינה את חבר הכנסת משה קצב, ואחריו – אחרון הדוברים, כבוד השר אברהם שוחט.

משה קצב (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אחרי שחיים רמון אישר אמש בפני כל עם ישראל שמפלגת העבודה הפעילה בשנים האחרונות "טרור פוליטי, אימה, ודברים איומים" כהגדרתו, התפנה יושב-ראש מפלגת העבודה היום ובא לבקש את הסכמת הכנסת, את אישור הכנסת, להסכם שמשמעותו אחת: הקמת מדינה פלשתינית ביש"ע. אבל לא לפני שהממשלה גורמת לביזוי הכנסת. אין תקדים לכך בעולם הדמוקרטי כולו: הסכם שנחתם בין מדינה ריבונית לבין ארגון, הסכם שסעיפיו עדיין שנויים במחלוקת, הסכם שכבר הוחל במימושו ובביצועו – ההסכם הזה מובא, לאחר תחילת מימושו, לדיון במליאת הכנסת. חברי הכנסת, למעשה אנו עומדים כאן בפני דיון עקר, כאשר בעצם ההחלטות הכלולות במסמך שהונח לפנינו כבר מתבצעות.

בספטמבר 1993, בהודעה מדינית לכנסת שלושה ימים לפני יום הכיפורים, אמר ראש הממשלה: "ממשלת ישראל מאמינה היום כי בשנה הבאה עלינו לטובה נפתח שער של שלום, שער של ברכה. יש תקווה לחדול מן הדמעות. נפתחים בפנינו אופקים חדשים". מאז הודעתו הדרמטית של ראש הממשלה נרצחו ונטבחו 46 ישראלים בצורה אכזרית.

משה נסים (הליכוד):

51.

משה קצב (הליכוד):

51.

אתם מוותרים לאורך כל הדרך, אדוני שר החוץ. הבטחתם שארגון אש"ף ישנה את האמנה שקוראת להשמדת ישראל, חתמתם על סדרת הסכמים אתם, והם ממאנים, מסרבים, לא יכולים, לא רוצים לשנות את האמנה שקוראת להשמדת ישראל.

הבטחתם ביטחון אישי לאזרחי ישראל, אבל הפכתם את ערי האוטונומיה למקלט למחבלים ולבסיסי יציאה וחזרה לרוצחים. על-פי הסכם שאש"ף חתם עם ה"חמאס", יוכל כל מחבל לצאת מערי האוטונומיה, לטבוח בנו ולמצוא מקלט חזרה בחסות אש"ף.

הבטחתם כי לא יסופק להם נשק, הבטחתם שלא יהיה להם מרחב אווירי וימי, הבטחתם שלא יהיו להם שום סממני ריבונות, וויתרתם לאורך כל הדרך.

גברתי היושבת-ראש, מי שמעיין במסמך המונח לפנינו היום רואה בו פרק שקרוי "צעדים בוני אמון". הצעדים בוני האמון, רבותי חברי הכנסת, הם רק על-ידי ישראל. אין שום צעד שממשלת ישראל דרשה מארגון אש"ף לצורך בניית אמון בינם לבינינו. האם אש"ף לא צריך לנקוט צעדים בוני אמון כלפי העם היהודי, כלפי אזרחי ישראל? האם רק לממשלת ישראל יש החובה הזו?

מדוע אין בהסכם שמונח לפנינו שום התחייבות שלא ישוחררו הרוצחים ששפכו דם נקיים? מדוע אין בהסכם שמונח לפנינו שום התחייבות של אש"ף, של יאסר ערפאת, שהוא יעצור מחבלים שיטבחו בנו ויימלטו לאזורים שנמצאים תחת השפעתו? לא היה לכם הכוח לדרוש את זה מיאסר ערפאת? לא היתה לכם התבונה לנהל אתו משא-ומתן כמקובל ולדרוש ממנו שהוא יעצור כל מי שטובח בבנינו? והעדפתם שלא לדון אתם על כך.

מדוע התחייבתם בהסכם, אדוני שר החוץ, שהגדה המערבית כולה מהווה יחידה טריטוריאלית אחת, וכי שלמותה תישמר בתקופת הביניים? איפה הפשרה הטריטוריאלית שהאמנתם בה וקידשתם אותה?

גברתי היושבת-ראש, על-פי המסמך שמונח לפנינו יש לרשות הפלשתינית סמכות לחוקק חוקים, ובכלל זה חוקי יסוד, כל סוגי החוקים, תקנות, ודברי חקיקה אחרים – כך כתוב בהסכם. ועוד כתוב בהסכם: כל חקיקה תיכנס לתוקף אם אין היא מאיימת – ותשימו לב – באופן רציני על האינטרסים הישראליים. אם היא מאיימת על ישראל, על האינטרסים של ישראל, אפשר לאשר אותה. הרי זו אחת מאבני היסוד של הקמת המדינה הפלשתינית, ואתם מוסיפים להוביל אותנו במרמה ובכחש. הרי לתת להם סמכויות חקיקה, זה אלמנט מובהק של ריבונות. ואתם באים ואומרים לנו שלא תקום מדינה פלשתינית.

בספטמבר החלטתם להכיר באש"ף, ואז הבטחתם לנו: לא תקום מדינה פלשתינית, לא תמומש זכות השיבה. הבטחתם שמעמדה של ירושלים המאוחדת בריבונות ישראל לא ייפגע. גם בשלושת עקרונות היסוד האלה אין לכם הכוח לעמוד. אתם מביאים היום לכנסת, למעשה, החלטה על הקמת המדינה הפלשתינית. כבר מזמן ויתרתם על התנגדותכם למימוש זכות השיבה ואתם נותנים למעשה לגיטימציה למימוש זכות השיבה. ישטפו את הגדה ואת ערי יהודה ושומרון ורצועת-עזה במסגרת ביקורי קיץ מאות אלפי פלשתינים, במסווה של ביקורי קיץ, ולא יהיה כוח שיוכל לתפוס אותם ולגרש אותם, כיוון שלשלטונות ישראל לא יהיה שום פיקוח, לא יהיו להם שום אמצעי בקרה כדי ללכוד את מי ששוהה פה בצורה בלתי חוקית ולדרוש ממנו להסתלק. מאות אלפי פלשתינים יציפו את יהודה, שומרון ועזה מדי קיץ. ואומרים לנו שעוד לא מומשה זכות השיבה.

וכל זה, גברתי היושבת-ראש, רק ההתחלה. המסמך שמונח לפנינו הוא רק ההתחלה, ומתחילים ממחר בבוקר בסדרה של דיונים עם אש"ף על סדרת ויתורים נוספים, על נסיגה כוללת מרחבי יהודה ושומרון, עד כדי סיכון מעמדה של מדינת ישראל. לא ירחק היום שעוד ידרשו מאתנו אוטונומיה לערביי הגליל, וכבר נשמעו ערבים ישראלים שדורשים את זה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אף אחד לא דרש.

משה קצב (הליכוד):

אני שמעתי במו אוזני. את מי אתה מייצג? על מי אתה מדבר?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני מייצג את ערביי מדינת ישראל.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת דראושה, חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הם לא רוצים שום אוטונומיה, הם רוצים להשתלב בחיי המדינה. זאת המגמה של הציבור הערבי במדינת ישראל. תשמע ותקשיב לזה היטב.

רחבעם זאבי (מולדת):

יבקשו אוטונומיה ליהודים בישראל. היהודים יקבלו אוטונומיה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת זאבי.

משה קצב (הליכוד):

בטלוויזיה הישראלית הופיע אינטלקטואל ערבי ישראלי, איש אקדמיה, ודיבר בצורה ברורה, שצריך לתת לערביי ישראל אוטונומיה מלאה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — — הוא לא מייצג —

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת דראושה מבטיח לנו שזה לא יקרה. ראש ממשלת ישראל הבטיח שלא תקום מדינה פלשתינית, ראש ממשלת ישראל הבטיח שלא יהיה גידול בטרור, ראש ממשלת ישראל הבטיח שלא תמומש זכות השיבה. אתם התחייבתם שיהיה שלום. אתה נציגו של יאסר ערפאת פה בבית הזה, אולי תאמר לנו מדוע הטבח נמשך?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני לא נציגו של יאסר ערפאת.

משה קצב (הליכוד):

מדוע הטרור משתולל? מדוע לא נפסק הטרור?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני מייצג את הערבים שהם אזרחי המדינה.

משה קצב (הליכוד):

הבטחתם לנו שלום, הבטחתם לאזרחי ישראל שלום וביטחון. איפה הביטחון ואיפה השלום, דראושה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

עם מי תעשה שלום אם לא עם יאסר ערפאת?

משה קצב (הליכוד):

אתם התחייבתם שעם הכרת ממשלת ישראל באש"ף ייפסק הטרור. אתה הופעת בטלוויזיה הישראלית והתחייבת, שאם ממשלת ישראל תכיר באש"ף תחדלו מהטרור. תאמר אתה לשולחך,

שהם יאמרו ליאסר ערפאת מדוע הוא לא נוקט צעדים לבלום את הטרור. מדוע בהסכם בין אש"ף לבין ה"חמאס" הוא לא מחייב זאת? הרי ההסכם הזה בפירוש נותן לגיטימציה לביצוע מעשי טרור.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא יממש את ההסכם במלואו ולכן אתה מפחד.

משה קצב (הליכוד):

זה לא מה שכתוב בהסכם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה מפחד מההסכם.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת דראושה.

משה קצב (הליכוד):

אתה לא תלמד אותי ולא תפגע בכמיהה שלי לשלום, אבל שלום אמיתי, שלום קבוע, לא שלום שמסכן את קיומו של העם היהודי בארץ-ישראל, לא שלום כזה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

שליטה על עם אחר – זה לא שלום.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת דראושה.

משה קצב (הליכוד):

אתם, ממשלת ישראל, יכולים להוליך שולל, משתמשים במלת הקסם "שלום", במלה הקדושה הזאת, כדי לטעת אשליה בקרב אזרחי ישראל. אחרי שסבלנו כל כך הרבה במשך 46 שנים, זה טבעי שיש כמיהה אמיתית לשלום, זה טבעי שכל אזרח ישראלי משתוקק, באמת ובתמים, כאשר באים ומטפטים לו באוזן – הנה השלום הולך להיות מושג. אבל אויבינו עושים מעשי מרמה ואתם נופלים כפרי בשל לידיהם. צפויות התפתחויות שונות מאלה שמתוארות פה. יאסר ערפאת, אם הוא רוצה ואם איננו רוצה, אם הוא יכול ואם איננו יכול, הוא לא יפסיק את הטרור. יאסר ערפאת, במוקדם או במאוחר, עלול להיעלם. עשרה ארגוני טרור פלשתיניים הכריזו עלינו מלחמה. 'בואו במקומו, רבותי חברי הכנסת, מנהיגים קיצוניים יותר. הם יתחרו ביניהם מי יבצע מעשי פיגוע וטרור רבים יותר נגד ישראל.

השושלת ההאשמית, שאתם בונים עליה, חברי הממשלה, תיעלם. זו תהיה אפיזודה חולפת. על עבר הירדן ישתלטו הפלשתינים גם-כן. ממילא המלך חוסיין הוא זקן, הוא חולה. 70% מאוכלוסיית עבר הירדן הם פלשתינים. הם נופלים, בעקבות ההחלטה שלכם, כפרי בשל לידי הפלשתינים, ותקום המדינה הפלשתינית לא רק ביהודה ובשומרון – גם בעבר הירדן. וכך תקום מדינה פלשתינית גדולה, חזקה, על שתי גדות נהר הירדן. הפלשתינים מייד ישתפו פעולה עם האלמנטים המסוכנים ביותר למדינת ישראל.

לפי התוכנית שלכם אתם תיסוגו כליל גם מרמת-הגולן, וגם אסד, נשיא סוריה, שהוא זקן וחולה וגם הוא במיעוט, כמו ערפאת, כמו המלך חוסיין, גם הוא ייעלם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת לא להפריע.

משה קצב (הליכוד):

השבט העלאווי הוא שבט קטן בקרב העם הסורי וגם נשיא סוריה ייעלם. במקומו של אסד 'בואו גם-כן מנהיגים קיצוניים יותר, וכך יקום – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה זורע אשלויות.

משה קצב (הליכוד):

הלואי שנתבדה.

יבואו גם במקום אסד, כמו במקום המלך חוסיין, כמו במקום יאסר ערפאת, מנהיגים קיצוניים מסוכנים. כך יקום גוש מדינות אנטי-ישראלי קיצוני, מפלשתינה על שתי גדות נהר הירדן, סוריה, לבנון, עירק, אירן. המחבלים יחדרו מכל עבר לתחומי מדינת ישראל. ערי אזור אשקלון יהיו בטווח ה"קטיושות" של המחבלים מרצועת-עזה, והפתרון היחיד, רבותי חברי הכנסת – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה באמת מאמין במה שאתה אומר?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת דראושה, די. אתה מוכן להפסיק בבקשה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה זורע פחד.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה, אין לי ברירה.

שלמה בוחבוט (העבודה):

הוא איש האופוזיציה, אין מה לעשות. הוא צריך להגיד.

משה קצב (הליכוד):

אנחנו מציאותיים, חבר הכנסת דראושה. הלואי שנתבדה, הלואי שאלוהים יגרום לאיזה נס, ואז נעמוד פה ונבקש סליחה. המציאות, לצערנו, תהיה הפוכה לחלוטין.

הפתרון היחיד, גברתי היושבת-ראש, לסכסוך הישראלי-הערבי הוא לחזור לעקרונות קמפ-דייוויד, ולחזור לעקרונות ועידת מדריד. ערביי ישראל ימשיכו ליהנות משוויון זכויות חוקי, מלא ומוחלט, כל ערבי ישראלי כמו יהודי, לא תהיה שום אפליה. ערביי יהודה ושומרון ייהנו מאוטונומיה מלאה, ינהלו את חייהם בעצמם בענייני חקלאות, תחבורה, עבודה, תעשייה, מסחר, חינוך, דת וכו'. הם ינהלו את חייהם בעצמם, מלבד ענייני חוץ וביטחון, שיהיו מופקדים בידי ממשלת ישראל.

ומי שרוצה לתת זכות הגדרה עצמית, בבקשה, בעבר הירדן אפשר, במסגרת הסדר כולל בין העם היהודי לעם הערבי, כחלק מהפשרה ההיסטורית בין שני העמים, אפשר לתת זכות הגדרה עצמית לערביי עבר הירדן. ואם הם יחליטו, תקום שם, בעבר הירדן, המדינה הפלשתינית.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה לחבר הכנסת משה קצב. אני מזמינה את אחרון הדוברים, כבוד השר אברהם שוחט. הוא איננו. אם כן, אני מזמינה את כבוד שר החוץ לסכם את הדיון.

שר החוץ ש' פרס:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, העם נושם לרווחה כשהוא רואה את חיילי צבא-הגנה לישראל מפנים את רצועת-עזה ושוב לא יצטרכו להתעמת עם ילדים פלשתינים, במציאות היסטורית שאיש לא יכול לעצור אותה.

חבר הכנסת בנימין נתניהו אמר שאנחנו עושים שלום של הוזים. עדיף שלום של הוזים על פני מילוליים של עיוורים.

אני שמעתי את חבר הכנסת שמיר עושה חשבון היסטורי, נאחז בכנפיו של מנחם בגין, שם עצמו פרשן עליון של תורתו של בגין. אם כי אני לא מבין, אם אתה פרשן כל כך טוב, מדוע לא תמכת בהסכמי קמפ-דייוויד? מדוע נמנעת? מי שמך לפרשן-על? אני חושב שאתה בכלל לא הבנת מה שבגין הציע.

יצחק שמיר (הליכוד):

ומי שמך לפרשן?

שר החוץ ש' פרס:

אני מדבר בשמי, לא בשם בגין. איך אתה יכול לפרש את בגין כאשר לא תמכת בו? מי שמך פרשן
כזה בכלל? אתה לא הבנת מה שהוא הציע. אתה גם לא מבין היום.

משה קצב (הליכוד):

ומי שמך לפרשן של שמיר?

שר החוץ ש' פרס:

ובכן, אני רוצה להגיד לחברי הליכוד עם כל האכזריות. אתם מאשימים אותנו שאנחנו מקימים מדינה
פלשתינית. מה שקם תחתיכם – – –

משה נסים (הליכוד):

אנחנו לא מאשימים, זו עובדה.

שר החוץ ש' פרס:

אם אתה אומר שזו עובדה, זה לא נס, זה לא נסים, אלא עובדות, באמת?

משה נסים (הליכוד):

זו עובדה ממש.

שר החוץ ש' פרס:

באמת?

ובכן, אני רוצה להגיד לכם שאתם הקמתם דבר יותר חמור ממדינה פלשתינית. אתם הקמתם עם
פלשתיני בפועל ובהגדרה.

משה נסים (הליכוד):

באמת? אנחנו הקמנו?

שר החוץ ש' פרס:

מר שמיר אומר שיקומו אלפי אלוני-מורה ומאות אלפי אלוני-מורה. איפה, ברצועת-עזה?

יצחק שמיר (הליכוד):

מי אמר אלפי ומאות אלפי? אמרתי הרבה, וגם ברצועת-עזה.

שר החוץ ש' פרס:

אתה ציטטת את מר בגין. אמרת מה ההבדל בין האוטונומיה של בגין לבין האוטונומיה שלנו. בין האוטונומיה שלנו לבין האוטונומיה של בגין, אלפי אלוני-מורה יפרחו. בג'באליה? בעזה? בח'אן-יונס?

יצחק שמיר (הליכוד):

אמרתי הרבה. לא אמרתי בעזה.

רחבעם זאבי (מולדת):

מי הקים את עופרה? מי הקים את עופרה?

שר החוץ ש' פרס:

מה אתה מדבר? ראית את המפה? היית שם פעם? אלפי אלוני-מורה הוא יקים ברצועת-עזה.

יצחק שמיר (הליכוד):

למה אתה משקר? אני אמרתי הרבה. תעיין בפרוטוקול. לא אמרתי אלפי.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא משקר, אדוני. אני מלא הערכה אליך. אתה הכרת באש"ף, אתה ישבת עם אש"ף, אתה ישבת עם שאפי, אתה עשית את ועידת מדריד. באמת, מה אתה רוצה? אני מלא הערכה אליך.

משה קצב (הליכוד):

יצחק שמיר (הליכוד):

אתה חושב שאם אתה חוזר בכל פעם על אותו דבר זה חדל להיות שקר?

שר החוץ ש' פרס:

אין לך אומץ לב. אתה אומר דבר אחד ועושה דבר אחר. שום דבר לא חדל. כמו שאמרתם בימי החלוקה ב-1948, שזה סוף העולם, וזו היתה ראשית מדינת ישראל. הוא יקים אלפי אלוני-מורה ברצועת-עזה.

יצחק שמיר (הליכוד):

הרבה אלוני-מורה. מי אמר אלפי?

שר החוץ ש' פרס:

ובכן, אדוני, אתה הקמת עם פלשתיני ברצועת-עזה.

יצחק שמיר (הליכוד):

אני הקמתי?

שר החוץ ש' פרס:

לפני 27 שנים היו ברצועת-עזה 300,000 תושבים, והיום יש 800,000 תושבים.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

ואתה לא רוצה – – –

שר החוץ ש' פרס:

ולא זו בלבד, אלא במשך שנות שלטונכם, גם שנות שלטוננו, עברו בבתי-סוהר 120,000 איש. בית-סוהר זה בית-ספר ללאומיות. 20,000 איש נפצעו. לא יעזור שום דבר. אתם לא יכולים ללכת רק עם העיניים למטה ועם הפה למעלה. 120,000 איש עברו את בתי-הסוהר. למה הושבת אותם? אני לא רוצה להיות סוהר שלהם. אני לא רוצה. אני כל הזמן חושב שזו שגיאה.

יצחק שמיר (הליכוד):

צריך לבדוק את המספרים שלך.

רחבעם זאבי (מולדת):

תשלח אותם לארצות ערב.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת זאבי, אני מבקשת ממך להפסיק.

שר החוץ ש' פרס:

ולא זו בלבד. מר שמיר אמר שלא צריך לספח את יהודה ושומרון – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

יש לך הרי גם אסירים פליליים, תשחרר אותם. תשחרר את שיח' יאסין.

שר החוץ ש' פרס:

מר עוזי לנדאו, אתה השווית אותנו לצ'מברליין. אני מבין שאתה דומה לצ'רצ'יל. עוזי וינסטון צ'רצ'יל, הגדול, הכביר, והוא עומד מול היטלר. ערפאת והיטלר, ואתה וצ'רצ'יל. עוד לא היתה קריקטורה כזאת. אתה דומה לצ'רצ'יל כמו שהוא דומה להיטלר, כמו שאנחנו דומים לצ'מברליין. איזה דבר אומלל, פטפטי, קשקשני.

עוזי לנדאו (הליכוד):

"מון שמעון". לנו יש גם מינכן, גם צ'מברליין, גם הליפאקס בממשלה הזאת. יש לנו כל הספקטרום של הנכנעים ושל הבורחים. אולי תאמר משהו על שיח' יאסין, שהצעת לשחרר אותו?

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה לחזור ולומר, שבקמפ-דייוויד, שבו ויתרתם עד לגרגיר החול האחרון — — —

עוזי לנדאו (הליכוד):

לפי הקריטריונים שלך, אתה היית מציע לשחרר גם את אייכמן מבית-הכלא.

שר החוץ ש' פרס:

בקמפ-דייוויד אתם הכרתם ב-"אתם הכרתם בקיומו של עם פלשתיני".

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה לא יודע בכלל מה אתה מדבר. תלמד לקרוא באנגלית ותראה כיצד הוא כתוב, בשביל לדעת שמדובר על אנשים ולא על עם. אתה מוסיף ומנסה להוליך שולל. אילו ידעת לקרוא אנגלית, היית רואה שכתוב "PALESTINIAN PEOPLE", ב-P קטנה, וכתוב שם עוד "THEIR RIGHTS" ולא

שר החוץ ש' פרס:

אתה עוד מדבר, עוזי וינסטון צ'רצ'יל?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

ובכן, שם בעזה הוקם עם פלשתיני. ובעזה יש ישות פלשתינית.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אין לך מושג על מה אתה מדבר. אתה מרמה ומוליך שולל. אתה מסכם דיון שבכלל לא היית בו. שולחים את שר החוץ לסכם דיון כשהוא בכלל לא יושב כאן. זה בור סוד שלא – – –

שר החוץ ש' פרס:

גברתי היושבת-ראש, אפשר לבקש ממך להפסיק אותו, את הצעקן הזה?

היו"ר א' סלמוביץ:

כן. חבר הכנסת לנדאו, חבר הכנסת לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

שם אתם הקמתם, ואי-אפשר לברוח מזה. הבעיה איננה מדינה, הבעיה היא עם. במשך 27 שנים זה גדל פי שלושה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, אי-אפשר להפריע כל הזמן. אני מבקשת להפסיק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

למה את לא קוראת אותו לסדר כפי שקראת לי?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת דראושה, אתה יודע שלא היית בסדר. מה הוויכוח עכשיו? תן לי לנהל את זה.

שר החוץ ש' פרס:

יש כאן שלושה חברי כנסת מהליכוד שבאים ולא נותנים לדבר. זה פרלמנט, ולא יעלה על הדעת שהאדון עוזי לנדאו ועוד שניים יפריעו כל הזמן. תצאו, באמת תצאו, זה הדבר הכי טוב.

ובכן, כשמקימים עם צריך לתת פתרון. ואני רוצה להבין, מה זה אוטונומיה, חבר הכנסת משה קצב הסביר. זה הכול מינוס ביטחון, מינוס יחסי חוץ.

יוסף בא-גד (מולדת):

אתה מוכר – – – צ'מברליין מכר את צ'כיה – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת בא-גד, חבר הכנסת בא-גד, אתה תפסיק את זה עכשיו.

בנימין טמקין (מרצ):

אולי תשלחי אותו – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טמקין.

שר החוץ ש' פרס:

אוטונומיה זו אותה מדינה מינוס יחסי חוץ ויחסי ביטחון. כך הוא אמר. במשא-ומתן הזה הממשלה הנוכחית הקפידה בענייני ביטחון והתחשבה במציאות אזרחית חדשה. אילו חיכינו עוד 20 שנה, היו ברצועת-עזה 1,600,000 איש.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת זאבי, חבר הכנסת זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא לא אומר אמת.

שר החוץ ש' פרס:

היו יותר עוני, יותר צפיפות, יותר שנאה. אנחנו קיבלנו החלטה אמיתית לטובת המדינה, לטובת ביטחונה, לטובת עתידה, ולא יעזור שום דבר.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתם החלטתם לטובת אש"ף.

שר החוץ ש' פרס:

והעם נושם לרווחה ומבין שיש לכם רק מלל.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת זאבי, אני קוראת אותך לסדר בפעם השנייה.

שר החוץ ש' פרס:

מלל ומלל, חבר הכנסת נתניהו, איזו דרך אחרת יש לך? אתה אומר שתעשה אוטונומיה? עם מי? מי יעשה אתך אוטונומיה שאתה רוצה כמוה?

עוזי לנדאו (הליכוד):

מי עושה אתך אוטונומיה?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת עוזי לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

אוטונומיה עם סיפוח, אוטונומיה של נתניהו עם סיפוח של שמיר. איזה סלט יוצא מן הכלל.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת מכולם לשבת.

רון נחמן (הליכוד):

תתחיל לרדת למציאות.

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, אני מבקשת מכולם לשבת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה יכול לעמוד בסופרמרקט למכירה כללית. עושים אותו שר חוץ.

שר החוץ ש' פרס:

ובכן, גברתי, אפשר לבקש שקט? לא ייתכן שיבוא חבר הכנסת עוזי לנדאו ולא ייתן לי להוציא משפט מהפה. אני מבקש רשות לדבר.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה התחלת לדבר אתי על – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אדוני השר, אדוני השר, אתה מאפשר לי לעשות סדר במשך שתי דקות?

שר החוץ ש' פרס:

כן, בבקשה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אז תעשה רגע הפסקה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

רון נחמן (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

וינסטון צ'רצ'יל, וינסטון צ'רצ'יל הגדול.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת מכל חברי הכנסת לשבת, חבר הכנסת רון נחמן.

כבוד השר, אתה מאפשר לי שתי דקות לעשות פה סדר?

שר החוץ ש' פרס:

כן, בבקשה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה. חבר הכנסת רון נחמן, לשבת. חברת הכנסת בלומנטל, לשבת. חבר הכנסת משה נסים, לשבת. חבר הכנסת שמאי, לשבת. לשבת או לצאת, או לצאת או לשבת. חבר הכנסת סילבן שלום, לשבת. אני מבקשת להפסיק את ההתגודדות שם בפינה. חבר הכנסת אלכס גולדפרב, לשבת. חבר הכנסת גונן שגב, או לצאת או לשבת. חבר הכנסת בני טמקין, אני מבקשת – אה, סליחה, אתה יושב. חבר הכנסת זיסמן, אני מבקשת לשבת. חבר הכנסת רן כהן.

שר החוץ ש' פרס:

יוסי שריד.

היו"ר א' סלמוביץ:

כולם לשבת. כבוד השר שריד. אני מבקשת מכולם לשבת. עוד דקה. חבר הכנסת רענן כהן, לשבת. אני מבקשת מכולם לשבת. חבר הכנסת כהן, חבר הכנסת עמיר פרץ, לשבת. חבר הכנסת דראושה, או לשבת או לצאת. חבר הכנסת אביטל, חבר הכנסת אביטל. אני מבקשת לסגור את הדלתות, אני מבקשת לסגור את הדלתות, וכולם לשבת.

אדוני השר, בבקשה.

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה להגיד בעברית בהירה, שבענייני טרור אין פשרות במאבקנו עם הפלשתינים ועם הישות הפלשתינית, אבל סבל פלשתיני אינו בהכרח תענוג ישראלי. אני לא רואה שום סיבה לקום ולהגיד ל-800,000 תושבים ברצועת-עזה: פספורטים ישראליים לא ניתן לכם, פספורטים משלכם לא יהיו לכם. מדוע? – שמא זה ייראה בעיני כמה מתנחלים ככניעה. למה? בפספורטים הורגים אנשים? אולי בהעדר פספורטים יוצרים זעם ושנאה הפוגעת באנשים. מה הבושה? מדוע מותר לקנות כרטיס באוטובוס ולנסוע, ומדוע אסור דרכון ואסור לנסוע גם מעבר לגבול? מפני שזה נראה לכם כך?

רחבעם זאבי (מולדת):

מדוע כתבת את זה באותיות קטנות?

שר החוץ ש' פרס:

מדוע אסור לשלוח בול לארץ – – –

קריאה:

— — —

היו"ר ש' וייס:

אל תצעקו שם. אל תצעקו.

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו לחמנו על זכות יהודי ברית-המועצות לעמוד בקשר עם בני עמם. מדוע אסור לפלשתינים לעמוד בקשר עם בני עמם, עם ארצות שיש לנו או אין לנו אתן יחסים? מה יש, מפני שבדמיונכם זו מדינה? – זו לא מדינה. הביטחון בידינו, יחסי החוץ בידינו. כל היתר בידם, שינהלו, שיהנו, שיתקדמו, אין לבי צר.

יוסף בא-גד (מולדת):

שר החוץ ש' פרס:

מדוע אסור לאדם שחי ברצועת-עזה שיהיה לו פספורט? מה הפשע, מה החטא? רק עולם של דגלים וסמלים? הסבל שלהם איננו העונג שלנו.

כאן נשמע איזה לעג על העניין המוסרי. אין דבר חכם מלהיות מוסרי. עמים אימפריאליסטיים – לפי דעתי, אילו היה בא היום דישראלי, יהודי חכם, למלכה ויקטוריה והיה מציע לה מחדש להקים את האימפריה הבריטית, היא היתה אומרת לו: אדוני, תודה רבה, פעם אחת זה מספיק. אנחנו לא מחפשים אימפריות ולא רוצים לעשות אחרים לקולוניות.

ומה, מר שמיר נביא כזה גדול? ב-1948 אתה הבנת מה שקורה?

רחבעם זאבי (מולדת):

שר החוץ ש' פרס:

ב-1977 הבנת מה שקורה?

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אל תצעק. חבר הכנסת זאבי, תפסיק.

שר החוץ ש' פרס:

ב-1977 לא תמכת בהסכם קמפ-דייוויד.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אני קורא אותך לסדר.

שר החוץ ש' פרס:

אל תציע לנו נבואות.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

ודאי שאני אקרא.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

הוא לא חייב לענות לך.

שר החוץ ש' פרס:

אני מעריך את זה שישבת עם שאפי, זה כן. זה שישבת עם – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

שר החוץ ש' פרס:

רבותי, הבעיה בתוכנית הזאת איננה הפרטים, אם כי הקפדנו על כל פרט. הבעיה היא הכרעה היסטורית אמיצה, אמיתית, יורדת לחדרי הלב של עמים.

אני רוצה להגיד: ערפאת היסס לחתום על המפה. במצב הנוכחי אי-אפשר לעשות מפות אמיתיות וקבועות, ואני גם רוצה להגיד שכל התיאור של האוטונומיה – – –

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני מבקש שקט.

שר החוץ ש' פרס:

למה אתה מפריע, חבר הכנסת רענן כהן?

היו"ר ש' וייס:

אתם מדברים כל הזמן.

מיכאל איתן (הליכוד):

כבר נמאס להם לשמוע אותו.

היו"ר ש' וייס:

זה לא נכון, ואל תעזור לי.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

הבעיה המרכזית היום איננה מפות, ואני רוצה להגיד לזכותו של מר בגין, בניגוד לדעתו ולפרשנותו של שמיר. בגין הבין שלושה דברים: א. צריך — — —

יצחק שמיר (הליכוד):

אתה פרשן של בגין?

שר החוץ ש' פרס:

כן, טוב יותר ממך.

היו"ר ש' וייס:

תסגרו את הדלתות, רבותי הסדרנים. ביקשתי לסגור את הדלתות.

שר החוץ ש' פרס:

אני הייתי בעד קמפ-דייוויד, אתה היית נגד. אני תמכתי בבגין, לא אתה. אתה נמנעת בכלל. אני הייתי בעד בגין, לא הוא. בגין הבין שלושה דברים – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

אין דבר שלא היית בעדו ושלא היית נגדו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אני קורא אותך לסדר.

שר החוץ ש' פרס:

וינסטון צ'רצ'יל, חזרת? צ'רצ'יל הגדול, חזרת להפריע?

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אני קראתי אותך לסדר פעם אחת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני מקשיב יפה.

שר החוץ ש' פרס:

הוא בא להפריע כל הזמן. זה לא ייתכן שחבר הכנסת עוזי לנדאו, פעם אחרי פעם, יושב ורק מפריע. זה פרלמנט. אתה לא רוצה לשמוע? צא. אתה לא יכול לשבת כל הזמן ולהפריע.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה מתחיל להגיד לי מה לעשות ומה לא לעשות?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

תגיד לכבוד שר החוץ – – –

היו"ר ש' וייס:

מספיק, אני מבקש ממך. גם בבוקר שלוש פעמים – – –

שר החוץ ש' פרס:

בגין הבין שלושה דברים.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אי-אפשר שכל נאום יהיה מלווה בהפרעות.

משה קצב (הליכוד):

אבל הוא מתגרה כל הזמן.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קצב, מספיק. אנחנו צריכים לסיים.

עוזי לבדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

מספיק.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא מתגרה, אני מתווכח.

משה קצב (הליכוד):

אתה תקרא לו לסדר.

היו"ר ש' וייס:

לא, אני לא קורא לסדר נואם, אני קורא לסדר מפריעים.

משה קצב (הליכוד):

דב שילנסקי (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

בגין הבין שלושה דברים. דבר ראשון, שצריך להכיר בקיומו של עם פלשתיני: " THE LEGITIMATE RIGHTS OF THE PALESTINIAN PEOPLE".

דב שילנסקי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אתה היית יושב-ראש הכנסת, אל תפריע.

שר החוץ ש' פרס:

דבר שני, הוא הבין שצריך להתייחס לתושבים, ולא לשטחים. הוא אמר: אוטונומיה " THE FOR PEOPLE", וכאן הליכוד מתעלם מאנשים, רק לא מהשטחים.

היו"ר ש' וייס:

למה אתם מדברים כל הזמן?

שר החוץ ש' פרס:

שלישית, הוא הבין שאוטונומיה היא דבר זמני, ומי שראה מה שבגין החליט לגבי סיני יכול לדמיין לעצמו מה היה עושה גם במקומות אחרים. ועכשיו יש סילוף טוטלי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זיסמן, לא יפה.

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו קיבלנו החלטה להפסיק את הסכסוך בין העמים. אין נבואה בשום צד, אבל יש כללים דמוגרפיים, ובעוד 20 שנה יהיו ברצועת-עזה 1.6 מיליון פלשתינים רעבים, מובטלים, אחוזי שנאה, עסוקים בסכינים.

שאול יהלום (מפד"ל):

וככה הם לא יהיו?

רון נחמן (הליכוד):

ומה אתה עושה ליהודי ברית-המועצות?

שר החוץ ש' פרס:

אין לנו שום עניין שהחיילים שלנו – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. בפעם השלישית אני אצטרך להוציא אותך.

שר החוץ ש' פרס:

אין לנו שום עניין שהחיילים שלנו – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אני קורא לך לסדר בפעם השנייה.

שר החוץ ש' פרס:

— — — שהחיילים שלנו יהיו מטרה למקלות שלהם, לסכינים שלהם.

רון נחמן (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, מה שראש הממשלה הביא הבוקר לכנסת זו תוכנית חכמה, אחראית, היסטורית ומוסרית.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

מה זה חכמה?

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו לא פוגעים בשום מתנחל ישראלי.

רון נחמן (הליכוד):

שקר.

שר החוץ ש' פרס:

אף-על-פי – – –

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה, חבר הכנסת רון נחמן.

שאול יהלום (מפד"ל):

אתם חונקים אותם.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שאול יהלום, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

שר החוץ ש' פרס:

הוצאנו את ירושלים מחוץ לדיון. שמענו בשתי אוזניים כל עצה מקצועית שבאה מצה"ל להבטיח את ביטחון המקום.

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא הבנתם כלום.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אוזניים להם ולא ישמעו.

שר החוץ ש' פרס:

להבטיח את ביטחון המקום, את ביטחון ההתנחלויות, את ביטחון המתנחלים, את ביטחון הישראלים. כן, נהגנו בכבוד גם בעם אחר. פלשתינים אינם זבובים ואינם חיות, הם בני אדם.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, מתי נגמרת הקסטה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אני קורא אותך לסדר בפעם השלישית ואתה עוזב את האולם עד ההצבעה. אי-אפשר כך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

הוא השמיע אותה כמה פעמים.

היו"ר ש' וייס:

באופן שיטתי אתה עושה כך. אל תתווכח עכשיו, צא. באמת, מה אתך, עוזי.

שר החוץ ש' פרס:

לפי השקפת העם היהודי כל העמים נולדו כבני אדם. לא יעזור שום דבר.

היו"ר ש' וייס:

למה אתם מדברים, סיעת מפלגת העבודה?

שר החוץ ש' פרס:

הם אנשים, הם עם, הם גדלים, ועלינו לתת תשובה אמיצה, להסתכל בפני המציאות. אין טעם כל פעם שיש גידול במספר התושבים בעזה להגדיל את מספר החיילים הישראלים שילכו להתעמת אתם. אנחנו לא רוצים להיות לא הסוהרים שלהם, לא השוטרים שלהם, לא המנהיגים שלהם, לא השופטים שלהם. הם יבחרו את מנהיגיהם, הם ימנו את שוטריהם, הם ימנו את הסוהרים שלהם.

אנחנו נסתכל בפני ההיסטוריה, אנחנו נסתכל בפני המורשת היהודית, לא במלל הריק, המזויף, המיושן. אתם אומרים שאנחנו חולמים, אתם נרדמתם הרבה עשרות שנים אחורה. עכשיו יש הכרעה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

ההיסטוריה תסתכל עליך.

דוד מנע (הליכוד):

חתמנו שלום עם מצרים.

שר החוץ ש' פרס:

84% מבני העם הישראלי בארץ תומכים בהסכם הזה. אתם מיעוט מבוטל, עסקני.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

בוא לבחון את זה.

שר החוץ ש' פרס:

רוב האמהות, רוב החיילים נושמים לרווחה, ואנחנו נמשיך לעשות את זה. לא ניבהל מהמלל הריק, לא ניבהל מהססמאות שאבד עליהן כלח, ואנחנו נמשיך לאפשר לבני העם הפלשתיני, שאתם הכרתם בו כעם, ואנחנו מתייחסים אליהם כאל בני אדם, מה שהם, חוץ מדבר אחד – בטרור נילחם. אנחנו נמשיך להוביל את מדינת ישראל לעבר השלום, גם להילחם בטרור אי-אפשר רק בסכינים ורק ברובים ורק בתותחים. גם שם צריך תבונה.

מר ביבי נתניהו יש לו דרך אחרת. רק אתה הולך בה. אין לה שותף, אין לה סיכוי.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

לך יש שותף בערפאת. תלך אתו אצבע באצבע, השותף שלך.

שר החוץ ש' פרס:

אתה, יש לך השותפים הטובים. אתה רוצה את "חמאס"? קח את "חמאס".

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

לא, לך. אתה תלך גם עם "חמאס".

שר החוץ ש' פרס:

אתה לא רוצה אף פלשתיני. מה אתה רוצה, בן-אלישר? עם מי אתה רוצה ללכת? עם מי? עם "חמאס"? תגיד לי עם מי אתה רוצה ללכת.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

לפני שנתיים לא רציתם ללכת עם ערפאת.

שר החוץ ש' פרס:

רק עם רובה? רק עם תותח? רק עם נשק? רק עם שנאה? עם מי אתה רוצה ללכת?

רון נחמן (הליכוד):

— — —

לימור לבנת (הליכוד):

תלך עם עלה זית ותחטוף סכין בגב.

שר החוץ ש' פרס:

עם מי אתה רוצה ללכת? יש לך שותף? שום שותף. יש לך דעה קדומה, זה הכול.

רון נחמן (הליכוד):

תתחיל לבוא ללוויות, שיראו אותך.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, חבר הכנסת בן-אלישר, חברת הכנסת לימור לבנת, מספיק.

רון נחמן (הליכוד):

שיבוא פעם ללוויה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, מספיק, אני קורא אותך לסדר בפעם השלישית. תעזוב את האולם. ביקשתי ממך לעזוב את האולם.

שר החוץ ש' פרס:

מעולם לא התייצבה בפני הכנסת ממשלה משוכנעת יותר בדרכה ההיסטורית, לא רק בפרטים הטכניים, עם החלטה בהירה ואמיצה לטובת העם היהודי, לפי המורשת שלו, לפי הצרכים שלו, לפי השיקולים המוסריים שלו, לפי החישובים הפוליטיים שלו.

סילבן שלום (הליכוד):

אתם מיעוט.

משה קצב (הליכוד):

אין לכם רוב.

שר החוץ ש' פרס:

לנו יש רוב אדיר בעם, לכם אין אחיזה בעם. אתם מגייסים מתנחלים, חבר'ה עם המתנחלים. ראינו כמה פעם – למפקדים שלכם, להפגנות שלכם.

יוסף בא-גד (מולדת):

שר החוץ ש' פרס:

נגמרה התמיכה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

דראושה הרוב שלך.

לימור לבנת (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

לא להפריע, אנחנו מסיימים. חברת הכנסת לימור לבנת, אני קורא אותך לסדר.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, אנחנו מביאים לכנסת הכרעה היסטורית גלויה, ברורה, אמיצה, שהיא הדרך הנכונה –

לימור לבנת (הליכוד):

אסון לישראל.

שר החוץ ש' פרס:

— לעם היהודי בדרכו ההיסטורית והיא הדרך הפוליטית הנכונה למדינת ישראל בעתידה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לשר החוץ.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להודעות סיכום.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אתה הבטחת לי מענה על פנייתי מתחילת הדיון באשר לחומר שהומצא והונח בפנינו. אני מצפה שתמלא את הבטחתך.

היו"ר ש' וייס:

אני אענה לך מייד. יש סיעות שעדיין לא הגישו הצעות סיכום. זו לא חובה.

רבותי, היתה טענה בבוקר והתחייבתי להשיב עליה, בקשר לאי-התאמה או אי-דיוקים בתרגום. אתם יודעים שהאישור בכנסת איננו אישור חוקתי, הוא אישור ציבורי.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני חולק עליך, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

הניסוח האנגלי היה קל יותר כי הוא נעשה במשך שבועות. אני ביקשתי מאוד שיהיה תרגום עברי שנוכל לקיים את הדיון, ואתם ביקשתם. יש פה ושם שיבוש או אי-התאמה, לדעתי זה לא צריך להשפיע על צורת ההצבעה.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אין יותר דיונים. אני עובר להצעות סיכום.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה התשובה?

היו"ר ש' וייס:

התשובה היא שאנחנו יכולים לקיים הצבעה גם במצב הנוכחי.

מיכאל איתן (הליכוד):

יורשה לי.

היו"ר ש' וייס:

לא, אין פולמוס, אתה יכול להביא את זה לוועדת הפירושים.

אתה אחרון וזהו. דקה.

קריאה:

הוא משתלט.

היו"ר ש' וייס:

הוא לא משתלט. הוא גם לא הפריע היום כמו שאתם הפרעתם היום.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מקבל פרס על התנהגות טובה, אני מבין?

היו"ר ש' וייס:

כן. קצר.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אנחנו מתייחסים אל עצמנו בצורה מכובדת ואנחנו מבקשים שכאשר הממשלה מניחה מסמכים על שולחנו, המסמכים יהיו הוגנים, מלאים, והיא תעשה את כל אשר ברשותה על מנת שהמידע המלא יהיה בידינו. והנה, מה קרה הפעם?

היו"ר ש' וייס:

שמעתי בבוקר. הסברת בבוקר, חבר הכנסת איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

כולנו יודעים שיש התניות על המפות ומונעים מאתנו לדעת מהן ההתניות. אנחנו לא רואים למה אנחנו צריכים להתייחס, על מה אנחנו מצביעים, ואם כבר הממשלה טרחה והציגה והביאה את ההסכם באנגלית, גם המפות הן באנגלית, וגם ההערות שנרשמו עליהן ניתנות להצגה בפני חברי הכנסת.

קשה לי מאוד להבין מדוע הממשלה מסרבת, למרות בקשות חוזרות ונשנות, להציג בפני הכנסת את מלוא המידע. והרי התניה על הסכם היא רלבנטית מאוד להסכם עצמו. אנחנו רוצים לדעת איזו התניה ישנה.

היו"ר ש' וייס:

הבנתי. אל תפריעו, רבותי, הוא כבר גומר.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מסיים. השאלה היא מדוע אנחנו – – –

היו"ר ש' וייס:

הבנתי את השאלה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מבקש לקבל תשובה. מדוע אנחנו לא מקבלים את המסמך המצוי בידיה של הממשלה?

היו"ר ש' וייס:

הדיון נגמר. רבותי חברי הכנסת, אנחנו עוברים להודעות סיכום.

עובדיה עלי (הליכוד):

מה התשובה? עם כל הכבוד, יש כאן שאלה רצינית.

היו"ר ש' וייס:

אני נותן תשובה. התשובה יכולה שלא לספק אותך, אבל אני עונה. אמרתי לחבר הכנסת איתן קודם, ואני עונה עוד הפעם. לדעת הממשלה שני ההסכמים, המקור האנגלי במקרה זה והתרגום העברי, הם ההסכמים. אם אתם סבורים אחרת, זה – – –

יהושע מצא (הליכוד):

איפה המפה עם החתימה?

יוסף בא-גד (מולדת):

אין מפות.

היו"ר ש' וייס:

המפות צורפו להסכם והונחו בצילום על השולחן שלכם.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

איפה ההסתייגות – – –

היו"ר ש' וייס:

אדוני ראש הממשלה, בבקשה. אני מעוניין שתשיב. ראש הממשלה יעלה וישיב, ונדמה לי שהוא היה עד קרוב לחתימה.

יהושע מצא (הליכוד):

שישיב איפה המפה עם החתימה של ערפאת.

היו"ר ש' וייס:

הוא ישיב מה שהוא מבין שהוא צריך להשיב.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אדוני היושב-ראש, כנראה חברי הכנסת שהציגו את השאלה פשוט לא הספיקו לעיין בחומר.

קריאה:

אז בואו נדחה את זה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

לא. לא אנחנו תבענו את הדיון היום.

קריאה:

תנו לנו זמן לעיין בזה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

לא אנחנו ביקשנו זאת. זאת החלטת היושב-ראש, לפי תביעת הליכוד.

בדף האחרון במסמך האנגלי, שהוא מ-8 במאי, כלומר ארבעה ימים לאחר החתימה בקהיר אני כותב את המכתב שהוא לכאורה היה ההתניה, והוא מופיע פה, והוא בעצם חזרה על מה שכתוב בהסכם עצמו.

אני מפנה את מי שיודע לקרוא אנגלית, ואני מניח שזה מופיע גם בתרגום העברי, לדף האחרון בנייר הכחול. אם תשימו לב, בקהיר נחתם ההסכם ב-4. מי שראה את המפה, והמפה מונחת בידינו, עם החתימה של היושב-ראש ערפאת, הוא מותנה במכתב, וזהו המכתב שסוכם בקהיר שאני אשלח. אין בו החידוש – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

איפה המפה עם החתימה?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אם אתה רוצה לראות את המפה עם החתימה, היא מאורגנת במפה. יש חתימה. אחרת לא היית שואל מה היתה ההתניה, אלמלא היתה חתימה.

מיכאל איתן (הליכוד):

איפה החתימה?

חיים קופמן (הליכוד):

המפות בלי חתימות.

היו"ר ש' וייס:

ראש הממשלה שמע את השאלות שלכם.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

תסלח לי. ערפאת חתם על המפות, והוסיף שזה מותנה במכתב. זהו המכתב.

מיכאל איתן (הליכוד):

איפה זה? איפה המפה?

צחי הנגבי (הליכוד):

למה עיתונאים יכולים לקבל את זה, וחברי הכנסת לא?

לימור לבנת (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

למה הצעקות, חברת הכנסת לבנת?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אם למישהו יש ספק שזה חתום, אני מציע לו שלא להפוך את העניין לגיחוך ולליצנות. עובדה שיש חתימה.

מיכאל איתן (הליכוד):

תביא את זה, אז לא יהיה גיחוך.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

השאלה היא לא החתימה, אלא ההסתיוגות של ערפאת.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אז אני מסביר לך.

היו"ר ש' וייס:

תקשיבו לתשובה. אפילו אני הבנתי אותה.

יהושע מצא (הליכוד):

רוצים לראות אותה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה, אדוני ראש הממשלה. אני מקבל את תשובת ראש הממשלה.

חברי הכנסת, הצעת סיכום של סיעת חד"ש. בבקשה.

גון שגב (יעוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אבל אני לא קיבלתי זאת, עם כל הכבוד. תגיש את זה בצורת הצעת סיכום. השיטה של הצעות לסדר לקראת סוף הדיון אינה חיונית, חבר הכנסת גון שגב.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, אני מתכבד לקרוא את הצעת הסיכום מטעם סיעות חד"ש ומד"ע לסיכום הדיון בהודעת ראש הממשלה בנושא הסכם קהיר.

1. הכנסת מקדמת בברכה את ההסכם שהושג בקהיר בדבר יישומו של הסכם "עזה ויריחו תחילה", ואת העברתו המעשית של השלטון העצמי באותם אזורים לידי נציגי אש"ף ומוסדותיו.

2. הכנסת תובעת מהממשלה לנקוט צעדים מידיים, לרבות הבטחת פיצויים, שיובילו לפינוי כל ההתנחלויות מהשטחים שנכבשו ביוני 1967, וקודם כול ההתנחלויות הממוקמות בלב ערים פלשתיניות וברצועת-עזה.

3. הכנסת קוראת לממשלה להסיר את הסגר, הגורם מצוקה קשה לרבבות משפחות פלשתיניות, הנמצאות על סף רעב, ומונע את גישת הפלשתינים לירושלים הערבית. הכנסת קוראת לממשלה להבטיח את הספקת התרופות – – –

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

אל תפריעו בזמן קריאת הצעות סיכום. חברי הכנסת, לא צריך להפר את כל כללי המשחק. חברת הכנסת לימור לבנת, אני קורא לך לסדר בפעם השנייה. על סף ההצבעה ממש אני אצטרך להוציא אותך, זה אבסורד. למה את עושה את זה? תמשיך.

האשם מחאמיד (חד"ש):

3. הכנסת קוראת לממשלה להסיר את הסגר, הגורם מצוקה קשה לרבבות משפחות פלשתיניות, הנמצאות על סף רעב, ומונע את גישת הפלשתינים לירושלים הערבית. הכנסת קוראת לממשלה להבטיח את הספקת התרופות ומצרכים חיוניים אחרים לפלשתינים תושבי השטחים.

4. הכנסת קוראת לממשלה לגשת מייד למשא-ומתן עם אש"ף על הסדר הקבע, שהציר המרכזי שלו הוא שלום יציב בין מדינה פלשתינית, שבירתה ירושלים המזרחית, לבין מדינת ישראל, שבירתה ירושלים המערבית.

5. הכנסת קוראת לממשלה להצהיר על הסכמתה לנסיגה כוללת ומיידית מרמת-הגולן, וזאת במסגרת הסדר שלום מלא עם סוריה.

תודה, אדוני.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

חברי הכנסת, אני רוצה לשאול, ואני מבקש לתת לי תשובה. האם יש עוד הצעות סיכום שלא הגשתם לי? אני מבין שיש. נא להגיש לי. למי יש עוד הצעת סיכום? אלי דיין, הגשת? הגיש.

בבקשה, חבר הכנסת צחי הנגבי.

צחי הנגבי (הליכוד):

על דעת ראשי סיעות הליכוד, המפד"ל, צומת, יעוד, מולדת ויהדות התורה אני מוסר לבית את הודעת הסיכום כדלקמן:

ממשלת המיעוט של השמאל, בניגוד מפורש, תהומי, טוטלי, להתחייבויות המדיניות של ראש הממשלה ושל מפלגת העבודה, המרכיב העיקרי בקואליציה, לפני הבחירות, מנסה להקים בעצם הימים האלה בלב מדינת ישראל ממלכת טרור אש"פית – –

היו"ר ש' וייס:

סליחה, אתה צריך לקרוא את זה מן הכתב.

צחי הנגבי (הליכוד):

– – "חמאסית" חמושה, שתהווה סכנה קיומית לעם ולמדינה.

אנחנו כופרים בסמכותכם לכפות על העם בישראל מדיניות שלא עמדה למבחן הציבור, שאין לה רוב בעם, שלא הוצגה מעולם לבוחר – –

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לקרוא מן הכתב.

צחי הנגבי (הליכוד):

— — שסותרת את עמדתו של הרוב המכריע של אזרחי ישראל — —

גונן שגב (יעוד):

— — זה לא המסמך — —

מנחם פרוש (יהדות התורה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פרוש, רגע אחד. חבר הכנסת צחי הנגבי, תקשיב לי. אתה תרד לרגע ותנסח את הדברים בכתב. תגיש לי את זה בכתב ותקרא בדיוק מה שיהיה כתוב, ואני צריך העתק, כמקובל לפי חוקי הכנסת. תודה.

חברי הכנסת, הוא מגיש לי את הצעת הסיכום מחדש, ואני אאפשר לו לקרוא רק מה שכתוב.

גונן שגב (יעוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, אני לא מפקח שלך עליו. תפקח אתה עליו. לכן הורדתי אותו מהדוכן. תיצרו אמון ביניכם. זה לא תפקידי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

— — — איזו בושה — — —

גזון שגב (יעוד):

היו"ר ש' וייס:

אל תפנה אלי, תפנה אליו. אני ממונה על האמון ביניכם?

חבר הכנסת אלי דיין, אתה תקרא בינתיים. תקרא בדיוק ככתוב.

רבותי, להבא לא לעשות כדברים האלה. להגיש לי את זה בכתב קודם.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הצעת סיכום בשם הסיעות – – –

היו"ר ש' וייס:

סליחה. חבר הכנסת פרוש, תסתדר עם חבר הכנסת הנגבי.

מנחם פרוש (יהדות התורה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פרוש, לכן הורדתי אותו מהדוכן. אם אתה רוצה, תיגש אליו. דבר אתו, לא אתי. אני לא הפרתי את האמון שלך.

חבר הכנסת אלי דיין, בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

הצעת סיכום בשם הסיעות העבודה ומרצ.

הכנסת רושמת את הודעת הממשלה על ההסכם בדבר רצועת-עזה ואזור יריחו מיום 4 במאי 1994, כפי שנמסרה לכנסת על-ידי ראש הממשלה יצחק רבין היום, יום ד', א' בסיוון התשנ"ד, 11 במאי 1994.

היו"ר ש' וייס:

תודה.

חברי הכנסת, אני מבקש את הצעת הסיכום. אני מבקש להבא לא להפוך את הבית הזה לאנרכיה.

גונן שגב (יעוד):

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש להגיש את ההצעה, ואני מאפשר לקרוא אותה. אם אין הצעה, נעבור להצבעה.

גונן שגב (יעוד):

היו"ר ש' וייס:

לא הבנתי. יש הצעת סיכום של סיעת יעוד או אין?

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

לא אתן להגיש שתי הצעות. אל תדאגו. איזה דברים אתם עושים פה. חבר הכנסת הנגבי, בבקשה. אני רוצה לקבל את הצעת הסיכום לידי.

מנחם פרוש (יהדות התורה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

רבותי, בואו נעבור גם את זה. זה לא יפה. ממש אנרכיה.

חבר הכנסת הנגבי, אתה קורא את הצעת הסיכום מלה במלה. בבקשה.

מנחם פרוש (יהדות התורה):

לא מעוניין בשום דבר — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הנגבי, תקשיב לשאלה שלי עכשיו.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

— — —

היו"ר ש' וייס:

השר שריד, מה לעשות. עזוב. השר שריד צודק, אבל לא עכשיו.

חבר הכנסת פרוש, האם אתה מסכים שהצעת הסיכום הזאת תהיה גם בשם הסיעה שלך?

מנחם פרוש (יהדות התורה):

לא.

היו"ר ש' וייס:

אם כן, אני מבקש למחוק את שם הסיעה מהצעת הסיכום.

מנחם פרוש (יהדות התורה):

היו"ר ש' וייס:

אני לא רוצה הסברים.

חבר הכנסת הנגבי, אל תקרא את שם הסיעה של חבר הכנסת פרוש.

צחי הנגבי (הליכוד):

רבותי – 1. הכנסת מביעה את מחאתה החריפה – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

בשם מי ההצעה?

היו"ר ש' וייס:

בשם מי ההצעה?

צחי הנגבי (הליכוד):

בשם סיעות הליכוד, מפד"ל, צומת, מולדת ויעוד.

1. הכנסת מביעה את מחאתה החריפה נוכח החלטת הממשלה להניח בפני הכנסת הסכם שנחתם על-ידי ראש הממשלה, אף שסעיפיו עדיין שנויים במחלוקת, ועל כך שהוחל בביצוע ההסכם עוד קודם הדיון במליאת הכנסת.

2. הכנסת מחליטה כי ירושלים המאוחדת בריבונות ישראל איננה עומדת בשום תנאי למשא-ומתן.

3. הכנסת מוחה על החלטת הממשלה לאפשר הקמת מדינה פלשתינית ביש"ע, ומחליטה כי שוללים באופן מוחלט הקמת מדינה פלשתינית ביש"ע.

4. הכנסת שוללת את דרישת הערבים למתן האפשרות לפלשתינים, הקרויים פליטים, להתיישב ברחבי יש"ע.

5. הכנסת דורשת מהממשלה להכריז על בחירות מוקדמת ולתת לעם להביע את דעתו על מדיניות הממשלה.

ובמחאה על כך, סיעות האופוזיציה לא תשתתפנה בהצבעה, מכיוון שאין לכם רוב בעם, ואנחנו דורשים ללכת אל העם.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הנגבי, אני צריך לקבל את הצעת הסיכום.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים להצבעה. אבקש לעשות זאת בשקט.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אל תתגרו בהם. כל אחד נוהג כהבנתו.

רבותי, אנחנו מקיימים הצבעה, כמובן.

מי תומך בהצעת הסיכום של סיעות חד"ש ומד"ע, כפי שהוצגה לפנינו על-ידי חבר הכנסת האשם מחאמיד?
מחאמיד?

הצבעה מס' 1

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ה' מחאמיד – 4

נגד – 38

נמנעים – 9

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ה' מחאמיד לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

ארבעה תומכים, 38 מתנגדים, תשעה נמנעים. הצעת הסיכום לא התקבלה.

אני רוצה לשאול שאלה. האם כל החתומים על הצעת הסיכום שקרא לפנינו חבר הכנסת הנגבי גם הודיעו שלא ישתתפו בהצבעה?

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

כדי למנוע ספק חוקתי, נעשה הצבעה גם על זה.

מי תומך בהצעת הסיכום שקרא לפנינו חבר הכנסת צחי הנגבי?

הצבעה מס' 2

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת צ' הנגבי – אין

נגד – 51

נמנעים – אין

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת צ' הנגבי לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

בעד – אפס, מתנגדים – 51, נמנעים – אפס. אני קובע שגם הצעת הסיכום הזאת לא התקבלה.

חברי הכנסת, מי תומך בהצעת הסיכום שקרא לפנינו חבר הכנסת אלי דיין?

הצבעה מס' 3

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת א' דיין – 52

נגד – אין

נמנעים – אין

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת א' דיין נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

52 תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהצעת הסיכום שקרא לפנינו חבר הכנסת אלי דיין בשם סיעות העבודה ומרצ התקבלה. תודה רבה.

הישיבה הבאה מחר, יום חמישי, ב' בסיוון התשנ"ד, 12 במאי 1994, בשעה 09:00. תמה הישיבה הזאת.

הישיבה ננעלה בשעה 20:26.